

1/411 numaralı belediye kanunu lâyihası ile Kırklareli Meb'usu Dr. Fuat Bey ve rüfekasının, Oyun ve eyence mahalleri tesis ve idare etmek hakkının Himayei Etfal Cemiyetine verilmesi hakkında 2/40 numaralı kanun teklifi ve müsakkafat vergisi kanununun 4 üncü maddesinin «4»üncü fıkrasının tefsirine dair 3/270 numaralı Başvekâlet tezkeresi ile İstanbul Meb'usu Süreyya Paşanın, belediye kanunu lâyihasının tadilî hakkındaki teklifi ve Dahiliye ve Belediye kanunu lâyihası muvakkat Eencümenleri mazbataları.

T. G.*Başvekâlet**Muamelat Müdürlüğü**Şube 1**Şayı 6 1212*

20 - III - 929

B M. M. Yüksek Reisliğine

Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 6 / III / 929 tarihli içtimasında, Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan belediye kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktezasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim. cendim.

*Başvekil**İsmet***ESBABI MUCİBE LÂYİHASI**

Muhtelif içtimâî esbab ve hassatan iktisadî müessesatin neticesi olarak ferdi mevcudiyet ve sairlerin toplanma ihtiyacından doğan beldeler medenî tekâmülün geçirdiği devrelere göre iptidâî şekillerden gittikçe mütakâmil şekillere doğru inkişaf ve her yerde memleketin medenî varlığının enyüksek derecesine yükselerek hükümetler tesisine takdim etmiş ve onlara mesnet olmuştur. Belde sakinlerinin müşterek ve mahallî mahiyeti haiz olan medenî ve içtimâî ihtiyaçlarının tesviyesi için teşekkül eden belediyeler tarihin kaydedebildiği zamanlardan beri bin bir tahavvül içinde ve fakat serbest kaldıkları vakit daimî bir tekâmüle doğru giderek muhitin en müterakkî bir idare şeklini tatbik edebilmişlerdir.

Hassaten büyük beldelerin tarihi, millî birliklerin istibdat idarelerine karşı millet serbestisini ve muhtariyetini müdafaa ve istihsal için baş

ladığı mücadelelerin izleri, hadiseleri şiddetli tezahuratla doludur. Müstebit hükümdarlara, dero beylerine belde dahilindeki imtiyazlı sınıfa, hulâsa keyfi ve istibdadî mahiyetteki müdahalelere karşı tevaccüh eden bu millî mücadeleler hamleleri tedricen birleşerek ve tevessü ederek son asırların büyük millî inkilâplarını yaratmıştır.

Millet mürakabe ve idaresine tabi hükümet şekillerinin mevcut olduğu memleketlerde millî ve umumî mahiyetteki hususatın millî teşkilâta tevdiî ve mahallî mahiyetteki işlerin de, yine millî hükümetin kuvvetli teftiş ve mürakabesine tabi olmak şartıyla, mahallî teşekküllerin hududu dahilindeki halk tarafından müntahap umumî meclislerin mürakabesi altındaki mahallî idarelere kabilîyetlerinin müsait olduğu derecede tevdiî belediye ve hükümet teşkilâtının hudutlarını tespit için elde umumî ve muvafık bir düstur Türkiye beledi-

yeleri diğer mütemeddin memleketlerde beldelerin geçirdiği tekâmül yolunda epice ilerlemiş olmakla beraber itiraf etmek lâzım gelirse son senelerde bazı mühim maddelerinin tadil edilmiş olmasına rağmen bilhassa belediye makinesinin işlenmesi ve mürakabe edilmesi itibarile kendilerinden beklenen yüksek idari faaliyet ve millî kabiliyeti göstermeğe gayri müsait ve teşekkül itibarile tamamen gayri ilmî ve garip bir teşekkül olmaktan henüz kurtulamamışlardır.

Taşra belediyelerine, son tadilâta rağmen, şimdiye kadar devam eden esaslı şeklini vermiş olan 23 eylül 1293 tarihli vilâyet belediye kanunu belediye şekillerinin en mühim uzvu ve faaliyet ve intizamın amili olan umumî belediye meclislerini (Cemiyeti belediye) filen belediyenin idare mes'uliyetini üzerine almış olan belediye meclislerle meclisi idarelerin halitasından teşekkül ettiğinden belde halkının belediye idaresini müessir bir mürakabe altında bulundurmaya imkân bırakılmamış bahusus son zamanlarda meclisi idarelerin âza miktarı da azaldığından on iki âzadan müteşekkil belediye meclisi heyeti cemiyeti belediyeden nafiz bir mürakabeden tamamen azade ve binaenaleyh bu nevi keyfi ve muhafazakârlığa çok müsait vaziyete girmişlerdir. Cümhuriyet prensiplerini kabul ve tatbik etmekte olan memleketlerde müntahap idarelerin hakimiyeti milliyeyi ifade eden müntahaplar tarafından umumî belediye meclisleri (Cemiyeti belediye) vasıtasile mürakabesi esasının tatbikıdırki cümhuriyet esasları ile ahenktar bir manzume teşkil etmesi lâzım gelen belediyelerin hayatında feyizkâr tesiri yapmaktadır.

İstanbul belediye teşkilâtı da vilâye belediyelerinin az ok vaziyetinde iken 17 kânunuevvel 328 tarihli kanunla bir dereceye kadar islah edilmiş ise de sureti tatbikiyesine dair olan nizamnamelerle birlikte yine muhafazakâr vaziyeti merkeziyetçi zihniyeti ifade etmekten kurtulamamıştır.

Bu kanun lâyihasında atideki esaslar kanunun gerçevesini teşkil eder:

1 - Türkiye belediyesi tesisi, hemşehrilik hukuku, salahiyet ve vezaif, intihabat, teşekkül, mafevk idarî makam tarafından mürakabe menabii varidat itibarile bir müsavat irae ederler.

Hükümet idare merkezi olan beldelerle siyasi esbaba binaen hususî kanunlarla şehremaneti haline ifrağ edilen beldelerin belediyesi şehremanetlerinin masuniyeti ve birinci derecede valinin müraka-

kabesine tabi olmayarak doğrudan doğruya Dahiliye Vekâletine merbutiyeti gibi birkaç istisnadan sarfınazar edilirse diğer belediyelerin hemarı aynı mahiyettedirler.

2 - Belediyeler için Devlet kanunlarının ahkâmına muarız olmamak şartile, mahallî temayül ve ihtiyaçların ifade ve emrettiği her türlü imar ve terekki kararlarını vermek ve tatbik etmek hususunda, Cümhuriyet fertleri gibi, hukuku tabiiyeden olan serbestii sayüamel hakkı sarahaten tanımıştır.

İngiltere ve Japonya istisna edilirse belediyecilikte ilerlemiş diğer, mütemeddin memleketlerde ezcümle Almanya ve Fransa ve Avusturya İsviçre, İtalya, İspanya, Romanya gibi belediye kanunları islah edilmiş olan memleketlerde belediyelerin hukuku esasıyesinden madut olan bu esas kabul edilmiştir.

Vakıa belediye kanunlarında belediyelerin salâhiyetleri vasi miyasta, taşrih ve tadat edilen ve icraatı sıkı bir mürakabe altına alınmayan İngiltere gibi yerlerde belediyesi daha az muhtariyete malik addedilmek lâzım gelmezse de hassaten Almanya belediyelerinde kanun dairesindeki serbestii sayüamel hattım verdiği mes'ut neticeler bu şeklin tercihan kabulü için kâfidir.

Şimdiye kadar kavanini mevzuamızda Türkiye belediyeleri için böyle bir serbestii sayüamel hakkı sarahaten tanınmamış ise de 23 eylül 1293 tarihli vilâyet belediye kanununun üçüncü maddesinde, belediye vazaifini tadat eyledikten sonra maddenin nihayetine "ve bu gibi mevadî nafiaya dikkat ve itina etmekten ibarettir. „ denilerek zimnen, belediyelerin sahai icraatı serbest bırakılmış olduğundan Türkiye belediyeleri için bu kanun lâyihasında kabul edilen esas mevcut bir hakkı ifadedir.

3 - Belediye işlerinde Devlet kanununun tamamı tatbikını temin ve belediyelerin kanuna muhalif icraatı sür'atle men ve tevkif edebilecek kuvvetli bir Hükümet mürakabesi esasları ve mümkün tafsilâta şeraiti vazedilmiştir.

Hükümetle belediyeler arasındaki münasebat az çok her memlekette Hükümetin efrat ve müesseseler ve belediyeler üzerindeki vilâyeti ammesine, istinat eder ve alelittlak hukuk ve menafii umumiyeyi muhafaza ve müdafaa, vazifesinden münbaisittir.

İçtimai ve siyasi zaptı raptın icap ettiği derecelerde tezahür eden ve bu mürakabe hakkı az

çok umumî kanunların tatbiki meselesi olmakla beraber bunun hususî kanunlarla hudutlarını tespit ve tatbik tavazzuh ve şeraitinin tayin ve tafsil edilmesi fertlerle, müesseselerle Hükümet teşkilâtı arasında bilimum ihtilâfata meydan vermemek itibarile çok faydalıdır.

Belediye meclis ve encümenlerinin kararları ve belediye reisinin icraî ve idarî mahiyetteki emirleri mafevk bir idarî makamın kanunî bir lüzum ve zauret mevcut olduğu ahvalde müdahalesine tabidir. Bu idarî müdahalelerin derece derece mafevk kâkamlar nezdinde istinaf ve temyiz edilerek tashihi için imkân bırakılmamıştır.

Birer şahsiyeti hükmiye olarak tanıtmak itibarile idarî olduğu kadar birer şahsiyeti hukukiye olarak da tanınmış olan belediyeler için idarî, salâhiyet mesailinin elyevm cari olduğu gibi mutlak olarak mahfuz bırakılmıştır.

Hükümetin nafiz ve kavi mürakabe ve müdahalesi için bu şerait altında umum için faydalıdır. Belediye Reislerinin intihabı son belediye kanununda yapılan tadilâtlarla belediyelere verilmiş mutlak bir hak iken mahza Hükümetin belediyeler üzerindeki mürakabesinin takviyesi için bazı takibata tabi tutulmuştur. Kanunî vazifesinin Hükümetin tarîfî tebligatına rağmen, ifadan istinkâf halinde belediye reisinin işten el çektilererek Meclisi İdareî vilâyet kararı ve Dahiliye Vekâletinin tasdikile vazifesine nihayet verilmesi Hükümet mürakabesine azamî bir tesir vermiş olacaktır.

4 — Halkın nafiz mürakabesi belediye işlerinde selah, salâmeti ve doğruluğu ve hemşehri-leri alâkadar eden belediyeye ait intizam sıhhat ve imar işlerinde sürati ev mahallî ihtiyaçlara tevafuku temin eder. Belediye intihabatının her türlü müdahaleden âzade olması ve belediye meclislerinin belediye reisi ve idaresi üzerinde tam bir mürakabe hakkına malikiyeti bazı ahvalde belediyelerin icraat kabiliyetini tenkis etmekle beraber faydası her yerde mücerrep ve hassaten halkta hakimiyeti milliye prensiplerinin icabetiği terbiyeî siyasiyenin inkişafına çok hadim olmak itibarile çok faydalı bir düsturdur. Kanun lâyihası bu esaslara istinat eden mühim maddeleri ihtiva etmektedir.

5 — Belediyelerin mecburî ve ihtiyarî vazifeleri muayyen maddelerle tadat edilmekle beraber salâhiyetlerine ve imtiyazlarına dair kısımda ken-

dilerine geniş bir sahai faaliyet imkânı bırakılmıştır.

Beldeler dahilinde belde ihtiyacatına teallük eden elektrikle veya hava gazı, tenvirat, her nevi tramvay, su tesisatı gibi umuru nafia işleri belediyelerin tabiaten malik oldukları hukuku imtiyaziyedendir. Heman bütün Avrupa belediyeleri için tanınmış olan bu hak her nevi sui tefehhümatı ortadan kaldırmak için sarîh maddelerle tespit olunmuştur.

Birinci Fesul

Belediyelerin birer şahsiyeti hükmiye olarak ifadesi, belde hayatından doğan belediyelerin mahallî ihtiyaçları, temayülleri, inkişaf cereyanlarını, beldenin haklarını vazifelerini temsil etmek itibarile doğrudur. Tatbikatta belediyelerin vaziyeti hukukiyesini tayin varidata yardım edecektir.

Fasılın ikinci maddesi beldeler için asgarî nüfusa şartını vazetmektedir. Beldeler tahmil edilen mecburî vazifelerin ifası için her halde belde nüfusunun 2000 den aşağı olması elzem görülmektedir. Maamafih nüfusu bu miktardan aşağı olan kaza merkezlerindeki elyevm (328) adetten ibarettir.

Ve vilâyet merkezlerinde idarî bir zaruret olarak bilâ kayıt belediye idaresinin teşkili mecburiyet altına alınmıştır. Belediye hudutlarının tespiti ve bundan sonra hadis olacak ihtilâfatın adilâne bir surette halli, belde aksamının ayrı bir belediye teşkil etmesi, belediyeye müecavir köylerin beldeye ilhakı, büyük beldeler dahilinde, belediye şubeleri teşkili, bir köy veya bir kaç müecavir köyün bir belediye vücuda getirmesi için sarî usullerin tatbiki temin edilmiştir.

İkinci Fesul

Belediyelerin mecburî ve ihtiyarî vazifeleri kanunda birer birer tafsil ve tadat edilmiştir ki küçük belediyeler için kanunen bu, rehberliğe şiddetle ihtiyaç vardır.

Belediye vezâfi meyanında öyleleri vardır ki varidatın kifayetsizliği yüzünden bir kısım küçük belediyelerin bu vazifeleri ifasına imkân yok iken varidatı yüksek olan belediyeler için kabili ifa büyük küçük belediyeler için kabili ifa olan vazifesi 15 inci maddenin 1-54 üncü fıkralarile bilâ kaydüşart mecburî vazifesi meyanında gösterilmiş, fukaraya meccanî veya ucuz ilâç verecek

eczane, ücretli ücretsiz muayenehane ve dispanser vücuda getirmek ve işletmek vazifelerile senelik varidatı elli bini müteceviz olan belediyeler için ve ücretli ücretsiz muayenehane ve dispanser vücuda getirmek belediye hastanesi mahallî ihtiyaçla münasip istatyonlar tesis etmek ve işletmek vazifeleri varidatı iki yüz binden yukarı belediyeler için yetimhane, eczane emzirme evleri, bimarhane vücuda getirmek ve işletmek vazifeleri senelik varidatı yüz bin liradan yukarı olan belediyeler için mecburi vazife olarak tespit edilmiştir.

19. uncu madde belediyelerin haklarını ve salâhiyetlerini ve imtiyazlarını tafsil etmektedir.

Belediye idarelerinin, kanunun kendilerine tahmil ettiği vazife ve hizmetleri ifa etmek şartile belde sakinlerinin müşterek ve medenî ihtiyaçlarını tesviye edecek her türlü teşebbüsâtı icra ve tesisat vücuda getirebilecekleri ve kanunların eşhası hükmiyeye verdiği serbestii sayüamel ve serbestii tasarrufat hakkında istifade edecekleri tasfih edilmek suretile belediyelerimizin gittikçe inkişaf edecek olan her türlü medenî ihtiyaçlarını tesviye hususunda belediyelerimize çok vasi bir serbestii icraat salâhiyeti tanımış oluyor.

Bu maddenin dördüncü fıkrasile belde sınırı dahilinde kalan sahipsiz arazi ile şehir, göl, ve deniz aksamının kavanin ve usulü mevzuasına göre tasarruf ve kanunu medenimizin 636 ve 641inci maddeleri mucibince devletin mülkü addolunan yerlerden belediye hududu dahilinde bulunanların tasarrufu belediyelere devr ve terkedilmiştir.

Belediyelerin binihaye umran ihtiyacı içinde zaten gayri kâfi menabii varidatla pek müşkül vaziyetlerde kalan belediyelerimiz için bu fıkra boş arsalarm ve sahil aksamının imarını teskil etmiş olacaktır.

Maddenin onuncu fıkrası belediyece alınacak, verilecek menkul, gayri menkul emvalin mübayaası furuhtu, mübadelesi, müzayede, münakasa ve ihalesi ve usulü muhasebesi devletçe müttahaz esasata tevfikân Dahiliye Vekâletince tespit edilecek talimatnameye tabi tutulmuştur ki belediyelerin teşekkülleri vazifeleri itibarile icra ettikleri hususat ve imar faaliyetinin istilzam ettiği sür'at ve hassatan iktisadî mahiyetindeki belediye müessesatının ve idaresindeki istisnaiyet itibarile müzayede ve münakasa ve ihale ve usulü muhasebe hususlarında Devletçe müttahaz esasat nazarı dikkate alınarak ve mümkün mertebe onlara tevfi-

olunarak hazırlanacak talimatnamelerle bu hususiyet ve istisnai vaziyetlerin icap ettiği teshilatın iracsi mümkün olacaktır.

Üçüncü Fısal

şimdiye kadar belediye meclisi ünvanı altında icraî bir sıfatla çalışan bu meclis kanunla ortadan kaldırılarak yerine salâhiyeti mahdut bir encümen ikame edilmiş olduğundan bu kanun lâyihasında belediye meclisi umumisi (cemiyeti belediye) makamına kaim olarak belediye meclisi tabiri istimal edilmiştir.

Üçüncü fasıl belediye meclisinin (meclisi umumii beledi) âzası miktarını beldelerin nüfusuna göre nisbi bir tezeyütle tespit etmektedir.

Almanya'da belediye kanununda belediye meclisinin âzası miktarı, asgari 12 olarak kabul edilmiş ve nüfusu,

2,500 ile 5,000 arasındaki beldeler için 18 ve, 5,001 ile 10,000 arasındaki beldeler için 24 ve, 10,001 ile 20,000 arasındaki beldeler için 30 ve, 20,001 ile 30,000 arasındaki beldeler için 36 ve, 30,001 ile 50,000 arasındaki beldeler için 42 ve, 50,001 ile 70,000 arasındaki beldeler için 48 ve, 70,001 ile 90,000 arasındaki beldeler için 54 ve, 90,001 ile 120,000 arasındaki beldeler için 90 ve, 120,000 den yukarı her elli bin nüfus için altı âza ilâve olunması esası kabul edilmiştir. Fransız kanununda ise beş yüz nüfuslu belde ve komonların asgari on meclis âzası.

500 ile 1,500 arasında 12,

1,500 ile 2,500 arasında 16,

2,500 ile 3,500 arasında 21,

3,500 ile 10,000 arasında 23,

10,000 ile 30,000 arasında 27,

40,000 ile 50,000 arasında 32,

50,000 ile 60,000 arasında 34,

100,000 ile ve daha yukarısı için 36.

7 âza olacağı gösterilmektedir. Kanun lâyihasının yirmi birinci maddesine göre Belediye meclislerinin asgari on iki âzası olacaktır.

Kadın, erkek, nüfus 3,000 le 5,000 arasında olan beldelerin Belediye meclislerine 2,000 den yukarı her 500 nüfus için zamimeten bir âza yani cem'an 14âza ve nüfusu 5,000le 10,000 arasında olan beldelerin 5,000 den yukarı her 10,000 nüfus için zamimeten 1 âza yani cem'an 16âza ve nüfusu 10,000 le 25,000 arasında olan beldelerde 10,000 den yukarı her 3,000 nüfus için zamimeten bir

âza yani 24 âza ve nüfusu 25,000 ile 50,000 arasında olan beldelerde 25,000 den yukarı her 500 nüfus için zamimeten bir âza yani ceman 29 âza ve nüfusu 50,000 ile 100,000 arasında olan beldelerin 50,000 den yukarı her 10,000 nüfus için zamimeten bir âza yani âza ve nüfusu 100,000 den yukarı olan beldelerin 100,000 den yukarı her 25,000 nüfus için bir âza intihap edilecektir. Kabul edilen bu nisbet her beldenin nüfusile mütenasip miktarda meclis âzasının malikiyetini temin edeceği gibi nüfusun tezayüdile âza miktarının lüzumundan fazla tezyidine de meydan vermiyecektir. Belediye intihaplarında rey sahibî olmak ve Belediye meclisine intihap olunabilmek için muztazi şerait 24 maddede tadat edilmiştir. Meh'usan intihabına iştirak için asgarî yaş teşkilâtı esasiye kanununda 18 olduğu için Belediye intihabatında müntehiplerin asgarî 18 olarak kabul edilmiş ve Belediye meclisi âzasının asgarî 2 teşrinievvel 1336 tarihli ve 34 numaralı kanundaki esas dahilinde 25 olarak kabul ve yine aynı kanun esas ittihaz edilerek müntehap olabilmek medenî haklarını kullanmaktan mahkeme kararile menedilmemiş olmak ve üç seneden fazla hapis veya ağır cezalarla mahkûm olmamış bulunmak kayıtları ipka olunmuştur. Belediye meclisine âza intihap edilebilmek için muktazi şeraite gelince, 2 teşrinievvel 336 tarihli ve 34 numaralı kanuna göre Türkçe tekellüm edebilmek kaydı (Türkçe okur yazar olmak) suretinde islah edilmiştir. Belediye teşkilâtı için asgarî nüfus 2,000 kabul edildiğine göre miktarı kâfi okur yazar âzanın bulunabilmesi her zaman mümkün olabilecektir. Belediye meclisi âzalığına veya Belediye meclisi tarafından beldenin umranına ve sıhhi işleriyle umuru hayriyesine müteallik tevcih edilen bir vazifeyi sıhhi esbap veya seyahat suretile beldeden müfari-kate mecburiyet veya son sekiz sene zarfında iki senelik meclis âzalığı veya fahrî belediye vazifesi deruhte etmiş olmak gibi bir mazeret olmaksızın imatına edenlerin Belediye meclisi kararile 4 sene için yeniden âza intihap olunmak hakkından mahrumiyeti esas 28 inci madde ile vazedilmiş olduğundan bu gibilerin intihap edilmeyeceği 24 üncü maddenin 6 inci fıkrasında tasrih edilmiştir.

Alman Belediye kanununda belediye hemşehrileri içinde belediye vazifesini bilâmazeret kabul etmeyenler için âza intihap edilmek hakkından 6 sene için mahrumiyet esas kabul edilmiş ve şimdiye kadar geçen pek uzun bir tatbikat devresinde bu maddenin mevcudiyetinden belediyeler çok istifade etmişlerdir. Filyaki hemşehrilerin belediye hizmetlerinden istifade etmeleri verdikleri belediye vergileri ve rüsumata mukabil bir hak olarak kabul edilse bile hemşehrilik sıfatile intihabata iştirak olunabilmek hakları mukabilinde de bazı hemşehrilik vazifelerinin tahmili icap etmektedir. Belediye meclislerimizin faaliyetini tezyit ve takviyeye ve beldelerimizin çok muhtaç olduğu umuru hayriye ve imariyelere hemşehrilerin el birliğile çalışmasını temine çok yardım edecek olan bu müeyyidei kanuniyeye bir çok beldelerde ihtiyaç mevcut olduğundan bu madde kanuniyenin hüsnü suretle tatbiki faydalı neticeler verecektir. Hemşerilerden her hangi birinin bu madde kanuniye yüzünden her hangi bir haksızlığa maruz kalmaması için aynı madde kanuniyede lâzım gelen teminat ihmal edilmemiş ve intihap işlerinde olduğu gibi bu meselede de hemşerilerin sulh hakimi huzurunda hakkını müdafaa etmesine imkân bırakılmıştır. Belediye reisi veya âzasının belediye umuru üzerinde her hangi bir suretle imalinüfuz ederek menafii şahsiye temin edememesi için 29 uncu maddede mühim tekayyüdat vazedilmiştir. Belediye intihabatı hakkındaki ahkâm şimdiye kadar tatbik olunan eşkâle yakın olmakla beraber intihabatın intizam, selâmet ve sür'atini temin edecek ahkâm vazedilmiş ve bahusus intihabatın mebdede ve müntehası tespit olunmuştur. Belediye intihabatında sahte isim ve sıfat takmak veya intihap hakkından mahrum olduğunu saklıyarak kendisini intihap defterlerine yazdıranlar ve müntehipleri tehdit edenler, rey sandıklarını açan veya intihap ilân varakalarını veya intihap işlerini men ve intihap encümeni heyetinden intihabı izsat ve bitarafılığı ihlâl edenler hakkında fiillerinin derecesine göre müessir ahkâmı cezaiye vazedilmiş ve belediye intihap işlerinde nüfuzu memuriyetini suiistimal eden Hükümet memurlarının Türk ceza kanunile cezalandırılacağı tasrih olunmuştur. Belediye intihabatında kanunun tarifatına mugayir hareket vukuu anlaşıldığı takdirde Şurayi Devlet kararile intihabatın feshedileceği elli ikinci maddede tasrih edilmiş ve fesh kararının Şurayi Devlete tahsisi suretile intihabat işlerinde her hangi idarî bir nüfuz ve müdahaleye meydan bırakılmamıştır. Belediye meclislerinin ne gibi şerait altında davet edilecekleri, toplanacakları müzakere edecekleri ve karar verecekleri ve fesholunacakları icap eden tafsilâtile ve tatbikatile tereddüde mahal bırakmayacak surette elli iki madde ile birer

birer tavzih ve tasrih edilmiştir.

Belediye meclislerinin reisi tabiisi belediye reisleri olarak kabul edilmekle beraber senelik raporun kıraati ve müzakeresi esnasında meclise diğer birinin riyaseti için kuyut vazedilmiş ve belediye meclisi tarafından belediye idaresine ait umumî evrak ve kuyudat ve defatir ve hesabatın teftiş edileceği ve icabında belediye reisile encümen âzasının ve belediye devair rüsasının meclise davet edilerek izahat vermeye mecbur tutulması için lâzım gelen ahkâm vezolunmuştur. Varidatı 100,000 lirayı tecavüz eden belediyelerin meclislerinin kendi âzası meyanından veya hariçten daimî bir hesap müfettişi tayin edeceği tasrih edilmek suretile çok mühim olan teftiş işinin müstakıl bir memur tarafından ifası temin edilmiştir. Kanun lâyihasında belediye meclislerinin müzakeratının aleniyeti esası kabul edilmiş ve kararların neşri ilânı için de ahkâmı mahsusa vazolunmuştur. Belediye meclislerinin müzakeratının alenî olması hemşehrilerin belediye işleriyle daha ziyade alâkadar olması ve belde halkının mümessilleri huzurunda belde idare adamlarının alenen hesap vermeğe mecbur tutularak halk mürakabesinin maddi olduğu kadar manevî bir tesir yapmasını temin etmiş olacaktır.

Bir senede üçer ay fasıla ile ve onbeşer gün olmak üzere en az dört def'a muntazamen içtima edecek olan belediye meclislerinde müzakeratın aleniyeti ve meclislerin daha büyük mürakaba hakkına malik olması münakaşatın şiddetli olmasına sebebiyet verebileceğinden meclis reisinin müzakeratın muntazaman cereyanını temin edecek bazı inzibatî salahiyetlere malik olması Avrupadaki emsalile nazarı dikkata alınarak faydalı görülmüştür. Bu inzibatî salahiyetin neticesi tabiiyesi olarak meclis reisinin, meclis salonunda bir cürüm vukuunda zabıtaî adliye sıfatıyla tahkikatî iptidaiye icrası salahiyeti tasrih olunmuştur. 70 inci madde belediye meclislerinin hangi işler hakkında müzakere icra ve karar ita edeceği gösterilmektedir. Belediye meclislerinin kararına iktiran etmesi lâzım gelen maddeler birer birer fâdat edilmiş ve bunlardan hangilerinin vilâyetin tasdikine vazi lâzım geleceği ve hangi kararların Heyeti Vekile ve Şurayı Devlet kararlarıyla iktisabı meriyet edebileceği izah olunmuştur.

70 inci maddenin 8 inci fıkrasında Belediye vergi ve resimleri kanununun 31 inci maddesinin son fıkrasında muharrer duhuliyeye resmi yani ka-

nuna merbut umumî tarifede mevcut olmayışın mevat ve eşyaya duhuliyeye resmi vazi için vilâyetin mütaleası üzerine Şurayı Devlet ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı alınacağı tasrih edilmek suretile Belediye vergi ve resimleri kanununun 31 inci maddesinin mezkûr fıkrası tadil edilmiştir. Bu tadil Avrupa belediyelerinde cari olan duhuliyeye vergisi esasatına tevafuk ettiği gibi bizdeki teamülâtı kanuniyeye de muvafıktır. Ve aynı zamanda çok zaman meclisi umumiyenin tasdik etmediği yeni duhuliyeye vergisi tarifelerinin daha salâhiyettar bir heyet tarafından tetkikile belediyelerin şiddetle mühtağ olduğu menabii varidattan biri olan bu duhuliyeye resminden istifadelerinin tezyidini teshil edecektir.

Şimdiye kadar valiler meclisi idarei vilâyetin reisi sıfatıyla cemiyeti belediyede hazır bulunmakta ve cemiyeti belediyelere reis olarak intihap edilmekte olduklarından belediyelerin bütçelerinde mevzuu bahsolan mühim hususat hakkında Hükümet mümessili sıfatıyla nafiz bir mürakabe yapmakta idiler. Aynı zamanda meclisi idare âzası da Hükümet memuru olduklarından bunlar da Hükümetin mürakabesine müzaheret ediyorlardı. Yeni kanun lâyihasile cemiyeti umumiyeyi belediyelerin yerine doğrudan doğruya halk tarafından muntahap belediye meclisleri (Meclisi Umumii Belediye) ikame eylediklerinden alelittlak bütçeler hakkında ve bütçelere taallük eden mesai programı, kat'î hesap ikraz ve istikraz hidemat mukabili halktan tahsil edilecek ücret tarifelerini beldenin müstakbel şekli, umumî imar programları ve on bin liradan fazla bedeli senevî ile aktedilecek icar ve isticar mukavelâtı bin liradan fazla davalarını sulhen tesviyesi maddelerinde meclis kararlarının valiler ve şehremanetlerinde Dahiliye Vekili tarafından tasdikı esası kabul edilmiştir. Valiler tarafından belediye meclislerinin kararı tasdik edilmediği takdirde belediye meclislerinin tetkik talebi üzerine Şurayı Devlet tarafından ittihaz olunacak kararın kat'î olacağı tasrih edilmek suretile valiler tarafından keyfi müdahale ve muhalefetlere bırakılmamıştır. Efrat ve müessesat tarafından belediye meclislerinin mukarreratı aleyhinde müracaat ve şikâyet edildiği takdirde itirazatı vakıanın usulen Vilâyet idare heyetine ve şehremaneti olan yerlerde Vekâlete arz edilen itirazatın Şurayı Devletçe tetkikve halline kadar ricat mümkün olmayan bir haksızlığa mahal bırakılmamak üzere vilâyetlerin muvakkat bir müddet için idarî müdahaleye

salâhiyettar tutulması hukuku şahsiyenin halelden vikayesi müemmen olacaktır. Belediye meclislerine vasi salâhiyet vermekle beraber siyasi tezahuratta bulunmalarına veya vazife kanuniyeleri haricinde hususatla istigal etmemelerine imkân bırakmamak için belediye meclislerinin ittihâz edecekleri muhalifi kanun kararların Şurayı Devlet kararile feshi için 35 inci maddede ile ahkâmı mahsusa vazedilmiştir. Belediye meclislerinin halktan aldıkları mürakabe hakkında belediye reislerine ve şehremanlerine ve alefümum belediye ve şehremaneti idaresine karşı istimal eyleyebilmesini temin için belediye reisleriyle şehremanetleri senede bir defa senelik mesai raporu vererek meclisten itimat kararı almağa mecbur tutulmuştur.

İzahatı vakta meclis ekseriyetince kâfi görüldüğü takdirde Valinin şehremanetlerinde Dahiliye Vekilinin hakem olacağı 77 inci maddede tasrih edilmiştir.

Meclisin ademi itimat reyî Vali veya Dahiliye Vekili tarafından tasvip edildiği takdirde belediye reisinin veya şehremanetinin vezifesine nihayet verilmek suretile belediye işlerinde belediyeyi temsil eden belediye meclisinin muhik olan metalibâtı tervîç ve nüfuzu takviye edilmiş olacağı gibi belediye meclisinin muamelesi tasvip olunmadığı surette yeniden intihabat yaptırılmak suretile mevcut bir ahensizlik ortadan kaldırılmış olacaktır.

Dördüncü fasıl

Kanun lâyihasile kabul edilen belediye encümeni belediye devair rüesasından nisfından fazla olmamak şartile belediye meclis âzasından müteşekkil olacaktır. Aslı vazifesi hazırlanan belediye bütçesinin ilk tetkiki, aylık icmal cetvelinin tetkik ve mürakabesi, müzayede, ihale şartnamelerinin ve ihale ve pazarlık kararlarının tetkik ve tasdiki, hesabı kati hakkında meclis mutalââ beyanı, muhasip hesaplarının tetkiki ile zimmet veya beraetler hakkında mazbata tanzimi istilâk kararlarının tasvibi gayri melhuz masarife ait tahsisatın sarfı mahallerinin tayini bütçede bir fasıl dahilindeki maddeler arasında münakale icrası gibi bütçeye ait kanunî mürakabe icrası vesaiti nakliyyeye ait ücret tarifelerinin ve havayıcı zaruriyyeye mahsus narhların tesbiti gibi cezayi nakdî tayini devair rüesasından maada belediye memurlarının intihap, terfi, idareten teziye veya taltifleri azil, veya tekaüde sevkleri hakkında vaki olacak tekliflerin intaç

gibi bir heyet kararına raprı muamelenin selâmeti namına müktazi olan işler encümene verilmiş ve encümenlere icraî mahiyette hiç bir salâhiyet bırakılmamıştır. Şimdiye kadar belediye meclislerinin teferrüatı umura kadar vaki olan müdahalesi ve bu husus bütçe tatbikatını en küçük masraf senetlerinin belediye meclisi tarafından tasdiki gibi lüzumsuz ve hatta belediye işlerini teşviş ve işkâl eden, muamelenin sur'atine mani olan muzur müdahalesi imkânı ortadan kaldırmıştır.

Belediye meclisleri için olduğu gibi belediye encümenleri içinde belediye reisile encümen arasında ihtilâfatın mafevk idare makamları tarafından tetkik ve halli 89 uncu maddede ile temin olunmuştur.

Beşinci fasıl

Her beldenin ihtiyacına göre belediye teşkilâtının tespiti esas olmakla beraber mahza bütün beldelerin arasında teşkilât itibarile asgarî bir ahenk ve mümaselet temin etmek muhtelif beldelerde belediye devairine verilecek isimlerdeki tehalüf yüzünden süi tefehümlere ve mürakabe işlerinde müşkülâta meydan vermemek için belediyelerin asgarî kadrosu işaret edilmiştir.

Belediye reislerinin intihabında son söz belediye meclislerine bırakılmış olmakla beraber ilk intihapta ekseriyet kazanan belediye reisi namzedinin vilâyet dahilinde en büyük hükümet mümessili olan Vali tarafından memuriyetinin tasdiki için ahkâmı mahsusa vaz edilmiş ve ademi tasdik halinde belediye meclisinin yeniden intihabı mecburiyet altına alınmıştır.

Üç bin nüfusu mütecaviz olan beldelere belediye reislerle muavinlerinin en az orta tahsili ve elli binden yukarı nüfuslu beldelerde reis ve muavinlerinin yüksek mektep tahsili görmüş olanlardan ve üç binden az nüfuslu beldelerde belediye reislerinin en az ilk mektep tahsilini ikmâl etmiş olanlardan intihap edileceği 93 üncü maddede tasrih edilmiştir.

Belediye işlerinin keshettiği ve bu kanunla kendilerine verilen vasi vazife ve salâhiyetler ve bahusus cahil bir belediye reisinin ve muavininin diplomasız bir doktor veya avukat kadar ve belki daha fazla emniyet ve selâmeti umumiyeyi ihlâl edebileceğine ve memlekete ırası zarar edeceği nazarı itibare almırsa az çok ilmü irfana muhtaç olan bu mühim işin başında bulunacakların her

halde memleketin bu günkü maarif terakkiyatile münasip bir derecede tahsil görmüş olanlardan intihap edilmesindeki lüzum ve zaruret teslim olunur.

Hassatan büyük beldelerde belediyelerin vazai fi o kadar tenevvü eder ki belediye reisinin bütün bu işlerle yakından uğraşmasına imkân kalmaz. Her dairenin amiri yalnız kendi dairesi işlerle meşğul olacağından belediyenin muhtelif devairi alakadar eden mühim meselelerle meşğul olacak reis muavinlerine şiddetle ihtiyaç hasıl olur. Reis muavinlerinin miktarı tahdit edilmediği için her beldenin ihtiyacatına göre mikdarının tezyidine imkân vardır. Reis muavinleri hassatan yekdiğerile alakadar dairelerin vücuda getirecekleri gurupların başında belediye reisinin tayin edeceği mesail ile meşğul olmak suretile belediye işlerinde çok faydeli bir vazife ifa edebilirler.

Yüz dördüncü madde ile belediye memurlarının mevcudiyetleri kanunî bir himaye altına girmiş olacaktır. Şimdiye kadar belediye memurları vazifelerini ifadaki kusur ve cürümlerinden dolayı memurini devlet gibi tahtı muhakemeye almakta ve tecziye edilmekte idi. Halbuki gerek intihap ve gerek azillerin de bu gün memurini devlete memurin kanunile temin edilmiş olan hukuktan tamamiyle mahrum bulunuyorlardı. Her hangi bir belediye meclisi her hangi bir belediye memurunun vazifesine nihayet verilebilirdi. Hele senelik bütçelerdeki tahavvüllerden memurların maaşları ve hatta memuriyetleri bin bir tahavvüle ve tebeddüle maruz bulunuyordu.

Belediye memurlarını intihap ve istihdam ve tecziye ve taltif şeraiti ve kendilerine verilecek tekaüt maaşı ve tazminat miktarı ve irae edecekleri kefalet mesailini tayin ve tesbit edecek bir nizamname ile bu kısım memurların hakları muhafaza edilmiş olacaktır. Belediye zabıtasına dair olan 106,107,108,109,110,111 inci maddeler belediye zabıtasının belediye sınırları içinde belde intizamı sıhhat ve huzurunun temininin muhafazası ile mükellef tutulmuşlardır. Şimdiye kadar mer' olan vilâyeti belediye kanununun üçüncü maddesinde Belediye vezaifi tadat edilirken yollarda belediyeye teveccüh eden intizam vazifesi ihmal edilmiş yalnız belediyenin (Belediye hududu dahilinde bulunan kira ve binek ve yük arabaları ücretleri ve nakliyat ücretleri tarifelerinin tanzim ve araba ve beygirlerin muntazam ve sağlam hâlde bulunmalarına ve tayin olunacak mahallerde durma-

larına nezaret) edeceği ifade olunmuştur. Kanun lâyihasının 110 uncu maddesile belediye zabıtasına karşı gelenlerin devlet zabıtasına karşı koyanlar gibi ceza göreceği tasrih edilerek belediye zabıtasının nüfuz ve haysiyetinin muhafazası kefaleti kanuniye altına alınmıştır. 111 inci madde devletçe lüzum görülen belediyelerde belediye zabıtası vezaifinin Heyeti Vekile kararı ve iradei cümhurî ile Devlet zabıtasına tevdi olunabileceği ve bu takdirde belediye idaresinin zabıta masrafına her bin beşyüz nüfusu bir zabıta memuru masrafı isabet edecek surette ve işgal edeceği tasrih olunmuştur.

Belediye zabıtası vazaifile devlet zabıtası vazaifi az çok bir tedahül irae etmektedirler. Avrupa'nın birçok belediyelerinden ezümle Fransa ve Almanya'da polis ve belediye zabıtası birleştirilmiş ekseriyetle küçük şehirlerde belediye reislerinin ve büyük şehirlerde devlet memurlarının emrine tevdi edilmiştir.

Altıncı fasıl

Kanun lâyihasile belediyelere pek az varidat temin edilmiştir. Belediyelerin vazaifi tevessü ve ehemmiyet peyda etmiş ve kendilerine vasi salâhiyetler verilmiş olduğundan Avrupadaki emsali gibi menabii varidatın tezyit ve takviyesi elzem isede bu maddenin belediye, vergi ve resimleri kanununda icap eden islahat ve tadilâtla temini muvafık görüldüğünden lâyihai kanuniyede belediye bütçesinin ne gibi varidat menbalarından terekkep edeceği usulen tadat edilmiş ve yalnız belediyelerin ruhsata tabi olan işler için ruhsat harçları alacağını ve kanunen belediyenin ruhsatına, resim ve ya vergiye tabi iken ruhsatname almaksızın veya resim, vergi veya ruhsatiye harcı verilmeksizin yapılan işler için mes'ullerinden ayrıca resim, vergi veya harcı bir misli cezayı nakdi ahzolunacağı ve itfaiye masarifi mukabilinde iktiza eden mebalığın tayini emlak ve âkar vergisine yüzde muayyen bir nisbette zammı suretile tahsil edileceği tasrih olunarak belediyelere yeni bir varidat ilâve olunmuştur.

Belediye vergi ve resimlerinin kısmı mühimmi bilâ vasıta olduğundan belediye idaresinin ekseriya mühim miktarda tahsildar kullanmağa ve bunun için azim fedakârlıklar yapmağa mecburdurlar. Tahakkuk eden belediye vergi ve resimlerini vakti muayyeninde tesviye etmeyenler için yüzdeon vergi ve resim zammı esası kabul edilerek emri tahsi-

lâtin nisbeten az memur istihdamile temini muvafık görülmüştür. Bundan başka dühuliye resmi gibi tahakkuku tahsiline tabi olan belediye vergi ve resimlerinin mükellefleri tarafından irae edilecek teminatı naktiye üzerine hesabı carî suretile tesviyesi için teshilât iraesî derpiş edilerek 114 üncü madde ile ahkâmı mahsusa vazolunmuştur.

Belediye sınırı içinde veya birkaç sokak veya mahalle veya sayfiyedeki emlak sahiplerinin üçte ikisinden fazlasının tahriren belediyeye müracaatle semtlerinde şose, kaldırım veya tenvirat veya mecarî veya su arkları tesisini veya belediye hizmetlerindeki tesisatı sairinin teşmil ve temdidini talep etmek hakkını haiz oldukları ve bu müracaat belediye meclisince tasvip olunacağı surette işbu tesisattan müstefit olan sokaklarda ve mahallelerdeki her mülkün müsakkafat ve arazi vergisi nisbetinde iştirak hisselerini tespit ve masarifi tesisyenin yarısını def'aten ve mütebakisini taksitlere rapten tediyesi temin edildiği takdirde tesisat icrası için 117 inci madde ile ahkâmı mahsusa vazedilmiştir ki bu madde beldelerin inkişafa müstait olan aksamında belediyenin imar vazifesini teshil etmek itibarile faydalı olacaktır. 118 inci madde birçok belediyelerin el'an na tamam olan itfaiye teşkilâtını ihtiyaçla mütenasip surette ikmal imkânını hazırlamış olacaktır.

Bazı belediyelerde sigorta şirketlerinin sigortalı emlak sahiplerinden tahsil ettikleri mebalige yüzde muayyen bir miktar zam suretile alacakları fazla sigorta bedelini belediyelere tesviye etmekte ve bu varidat itfaiye masarifine kısmen karşılık teşkil etmekte ise itfaiye masarifinin netiten sigortalı emlak sahiplerine tahmilini mucip olan şekil haddi zatinde gayri âdâlâne olmakla beraber ekseriya sigorta şirketlerinin de şikâyetini ve itirazatını mucip olmaktadır. Belde itfaiye teşkilâtının mükemmeliyetinden aynı zamanda sigortalı olsun sigortasız olsun bütün emlak sahipleri müstefit olmakta ve hattâ bu yüzden sigorta kumpanyaları arasında senelik sigorta taksitlerinin miktarını tenzil için rekabet hasıl olarak bundan binnetice memleket istifade etmekte olduğundan her beldenin vücûde getirmeye mecbur olduğu itfaiye teşkilâtı masarifi tesisyesinin ve işletme masarifinin belde emlak ve akar vergisine yüzde muayyen bir nisbette zammedilmek suretile tevzii için 118 inci madde ile temin edilmiştir.

Beldelerin vazifeleri mecburî ve ihtiyarî ola-

rak ikiye tefrik edilmiş olmakla beraber bu mecburî vazifeler içinde ehemmi mühimme takdim suretile bir ahenk tesis ve icabında bir program tanzimini teshil için hangi masrafların bütçelerde behemehal iraesî lâzım geleceği 119 uncu madde ile tafsil edilmiştir.

121, 122, 127, 124 üncü maddelerle belediye bütçelerinin ihzar ve tetkik ve müzakere ve tasdik ve tatbik müddetleri ve şeraiti tafsilen izah edilmiş ve devletin varidatı hususiyelerin usulü muhasebesindeki ahkâmıla telif olunmuştur.

125 inci madde belediye bütçelerinin mafevk makamlar tarafından ne suretle mürakabe edileceğini izah etmektedir. Bütçelerin evel emirde kanun ve nizamlara tevafuk edip etmediğini ve vergilerin haddi kanunisinde olup olmadığını; mecburî masraflar için tahsisat konulup konulmadığını; ve varidatın haddi kifayede olup olmadığını tetkik edecek olan mafevk makamı idarî bütçede kanunen lâzım gelen tadilatı icraya salâhiyettar edilmiştir.

Mafevk makam idarelerinin bu salâhiyetine nukabil belediye meclislerini herhangi keyfi bir nuameleden vikaye için belediye meclislerine usulen hakkı itiraz verilmiş ve Şurayı Devletin kararı kat'î olacağı tasrih edilmiştir.

113 üncü madde belediyelerin tedricen itibarî malisinin tezayüdünü temin ve belediyelerin bütçe dahilindeki senelik icraatını teshil etmek ve bir müddet sonra belediyelerin müsait şeraitle istikrazat yapmasına yardım itibarile çok faydalı netaiç verecektir.

Belediyelerin her senelik bütçesinde o seneye ait varidatla masarif tevzin edilmekte ise de varidat ile muktezi masrafların her aydaki yekûnu yekdiğerine tevafuk etmediği gibi ekser ve hasseten sahil beldelerde belediye varidatı son bahardan itibaren tezayüt eyliyerek kış mevsiminde tahakkuk ve tahsil edilmekte olduğundan uzun müddet varidatla muktezi masraflar arasında büyük bir ahenksizlik devam eder.

Tesisat ve inşaatı nafıa için yaz mevsiminde faaliyete geçmek mecburiyeti olan belediyeler ilik bahar ve yaz aylarındaki varidatın nisbeten kifayetsizliği yüzünden beklemeğe mecbur olmakta ve bittabi yağmur mevsimlerinin hülûlile bu gibi tesisat ve inşaatı nafıanın ikmalî pek çok müşkülâta maruz kalmaktadır.

Her sene belediye varidat bütçelerinden tasarruf edilecek yüzde beş miktarında bir meblâğın belediyeye mahsus bir banka tesis edilinceye kadar

yirmi sene müddetle hükümetin irae ettiği bir bankaya tevdi memlekette nafi sermayenin emin bir tasarrufla toplanmasına yardım etmiş olacak ve belediyelerin bu suretle bankaya yatırdıkları meblâğın teraküm eden miktarından yüzde yetmiş beşine kadar bir miktarını senelik bütçe varidatı ile senesi zarfında ödemek şartı ile avans olarak bankadan almasına salâhiyettar edilmesi yukarıda bahsedilen müşkülattan kurtulmalarını intaç edecektir. Belediyelerin bu nevi ihtiyat akçasını teşkil edecek bu meblâğın bankada teraküm ederek mühim bir miktara baliğ olması belediyelerin atiyen büyük iktisadî teşebbüslere girmesi için harice ve dahile karşı en mühim bir teminat kuvveti olacaktır. Mahiyeti asliye itibarile belediyeye ait olan işler 137 madde ile bilûmum hukuk ve vecaibile belediyelere devredilmiştir ki bu maddenin tatbiki hassaten belgeler dahilinde pek zavallı bir hâlde kalan fakirlerin ve mevcudiyetleri kanunen musaddak olmayan heyet ve komisyonlara mevdu umuru hayriyenin tamamen beledileştirecek ve bugünkü müzazep sui istimale çok müsait vaziyete nihayet verecektir.

Şimdiye kadar belediyelerin hukuku tabiiyesi ihmal edilerek fermanlarla verilmiş olan birçok çok imtiyazatı nafia bir hakkı müktesep olduğundan bunların müddeti imtiyaziyesinin hitamına intizar zaruri isede bunlardan bazıları için mukavele-name mucibince Hükümetin istimlak hakkı müddeti vurut etmiş olduğundan bu haktan be-

lediyelerin arzu ettikleri takdirde istifdesi düşünül-müş ve hitamı imtiyazdan müesseselerin tamamen belediyelere tevdi ve terkedileceği tasrih olunmuştur. Her hangi bir ihtilâfa mahal kalmamak için belediyelerin smrrı dahilinde kalan metruk arazi mahiyetindeki namazgâh seyrangâh harman çayır yeri mera koruluk ve bataklık gibi arsa ve arazinin ve yıkılmış kale ve kulelerin metruk arsalarının ve enkazının tasarruf ve idare ve nezareti ve kâffe hukuk ve vecaibile belediyelere devir olunduğu 141 inci madde de beyan edilerek esasen kısmı mühimmi belde hemşehrilerinin hayir perver teberru ve himmetlerinin bir eseri olan bu nevi metruk arsaların ötekinin berikinin istifadei şahsiyesine hadim ve manzara itibarile belde-lerin güzelliğini muhil bir halde kalmaktan kurtarılması ve belde-ler dahilinde son zamanlarda inkişaf eden münakalenin gittikçe tezayüt ve tekâsüfü karşısında yolları genişletmek ve diğer taraftan halkın sihhî ihtiyaçlarını derpiş ederek tenezzüh yerleri vücud- da getirmek mecburiyetinde kalan belediyelerin imar kabiliyetinin tezayüdü temin edilmiştir. 142 inci madde muntazam binalardan mahrum olan ve menafii umumiyeye hadim müessesatin en mühimlerinden olmak itibarile diğerleri meyanında umumî teshilâttan istifadeye hakları bulunan belediyeler için emvali milliyeden veya metrukeden belediye dairesi olabileceklerinin iştirasi için müsait şerait vazolunmuştur.

Şurayı Devlet heyeti umumiyesinin ESBABI MUCİBESİ SURETİ

Dahiliye Vekâletince tanzim olunup dairemize tevdi olunan iki takım belediye kanunu lâyihası kelime kelime bir birinin aynı olmadığı gibi Dahiliye Vekâleti İdarei Mahalliye Müdüriyeti Umumiyesinden celp edilen aslı da tam görülememiş ve işin müstaceliyetine binaen üç nüsha bir biri ile mukabele edilerek fazla ve noksanlar tvehit edilmek sureti ile kanun lâyihası üzerinde tetkik ve müzakere edilebilir bir şekle sokulmuştur.

Bu kanunun tetkikinde Dahiliye Vekâletinden izam olunan Heyeti Teftişiyeye Reisi Mustafa Arif B. den kanunun istinat ettiği esasat ve ahkâm ve Vekâleti müşarünileyhanın noktai nazarı hakkında malûmat istihsâl eyledikten sonra madde madde müzakeresi neticesinde ittifak ve ekseriyet-

le tadil veya lafzan tebdil edilen cihetler sütunu mahsusunda gösterildiği gibi bu tadilatın müstaidünileyhi olan esbap da aşağıda arz edilmiştir.

1 — Belediye yalnız belde sakinlerinin müsterek ve medeni ihtiyaçlarının tanzim ve tesviyesi ile mükellef olmayıp belde hakkında da yani mükellefiyete tabi bulunduğundan birinci maddeye “beldenin,, kelimesi ilâve olunmuş ve “şahsiyeti maneviye,, tabiri yerine kanuni tabiri olan “hük-mî şahsiyet,, denilmiştir.

2 — 3 — İkinci üçüncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

4 — Dördüncü maddenin bazı fıkraları üzerinde kısmen lafzî tashihler icra ile iktifa edilmiş ve “d,, fıkrasının manasını tavzif için ifade tarzının

kısmen de değiştirilmesine ve bu ifadenin köy kanunundaki ahkâma muvafık olmasına lüzum görülmüştür.

5 — Beşinci madde aynen ibta edilmiştir.

6 — Altıncı maddede mevzu bahis ihtilâfın muhtelif vilâyetlere tabi belde veya köyler arasında ise her vilâyet idare heyetinden müntahap ikişer âzadan müteşekkil bir heyetin kararile hal olunacağı gösterilmektedir. “Vilâyetlerin idaresi hakkındaki kanun,, un bundan evvel, tetkikinde komşu vilâyetler arasında müşterek bazı mesail hakkındaki kanun,, un bundan evvel, tetkikine etlerin üçer âzadan olması kabul edilmiş olduğu için bu sınır ihtilâfı işlerinde de muhtelit heyetlerin her idare heyetinden müntahap üçer âzadan teşekkül etmesi her iki kanun arasında birlik temini noktasından muvafık görülmüş ve altıncı madde ona göre tadil ve maddenin ikinci fıkrasında yazılı “Kaza heyeti,, Kaza idare heyeti olacağından idare kelimesi ilâve olunmuştur.

7 - 7inci maddenin ikinci fıkrası ifadenin hüsnü telifi için tashih ve “lâakal,, kelimesi en az şekline tahvil edildikten sonra bir beldenin bazı kısımlarının beldenen ayrılarak ayrı bir belde idaresine tabi bir belde haline geçmesi teklifleri beldenen ayrılan kısmın kendisini idare edip edemeyeceği ve bu ayrılığın nafi olup olmadığı pek ziyade tetkik edilecek mühim bir mesele olduğundan bu şartlar tahakkuk etmedikçe iftirak hakkında karar verilmemesi için maddeye bu yolda ilâveler yapılmıştır.

8 - 8inci madde aynen kabul edilmiştir.

9 - 9 uncu maddedeki “Heyeti Vekilenin,, tabiri “İera Vekilleri Heyetinin,, şekline konulmuştur.

10 - Belde şubelerinin teşkiline ve mevcutların hudutlarının tadiiline dair olan 10 uncu maddede yalnız bir iki şıktan bahsolunup belediye şubelerinin ilgası halinde yapılacak muameleyi meşkût bırakmıştır. İlgî halinde ve hudutların tespitinde aynı ahkâm cari olmak için “veya ilgası,, ilâve olunmuş ve “mevcutların,, kelimesi tayyedilerek “hudutlarının,, kelimesinden sonra “tespit ve,, kelimesi de ilâve edilmiş ve şube haline geçecek kısmın belediye müntehipleri ile beldenin mütebaki belediye müntahiplerinin,, ibaresindeki maksadın daha kolay anlaşılması için “o dairede hakkı intihabı haiz halkın,, ibaresinin kullanılması muvafık görülmüş ve diğer fıkralarda bazı lafzî tashihler yapılmıştır.

11-11 inci madde bazı lafzî tashihlerle aynen kabul olunmuştur.

12-12 inci maddede tadat edilen 4, 5, 6, 7, 8, 9 uncu maddelerde yazılan kararlar 10 uncu maddede yazılı olduğundan bu maddelere onuncu maddenin ilâvesi lâzım gelmiş ve bu kararların kat’ileşme tarihinden itibaren beş sene geçmedikçe tadilat yapılmıyacağı zikri de bu gibi muamelelerin tekerrür ederek beldelerin müşkülâta maruz kalmaması için lüzumlu görülmüştür.

13 — Hemşeri olmak için behemehal beldenen uzun müddettenberi yerleşmiş olmak şart olmayıp nüfus kütüğüne yerli olarak yazılmış bulunmak kâfi olduğundan 13 üncü maddenin birinci fıkrası o suretle yazılmış ve diğer fıkrası bazı lafzî tashihlerle aynen kabul olunmuştur.

14-14 üncü maddedeki “...belediyenin kanununa nizam ve talimatına müstenit usullerini 4,, ibaresindeki usulleri kelimesi emirleri manasını ifade ettiğinden o suretle tashih edilmiştir.

İkinci fasıl

Belediyenin vazife ve salâhiyetleri

15 — 15 inci maddenin 1, 2 inci fıkraları aynen 3 üncü fıkranın son ibaresini tazvih için “müsadere etmek veya bunlardan tahvil neticesine kadar muhafazası lâzım gelenleri neticeye kadar muhafaza eylemek suretinde tashihi muvafık görülmüştür.

4 - üncü fıkra bazı lafzî tashihle aynen.

5 - inci fıkranın beşeri ve hayvanî sarî hastalıkların yerine sarî insan ve hayvan hastalıklarının suretinde mutlak olarak yazılması.

6 - ıncı fıkradaki “...veya yakılmasında ..., kelimesinin tayyi ile fıkra nihayetine ve hayvan laşçelerini yakırmak veya “gömdürmek,, ibaresinin ilâvesi.

7 - 8 - fıkralarının aynen kabulü.

9 - uncu “fıkraya,, bir bir kelimesi ile süthanelerde hizmet edenlerle süt sağanların, ilâvesi ve seyyar satışının mavadı gıdaiye satışına tahvili.

10 - uncu fıkradaki ahkâmın belediye sınıırı dahiline münhasır olması kaydı ile ve deniz ve göl ve nehirlerle karaya müteallik hususlar ayrılarak fıkranın ilk ibaresinin, yük hayvanları ile otomobiller de ilâve edilmek sureti ile tashihi;

11 12 13 - fıkraların aynen kabulü

14 - üncü fıkra nihayetindeki “yenilecek ve içilecek şeyler ..., kelimeleri ile başlayan ibare

mükerrer olduğundan tayyi;

15 - Fıkranın aynen kabulü

16 - Fıkradaki ölçümle tartı ve ölçü alât ve edevatını damgalamak ve damgasızları müsadere etmek yazılmış olduğundan 72 inci fıkranın ilk cümlesinde yazılı ölçülerin ayarlanması ve ayarsızların müsadere hususlarının bu on altıncı fıkraya ilâvesi ile 47 inci fıkradan tayyi.

17 ilâ 22 fıkraların aynen kabulü;

23 - 23 üncü fıkranın bazı lâfzî tashihlerle aynen kabulü.

27 - Fıkra başındaki kelimenin " nehir " olmayıp " ev " olduğu.

28 - Fıkradaki " pisvar " kelimesinin menus olmamasından "bevilane,, denmesi.

29 - Fıkranın " ve içinde " kelimesinden sonra " yatıp " kelimesinin ilâvesi,

30 - Fıkranın aynen kabulü,

24 üncü fıkradaki umumî mahallerin temiz sularla sulanması kaydının ilâvesi,

25,26 ncı fıkraların aynen kabulü,

31 - Fıkroda bahsolunan mesai ve imar programlarının vilâyet meclisi umumilerince yapılacak imar programındaki müddet ve hile beş sene olması muvafık görülmele müddetin ona göre tadili,

32,33,34 - Fıkraların aynen kabulü,

35 - Fıkroda yazılı anasız, babasız çocukların belediyeler tarafından infakı için muhtaç olmaları icap edeceğinden fıkraya o suretle ilâve yapılması ,

36 ncı fıkradaki belediye konağı tabiri müstamel olmadığından " konak " kelimesinin " daireye,, ve belediye kütüphanesinin halk için ve umumî olduğu anlaşılmal üzere " belediye " kelimesinin " halk için " kelimesine tahvili,

37 ve 38 inci fıkraların aynen kabulü,

39 uncu fıkranın kelime cihetinden tashihle aynen kabulü,

40 ncı fıkranın lafzan tashihi ,

41,45 inci fıkraların aynen kabulü,

46 ncı fıkradaki " afişaz " kelimesinin umum için menus olmadığı gibi yabancı bir kelime olduğundan tay edilmesi,

47 inci fıkranın ilk cümlesi 16 ncı fıkraya alındığından tay ile beraber bu teftişin yalnız müracaat üzerine yapılmayıp belediyeler tarafından doğrudan doğruya icrası için de " resen " veya kelimelerinin ilâvesi,

48 inci fıkranın aynen kabulü,

49 ve 50 inci fıkralardaki ahkâmın 35 inci fıkra ahkâmile münasebetine binaen bu fıkralar tayedilip münderecatının 35 inci fıkraya ilâvesi, 51,52,53,54 üncü fıkraların aynen kabulile numaralarının 49,50,51 ve 52 inciye tashihi,

55 inci fıkranın başına " fakir insanlara ve hayvanlarma,, fıkrasının ilâvesile 55 inci fıkra numarasının 53 e tahvili,

56 ncı fıkranın aynen kabulü,

57 inci fıkradaki " ücretli, ücretsiz " kelimelerinden sonra " insanlara ve hayvanlara mahsus ibaresinin ilâvesile hasta hayvanların da aynı ahkâmdan istifadesi,

58 inci fıkranın - ki tadilen tanzim edilen kanun lâyihasında 56 ncı numarasını almıştır - aynen kabulü,

57 numarasını alan 59 uncu fıkraya doğum evlerinin de ilâvesi,

58 ve 59 numarasını alan 60 ve 61 inci fıkraların aynen kabulü,

60 numarasını alan 62 inci fıkroda mevzuu bahis ilâca ve saire her mahalde bulunmayacağı için fıkranın başına " bulunan yerlerde " ve fıkra sonuna da " ve nezaret etmek " ibarelerinin ilâvesi; 61 numarasını alan 63 üncü fıkradaki " şerait ve takyidatı sıhhiye " kelimelerinden sonra " ve baytariye " kelimesinin ilâvesi,

62-78 numarasını alan 67-80 inci fıkraların aynen kabulü,

79 numarasını alan 81 ve 82 inci fıkraların birbirile olan münasebetlerine nazaran bunların bir fıkroda birleştirilmesi zarurî olmakla beraber halkın huuru ve istirahatını selbedecek zef'al ceza kanununun 546 ncı maddesinde gösterilmekte olduğundan bu ef'ali saymaksızın ceza kanununda yazılı bu gibi efaalin men'i suretinde fıkranın tanzimi,

80-84 numarasını alan 81-85 inci fıkralarının aynen kabulü,

Bu fıkralardan sonra Maarif Vekâletince teklif edilen tarihî ehemmiyeti haiz olan eserler, abideler ve heykellerin muhafazası ve hasardan vikayesi ve tarihî, bediî ehemmiyeti olan belde-lerde şehir veya kasabanın tarihinin mütehasıslara tetkik ve neşir ettirilmesi ve şehir ve kasabalar hakkında rehberler neşri ve bunlara seyyah celbi için tedbir alınması gibi faideli iş-lerin de 85 ve 86 numaralı fıkralarla kanun lâyihasına konulmasını ve tarihî, bediî beldeler arasında sıhhi ehemmiyeti olan beldelerin de

zikri muvafık görülmüştür,

16 — On altıncı maddenin 1 ve 2 fıkraları aynen kabul olunduktan sonra 3 üncü fıkrada bahsolunan on beşinci maddenin 57 inci ve 58 inci fıkraları zikrolunan maddenin fıkralarına yapılan ilâve ve taleplerden dolayı 55 ve 56 numarasının ve 4 üncü fıkrada bahsolunan 59 uncu fıkrada aynı sebeplerden dolayı 57 numarasını almış ve aynı zamanda 58 ve 59 numarasını alan 60 ve 61 inci fıkraların da işbu 4 numaralı fıkrada gösterilmesi lâzım gelmiş olduğundan bu numaralı fıkralarda zikrolunan fıkrada gösterilmiştir.

17 — Bu maddede gösterilen “ aynı madde „ ifadesi on beşinci maddeye matuf olduğu ve madde değiştiği cihetle madde numarasının zikri muvafık görülmüştür.

18 — Bu madde aynen kabul olunmuştur.

19 — Bu maddenin 2 ve 3 numaralı fıkraları aynen ve iki numaralı fıkrası bazı lâfzî tashihlerle kabul olunmuştur. Kanunu medenî mücibince Devlete ait olan sahipsiz arazinin belediyelere devri caiz olmayacağı hakkında âzadan Ömer Lütfi Bf. nin muhalif reylerine karşı belediye sınıırı dahilinde bunlardan Devlete ait bu gibi arazinin belediyelerin inkişaf ve beldelerin imar ve ihyası noktasından belediyelere devri ekseriyetle muvafık görülerek mezkûr fıkra aynen ipka olunmuştur.

Beşinci fıkrada zikrolunan belediyeye ait su, hvaa gazı, elektrik, tramvay tesisatının ve işletmesinin imtiyaz şeklinde belediyelere verilmesi “ idarei umumiyei vilâyat „ kanununun 78 inci maddesini muaddil 3 üncü maddesine muhalif olduğu gibi imtiyazat hakkındaki kanun ahkâmına da mugayir bulunduğundan bu fıkranın tamamen tayyi hakkında Reis Vekili Abdullah Sabri Bf. nin muhalif reylerine karşı belde sınıırı dahilinde her türlü mahallî işlerin belediyelere ait bulunması pek tabii bulunduğundan ve esasen idarei umumiyei vilâyat kanununun 78 inci maddesinde bu gibi tesisatın menafii belediyelere ait olacağı zikredilmesinden ve belediyeler hakkındaki bu kanunlar bu menafii belediyelere devir ve terkedilmesinde mahzur görülmediğinden iki kısım ahkâmı havi alan mezkûr beşinci fıkranın “ a „ ve “ b „ fıkralarına ayrılarak aynen kabulüne ekseriyetle kararverilmiştir.

Altıncı ve yedinci fıkralar bazı lâfzî tashihlerle kabul olunmuş ve sekizinci fıkradaki be-

diyelerin umuma ait hizmetlerle mahsus olmak ve eşyasının bilvasıta ve bilâvasıta bilumum rüsum ve tekâliften, harç ve kaydiyelerden müstesna bulunması hakkındaki ahkâm büyük bir vüs'at ve şumulü havi olmakla beraber bilhassa gümrük rüsumu gibi bilvasıta tekâliften belediye emval ve emlâkını istisna etmek gümrük kanununa ve diğer mevzuata muvafık görülmemiş ve bununla beraber belediye daireleri ve bahçeleri ve hastane ve dispanser gibi belediyelerin irat getirmiyen sırf umuma ait emlâkin yalnız emlâk vergisinden istisnası belediyelerin yaptıkları hizmet itibarile muvafık görülmediğinden bu emlâk vergisinden istisnası belediyelerin yaptıkları fıkra o suretle tadil edilmiş ve dokuzuncu fıkranın aynen kabulü muvafık görülmüştür.

Onuncu fıkrada bahsolunan hususların Dahiliye Vekâletince yapılacak talimatnamelerle tespiti kanun hükümlerinin tatbiki suretlerinin nizamnamelerle tanzimi esasına ve bu hususların ehemmiyetine binaen fıkradaki “... Devlete müttihaz esasata tevfikân Dahiliye Vekâletince tespit edilecek talimatnamelere „ ibaresi tayyedilerek “ ... tanzim edilecek nizamnamelere „ ibaresi konulmuştur.

Üçüncü fasıl

Belediye meclisi

A - Teşkilâtı

20 — Yirinci madde aynen kabul olunmuştur. Bu kanun lâyihasında umumiyetle müntehiplerin birer reye malik oldukları görülmektedir, Maarif Vekâletince halkı orta ve yüksek tahsile teşvik etmek üzere orta tahsil görmüş olanların iki ve yüksek tahsili ikmâl edenlerin üç reye sahip olmaları teklif edilmiştir. Filhakika halkı ilk tedrisat üstünde tahsile teşvik için bu tarzların kabulü terviç olunabilirsede rey adetlerinin fazlaca çoğalması intihap muamelâtını karıştıracığından memleketimiz için eyi olan bu usulün yalnız bir ve iki rey olarak kabulü ve iki reyün yüksek tahsil görmüş olanlara tahsisi muvafık görülerek yirinci maddeye bir fıkra olarak ilâvesine karar verilmiştir.

21 ve 22 — inci maddeler ahkâmı aynen kabul edilmiştir.

B — Belediye intihap hakları

23 — Bu maddenin fıkraları Türk vatandaşlığı ve ceza kanunlarına göre tadil edilmiştir.

24 — Bu maddenin birinci fıkrası vatandaşlık kanununa göre tadil ve 6 ncı fıkradaki borçlu bulunmamak ibaresinin “veya bu cihetlerden,, kelimesile mesclâ belediye vergi ve resimlerine ait borçlara taalluku olmadığı işaret edilmiş ve 7 inci fıkranın ceza kanununa göre yazılması muvafık görülmüştür.

25 — Bu maddedeki “ruhani sıfatı,, tabiri vazifeten din işleriyle meşğul olanları ifade edemediğinden tay edilerek “vazifeten din işleriyle meşğul,, ibaresi kullanılmıştır.

26 — Bu madde aynen kabul olunmuştur.

27 — Bu madde kanunî mevzulara muvafık gözümlürş isede kanunu medeni mucibince asıl oğul ile aynı derecede bulunan manevî oğulun hariç kalmaması ve başka başka içtihatlarla mahal vermemesi için “manevî oğul,, da ilâve olunmuştur.

28,29,30 — Bu maddeler aynen kabul olunmuştur yalnız 30 uncu maddenin son fıkrası başına «ancak» kelimesi ilâve ve âzalık sıfatının her hangi bir suretle zovalinde âzadan birinin istifa etmiş addedilmesinde veya istifasının kabulünde meclisin karar vermekte muhtar olmadığını ima etmek üzere “meclisin kararına bağlıdır,, ibaresi diğer lefzî tashihlerle beraber “meclis karar verir,, şekline kalbedilmiştir.

C — İntihap muamelâtı

31 — Bu madde aynen kabul edilmiştir.

32 — Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı “her mahallenin müntehiplerine,, ibaresindeki müntehipler “muhtar,, olacağından ona göre tashih ve “belediye şubelerine ayrılan beldelerde her belediye şubesi için,, ibaresinden sonra “keza,, kelimesi ilâve olunmuştur.

33 — Bu maddede bazı lafzî tashihler ile beraber “intihap encümenine belediye reisi veya vekili,, fıkrasındaki “vekili,, kelimesi çıkarılıp “... şube müdürleri,, kelimelerinden sonra veya vekilleri denerek mazeretleri halinde gerek belediye reisinin, gerek Şehir emininin ve belediye şube müdürlerinin vekil gönderebilecekleri kabul olunmuştur.

34 — Belediye intihabında bir ve iki rey esası kabul olunduğu için 34 üncü maddenin “intihap kabul olunduğu için 34 üncü maddenin “intihabında,, ibaresinden sonra “bir ve iki,, kelimeleri ilâve olunmuştur.

35 — Defterlerin talikinden kaç gün evvel defterlerin hangi gün açılacağı, kaç gün asılı kalacağı ve saire otuz beşinci maddede gösterimemiş oldu-

ğundan bu ilânların defterlerin talikinden beş gün evvel yapılması hakkında maddeye ilâve yapılmıştır.

36 — Otuz altıncı maddenin baş tarafındaki “müddet,, kelimesi zait olduğundan tay edilmiş ve Dahiliy Vekâletince bu kanun lâyihasında mükerrer ve müteaddit rey usulü kabul edilmemiş olduğu hala “müteaddit rey,, kelimesile Dahiliye Vekâletinin bidayeten müteaddit rey usulünü kabul etmiş olduğu bilâhara bundan sarfınazar ettiği anlaşılmiş ve müteaddit kimse “bir ve iki,, kelimesine tebdil edilmiştir.

37 — Otuz yedinci madde aynen kabul olunmuştur.

38, 39, Bu maddeler aynen kabul olunmuştur.

40 — Bu maddedeki “delik,, kelimesine tahvil edilmiştir.

41 — Kırk birinci maddenin birinci fıkrası her müntahibin kendi reyini getirip sandığa atmakla mükellef olduğunu ifade etmesince binaen buna “bizzat,, kelimesinin ve iki rey usulü kabul edilmiş olmasına göre 1 ve 2 reyli intihap pusulalarının ayrı ayrı renklerde tabı ettirileceğinin ve üçüncü fıkradaki “adres,, adresi kelimesinden sorada “imzası,, kelimesinin ilâvesi ve dördüncü fıkrada yazılı “âza miktarının bir buçuk misli isim yazıp “ibaresindeki bir buçuk misli ihtiyat âza miktarında dahil olduğu halde kâfi gelmiyeceğinden iki misle iblâğı ve altıncı fıkrada beyan olunan müntehiplerden üçte ikisinin iştirak etmemiş olduğu mes’elesinde üçte iki miktarı fazla görüldüğünden müntehiplerin alelilak yarısından ziyadesinin iştirak etmiş olduğu suretinde tashihi muvafık görülmüştür.

42 — Belediye intihabında mükerrer rey kabul edilmiş olmasına göre 42 inci maddenin birinci fıkrasına rey pusulalarının renklerine göre sayılacağı ilâve ve yedinci fıkrada beyan olunan mürettep adet miktarı isim âzalığa ve bunun yarısı miktarı da yedek âzalığa ayrılacağı meselesinde yedek âza miktarının asıl âza miktarına müsavi olması lâzım geldiğinden “yarısı,, kelimesi “kelimesi bir misli,, şeklinde tadil edilmiştir.

43 — 43 üncü maddenin 1, 2 inci fıkraları aynen kabul edilmiş ve 3 üncü fıkraya “muhtelif renkli,, kelimeleri ve dördüncü fıkraya “ne sebeplerle,, kelimeleri ilâve olunmuştur.

44 — 44 üncü madde aynen kabul olunmuştur.

45 — 45 inci madde aynen kabul olunduktan

sonra belediye meclis âzalarının tamamen istifâ ettikleri takdirde yeni intihabın hitamına kadar belediye meclisine ait işlerin yüz üstü kalması için belediye meclisi vazifesini belediye encümeni tarafından ifa olunacağı ve reis in istifası halinde muavininin ve muavin yok ise veya olupta istifa etmiş ise vali tarafından bir zatın muvakkaten riyasete ikame edileceği hakkında bu maddeyle bazı fıkralar ilâvesine lüzum görülmüştür.

D — İntihap cezaları

46 — Belediye intihabına iştirak etmeyenler hakkında bu kanun lâyihasında ceza vazedilmemişti. Vakıa alelittlak intihaplara iştirak hakkının ihtiyarî veya mecburî olup olmadığında hukuk esasîye mütehasısları arasında ittifak yoksa da gaip olan fikre göre Devlet idaresi intihap hakkının istimali suretile temin olunacağından vatandaşların veya hemşerilerin intihap haklarını istimal etmemeleri umumî idare için zarar verebilir. Bu mütaleaya göre intihap hakkı ihtiyarî olmayup mecburîdir. Bilhassa vatandaşların memleketin idaresine iştirak etmeleri esasına müstenit olan demokrasi ve cümhuriyet prensibi yeni milletler için bu mecburiyeti istilzam etmektedir. Bu mütaleaya binaendir ki İsviçre gibi en müttekâmil idareye malik bir devletin bazı kanunlarında ve Belçika ve İspanyada intihaba iştirak etmeyenler için naktî cezalar vazolunmuştur.

Çekoslovakya da ise bir aya kadar hapis cezası kabul olunmuştur. Halkımızı memleket ve belde idaresine iştirak ettirmek için bizde de bu mecburiyeti kabul ve tatbik etmek muvafık görüldüğünden bu kanun lâyihasının "intihap cezaları," kısmına 46 mcr maddede bu esasa göre yazılmıştır. Fakat intihap cezalarının ağır olmaması esasına binaen bir lira cezayı naktî ve idare heyetlerine müracaatla itiraz hakkı kabul olunmuştur.

47 — Şu halde kanun lâyihasının 46 mcr maddesi 47 numarasını aldığından aynen kabul olunmuştur.

48 — Lâyihanın 47 inci maddesi 48 numarasıyla aynen alınmıştır.

49,50 — Lâyihanın 48 ve 50 inci maddeleri lafzî tashihle aynen alınmıştır.

51,52 lâyihanın 50 ve 51 inci maddeleri aynen.

K - Belediye intihaplarının iptal ve feshi .

53 lâyihanın 5 inci maddesi aynen.

54 — Lâyihanın 53 üncü maddesi aynen.

İçtimalar, müzakereler, kararlar

55 kanun lâyihasının 53 üncü maddesinde muayyen müddetler zarfında müzakeratı bitiremeyen liye Vekâletine bildirmek şartile on beş günden belediye meclislerinin müzakeratı Dahiliye Vekâletinin müsaade ve tensip edeceği müddetle temdit olunabileceği yazılmıştır. Halbuki idarei umumiyeyi vilâyat kanununun 113 üncü maddesinde verilen meclisi umumî içtimalarını esbabını Dahiliye Vekâletine bildirmek şartile on beş günden fazla olmamak üzere temdit salâhiyetleri kabul edilmiş olmasına göre belediye meclislerinin de aynı suretle valiler tarafında on beş günden fazla olmamak üzere temdit olunabilmesinde hiç bir mahzur tasavvür edilmediğinden maddenin zikrolunan iberesinin bu suretle tadil edilmesine lüzum görülmüştür.

56 - 54 üncü maddenin son fıkrasındaki "vilâyetlerin," kelimesi lüzumsuz görüldüğünden tay edilmiştir.

57 - lâyihanın 55 inci maddesinin ilk fıkrası " meclisin müzakeresi azenidir. " tarzında tashih olunup mütebakısı aynen kabul edilmiştir.

58,59, 60 - lâyihanın 56,57,58 inci maddeleri aynen kabul olunmuştur.

61 - Meclis âzası arasından bir reis vekili intihap edilmekte olmasına göre belediye reisinin veya şehremininin bir senelik icraatına dair meclise vereceği raporun müzakeresinde ayrıca bir reis intihabı lüzumsuz görülerek bu halde meclise müntahap reis vekili tarafından riyaset edilmiştir.

62,63 - Lâyihanın 60 ve 61 inci maddeleri aynen.

64 - Lâyihanın 62 inci ve 63 üncü maddeleri bir birile intizaç edecek mahiyette ahkâmı havi olduğundan her iki madde ihtisar edilmek suretile birleştirilmiştir.

65 - Lâyihanın 64 üncü maddesi aynen.

66 - Umumiyyetle meclislerde âza tarafından meclis müzakeratını ihlal edecek hadiseler vukua getirildiği zaman reis tarafından müzakere tatil olunur. Fakat âzanın salondan ihraçı gibi bir muamele yapılmaz. Binaenaleyh bu vaziyette bulunan âza hakkında lâyihanın 65 inci maddesinde bahsolunan dahili nizamname ahkâmına tevfikân muamele yapılması ve fakat samininin salondan ihraçı esas kabul olunarak madde ona göre tadil edilmiştir.

67 - Lâyihanın 66 mcr maddesi aynen.

68 - Lâyihanın 67 inci maddesinde müzakeratı kayda mahsus zabıtnamenin meclis reisi ile üç âza tarafından imza olunacağı beyan olunmakta isede meclis âzası arasından kâtipler de intihap edileceğine göre bu kâtiplerden maada ayrıca üç âza tarafından zaptın imza edilmeshine lüzüm görülmemiş ve binaenaleyh madde o suretle tadil edilmiştir.

69 - Lâyihanın 68 inci maddesi lâfzî bazı tasahihlerle aynen kabul edilmiştir.

70 - Lâyihanın 69 uncu maddesi lâfzî bir tasahihle aynen.

71 - Lâyihanın 70 inci maddesinin 1 ilâ 7 fıkraları aynen kabul olunduktan sonra sekizinci fıkraya taallûkuna binaen belediye vergi ve resimleri kanununun 32 inci maddesinde ilâve ve şu halde " son fıkrasında muharrer ,, ibaresi " tay,, edilmiştir.

Aynı maddenin 9 ilâ 13 üncü fıkraları aynen kabul olunduktan sonra fevkalâde hizmeti görülen memurine azamî miktarı üç yüz lirayı geçmemek üzere ikramiye verilmesine karar itası hakkında 14 numarasile bir madde ilâve edilmiştir. Lâyihanın 14 üncü fıkrası 15 numarasını almakla beraber bu fıkradan müddeabihi bin liradan fazla olan her türlü davaların alel'itlak sulhan tesviyesi mânası çıkabileceğinden sulhan tesviyesine lüzum görülen meselelerde ,, kaydın ilâvesile belediye meclisinin bu salâhiyeti kabul olunmuş ve 15 ve 16 ncı fıkralara 16 ve 17 numaralarile aynen kabul edilmekle beraber lâyihanın 17 inci fıkrası nihayetindeki " tasdik ,, kelimesinin tasdik salâhiyeti Dahiliye Vekâletine verilmek lâzım geldiğinden " tetkiki ,, süretine tahvili ve 19 numarasını alan 18 inci fıkranın aynen kabulü muvafık görülmüştür.

27 — Lâyihanın 71 inci maddesinde bahsolunan 70 inci maddede bazı maddelerin tay ve bazılarının ilâvesi suretile numaraları değiştiğinden 71 numaraya tashih edilmiş ve mezkûr maddede tadât olunan fıkralardan sonra 18 inci fıkradaki belediye zabıtasına müteallik talimatnamenin de ilâvesi ve şehremaneti müteşekkil olan beldelerde vakîlerin mütaleası alınması esası kabul olduğundan bu suretle bir ilâve yapılması muvafık görülmüştür.

73 — Lâyihanın 72 inci maddesinde beyan olunan istikraz kararlarının kaza idare heyetlerinin mütaleasına müstenit olmayıp vilâyet idare heyetlerinin mütalealarına bina edilmesi lâzım geldiğinden

den "vilâyet,, kelimesi ilâve olunmuştur.

74 — Lâyihanın 73 üncü maddesinde yazılı yetmişinci madde 71 ve 75 beşinci fıkrada 16 numarasını aldığından o suretle tashih edilmiş ve mevzubahs mukarraratın yalnız Şurayı Devletin kararıle iktisabı meriyet etmesi hukukî esaslara muğayir görüldüğünden maddenin nihayeti "Şurayı Devletin kararı ve İera Vekilleri Heyetinin tasvibi ile iktisabı meriyet eder,, şeklinde tadil olunmuştur.

75 — Lâyihanın yetmiş dördüncü maddesinde bahsolunan 71,72,73 üncü maddeler 72,73,74 numaralara tahavvül etmekle beraber mezkûr maddenin birinci fıkrası sonunda bulunan "mühtaci tasvip değildir,, ilâvesi ihtisar edilerek "kat'idir denilmiştir.,,

76 — Lâyihanın 75 inci maddesi aynen

77 — Lâyihanın 76 ncı maddesi aynen

78 — Lâyihanın 77 inci maddesinde bazı lafzî tasahihler yapılmakla beraber meclisin rapordaki izahatı hafi rey ile ekseriyetle kâfi görmediğine dair olan ibaredeki "hafi rey,, kaydı kaldırılmıştır. Sebebi ise belediye muamelâtında hemşerilerden gizlenecek bir mesele olması kabul edilmemesinden neşet eylemiştir.

Belediye meclisinin belediye reisi veya şehremani hakkındaki ademi kifayet kararı vali veya Dahiliye Vekili tarafından tasvip edilmediği takdirde belediye intihabatının yeniden icrası lâzım geleceği fıkrasına gelince: Bu hal meclisin zafını mucip olmakla beraber meclis belediye reisi veya şehreminlerini hoş görünmiyen icraatma sükût etmeği icbar edecek mahiyette bulunduğundan muvafık görülmemiş ve mezkûr makamlar tarafından ademi kifayet kararının tasvibi halinde, yani işin müsbet şeklinde ne olacağı maddede gösterilmediği eihetle mmüsbet veya menfi ihtimallere göre son fıkranın tanzimi lâzım gelmiş ve ademi kifayet kararı tasvip edilmediği takdirde meclisin feshine gidilmeyip heyetin istifada muhtar bulunacağı ve tasvip halinde de belediye reisi ve şehreminin infisâl edeceği, ancak şehreminlerinin infisallerinin iradei milliye ile kat'ileşeceği gösterilmiştir.

Dördüncü fasıl

Belediye encümeni

79 — 83 lâyihanın 78 ilâ 82 inci maddeleri aynen

84 — Lâyihanın 83 üncü maddesi bazı lafzî tas-

hihlerle aynen

85 — Lâyihanın 84 üncü maddesi aynen

Encümenin vazifeleri

86 — Lâyihanın seksen beşinci maddesinin bir ve ikinci fıkraları aynen kabul olunduktan sonra üçüncü fıkrada yazılan "istimlak kararlarının tasvibi,, ibaresinin bu kararların kanuna muvafık bulunması için "istimlak edilecek yerler hakkında kanunu mahsusuna tevfikan karar itası,, şeklinde tashihi ve belediye memurları Devlet memurları camiasında bulunduğundan onuncu fıkradaki "belediye memurlarının,, tabirinin "belediye müstahdemlerinin,, şekline tahvili ve "azil,, mülga olmakla beraber müstahdemler tekafüde tabi olmadıkları için "azil ve tekafüde soruları,, ibaresinin "hizmetlerine nıhayet verilmesi,, suretinde tadili ve mezkûr fıkradan sonra parantez içinde "memurlar hakkında memurin kanunu ahkâmı tatbik olunur,, fıkrasının ilâvesi kabul olunmuştur.

87 - Lâyihanın seksen altıncı addesi aynen.

88 - Lâyihanın 87 inci addesindeki mazeretsiz sıra ile üç içtima gelmiyen encümen âzasının istifa etmiş sayılacağı fıkrasından encümende bulunan belediye meclisinden müntahap âza ile memur âza hakkında aynı hükmün tatbik edileceği anlaşılmaktadır.

Halbuki belediye meclisinden müntahap âzadan gayri âza memur addolunduğundan müntahaplara tatbiki muvafık ve caiz olan böyle bir muamelenin memurin kanununda yazılı intibahi cezalarla tecziyesi lâzımgelen memur âzaya tatbiki muvafık olmadığından madde "mazeretsiz sıra ile üç içtima gelmiyen müntahap encümen âzası istifa etmiş sayılır. Memur âza hakkında memurin kanunu ahkâmı tatbik olunur,, şeklinde tadil olunmuştur.

89 - 90 - Lâyihanın 88 ve 89 uncu maddeleri aynen.

Beşinci fasıl

Belediyelerde icrai vazife

A — Belediye heyetleri ve memurin ve müstahdemin

91 - Lâyihanın 90 mci maddesi aynen

92 - Lâyihanın 91 inci maddesi belediye reisi ve muavininin intihabına ait ahkâmı havidir.

Belediye reislerinin müntehapını mansupnu olmaları bahsinde her Devlet kendi tarihi ve

siyasi an'anelerine idare sistemine göre belediye reislerinin müntahap veya mansup olmalarını kabul etmiştir. Büyük şehirlerle Hükümet merkezi olan yerlerde hemen bir çok Devletlerde şehreminleri Hükümetçe nasbolunur. Bazı Alman Hükümetlerinde belediye reisleri belediye meclisi âzası arasında hükümetçe nasbolunur.

Belçikada Hükümet, belediye meclisinin mü-taleasını alarak belediye reisinin meclis haricinden de tayin edebilmektedir. Bilhassa İtalyada "Mer,, manasında olan podesta Romanyada Maire, İsvçete Burgmester, Macaristanda belediye işlerini de ifa eden şehir valilerin doğrudan doğruya hükümet tarafından nasbolunmaktadır. Bütün bu muhtelif şehirler arasında Dahiliye Vekâletince an'anelerimize, idare sistemimize göre intihap ve kabul olunan şekil, şehreminlerinin doğrudan doğruya Hükümet tarafından mansup, belediye reislerinin de belediye meclisleri tarafından fakat bu günkü usulü tevsian; belediye meclisi dahil ve haricinden sekiz sene için müntahap olmasıdır.

Şhreminlerinin mansup olmaları aleyhinde itiraza mahal görülmediğinden bu bahis etrafında mütalea arzına lüzum varit bulunmamıştır.

Belediye reislerinin müntahap olması gerek an'anelerimizin ve gerek hukuku esasiye prensiplerinin icabıdır. Ancak bu intihabın meclis âzasına münhasır olması, memleketimizde her yerde meclis âzası arasında belediye reisliği evsafını haiz zatlar bulunmayacağından, bunun harice teşmili çok zarurî görülmüştür. Lâyihanın doksan birinci maddesile kabul edilmiş olan bu şekil dairemize de muvafık görülmüştür. Yalnız belediye meclislerine intihap olunan reisin vali veya Dahiliye Vekili tarafından tasdik edilmesi halinde belediye meclisinin feshedilmesi arzu olunan zatın reis intihabı için meclis üzerinde bir nevi tesir mahiyetinde görüldüğünden kabul edilmemiş ve bu vaziyette meclisin feshi hususunun ancak reis intihabının madde madde yazılı olan tarz dahilinde tekrarından sonra aynı netice hasıl olduğu takdirde kabulü muvafık görülmüştür. Bir de vali veya Dahiliye Vekili tarafından reis intihabının kabul veya reddi hakkında bir müddet gösterilmediğinden maddeye "on beş gün,, zarfında kabul veya reddedilmesi lâzım geleceği ve bu müddet zarfında tasdik veya reddedildiği bildirilmezse tasdik edilmiş addolunacağı hakkında bazı hükümler konul-

muştur.

93 — Lâyihanın 92 inci maddesinde kanundaki şartları haiz olmıyanların reis intihabı takdirinde intihabın fesholunacağı beyan olunmaktadır. Halbuki geçen maddede reis intihabının tasdik veya reddi hususları izah edilmiş olduğu ve tasdik veyahut ret keyfiyeti bu noktalara matuf bulunduğu için artık bunun tekrarı zait görülmüş ve maahza maddenin asıl hedefi yeniden intihap yapılmıyacağı kadar riyaset vâzifesinin muvakkaten idaresi hakkında olduğundan maddenin bu kısmı muhafaza olunmakla beraber bu madde meclisin feshi vukuunda veya meclis âzasının istifası yahut meclis heyetini teşkil edecek miktarda âza veya ihtiyat âza kalmadığı takdirde kanun dairesinde yeniden intihap yapılmıyacağı kadar vali veya Dahiliye Vekili tarafından münasip bir zatın muvakkat reis nâsp olunacağı ve bu reisin encümenin muvazzaf âzasile birlikte encümene ait vazifeyi ifa edeceği suretinde tadil olunmuştur.

94 - Lâyihanın 93 üncü maddesi aynen.

95 - Lâyihanın 94 üncü maddesinin a. b. e. fıkraları aynen kabul olunmuştur. “d., fıkrasında beyan olunan ademi kifayet kararının vilâyetçe tasvibi meselesi 78 inci maddede gösterilmiş olduğundan “d., fıkrasının “ademi kifayet kararının vilâyetçe tasvibi „ ibaresine kadar olan kısmı çıkarılmış ve “ vilâyet idare meclisine „ bugün “ idare heyeti „ olduğundan “ meclisinin „ kelimesi “heyetinin„ kelimesine tebdil ve idare heyetinin bu husustaki kararının Dahiliye Vekâletince tasdikını lüzum görülemediğinden buna müteallik ibare tayyolunmak suretile madde tadilen kabul olunmuştur.

96 - Lâyihanın 95 inci maddesinde zikrolunan madde numarası 95 suretinde gösterilmek suretile aynen.

97 - Lâyihanın 96 ncı maddesi yalnız şehrinin bahis olup muavininden bahsedilmemekte olduğundan muavinlerin de tayin ve infisallerinin Dahiliye Vekili tarafından usulü dairesinde Reisicumhurun tasdikına arz edileceği suretinde madde tadil edilmiştir.

98,99 - Lâyihanın 97 ve 98 inci maddeleri aynen.

B — Belediye heyetlerinin vazife ve salâhiyetleri

100, 101 - Lâyihanın 99 ve 100 üncü maddeleri aynen.

102 - Lâyihanın 101 inci maddesi bazı lâfzî

tashihlerle aynen.

103,104 - Lâyihanın 102 ve103 üncü maddeleri aynen.

105 - Belediye memurları Devlet memurlarından madut bulunduğundan lâyihanın 104 üncü maddesindeki ahkâmın müstahdemlere taallük edeceği mutaleası ile madde bu suretle tadil edilmekle beraber memur sınıfının o kabil muamelâtının umumî ahkâma tabi olduğu hakkında maddeye bir fıkra ilâve edilmiştir.

106 - Lâyihanın 105 inci maddesi aynen.

Belediye zabıtası

107 - Lâyihanın 106 ncı maddesi aynen.

108 - Lâyihanın 107 inci maddesi aynen kabul olunmakla beraber belediye zabıtasının ve miktar nûfusa göre yapılacağı kanunda musarrah bulunması lâzım geleceğinden her beledede 1000-2500 nûfus için bir memur hesabile zabıta teşkilâtı yapılacağı hakkında maddenin sonuna bir fıkra ilâve edilmiştir.

109-111 — Lâyihanın 108-110 uncu maddeleri aynen.

112 - Lâyihanın 111 inci maddesinde lüzum görüldüğü takdirde de belediye zabıtasının Devlet zabıtasına tevdi olunabileceği kabul olunmuştur, halbuki belediye zabıtasının Devlet zabıtası derecesinde kanunî kudret ve nûfuza malik olmadığı daima görülmekte olduğundan polis teşkilâtı bulunan beldeler belediye zabıtası vazifesinin behermehal Devlet zabıtasına tevdi beldelere müteallik işlerin kanunî bir şekilde intizamını ve idarenin tenvir edeceği mülâhazasile münasip görülecek maddenin birinci fıkra o suretle tadil ve alt tarafı aynen kabul olunmuştur.

Altıncı fasıl

Belediye bütçesi

A — Varîdat

113 - Lâyihanın 112 inci maddesinin 1,2,4,5,7, 9,10 ilâ 17 inci fıkraları aynen.

114 - Lâyihanın 113 üncü maddesi aynen.

115 - Lâyihanın 114 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki “teminat akçesi yatıran şirketler, müesseseler,, ibaresinden sonra hatıra gelmiyen diğer mükellefiyetleri de ihtiva etmek üzere “ve sair,, kelimesi ilâve ve son fıkranın “tahriri ve resmî ihtar,, ibaresindeki “tahriri,, kelimesi resmîyeti

de ifade ettiğinden “ve resmî,, kelimesi tay edilmiştir.

116 - Lâyihanın 115 inci maddesi bazı lafzî tashihlerle aynen.

117 - İtfaiye vesaitini ikmâl eden kasaba ve şehir ve büyük şehirler beldelerinin oralarda iş yapan harik sigorta kumpanyalarının itfaiye vesaitinin idamesi masrafına teşrik etmeleri o şehir belediye veya şehremanetleri için istifadeyi mucip olmakla beraber itfaiye vesaiti ikmâl edilmiş olan şehirlerde iş yapan sigorta kumpanyalarının da bu tesisattan ettikleri istifadeye mukabil bir külfet lomaları muvafık körülmekle kanun lâyihasına 117 numarası ile bir madde ilâve olunmuştur.

118 - Lâyihanın 116 inci maddesinde sayılan mebanî meyanındaki hanların cesim olması ve hatıra gelmeyen bunlara benzer binaların bu hükümlerden hariç kalmamaları için “ve emsali,, kelimesinin ilâvesi muvafık görülmüştür.

119 - Lâyihanın 117 inci maddesi aynen.

120 - Hassatan büyük şehirlerde yangıların salgın bir hale gelmesi ve bu yüzden umumî servetin mahvolması yangıların itfaiye vesaitinin tekemmül etmemesinden ziyade evlerin, dükânların ve sairinin tahta gibi kabili ihtirak mevattan yapılmasından ileri geldiği pek malâm bir şeydir. İtfaiye vesait teşkilâtı ne kadar tekemmül etmiş olsa binaaltı bu tarzda yapıldıkça yangıların tevessüüne esas itibarıyla mani olunamayacağından bu kanunun neşir ve ilânı tarihinden itibaren belediye teşkilâtı olan her mahalde umumî ve hususî bileümle mebaninin taştan, tuğladan, kerpiç ve emsali kabili ihtirak olmiyan mevattan inşası hakkında halka bir mecburiyet tahmil etmek faideli görülmüş ve 120 numaralı kanuna bu tarzda bir madde ilâve olunmuştur.

121 - Lâyihanın beldelerin yangından korunmasını temin için yapılacak tesisat ve teşkilâta ve saireye sarfolunmak üzere icap eden paranın belâle emlak ve akar vergisine yüzde muayyen bir nisbette zam icrası hakkındaki 118 inci maddesinin, halka fazla vergi tahmili muvafık olmiyacağı mütalesile tamamen tay reyinde bulunan âzadan Ali Rıza Beyin bu mütalesalarına rağmen verginin ağır olmaması için emlak vergisinin yüzde üçünü geçmemesi suretile kabulü ekseriyetle muvafık görülmüştür.

B — Belediye masrafları

122 - Lâyihanın 119 uncu maddesi bazı lafzî

tashihlerle aynen kabul edilmiştir. Bu maddenin 12 inci fıkrasında beyan olunan belediye emlak ve emvalinin sigorta masrafları meselesinden varidi hatır olan bir mütaleyayı arz ile bu hususta salahiyyet makamların tetkikat iera buyurmalarını temenni ederiz: malûmdur ki Devlet, vilâyet belediye emlakı sigorta kumpanyalarına sigorta ettirilerek umumî ve hususî ve beledi bütçelerinden bir çok paralar sarf edilmekte ve aynı zamanda mebaninin yangından korunması için teşkilât ve tertibat yapılmakta ve bu uğurda hayli masarif te edilmektedir. Sigorta için senelerce verilen paralar heder olup gitmektedir bunun için bu mebaninin bir Devlet sigortası altına alınıp paraların işletilmesi veya her müessese bütçesinden ayıracağı bir sigorta masrafının, sigorta şirketlerine değil, bankalara yatırarak mürekkep faiz usulü ile bundan istifade etmesi suretile umumî, hususî ve beledi bütçelerin az zamanda memlekete nafi olacak bir sermaye getirmeleri arzu olunur.

123 - Lâyihanın 120 inci maddesi aynen.

Bütçenin ihzarı, tasdiki, tasvibi tatbiki ve mürakabesi

124 - Lâyihanın 121 inci maddesi aynen.

125 - Bütçenin hazirana kadar kesbi kat'iyet etmesi için şubat iptidasında eneümene ve 1 nisanında meclise tevdiî lâzım geldiğinden lâyihanın 122 inci maddesi bu suretle tadil edilmiştir.

126 - Lâyihanın 123 üncü maddesinde yazılı “ bütçe nizamnamesi ,, unvanı muvafık görüldüğünden müteamil olan “ kararname ,, ismi kullanılmıştır.

127 - Şehremaneti mütesekkil olan mahallerde valilerin şehir bütçeleri hakkında mutaleaları bulunacağından bütçelerin şehremininin ve valinin mutaleaları ile Dahiliye Vekâletine gönderebilmeleri kabul olunarak lâyihanın 124 üncü maddesine o suretle ilâve yapılmıştır.

128 - Lâyihanın 125 inci maddesinde bahsedilen 71 inci madde 72 numarasını aldığından o suretle tashih ve bir ay müddette “ en geç ,, tabiri ile tasvip edilmek suretile madde aynen kabul edilmiştir.

129 - 131 - Lâyihanın 126 ilâ 128 inci maddeleri aynen.

132 - Nakte ve ayne vaziyet olmiyan muhasiplerden kefalet kanunu ahkâmınca kefalet alınmayacağından lâyihanın 19 uncu maddesindeki “ kefil ,, kelimesi tay ve nakte ve ayne vaziyet

belediye memurları kefaletlerinin de - kendileri Devlet memurlarından madut olduğundan ahkâmı umumiyyeye tabi olacağı gösterilmiş ve binaenaleyh bu maddenin son cümlesindeki " Dahiliye Vekâletince tayin olunacak usule tabidir „ ibaresi tayyedilmiştir.

133 ilâ 137 - Lâyihanın 130 - 134 üncü maddeleri aynen.

Yedinci fasıl

Müteferrik maddeler

138 ve 139 - Lâyihanın 135 ve 136 mer maddeleri aynen.

140 - Lâyihanın 137 inci maddesinde sayılan " menkul ve gayri menkul emval, aidat „ ibaresinden sonra " avariz „ kelimesi ilâve edilmiştir.

141 - Lâyihanın 138 inci maddesinde gösterilen müddet hitamında Hükûmete intikal eden imitiazlı şirketlerin mukavelesinde tayin edecek olan tessiatve emvalin " mukaveleleri mucibince „ Hükûmete intikal edecek şekilde ilâve suretile tashihi lâzım gelmiştir.

142 - Bazı vilâyetlerde, kazalarda idarei hususiyelerin kuvvetsizliğinden beldeye civar olan köylerle o beldenin müşterek menfaatlarına taallük eden hususlarda hiç bir şey yapılmamaktadır. Bu hususta belediyelerin idarei hususiyelerle teşriki mesai etmesi vilâyet ve belediye için çok faydalı olacağından kanun lâyihasına ayrıca bir maddede ilâve edilmiş ve umumî menfaatları tehdit eden ahvalde Dahiliye Vekâletini idarei hususiyelerle

belediyeleri teşriki mesaiye icbara salâhiyeti caiz görülmüştür.

143 - Lâyihanın 139 uncu maddesi aynen.

144 - Sular hakkında bir kanun ve bir nizamname mevcut bulunduğundan bu kanun ve nizamname ahkâmına tevfiikan muamele edileceği tasarih olunmak suretile lâyihanın 140 inci maddesi tadil edilmiştir.

145 - Lâyihanın 141 inci maddesi aynen.

146 Lâyihanın 142 inci maddesinin tamamen ademikabulü.

Âzadan Ömer Lûtfi Bey, emvali metrukenin mübadillere tahsisi kanun iktizasından olmasının göre "metruk,, kelimesinin tayyi ile maddenin aynen kabulü Ali Rıza Bey Efendi tarafından dermeyan edilmiş ve taksitle bedeli vermek üzere ihtiyacı olan belediyelere emvali milliye ve metrukenin itası Reis vekili Abdülhak Sabri B. Efendi tarafından beyan olunmuş ve binaenaleyh ekseriyetle «metruke» kelimesinin tayyi suretile maddenin kabulü tekarrür etmiştir.

147 - Lâyihanın 143 üncü maddesi aynen.

148 - Kanunların tatbiki suretleri nizamname ile tayin edileceğine göre "talimatname,, kelimesinin tayyi lâzım gelmiş ve lâyihanın 144 üncü maddesi bu suretle tadil edilmiştir.

149 - Kanun ve nizamnamelerin neşir ve ilânı hakkındaki kanun mucibince müstacel olmıyan kanunlar neşri tarihinden itibaren kırk beş gün nihayetinde mer'i olacağından lâyihanın 145 inci maddesi tayyedilmiş ve 146 mer maddesi 149 numarası ile aynen ipka olunmuştur.

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Karar № 28

Esas № 1-411

28 - V - 1929

Dahiliye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Dahiliye Vekâletince tanzim olunup Başvekâleti celilenin 6/1212 numaralı ve 20-3-1929 tarihli tezkeresiyle Meclisi Âliye takdim olunan belediye kanunu lâyihası ile esbabı mucibe mazbatası Muh-telit Encümence vuku bulan talep üzerine mutalea beyanı zımında encümenimizce de havale buyurulmuş olduğundan Dahiliye Vekili Şükrü Kaya

Beyfendi hazır olduğu halde mezkûr lâyiha tetkik ve mütalca olundu.

23 - eylül- 293 tarihli vilâyet belediye kanunu ile İstanbula mahsus 328 tarihli kanun ahkâmı belediyelerin ihtiyacat ve inkişafatını temin etmekten uzak bulunmakla beraber belediyelerimizin bu kanunlarla garp belediyeleri derecesine yüksel-

İnsi imkân olmadığı elli senelik bir tecrübe ile de anlaşılması olduğundan dolayı asrın terakkiyatına ve inkişafının umdelerine uygun ve medenî ihtiyaçları temine yarayan bir kanun tanzimi zarureti her an hissedilmekte idi.

Bu zarurete binaen Dahiliye Vekâletince tanzim olunan belediye kanunu lâyihasının aşağıda zikrolunan muhtelif fasıllarındaki maddelerden bir kısmı tadil ve bazıları da tayyolunduktan sonra lâyihasın encümenince kabulüne karar verilmiştir:

Birinci fasıl

İkinci maddedeki (belediyelerde) yerine (yerlerde) yazılmıştır.

Dördüncü maddenin (A) fıkrasında ibare tashihi yapıldığı gibi B ve H fıkraları da C ve A fıkralarındaki ahkâma nazaran zait görüldüklerinden her iki fıkrada tayyolunmuştur.

Umumun ihtiyaçlarına muzur istatokonun muhafazası faydalı görülmediğinden dolayı beşinci maddenin son fıkrasındaki beş senelik müddet kaldırılmış olmakla beraber bu madde ile idare heyetlerine hududun yalnız tasdik veya reddi hakkı verilmiş tadil hakkı belediye meclislerinde bırakılmış olduğundan son fıkra bu maksada göre tadil olunmuştur.

Altıncı maddenin birinci fıkrasındaki (bir beldenin diğer bir belde ile veya köyle) ibaresi (beldeler veya köyler) şekline konulduğu gibi son iki fıkra hakkındaki ahkâm da idare vilâyet kanununda mevcut olduğundan dolayı mazkûr fıkralar tayyolunmuştur.

Yedinci maddede ibare tashihi yapılmıştır.

Belde isimlerinin değiştirilmesi için Şurayı Devlet mütaleasının alınması kaydı 9 uncu maddeye ilâve olunmuştur.

On beşinci maddenin başında kanun ve nizamnamelerle muayyen belediye hukuk ve vezâifinin mahiyeti zikir ve tasrih edildiği gibi 79 fıkranın da bir kısmı aynen, diğer kısmı tadilen kabul ve bazıları da tayyolunmuştur.

16, 17 ve 18 inci maddelerdeki fıkra numaraları da bunlara göre tashih olunmuştur.

19 uncu madde: Bu maddedeki dördüncü fıkranın A kısmındaki hususlar, hükûmetin müra-kabesine tabi olmak şartile belediyelere ait haklardan olduğundan Nafia Müsteşarı Beyin de huzur ile bu kısım müstakil bir celsede müzakere oluna-

rak bu gibi imtiyazlardaki fennî ahkâmın Nafia ve mali ahkâmın da Dahiliye Vekâletlerince tetkik ve kabul olunmaları şartile imtiyaz itası hakkı belediyelere verilmiştir.

8 inci fıkrasında da çeklen ve ibareye ait tashihler yapılmış ve 9 uncu fıkra maddeden çıkarılmıştır.

Yirminci maddede belediye intihabımızda arai umumiyeye yerine bir nevi arayı mahdude usulü ikame eden son fıkra tayyolunmuştur.

23 üncü maddenin 2 inci fıkrasındaki (hemşehri) kaydı yerine bazı ahkâm konulduğu gibi polis ve jandarmaların da askerler gibi belediye intihabatına iştirak edememeleri hususu 6 inci fıkraya ilâve olunmuştur.

Yirmi dördüncü fıkraya 1, 2 ve 8 inci fıkraları aynı suretle tadil olunmuştur.

26 inci maddedeki (encümeni daimî) âzalığı yerine (meclisi umumî vilâyet) âzalığının belediye meclisi âzalığı ile birleşmesi esası kabul olunmuştur.

Bir mecliste birleşmeyecek akraba hakkında kayıtları muhtevi olan 27 inci maddenin son fıkrasında (intihaptan sonra sıhriyet peyda edenler de aynı ahkâma tabidir.) şeklinde tadil edilmiştir.

29 uncu maddedeki altı aylık müddet (bir sene) ye çıkarılmıştır.

34 üncü maddede (bir ve iki kayıtları silinmiş ve intihap defterinin nasıl tutulacağı hakkında sarîh ahkâm kullanılmıştır.

35 inci maddedeki ilâna ait fıkra tashih olunmuştur.

36 inci maddede (bir ve iki rey hakkının derecesi) ibaresi silinmiş ve (gün batarken) yerine (saat on sekizde) kaydı kabul olunmuştur.

38,39 ve 40 inci maddelerde ibareye ait tashihler yapılmıştır.

41 inci maddedeki rey müteaddide ait fıkra silinmiştir.

42 inci maddenin birinci fıkrasından (renklerine göre) 4 üncü fıkrasının sonundan (tayyedilir) ve 8 inci fıkrasının sonundan (hıfzolunur) kayıtları çıkarılmıştır.

43 ve 46 inci maddelerdeki rey mükerrereye ait kayıtlar tayyolunmuştur.

47 ve 48 inci maddeler ayrı iki fıkra olmak üzere bir madde olarak yazılmış ve 49, 50, 51 ve 52 inci maddelerin numaraları değiştirilerek 48,49 ve 50 ve 51 inci maddeler olarak tesbit edilmiştir.

52 inci maddenin altıncı fıkrasında mezkûr

beşinci fıkra mucibince meclisi fes hükmü şu şekli almıştır:

“Beş numaralı halin hudusunda mülhakat belediyeleri için valinin ve vilâyet merkezelerindeki belediyeler için de Dahiliye Vekâletinin emrile yeniden intihap yapılır. Valiler bu fıkraya ait salâhiyetlerini istimal ettikleri takdirden Dahiliye Vekâletine malûmat verirler.

53 üncü maddedeki iqtima ayları temmuzun silinmesile üçe indirilmiştir.

55 inci maddedeki zabıtnamelerin haf ve aleni celeselere aidiyeti tasrih edilmiş ve aktolunacak hafî celeseler için bazı kuyut ve şeraitte vazolunmuş ve 59 uncu maddedeki (edilip) kelimesi yerine (edilirse) yazılmıştır.

57 inci maddedeki (ilk iqtima) yerine (teşrinisani) yazıldığı gibi ibarede de tashihat yapılmıştır.

58 inci maddenin meclisin yarısından fazlasının hazır bulunmadıkça müzakere edilmeyeceği ve kararların ekseriyetle ittihaz olunacağı tasrih olunmuştur.

62 inci madde tadil olunarak meclis lüzum görürse bir kaç âzası vasıtasile hesabat ve muamelâtı teftiş ve bu âzanın hariçteki mütehasıslardan da istifade edebileceği ve neticenin reis in de mutaleası alındıktan sonra meclise bildirebileceği şeklini almıştır. Meclise karşı mes’ul reis olduğundan sorulan suallerin cevaplarını bizzat vereceği veya encümen âza ve devair rüesasını da memur edeceği ve meclisin resen encümen âzasından da sual sorabileceği 63 üncü maddede tasrih olunmuştur.

Ceza usulü muhakemeleri kanunu ahkâmına mugayir görülen 64 üncü maddenin son fıkrası çıkarılmıştır.

65 inci maddede âzanın müzakerelere iştirak edemeyeceği ahval tevsii olunmuştur.

69 uncu maddenin birinci fıkrasındaki (bir senelik program) kaydı silinmiş ve (beş senelik mosai programı) üçüncü fıkra olarak maddeye ilâve olunmuş diğer fıkra numaraları da buna göre tashih edilmiş ve onuncu fıkradaki (bir sene) (üç sene) olarak yazılmış ve 15 inci fıkradaki (tetkik) kelimesinden sonra (tasdik) kelimesi de ilâve olunmuştur.

70 inci maddenin birinci satırında mezkûr fıkra numaraları da 69 uncu maddedeki tashihata göre yazılmış ve son fıkrasındaki (bir ay) (bir hafta) ve (üç ay), (bir ay) olarak kabul edilmiştir.

72 inci maddedeki (üç ay) yerine (bir ay zarfında Şurayı Devletçe) kaydı konulmuştur.

73 üncü maddeden (veya 55 inci maddede mu-sarrah alniyet esasına) kaydı çıkarılmış ve vilâyet idare heyetleri tarafından kararları tetkik edilecek meclislerin mülhakat meclisleri olduğu tasrih edilmiştir.

76 inci maddedeki (dört sene) (bir sene) olarak kabul olunmuştur.

77 inci maddeye (ekseriyetle) kaydı ilâve olunarak (mevcudun yarısından fazlasının reyinin in-zimamile) kaydı çıkarılmıştır.

87 inci maddede reis tarafından kanuna ve menafii umumiyeye mugayir görülecek encümen kararlarının kaza ve vilâyet merkezlerinde olduklarına göre ayrı ayrı itiraz mercilerine tabi bulunması muvafık görülerek madde tadil olunmuştur.

61 inci maddedeki (300) yerine (500) ve 50 bin yerine (30) bin yazılmıştır.

62 inci maddenin (C) fıkrasındaki (Hükûmet tabiri yerine (mahallî en büyük mülkiye âmirinin) ibaresi yazılmıştır.

94 üncü maddeden İstanbul Belediye Reisliği aşağıdaki sekizinci fasıl mucibince valiye mevdu olduğundan bu madde çıkarılmıştır.

Madde (A) ve (B) fıkralarına tefrik edilerek (A) fıkrası ile Ankara Belediye Reisinin ve (B) fıkrası ile de İera Vekilleri Heyetince lüzum görülecek yerlerde reislerin Dahiliye Vekâleti ve valiler tarafından nasp ve azilleri tespit olunmuştur.

96 inci madde (A) ve (B) fıkralarına ayrılarak Ankara, İstanbul Belediyeleri erkânı ile diğer belediye şubeleri erkân ve memurlarının (B) fıkrası ile de 94 üncü maddenin (B) ve (C) fıkralarındaki memurların nasp ve azillerinin hangi makamlar tarafından yapılacağı tespit olunmuştur. Hekimlere, eczacılara ve diğer sıhhiye memurlarına ait fıkra aynen kabul edilmiştir.

102 inci maddenin nihayetinde ibare tashihati yapılmıştır.

Nizamname tanzimi teşkilâtı esasîye kanunile muayyen olduğundan 103 üncü maddedeki vekâletlerin isimleri silinmiştir.

106 inci maddenin ibaresi tashih ve zait kayıtları da tayyolunmuştur.

110 uncu maddenin 10 uncu fıkrasından (madde mucibince) kaydı çıkarılmıştır.

115 inci madde tayyolunmuştur.

(Lâyihanın 118 inci maddesi) 117 inci madde olarak yazılmış ve birinci fıkrasında ibare tashihi

yapılmış (2: 13) fıkralar aynen kabul edilmiş ve (belednin imarına ait tesisat ve inşaatın bakım ve işletmesi masrafları) kaydı 14 üncü fıkra olarak ilâve ve diğer son iki fıkranın numaraları da buna göre tashih edilmiştir.

Lâyihanın 124 üncü maddesi 123 üncü madde olarak yazılmış ilk ve son fıkralarındaki birer aylık müddet birer haftaya indirilmiştir.

Lâyihanın 127 inci maddesi 126 inci madde olarak yazılmış ve (olabilir) yerine (kılabilirler) denilmiştir.

128, 129 ve 130, 131, 132 ve 133 üncü maddelerin numaraları değiştirilerek 127, 128, 129 ve 130, 131 ve 132 inci madde olarak tespit edilmiş ve 130 uncu maddenin ibaresi tashih olunmuştur.

Yedinci fasıl

Birlik tesisi

Belediye ve köyler ve vilâyet idarei hususiyeleri kendilerine kanunlarla verilen vazifeleri müştereken idare ve ifa için lâyihaya bu fasıl ilâve olunmuştur.

Sekizinci fasıl

İstanbul teşkilâtı

Dahiliye vekili Beyfendi tarafınadn idarî, malî ve mahallî lüzum ve zaruretler zikri ile İstanbul belediye ve mahallî idarelerinin birleştirilmesi teklif kılınmış ve teklifi vaki encümenimizde müzakere ve kabul edilerek buna ait maddeler sekizinci fasıl halinde lâyihaya ilâve olunmuştur.

Dokuzuncu fasıl

Müteferrik maddeler

Lâyihanın 134 üncü maddesi 156 met madde olarak aynen kabul edilmiştir.

135 inci maddenin numarası değiştirildiği gibi (bu kanunun meriyeti bidayetinden itibaren) ibaresi yerine (bu kanunun meriyet keshettiği sene Eylülünden itibaren) kaydı yazılmış ve bütün belediye intihaplarının aynı zamanda icrası temin olunmuştur.

Lâyihanın 136 inci maddesi tay ve 137 inci maddenin numarası değiştirilerek aynen ve 138 inci madde de tadilen kabul edilmiş, numarası değiştirilmiştir.

139 uncu madde 160 inci madde olarak tespit

edilmiş (namazgâh) kaydı çıkarılmış ve maddede sayılan hususlar için mevzu (tasarruf ve nazaret) kayıtlarına (idare) kelimesinin de ilâvesile tasarruf, idare ve nazareti şekline konulmuştur.

Lâyihanın 140 mer maddesi tay ve 141 inci maddesi değiştirilerek aynen kabul edilmiş ve mütebaki maddeler şekle ait olduklarından numaraları değiştirilmiş ve aynen kabul olunmuşlardır.

Umuru belediyeye müteallik ahkâmı cezaiye hakkındaki 959 numaralı kanunun ikinci maddesinin tadili hakkında Antalya Meb'usu Ahmet Saki Beyfendi ve refiki tarafından verilip geçen sene encümenimizce reddolunduğu halde işbu lâyiha ile beraber müzakeresi için Adilye Encümeni tarafından verilen karar üzerine tekrar encümenimize havale buyrulmuş olan teklifi kanunî, umuru belediyeye müteallik ahkâmı cezaiye hakkındaki 959 numaralı kanuna müteallik olduğundan ve mezkûr kanun ahkâmı bu lâyiha ile tebdil ve tağyir edilmemiş olmakla beraber encümenimiz geçen sene tanzim ve Riyaseti Celileye takdim etmiş olduğu mazbatasında arzemiş olduğu esbaptan dolayı bu teklifi kanununun reddi hakkındaki noktaî nazarda musır bulunduğundan bu bapta başka bir karar ittihazına lüzum görülmemiştir.

Kayseri Meb'usu Hasan Ferit Beyfendi tarafından verilip encümenimize muhavvel aynı mealdeki teklifi kanununun de aynı esbap ile reddi ta-karrür etmiştir.

Belediye binalarından ve müessesatından müsakkafat vergisi alınıp alınmayacağı hakkında müsakkafat vergisi kanununun 4 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasının tefsirine müteallik Dahiliye Vekâleti tezkeresi bu lâyiha ile beraber müzakere ve intaç edilmek üzere Maliye Encümeninin karare ile kezalik encümenimize havale buyrulmuş olduğundan ve bu husus lâyihanın 19 uncu maddesile kat'î ve sarîh bir şekil almış bulunduğundan tefsir talebini mutazammın mezkûr tezkerenin ayrıca müzakeresi ile bir karara raptına lüzum görülmemiştir.

Arzolunan esbaba binaen tanzim olunan mazbata ve tadil edilen lâyihanın Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arzolunmak üzere Riyaseti Celileye takdimine karar verilmiştir. Merbûta-tile beraber Muhtelit Encümene tevdi olunur.

Da. E. R.
Tekirdağ
Cemil

R. V.
Adana
Hilmi

M. M
Malatya
A. Muttalip

Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Kars	Amasya	Rize	Zonguldak	Malatya	Eskişehir
	Esat	Atif	Rıfat	Vasıf	Sait
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	
Ankara	Konya	Balıkesir	Kars	Qiresun	
Talat	Nevzat	Fahrettin	Baha Tali	Hacim	
Âza	Âza	Âza			
Amasya	Tekirdağ	Konya			
İ. Hakkı	M. Fayık	Zühtü			

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Belediye kanunu lâyihası muvakkat Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Dahiliye vekâletince tanzim olunup Başvekâletin 6/1212 numaralı ve 20-III-929 tarihli tezkeresile Büyük Meclise sunulan Belediye kanunu lâyihasının tetkiki için teşekkül eden Encümenimiz, Dahiliye Vekili Şükrü Kaya ve Sıhhiye Vekili Doktor Refik Beyfendiler hazır buldukları halde, geçen sene Dahiliye Encümeni tarafından tetkik ve tadilen kabul edilmiş olan bu lâyihamın müzakeresine başlanmıştır.

Gerek hükümetin ve gerek Dahiliye Encümeninin esbabı mucibe mazbatalarındaki izahat ve hile filhakika belediye işlerine müteallik mevzuatı kanunimiz beldelerimizin umran işlerini ve medenî ihtiyaçlarını temin edebilmekten uzak olmakla beraber Cümhuriyet prensipleriyle de gayri mütevazın bir halde bulunmaktadır. 1293 meşrutiyetini müteakip vazolunan ve Türkiyede biri İstanbul ve diğeri vilâyetlere mahsus iki belediye idaresi kuran kanunlarımız, halk idaresine ve Devlet mürakabesine lâzım olduğu yerlerde ehemmiyet vermemiş diğeri bir tabirle noksan bir hâlde tesis ettiği halk idaresi üzerine Devletin sıkı ve zarurî mürakabesini vazedememiştir. Yarı asırlık bir tecrübe ile de anlaşılmalıdır ki gerek İstanbulda ve gerek vilâyetlerdeki belediye idareleri mühtacı takviyedir; beldelerimizi perişan ve harap bir vaziyetten kurtarmak için belediyelerin diğeri mütemeddin memleketlerde olduğu gibi salâhiyetlerini artırmak içtimâî ve iktisadî bir zarurettir. Ancak bu zaruret teslim olunurken göz önünde tutulacak diğeri siyasî ve içtimâî bir zaruret de bu idarelerin Devlet mürakabesi al-

tmada bulundurulmasıdır. Belediye idarelerine verilen salâhiyetlerin hududu genişletildiği nisbette bu idareler üzerindeki Devlet mürakabesi de artırılmamış olursa belde idarelerinde ve binnetice Devlet idaresinde anarşiye meydan bırakılmamış olur. Bu zaruretleri takdir eden encümen, lâyihamın umumî hatlarını izah zımında Hükümetçe tanzim olunan esbabı mucibe mazbatasında yazılı sebepleri aynen kabul ile lâyihamın heyeti umumiyesi hakkındaki müzakerelere hitam vererek fasıl ve maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Birinci fasıl

Belediyelerin idaresi

Bu fasılın birinci maddesi mucibince belediye, beldenin ve belde hakkının müşterek ve medenî mahallî ihtiyaçlarını temin eden bir şahsiyeti maneviye olarak ifade olunmakta; ikinci madde ile de (2000) den fazla nüfusu bulunan beldelerde belediye teşkilâtının mecburiyeti esas vazolunmakta; idarî zaruretlere mebni istisnâî olarak nüfus adedine bakılmaksızın kaza ve vilâyet merkezi olan beldelerde aynı teşkilâta, aynı esaslara tabi tutulmaktadır.

Üçüncü madde belediye idaresinin kimler tarafından tedvir edileceğini tayin etmektedir.

Dört, beş ve altıncı maddeler belediye hudutlarının nasıl çizileceğini ve çizilen sınır kâğıtlarının hangi makamlarca tasdikı zarurî bulunduğunu ve beldeler arasındaki sınır ihtilâflarının hangi şekillerle halli lâzım geldiğini göstermektedir.

Dördüncü maddenin fıkralarındaki harfler yeni alfabemize göre değiştirilmiş ve maddeler aynen kabul olunmuştur.

Yedinci madde: bir beldenin bazı kısımlarının müstakıl bir belde haline geçmesi veya diğer bir belde ve köy hududu dahiline girmesi veyahut bu yerlerin belde hududu dahiline alınması için asrı usullerin tatbikını temin eden bu maddenin birinci ve ikinci fıkraları Hükümetin teklifi veçhile ve diğer fıkraları Dahiliye Encümeninin kabul ettiği şekilde tespit olunmuştur.

Sekizinci madde: belde dahilinde mahalleler ihdası, ilgası, birleştirilmesi ve bunlara isim verilmesi hususlarını tespit eden bu madde tadilen kabul edilmiştir.

Belde isimlerinin tehdili usulinden bahis dokuzuncu ve belediye şubelri teşkili ile bu şublerin ilgası veya hudutlarının tadili usulüne müteallik onuncu ve bir köyün münferiden veya bir kaç köyden mürekkep kömelerin birleşerek bir belediye teşkili için tabi olduğu şartları vazeden on birinci maddeler aynen kabul olunmuştur.

On ikinci madde Dahiliye Encümeninin tadili veçhile kabul olunmuştur.

Hemşehrilik evsafını tayin eden on üçüncü madde ile belediye hududu içinde oturan her şahsa belediye emirlerini tutmak ve belediye harç, rüsum, ücret ve aidatını vermek mükellefiyetini vazeden on dördüncü madde aynen kabul olunmuştur.

İkinci fasıl

Bu fasılda on beşinci madde denilebilir ki lâ-yihânın en mühim maddelerinden biridir. Filhakkına 76 fıkradan mürekkep olan bu madde ile belediyeye verilen vazifeler birer birer sayılmıştır.

Umumî yerlerde temizlik ve intizamın temini, yenilecek, içilecek, kullanılacak şeylerin mürakabesi, lokanta, gazino, sinama, tiyatro gibi yerlerin temiz, sıhhi ve sağlam olmasına dikkat etmekle beraber ücret tarifelerinin tasdiki sarf ve salgın hastalıklara karşı mücadele, ölenlerin muayenesi, mezarlıklar tesisi, cenazelerin fennî şartlar dairesinde teşhiz ve tekfini, mezbahadan başka yerlerde kasaplık (pastırmalık da dahil) hayvan kestirilmemesi, belediye depolarından maada yerlerde kabili işial ve ihtirak mevat bulundurulmaması, halk ile temas eden hizmet ve san'at

erbabının muayeneleri, seyrüseferleri belde hududu dahiline münhasır ufak deniz nakliye vasıtalarıle bilumüm kara nakliye vasıtalarında sağlamlık, temizlik ve ucuzluk gibi hususların temini; bunların sür'atlerinin tayini ile umumun gelip geçeceği yerlerde intizamın muhafazası; umuma ait yerelerdeki ruhsatsız işgallerin men'i, inşaat, tamirat ve ilâvat için ruhsat itası ve aksi suretteki hareketlerin men'i, kazalı bina, baca ve divarların hedmi, umumun selâmet, sıhhat ve huzurunu bozan, tesisat, istihsalât, harman, pazar yerlerinin; gaz ve kömür depolarının, süprüntülük mevkilerinin tayini ile tespit edilen şartlara göre ruhsat itası; aleni müzayedeli gayri resmî satışların mürakabesi; tartı ve ölçülerin ölçüler hakkındaki kanuna göre ayarlanması, muayenesi; ayarsızlarının müsaderesi; dilencilüğün men'i, metrük ve bulunmuş çocukların, delilerin kazaya ve âfete uğriyanların korunması; beldenin, umumun sıhhat ve huzurunu bozan ve belediye kanunlarına göre ruhsata tabi iken ruhsatsız yapılan şeylerin men'i; belediye hududu dahilindeki bağ, bahçe, koru, çayır ve harman gibi yerlerin hasardan muhafazası; yangınların men'i ve söndürülmesi için 22 inci fıkra mucibince tedabir ittihaz: sokak, meydan, pazar, iskele ve köprü gibi umumî yerlerin temizlettirilmesi; süprüntülerin kaldırılması; su kanunu ahkâmına göre su getirilmesi ve temiz tutulması; su birikintilerinin kurutulması ev ya kurutturulması kanunların veya belediye kararlarının mecbur tuttuğu ahvalde veya müracaat vukuunda hayvan, eşya hakkında harçlı, harçsız, tıbbî muayeneler ve bakteriyolojik tahliller yapılması ve şeraiti sıhhiye raporu itası. Beldenin harita ve plânlarının yaptırılması ve beşer senelik mesai programı tanzimi ile bu plânlara ve programa göre sokak ve meydan açılması ve 839 numaralı kanun hükümlerine göre lâğım ve çuku inşası. Halk kütüphaneleri belediye koru ve bahçeleri oyun, spor yerleri tesisi, fakir ve kimsesiz küçük ve büyüklere, fakir hastalara ve bu maksatla çalışan cemiyetlere muavenet ifası, belde hududu dahilindeki umuma mahsus iskele ve rihtınlarını plânlarna göre inşası, yangın yerlerinin tanzim ve imarı, alelumum sınaî müessesese ve fabrikalarının makina, motör ve inbik, kazan, ocak ve bacalarının muayenesi ile 38inci fıkra mucibince mazaratlarının menî, mezbaha barsakhane, gaz ve her nevi mevadî müştaiile depoları inşası ve işletilmesi

bu vazaif cümlesindedir. Ekmeğ ve ete doğrudan doğruya ve diğer havayıcı zaruriyeye kırk üçüncü fıkradaki şartlara tevfikân nârîh vaz'ı, umumî yerlerde ilan işlerinin idaresi, hastan, yetimhane, eezane, doğum ve emzirme evleri ve tathirhaneler tesisi, kanunlara veya alâkadarların müracaatlarına göre gaz, su, elektrik saat ve taksimetrelerinin teftişi; yersiz ve yurtsuzlara iş bulunması ve kimsesiz kadın ve çocukların korunması; belediyeye ait eğlence yerleri, yarış yerleri, stadyomlar tesis ve idaresi, ezanesi olmayan yerlerde eezane açılması sıhîh imdat ve muavenet merkezleri, muayenehane, dispanser vücuda getirilmesi 58inci fıkra mucibince haller tesisi belediyeye ait tiyatro, sinema, otel, gazino, müze, hayvanat bahçeleri inşa ve idaresi, inhisarî tazammün etmemek üzere buz fabrikası, kar kuyuları yapılması; mezat salonları açılması; ucuz belediye meskenleri yapılması, arsa ihtikârına mani olmak için 68 inci fıkra mucibince tedbir alınması, şefkat tasarruf ve tekaüt, muhtacine iane ve emvali menkule mukabilinde terhin sandıkları, şchir bankaları tesisi, zabıtai belediye memuru, belediye fen memuru ve belediye idaresinin muhtağ olduğu meslekler için kurslar, geçe dersaneleri, ikmâl ve çirak ve kadın mektepleri; müstahdimler için iş kalemleri açılması, fennî ve sıhîhî çamaşırhan yapılması veya yapanlara ruhsat verilmesi, fabrika ve sair darülmesaideki amele meskenlerinin sıhhat noktasından teftişleri belediyeye mevdu vazaif meyanındadır.

Bu maddede yazılı fıkraların bir kısmı aynen ve diğer kısmı da tadilen kabul olunmuştur.

Belediyelerin varidatı itibarile bu vazaif mecbur ve ihtiyar olarak iki kısma ayrılmış ve bu kısımlar da 16 ve 17 inci maddelerde gösterilmiştir.

Bir kısım belediyeler için mecburî olan vazâifin ifası zımında varidattan yüzde on nisbetinde bir miktarın tahsis ve tasarrufu esasî on sekizinci maddede ile temin olunmuştur.

Belediyelerin hak, salâhiyet ve imtiyazlarını gösteren 19 uncu maddenin dördüncü fıkrasının (A) kısmı müzakere olunurken Maliye ve İktisat Vekili Beyfendiler de hazır bulunmuş ve bu kısımda sayılan hususların belediyelere ait bir hak olduğu ve ancak bizzat belediyeler tarafından yapılmayıp imtiyaz şeklinde başkalarına verildiği takdirde Devletçe müttahaz kaidelere uymak ve müd-

deti kırk senyi teevvüz etmemek üzere imtiyaz verilebileceği kırk seneden fazla bir müddet için imtiyaz vrilmesi hususundaki kaidelerin değiştirilmemesi esasî kabul olunarak fıkranın (A) kısmı buna göre tadil olunmuş, yedinci fıkra sonuna (belediye vergi ve resimlerine haciz konulmıyacağı) hakkında bir hüküm ilâvesinden sonra maddenin diğer fıkraları aynen kabul edilmiştir.

Üçüncü Fesul

Bu güne kadar tatbik edilmekte olan kanun mucibince icraî sıfatı haiz ve (6:12) âzadan mürekkep Belediye Meclisleri ile idare heyetlerinin iştiraki ile teşekkül eden cemiyeti belediyeler 20 inci madde ile kaldırılmış ve yerlerine intihap devreleri dört seneden ibaret ve doğrudan doğruya hemşehriler tarafından müntahap belediye meclisleri teşkil olunmuş ve âza miktarı da beldelerin nüfuslarına göre tespit edilmiştir.

Madde — 21 - 22: müntehip ve müntahapların evsafını tayin eden 23 ve 24 üncü maddelerin bazı fıkralarındaki tabirler diğer kanunlarla kabul olunan şekle ifrağ olunmuşlardır.

Her iki maddenin birinci fıkrasını teşkil eden (Türk olmak) kaydı am ve şamil olarak kabul olunmuş ve binaen aleyh belediye intihaplarında müntahip ve müntahap olmak hakkı Türk kadımlarına verilmiştir.

Filhakika garpta bir çok memleketler kadımlara aynı hukuku bahşetmiş olduklarından dolayı bu lâyiha şu noktadan medenî memleketlerle aramızdaki farkı kaldırmış olmakla beraber Türk kadımlığında mahrum olduğu intihap hakkına kavuşturmuş oluyor.

Bu hususta teşkilâtı esasîyeye mugayiret mesalesinde asla mevzubahs olamaz. Mezkûr kanunun 10 ve 11 inci maddelerindeki (müntahipler meb'us intihabına münhasır olmakla beraber (Türk hukuku ammesi faslındaki 69 uncu madde mucibince Türkler arasındaki müsavatsızlık (zümre) sınıfı aile ve fert "imtiyazları mülga ve memnudur,,

Binaenaleyh kadımları belediye intihaplarında müntahip ve müntahap olmaları, inkilâp ve Cumhuriyetimizin umdelerinede uygundur.

Bilumum Devlet memurlarile belediye memur ve müstahdemlerinin dairei memuriyetleri dahilinde meclis âzalığına seçilmemesi memnuiyetini koyan 25 inci madde aynen kabul olunmuştur.

Dahiliye Encümeni 26 nci maddede (encümeni daimii vilâyet) âzalığı yerine meclisi umumii vilâyet âzalığı ile belediye meclisi âzalığının bir zat uhdesinde birleşmemesini kabul etmiş isede kazalarımızda evsafı kanuniye ve matlubeyi haiz namzet bulmak müşkülâtının önüne geçmek için bu maddedeki (meclisi umumii vilâyet) âzalığı yerine (encümeni daimii vilâyet) âzalığı kaydı konulmuş ve maddenin diğer hükümleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 27 — Belediye meclisinde birleşmesi caiz olmıyanları sayan bu madde esasen 24 üncü maddenin birinci fıkrası mucibince kadın âzayı nazarı dikkate alınmış olduğundan tevsiî zarurî görülmüş ve bunların tadadı yerine kanunu medenideki birinci derecede usul ve furuğ ve birinci derecede civar ve bu derecelerdeki sıhri hısımların bir mecliste birleşmemeleri esası kabul olunmuştur.

Belediye vazifesini mazeretsiz kabul etmiyenler için 28 inci maddedeki ceza muvafık görülmüş ve ancak müddetler azaltılmıştır.

29, 30, 31, 32, 33, 34, 41 inci maddeler aynen kabul olunmuş ve 35, 36, 37, 38 39 ve 40 nci maddelerdeki bazı kelimeler değiştirilmiştir. 42 inci maddenin başına (meclis âzası adedi 12 olan yerlerde intihap encümeni âzasının en az üçünün ve diğer yerlerde) hükmü ilâve olduğu gibi 43, 44, 45, 46 nci maddeler aynen kabul olunmuş.

47 inci maddenin sonuna hafif para cezası eklenmiş vukuu halinde esbabı müşeddiden addolunmak üzere (zorla) ve (kalabalıkla kelimeleri 48inci maddeden çıkarılmış; 49 ve 50inci maddeler aynen kabul olunmuştur.

İntihap cezaları için müruru zaman müddetini Dahiliye Encümeni umumî kaidelere bağlayarak hükümetin teklifindeki 51 inci maddeyi lâyihadan çıkarmış isede encümen bu gibi cezalara müteallik mürur zaman müddetinin kısa olmasını muvafık görmüş ve mezkûr maddenin nihayetindeki fıkrayı 51 inci madde halinde lâyihaya ilâve etmiştir.

Belediye intihabının iptaline müteallik 51 inci madde 52 inci ve belediye meclisinin feshine müteallik 52 inci maddede 53 üncü madde olarak aynen kabul olunmuştur.

Meclisin adı ve fevkalâde içtimalarına müteallik 53 üncü maddenin numarası değiştirildiği ve fevkalâde içtimalar için (Valinin tasvibi) kaydı çıkarıldığı gibi âzadan (üçte ikisinin) yerine de (âzadan üçte birinin) hükmü yazılmış ve

Dahiliye Encümeninin 54 üncü maddesine yazık müstaeel hallerin takdiri reise bırakılmış olduğundan (mahallî en büyük mülkiye memurlarının tastiki ile) hükmü bu maddeden çıkarılmıştır.

Madde 56 — Hafi ve alen eelselerdeki hulâsaların lüzumu halinde vilâyete ve vekâlete de irsali talimatname ve evamir ile temin olunan hususatından görülerek bu hulâsaların mahallî en büyük mülkiye memurlarına verilmesi maksadı temin edebileceğinden madde tadil olunmuş ve (mahallî en büyük mülkiye memuru vasıtasile vilayete, Dahiliye Vekâletine irsali) kaydı çıkarılmıştır.

56, 58, 59 uncu maddelere 57, 59 ve 60 inci madde olarak aynen kabul olunmuş; 57 inci maddenin numarası değiştirilmiş ve içtimaların her hangi bir suretle sekteye uğramaması için bir reis yerine iki reis vekili intihap esası konulmuştur.

Madde 61 — Dahiliye Encümeninin 60nci maddesindeki suallerden maksat istizah keyfiyeti olduğundan sual kelimeleri yerine istizah yazıldığı gibi maddenin son fıkrası da buna göre tadil edilmiştir.

Madde 62 — lâyihaın altmış birinci maddesinin birinci fıkrası aynen kabul edilmiş isede encümenler meclis içtimalarının devamı müddetince çalışabileceklerinden ve ona göre de huzur hakkına nail olabileceklerinden dolayı son fıkra olarak (encümenler mütalaalarını o içtima içinde meclise bildirirler) kaydı konulmuştur.

Dahiliye Encümeninin 62, 63 üncü maddeleri 63 ve 64 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir. 64 üncü maddenin numarası değiştirilmiş ve metninden zait addolunan kelimeler çıkarılmıştır.

Madde 66 — Kanunu medenideki esasa tevfiKAN tadil edilmiş olan 27 inci maddeye göre yazılmıştır.

Dahiliye Encümeninin 66 ve 67 inci maddeleri 67 ve 68 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Birbirini müteakip üç içtima gününde bilâ mazeret içtimalarda bulunmıyan âza hakkında yapılacak muameleyi tespit eden 68 inci madde bazı tadilât ile 69 nucu madde olarak kabul olunmuştur.

Belediye meclisinin müzakere icra ve karar ita edeceği hususları sayan 69 uncu madde 70 inci ve bu kararlardan hangilerinin mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından tasdik olunmadıkça mer'i olamayacağını gösteren 70inci madde, 71inci ve Dahiliye Encümeninin 70inci maddesi ve 72inci

maddesi son fıkradaki ibare tadilatından sonra 73 üncü maddesi 74; 74 üncü maddesi 75; 75 inci maddesi 76 inci madde olarak aynen kabul olunmuşlardır.

Dördüncü fasıl

Lâyihanın yeni ve mühim maddelerinden biri de Belediye encümenlerinin teşekkülüne müteallik olan 76 inci maddesidir. Şehremaneti teşkilâtı bulunmayan yerlerde azamî 12 âzadan mürekkep Belediye meclisleri icraî sıfatı haiz olduklarından en ufak işler için de toplanıp karar vermek mecburiyetindedirler. Hükümetin esbabı mucibe mazbatasında da yazılı olduğu üzere belediye işlerini işkâl eden bu muzur müdahale encümenlerin ihdası ile kaldırılmış oluyor. Ancak encümene iştirak edecek meclise mensup âza adedinin âzamî ve asgarî miktarı maddede tayin edilmemiş olduğundan (mansup âzanın nisfını tecavüz etmemek ve ikiden aşağı olmamak üzere) kaydı ilâve olunmuş, madde numarası değiştirilmiş ve 77 inci madde 78 inci ve bazı kelimeleri değiştirilen 78 inci madde 79 üncü madde olarak kabul olunmuştur. Lâyihanın 79 üncü maddesi, taaluku itibarile memurin faslında nazarı dikkate alınmak üzere bu fasıldan çıkarılmış 80 ve 82 inci maddeler aynen kabul edilmiş, 81 inci maddenin son fıkrası memurlara müteallik olduğundan faslı mahsusunda nazarı dikkate alınmak üzere maddeden tayedilmiştir. Encümenin vazifelerini sayan 83 üncü maddenin fıkraları bazı kelimeler değiştirildikten sonra ve 84 üncü madde aynen kabul olunmuştur.

Encümen âzasının müstafa addi için (sırra ile üç içtima günü bulunmaması) kaydı 85 inci maddeye ilâve kılınmış, 86 inci ve 87 inci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Beşinci fasıl

Belediyelerin ve şubelerinin kadrosu tespit etmekte olan 88 inci maddenin fıkralarında daire baş âmirleri, ile diğer memur ve müstahdemler tadat edilmiştir.

Madde 89 — Belediye reislerinin intihabına müteallik evsaf ve şeraiti tayin eden bu madde encümenimizce bir az daha tevsi edilmiştir. Filhalka muntazam bir bütçeye, eyi çizilmiş bir programa malik ve devletin mürakabesi altındaki belediyelerimizin başına ehliyet ve liyakatleri

hemşhrilerce malûm bir vatandaş geçmesini temin etmek belde ve hemşhrieler menafii için ihmal edilmez. Hemşhrilerce intihap edilmiş olan reis evvelen reis olacak vatandaş kendi sincesinden arar. Kendi âzası haricinde kudret ve kabiliyetine itimat ettiği bir hemşhri veya vatandaş da kendi reisliğine seçebilmek salâhiyetine malik olursa uhdesine mevdu işlerde muvaffakiyetle çalışmak imkânını elde etmiş olur. İtalya, Almanya ve Belçika gibi mütemeddin memleketlerce de kabul edilmiş olan bu esasın memleketimizde faydası olacağına kani bulunan encümen maddenin birinci fıkrasını bu maksatla tadil ve reislik müddetini sekiz yerine dört sene olarak tespit etmiştir. Şu kadar ki hariçten veya hemşhrieler arasından reisliğe seçilecek zatın da bu kanuna göre intihap olunmak evsafını haiz bulunması lâzımdır. Reis intihabında (sülüsâni ekseriyet) yerine adedi mürettebin ekseriyeti ile iktifa edilmiş olduğu gibi tasdik ile kat'ilecek olan reis intihabları için muayyen bir müddet zarfında tasdik muamelesi yapılmadığı veya intihap reddolunduğu takdirde yapılacak muamele maddede tasrih edilmiştir.

Madde 90 — Meclisin ekseriyetle çalışmasını temin edecek miktarda âza veya ihtiyat âza kalmadığı veya her ne suretle olursa olsun reislik intihâl ettiği takdirde yeni intihap neticesine kadar muvakkat reisin hangi makamlar tarafından tayin edileceğini gösteren bu madde tadilden kabul edilmiştir.

89 üncü madde mucibince reisler meclisten, hemşhrieler veya vatandaşlar arasından seçileceğinden ve bu itibarla yegâne tercih sebebi kudret ve kabiliyet olacağından lâyihanın reisler için muayyen tahsil şartları vazedilen 91 inci maddesi tayyolunmuştur.

Reislerin bir devrei intihabiye esnasında reislikten sukutlarını icabettiren evsafı tayin eden 92 inci maddenin A ve B fıkraları 91 inci madde olarak tadilden kabul edilmiş ve C fıkrası ayrıca ve tadilen 92 inci madde olarak yazılmıştır.

Madde 93 — Metindekin madde numarası çizildikten sonra aynen kabul olunmuştur.

Madde 94 — : Ankara belediye reisinin tayini bakımında bu gün mevcut olan hüküm bu maddenin A fıkrasile aynen muhafaza olunmuştur.

B fıkrasındaki yerler, reislik vazifesini ifa edecek derecede tahsil görmüş hemşhrielere henüz malik olmayan memleketimizin şarkındaki belediyelerdir.

Yeni lâyihamın belediye reislerine tevdi ettiği vazifelerin eyi yapılması ve beldelerimizin temini ümrânı için bu fıkra ile kabul edilen esastan da istifade imkânı elde edilmiş oluyor demektir.

Ankara Valilikle Şehreminliğinin bir zat uhdesinde cem'inden tatbikatta istifade edildiği ve B fıkrasındaki belediyelerimizin bütçesi hariçten reis getirecek derecede zengin olmadığı için buralara münhasır olmak üzere reisliğin valilik veya kaymakamlıkla birleşmesi Dahiliye Vekili Beyefendi tarafından teklif olunmuş ve encümenimizce bu idarî sebepler dolayısıyla teklifi vaki kabul edilerek formülü E fıkrası halinde maddeye ilâve olunmuştur. Ancak bu esas kabul olunduktan sonra 70 ve 76 nci maddelerdeki hükmün bu gibi reislere tatbik olunmayacağı hakkında fıkraya kayıtlar konulduğu gibi 70 inci maddenin 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9 ve 13 üncü fıkralarında sayılan işler için verilecek kararların da hangi makamlarca tasdik edilerek kat'ileceği D fıkrasında izah olunmuştur.

Ankara ve İstanbul reis muavinlerinin Dahiliye Vekâletince tayin olunacağını gösteren 95 inci madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 96 — Belediye reislerinin yukarıda esbabı arz ve izah olunan maddeler mucibince müntehap veya mensup olmalarına; ve yahut vazifelerinin vali ve kaymakamlar uhdesine verileceğine göre belediye memurlarının tayinine ait 96 nci maddenin de bu esaslara göre tadili icap etmiştir.

Maddeye ilâve edilen yeni hükümlerden biri lüzum görülen belediyelerde reis muavinlerinin meclis âzası arasından seçilebilmesidir. Belçikada belediye encümenini teşkil eden zatler meclis âzasından olmakla beraber her biri bir dairenin başında âmir olarak bulunduğu icraî hususatta intihap ve ihtisas işleri memzuç bir haldedir. Belediyedeki daire baş âmirine de teşmili şayanı temenni olan bu esas şimdilik bizde yalnız muavinler için kabul edilmiş oluyor.

Maddenin Sıhhye memurlarına ait son fıkrası, bu husustaki kanunun tarihi ile numarasının zikri suretile tadil edilmiştir. Belediye reisi ile belediye encümeni veya bunlarla belediye meclisi arasında ihtilâf vukuunda bu ihtilâfı tetkik ve kat'î karara rapteden makamları gösteren 97 inci madde ile belediye reisinin vazife ve salâhiyetlerini sayan 98, 99 (D fıkrasının hazfile), 100, 101 inci maddeler ve belediye reisi ile diğer

belediye memur ve müstahdemlerinin vazifeden münbais veya vazifelerinin ifası esnasında hadis olan cürümlerinden dolayı memurun muhakematı hakkındaki kanuna tabi bulduklarını tayin eden 102 inci madde aynen kabul olunmuşlardır.

103 üncü madde: Memurların intihap, tayin ve terfileri gibi hususâtı hakkında yapılacak nizamnamenin (alâkadar vekâletlerce müştereken) ve usulüne tevfikân tanzim olunacağı maddede tasrih edildiği gibi lâyihamın iktisabı kanuniyet eylediği güne kadar hakkı tekaütten müstefit memurların tekaüt kanunu ahkâmına tabi buldukları da zikredilmiştir. Belediye zabıtasına müteallik 104, 105, 106 (103 üncü maddedeki nizamnamesine tevfikân kaydinin ilâvesinden sonra) 107, 108, 109 uncu maddeler aynen kabul edilmiştir.

Altıncı fasıl

Belediye bütçesine müteallik ve 23 maddeden mürekkep olan bu fasılın 110 uncu maddesi belediye varidatını saymakta olup 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 inci fıkralar aynen kabul edilmiş 9 uncu fıkradaki % yirmi % ona indirilmiş, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 inci fıkraların bir kısmındaki bazı kelimeler değiştirilmiş ve halkı inleyen iltizam usulü belediyelerden de kaldıran 111 inci madde aynen kabul olunmuştur.

Madde 112 — Bir kısım belediye vergi ve resimlerinin meclislerce tertip ve tespit edilen hak-sit müddetleri neşir ve ilân olunduktan sonra bu müddetler zarfında borçlerini ödemeyenlerden ayrıca %10 ceza alınacağını gösteren bu maddeye (tarihi ve resmî ihtara rağmen her taksit müddetinin son gününden itibaren) kaydı ilâve olunmuş ve cezanın taksit müddeti zarfında tayin olunan bir zamanda değil taksit müddetinin hitamından sonra alınacağı tasrih edilmiştir.

Madde 113 — Belediyeden ruhsat almaksızın veya vergi ve resimlerine tabi işlerde bu resim ve vergilerini vermeksizin bu işleri yapanlar hakkında yapılacak muameleyi gösteren bu madde aynen kabul olunmuştur.

Madde 114 — İtfaiye vesaitini 15 inci maddenin 22 inci fıkrası mucibince ikmal eden beldelerde muamele yapan yangın sigorta kumpanyalarının tazminattan vareeste kalmak suretile prim almaları devam edeceğinden ve bu istifadeleri, belediyelerce ihtiyar olunan masraflarla tesis edilen

vesait ve ifa olunan hizmetler neticesinde hasıl olduğundan bu gibi kumpanyaların yangına müteallik belediye tesisat ve hidematının idamesi masraflarına iştirakleri encümenimizce de kabul edilmiş ve maddedeki (kasaba, şehir, büyük şehir) kaydı çıkarılmış olduğu gibi bu maddeye teallüku itibarile 116 mer madde ahkâmı müstakil fıkra halinde bu maddenin nihayetine ilâve olunmuştur.

Madde 115 — Tarihî, bedîî ve mimarî kıymeti haiz olan kapalı çarşı, bedesten, pasaj veya cesim han gibi yerlerle beldenin iktisat ve istihsal hayatınca ehemmiyeti bulunan sarayhane, dabakhane gibi emlâki müctemâ ve mürtebitatı havi her nevi büyük binaların müşterek tesisata müteallik aksamının inşa, tamir ve terminlerinin belediyelere ne gibi şartlara göre ifa edileceğini tespit eden 115inci madde Dahiliye Encümenince lâyhadan çıkarılmış ise de lüzumuna binaen encümenimizce aynen lâyhaya 115 inci madde olarak ilâve edilmiştir.

Belediye sınıırı içinde mahalle, sokak veya sayfiyelerdeki emlâk sahipleri, üçte ikiden fazlasının imzalarıyla şose veya kaldırım inşasını, belediye hizmetlerinden olan cair tesisatın kendi semtlerine de temdit ve teşmilini talep eyledikleri takdirde olunacak muameleyi tespit eden 115 inci madde 116 mer madde olarak aynen kabul edilmiş ve Dahiliye Encümeninin 116 mer maddesi münasebet ve taallüku itibarile 114 üncü maddenin nihayetine müstakil bir fıkra halinde ilâve olunarak madde numaraları sırasından çıkarılmıştır.

Madde 117 — Belediye masraflarını sayan bu maddenin beşinci fıkrasının son kısmı çıkarılmış, 9 uncu fıkraya (belediye vezâifine dahil işler için kaydı ilâve olunmuş; 10 uncu fıkra da (kanunlarla muayyen vezâifin ifası için icap eden masarîf) şekline konulmuş, 12 inci fıkradaki (sekiz) yerine (on) yazılmış, on üçüncü fıkradaki tesisatın (kabul olunan programa göre her seneye isabet edecek miktarı için istilzam ettiği tahsisatı) kaydı mezkûr fıkraya ilâve olunduğu gibi 16 mer fıkra nihayetine de (görülen ihtiyaca göre Dahiliye Vekâletinin müsaadesile bu miktar artırılabilir) kaydı ilâve olunarak diğer fıkralarla 118,119,120 inci maddeler aynen kabul edilmiştir.

121 inci maddenin nihayetine (veya fasıl ve maddelerini tadilen kabul eder) hükmü konulmuştur.

122 inci madde de masaddak bütçelerin bera-

yi malûmat valiler tarafından Dahiliye Vekâletine gönderileceği tasrih edilmiştir.

Madde 123 — Bütçeyi tasdika salâhiyettar makamların bütçeyi ne gibi şartlar dahilinde tetkik ve tasdik edeceklerini gösteren bu maddenin nihayetine meclislerin yapılan tadilâta karşı Şurayı Devlete müracaat edebilecekleri hakkında bir kayıt ilâve edilmiştir.

124 üncü maddeden (mafevk) kaydı çıkarıldığı gibi (sebeup ve suretle) yerine şekilde kaydı yazılmış (125) inci maddedeki varidattan evvel (nisbet ve miktarı kanuna uygun olmaayan) kaydı ilâve edilmiş ve (yolsuz) kelimesi çırılmıştır. (127) inci maddenin son fıkrası tay ve 128 inci madde aynen kabul olunmuştur.

Belediyeler usulü muhasebesinin bir nizamname ile tespit olunacağı 129 unuu ve her hangi bir sebeple yeni bütçe kat'ileşmemiş olursa eski sene bütçesinin tatbik olunacağı 130 uncu maddelerde tasrih edilmiş 131 ve 132 inci maddeler aynen kabul olunmuştur.

Yedinci fasıl

Belediyelerin yalnız başına yapamadıkları vazifelerden bir kısmının ifası için mücavir belediyeler veyahut köy, vilâyat idarei mahalliyeleri ile birlik teşkil etmeleri salâhiyetini veren bu fasılın 133 ve 134 üncü maddeleri aynen kabul olunmuş; 135 inci madde birlik tesisine tarafatar olmaayanlara külfet tahmil edeceği için bu sebebe binaen fasıldan çıkarılmış 136 mer maddenin numarası değiştirildiği gibi 11 nci fıkrası, tay edilen 135 inci maddeye tebaan silinmiş, diğer fıkraları aynen kabul edilmiştir.

136 mer madde olarak tesbit edilen 137 inci madde metninde yazılı 135 inci madde numarası tay olunmuştur.

137 inci madde olarak yazılan 138 inci maddede vilâyet idare heyetleri için (birliğe dahil heyetlerin mütalealarını almaları) kaydı konulmuştur.

139 uncu madde 138 inci madde olarak tespit edilmiş ve metnindeki (umumî müesseselerdendir) kaydı yerine (amme müesseseleridir) kaydı yazılmış ve mahallî idarelerden maksat vilâyet mahallî idareleri ile belediye ve köy idareleri olduğunun mazbataya dereci kararlaştırılmıştır.

Birliğin bir meclisi olacağı esasını vazeden 140 mer madde 139 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir. Meclis âzalığı için konulan müdde-

tin (âzamî) dört seneden ibaret olduğu 140 nci maddede tasrih olunmuş, lâyihadaki 142, 143, 145, 146, 147, 148 ve 149 uncu maddelerin numaraları değiştirilerek 141, 142, 144, 147, 146, 147, ve 148 inci madde olarak aynen kabul olunmuşlardır. 143 üncü madde olarak tesbit edilen 144 üncü madde metnindeki Reislik müddeti dört seneye indirilmiştir.

Sekizinci fasıl

Dahiliye Vekili Beyefendi tarafından izah olunan idarî, siyasi ve iktisadi sebeplerle İstanbul vilâyeti mahallî idaresi ile belediyesinin birleştirilmesi Encümenimizce de muvafık görülmüş ve 150 ve 151 inci maddeler 149 ve 150 inci madde olarak aynen kabul olunmuşlardır.

152 inci madde numarası değiştirilmiş ve İstanbul Şehremaneti hududunun bu günkü şekline nazaran bir kısım kazaların merkezleri bu hudut dahilinde bulunduğu halde köylerinden bir kısmı haricte kaldığından bu köyler ehalisinin de intihaba iştirakleri için maddenin nihayetine bir fıkra ilâve olunmuştur.

152 inci madde olarak yazılan 153 üncü maddenin vilâyet ve belediye bütçelerine ait fıkraları tevsi edilerek bütçenin üç umumî kısımdan mürekkep olmak üzere tanzimi esasî kabul olunmuştur.

A ve B fıkraları kanunlarla vilâyet ve belediye işlerine muhtas varidat mukabili vilâyet ve belediyelere mevdu hizmetler için muktazi masraflara mütealliktir. Her iki kısım için mevzu herhangi bir kanun (meselâ şose, köprüler kanunu gibi) ahkâmı bu birleşme ile değiştirilmiş veya bozulmuş değildir. Bu hususu teyiden mahallî idareler varidatından bazı hizmetler için muvakkaten tefrik olunan hisselerin (A) fıkrasındaki varidata munhasır olduğu müsatkil fıkra halinde maddeye ilâve olunmuştur. Her iki idarenin müşterek teşkilât ev hizmetleri için muktazi masarîf, maddeye ilâve edilen (C) fıkrası mucibince bütçenin 3 üncü kısmını teşkil eder. Bu suretle yapılacak olan bütçenin hangi şartlara göre tanzim ve tasdik edileceği (D) fıkrasındaki hükümlere tabi tutulmuştur.

Dokuzuncu fasıl

Numarası 154 olarak tesbit edilen 156 nci maddenin birinci fıkrası (ikinci madde hükmü

haricinde kalan yerler) şeklinde tadil, ikinci fıkrası aynen ipka ve 157 inci madde 155 inci madde olarak aynen kabul olunmuştur.

Nüfusu 70 bini geçen beledelerde meclis âzası miktarı Dahiliye Vekâletince tasvip olunacak huzur hakkı verileceğine müteallik 156 nci madde lâyihaya ilâve ve 158 inci madde 157 inci madde olarak aynen kabul edilmiş 158 inci madde olarak tesbit edilen 159 uncu maddedeki (Dahiliye Vekâleti) kaydı yerine (Hükümet) yazılmış olduğu gibi 160 nci madde de 159 uncu madde olarak aynen kabul olunmuştur.

Metruk ve kimsesiz mazarlıkları vakfa ait umumî mezarlıkların bileümle hukuk ve vعاibi ile belediyelere devri esasî 160 nci madde halinde lâyihaya ilâve edilmiştir.

Beledelerimize fennî ve sıhhi evsafa haiz su getirilmesi için vukubulan muhtelif tekliflerin müzakeresinde Maliye Vekili Beyefendi de hazır bulunmuş ve neticede: Fennî şartları haiz su getirmek için belediyelerin varidat menbaları müsait olmadığı takdirde Devlet varidatı ile birlikte cibayet olunan vergi ve resimlerin on senelik tutarı karşılık gösterilerek Dahiliye Vekâletinin muvafakatı alındıktan sonra belediyelere yapılacak istikrazlara veya müteahhitlerle aktolunan mukavelenamelerin mali ahkâmına karşı Maliye Vekâletinin kefil olması esasî kararlaştırılarak 161 inci madde halinde lâyihaya ilâve kılınmıştır.

162 inci maddenin nihayetine Ankarada İmar Müdüriyeti Umumiyesi teşkiline müteallik kanun hükümlerinin meri olduğuna dair bir fıkra yazılmış 163, 164, 165 inci maddelerde şekle ait tadilat icrasından sonra kabul olunmuşlardır.

Bu kanun hükümleri meri olduğu tarihten sonra belediye meclis ve heyetleri teşekkül edinceye kadar ifası muktazi vazâifin mevcut reis ve meclisler tarafından icra olunacağı hakkında lâyihanın sonuna muvakkat bir madde ilâve kılınmıştır.

Dahiliye Encümeni mazbatasının sonunda yazılı kanunî tekliflerden, Kayseri Meb'usu Hasan Ferit ve Mardin Meb'usu İrfan Ferit Beylerin (muhtelif makam ve heyetlerin para cezası kesmek ve san'at ve ticaret icrasından men etmek salâhiyetlerinin kaldırılması) hakkındaki teklifleri ile Antalya Meb'usu Saki Bey ve refikinin (umuru belediyeye müteallik ahkâmı cezaiye hakkındaki 959 numaralı kanunun ikinci maddesinin tadili) ne müteallik tekliflerinin, Adliye Encümeni tarafından tetkik edilmekte olan kanunî tekliflere taal-

lûku itibarile bu lâyhadan tefriki ile mezkûr encü-
mene tevdiî muvafık görülmüştür. Musakkafat
kanununun 4 üncü maddesinde 4 üncü fıkrasının
tefsiri hakkında Dahiliye Vekâletinden yazılan
ve Maliye Encümenince bu lâyiha ile beraber
müzakere edilmek üzere gönderilmiş olan tefsir
tezkeresi ile halli matlup mesele Dehiliye Encüme-
ni mazbatasında da yazıldığı gibi 19 uncu madde
mucibince kat'i ve sarih hükme bağlanmıştır.

Oyun ve eğlence yerleri tesis ve idare etmek
hakkının Himayei Etfal Cemiyetine verilmesine
dair Kırklareli Meb'usu Doktor Fuat Beyin ka-
nunî teklifi, Bütçe Encümenin gösterdiği lüzum ü-
zerine encümenimize havale buyrulmuş isede bu
gibi yerleri tesis ve idare etmek hususu, lâyihanın
15 inci maddesinin 55 inci fıkrasile belediyelere
verilmiş olduğundan mezkûr teklifin reddine ka-
rar verilmiştir.

Arzölanan sebeplere binaen encümenimizce bir
kısm maddeleri aynen ve diğer kısımları tadilen
kabul edilmiş olan lâyihanın, müstacelen müzakere-
si ricasile Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine ar-
zolanmak üzere Yüksek Reislîğe sunulması karar-
laştırılmıştır.

B. K. M. E. Rs.	M. M.	Kâ	
Tekirdağı	Malatya	Tokat	
<i>Cemil</i>	<i>A. Abdülmüttalip</i>	<i>H. Hüsnü</i>	
Âza	Âza	Âza	Âza
Erzurum	Istanbul	Sivas	Çorum
<i>H. Aziz</i>	<i>Ihsan</i>	<i>Rasim</i>	<i>Münür</i>
Âza	Âza	Âza	Âza
Kütahya	Samsun	Konya	Muğla
<i>Hakkı</i>	<i>Ethem</i>	<i>N. Hazım</i>	<i>A. Nazmi</i>
Âza	Âza	Âza	Âza
Bayazıt	İzmir	Tokat	Urfa
<i>Ihsan</i>	<i>Kâmil</i>	<i>B. Lutfi</i>	<i>M. Refet Mustafa</i>

Hukümetin teklifi

BELEDİYE KANUNU LÂYİHASI

Birinci Fesül

- Beldelerin idaresi

MADDE 1 — Belediye, beldenin ve belde sakinlerinin mahallî mahiyette müşterek ve medenî sakinlerinin mallî mahiyette müşterek ve medenî ihtiyaçlarının tanzim ve tesviyesi ile mükellef hükmi bir şahsiyettir.

MADDE 2 — Nüfus ne miktar olursa olsun kaza ve vilâyet merkezlerinde ve nüfusu iki binden fazla olan beldelerde belediye teşkilâtı mecburidir.

MADDE 3 — Belediye idaresi belediye Meclisi ile belediye Encümeni ve belediye reisi ve muavinlerine belediye şubeleri mevcut ise şube müdürlerine ve şube heyetlerine mevduur.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümleri başlar başlamaz şimdiye kadar sınırı tahdit edilmemiş olan beldelerin sınırı aşağıda tarif edildiği şekilde çizilir.

A - Ötedenberi beldeye ait sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, meralar, zeytinlik, palamutluk, baltalık, otlalık, sınır içinde kalacak.

B - Sınır mümkün olduğu kadar kolay anlaşılacak surette dereler, tepeler, yollar veya değişmiyen işaretli yerlerden geçecek ve bu dere, tepe ve yolların ve işaretli yerlerin yerlilerince atları ne ise behemehal sınır kâğıdında sıra ile yazılacak.

C - Eğer bir beldenin sınırı derelerden, tepelerden, yollardan veya diğer değişmiyen işaretli yerlerden geçmek kabil değilse büyük taşlar dikilerek sınır gösterilir.

D - Belde ahalisinden bazı kimselerin başka bir köy veya belde arazisi içinde kalan emlak ve arazisi, sahiplerinin bulunduğu beldenin değil bu emlak ve arazinin bulunduğu sınır içinde gözükecek.

H - Beldenin sınırı mutlaka diğer köy veya beldenin sınırı ile birleşmek lâzım gelmez, ötedenberi hiç bir tarafın sayılmadan boş arazi, dağlar,

Dahiliye Encümeninin tadili

BELEDİYE KANUNU LÂYİHASI

Birinci fasül

Belediyelerin idaresi

MADDE 1 — Aynen

MADDE 2 — Nüfusu ne miktar olurse olsun kaza ve vilâyet merkezlerinde ve nüfusu iki binden fazla olan yerlerde belediye teşkilâtı mecburidir.

MADDE 3 — Aynen

MADDE 4 — Bu kanunun hükümleri başlar başlamaz şimdiye kadar sınırı tahdit edilmemiş olan beldelerin sınırı aşağıda tarif edildiği şekilde çizilir:

A : Ötedenberi beldeye ait sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, mer'a, zeytinlik, palamutluk, baltalık, otlak gibi yerler sınır içinde kalır.

B - Eğer bir beldenin sınırı derelerden, tepelerden, yollardan veya diğer değişmiyen işaretli yerlerden geçmek kabil değilse büyük taşlar dikilerek sınır gösterilir.

C - Belde ahalisinden bazı kimselerin başka bir köy veya belde arazisi içinde kalan emlak ve arazisi sahiplerinin bulunduğu beldenin değil bu emlak ve arazinin bulunduğu sınır içinde gözükecek.

D - Ötedenberi müştereken intifa edilen çayır, yayla ve korulardan mer'a ve menba ve tepelerden teamülü veçhile alâkalarının istifade hakları bakidir. Bu suretle belediye sınırı dahilinde kalıp başkalarının hakkı intifaları bulunan bu kabil yerler hakkında kâğıdına şerh verilir.

H - Yukarıdaki tarifelere göre çizilen sınırın

Belediye kenunu lâiyhası

Birinci fasıl

Belediyelerin idaresi

Belediye

MADDE 1 — Belediye beldenin ve belde sakinlerinin mahallî mahiyette müşterek ve medenî ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef hükmî bir şahsiyettir.

Belediye teşkilâtı mecburî olan yerler

MADDE 2 — Aynen

Belediye idaresinin mevdu olduğu makam ve heyetler

MADDE 3 — Aynen

Belediye sınırlarının tahdidı

MADDE 4 — Bu kanunun hükümleri başlar başlamaz şimdîye kadar sınırı tahdit edilmemiş olan beldelerin sınırı aşağıda tarif edildiği şekilde çizilir:

A : Ötedenberi beldeye ait sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, mer'a, zeytinlik, palamutluk, baltalık, otlak gibi yerler sınır içinde kalır.

B : Bir beldenin sınırı derelerden, tepelerden, yollardan veya diğer değişmiyen işaretli yerlerden geçmek kabil değilse büyük taşlar dikilerek sınırı gösterilir.

C : Belde ahalisinden bazı kimselerin başka bir köy veya belde arazisi içinde kalan emlak ve arazisi, sahiplerinin bulunduğu beldenin değil bu emlak ve arazinin bulunduğu belde veya köy sınırında gösterilir.

D : Ötedenberi müştereken intifa edilen çayır, yayla ve korulardan mer'a ve menba ve tepelerden teamülü ve hile alâkadarların istifade hakları bakidir. Bu suretle belediye sınırı dahilinde kalıp başkalarının hakkı intifaları bulunan bu kabil yerler hakkında sınır kâğıdına şerh verilir.

E : Yukardaki tarifelere göre çizilen sınırı geçtiği yerlerin isimleri bu kâğıda yazılmakla be-

ormanlar, yaylaklar varsa bunlar yine sınırmın dışında bırakılacak.

V - Ötedenberi müştereken intifa edilen gayır, yayla ve korulardan mera ve menba ve tepelerden taamülü veçhile alâkadarların istifade hakları bakidir. Bu suretle belediye sınırı dahilinde kalıp başkalarının hakkı intifaları bulunan bu kabil yerler hakkında kâğıdına şerh verilir.

Z - Yukarıdaki tariflere göre çizilen sınırmın geçtiği yerlerin isimleri bu kâğıda yazılmakla beraber sınırmın nerelerden geçtiğini gösterir, birde harita tanzim ettirilir.

T - Komşu köyler ve beldeler ile nizalı olan yerler sınırmın kâğıdında ve haritada ayrıca gösterilecek.

Y - Sınırmın nizaları meclis mukarraratının tebliği tarihinden itibaren otuz bir gün zarfında alâkadar tarafın ihtiyar ve belediye meclislerinin müracaatları dinlenmek şartile beldenin sınırmı katî surette tasdika salâhiyettar olan makam tarafından halledilir.

K - Sınırmın kâğıdı ile haritaları dördüncü madde ahkâmı icra edilmek üzere belediyelerce dörder nüsha olarak tanzim ve salâhiyettar mercilere irsal olunup tasdik edildikten ve iktisabı katiyet eyledikten sonra bir nüshası belediyeye tevdi, ikinci nüshası tasdika salâhiyettar makameca muhafaza, üçüncü nüshası Dahiliye Vekâletindeki dosyası meyanına vaz ve dördüncü nüshası mahallî tapu dairesine teslim edilir.

MADDE 5 — Belediye sınırları:

A - Seksen binden az nüfuslu olan beldelerde belediye meclisinin kararı ve vilâyet idare heyetinin tasdiki ile .

B - Seksen binden fazla nüfuslu beldelerde belediye meclisinin kararı ve idare heyetinin muvafakati ve Dahiliye Vekâletinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetinin tasdiki ile katileşir.

Katileşme tarihinden itibaren beş sene geçmedikçe belediye sınırı değiştirilemez. Beş sene geçtikten sonra sınırmın büyültülüp küçültülmesine ihtiyaç olursa yeni sınırmın çizilmesi aynı merasime tabidir.

MADDE 6 — Birbeldenin diğer bir belde ile veya köyler arasında sınırmın ihtilâfı zuhur ederse aşağıda tarif edildiği şekilde hallolunur.

geçtiği yerlerin isimleri bu kâğıda yazılmakla beraber sınırmın nerelerden geçtiğini gösterir birer harita tanzim ettirilir.

V - Komşu köyler ve beldeler ile nizalı olan yerler sınırmın kâğıdında ve haritasında ayrıca gösterilecek.

Z - Sınırmın hizaları meclis mukarraratının tebliği tarihinden itibaren 31 gün zarfında alâkadar tarafının ihtiyar ve belediye meclislerinin müracaatları dinlenmek şartile beldenin sınırmı katî surette tasdika salâhiyettar olan makam tarafından bir kelimedede halledilir.

T - Sınırmın kâğıdı ile haritaları dördüncü madde ahkâmı icra edilmek üzere belediyelerce dörder nüsha olarak tanzim ve salâhiyettar mercilere irsal olunup tasdik edildikten ve iktisabı katiyet eyledikten sonra bir nüshası belediyeye tevdi, ikinci nüshası tasdika salâhiyettar makameca muhafaza, üçüncü nüshası Dahiliye Vekâletindeki dosyası meyanına vaz ve dördüncü nüshası mahallî tapu dairesine teslim edilir.

MADDE 5 — Belediye sınırları :

A - Seksen binden az nüfuslu olan beldelerde belediye meclislerinin kararı ve mahallî idare heyetinin mütaleası alındıktan sonra vilâyet idare heyetinin tasdiki ile.

B - Seksen binden fazla nüfuslu beldelerde belediye meclisinin kararı ve idare heyetinin muvafakati ve Dahiliye Vekâletinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetinin tasdiki ile katileşir. Tasdik edilmeyen sınırmın kâğıtları esbabı mucibesile mahallerine iade edilir. Sınırmın değiştirilmesine ihtiyaç olursa yeni sınırmın çizilmesi aynı usule tabidir.

MADDE 6 — Beldeler veya köyler arasında sınırmın ihtilâfı çıkarsa aşağıda tarif alunduğu şekilde hallolunur:

raher sınırnın nerelerden geçtiğini gösterir bir harita tanzim ettirilir.

F : Komşu köyler ve beldeler ile nizalı olan yereler sınır kâğıdında ve haritasında ayrıca gösterilir.

G : Sınır nizaları, meclis mukarraratının tebliği tarihinden itibaren 31 gün zarfında alâkadar tarafın ihtiyar ve belediye meclislerinin müracaatları dinlenmek şartile beldenin sınırını kat'î ve nihai surette tasdika salâhiyettar olan makam tarafından halledilir.

H : Sınır kâğıdı ile haritaları, beşinci madde ahkâmı iera edilmek üzere belediyelere dörder nüsha olarak tanzim ve salâhiyettar mercilere irsal olunup tasdik edildikten ve iktisabı kat'iyet eyledikten sonra bir nüshası belediyeye tevdi, ikinci nüshası tasdika salâhiyettar makamca muhafaza, üçüncü nüshası Dahiliye Vekâletindeki dosyası meyanına vaz ve dördüncü nüshası mahallî tapu dairesine teslim edilir.

Sınırların tasdiki şekli

MADDE 5 — Aynen

Sınır ihtilâflarının halli

MADDE 6 — Aynen

Belde veya belde aksamının ayrılması veya başka parçaların belde ile birleşmesi

İhtilâf bir kaza dahilindeki belde ve köyler arasında ise kendilerine mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından tahriren vaki olacak tebliğat üzerine alâkadar ihtiyar veya belediye meclislerinin en çok otuz bir gün zarfında bildirecekleri mütaleaları tetkik olunmak şartile kaza idare heyetinin esbabı mucibeli kararı ve vilâyet idare heyetinin aynen veya tadilen tasdikile, ihtilâf bir vilâyete merbut ve muhtelif kazalar dahilindeki belediye ve köyler arasında ise kezalik kendilerine mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından yapılacak tahriri tebliğat üzerine alâkadar ihtiyar veya belediye meclislerinin en çok otuz bir gün zarfında bildirecekleri mütaleaları tetkik olunmak şartile vilâyet idare heyetinin kararı ve vilâyet umumî meclisinin tasdikile kat'î surette hallolunur.

İhtilâf muhtelif vilâyetlere tabi belde ve köyler arasında ise her vilâyet idare heyetinden müntahap üçer âzadan müteşekkil bir heyetin kararı ve Şurayı Devletin tasdikile kat'î surette hallolunur.

Bidayeten tahkik ile vazifedar meclis ve heyetler mahallerinde tetkikat yapmağa mecburdurlar.

MADDE 7 — Bir beldenin bazı aksamının beldelerden ayrılarak ayrı belediye idaresine tabi bir belde haline geçmesi veya diğer komşu belde veya köylerin sınırı dahilinde ve yahut bir belde ile komşu olan köy veya köylerin veya aksamının belde hududu dahiline girmesi aşağıda tarif edilen şekilde olur.

Bir beldenin ayrılarak belediye idaresi tesis edilecek veya diğer bir komşu belde veya köy sınırı dahiline girecek belediye kısmında sakin belediye müntehiplerinin lâakal üçte ikisinin imzalı mazbataları talebi veya vali tarafından görülen idarî lüzum üzerine ayrılacak belediye kısmı ile diğer bir yere iltihak edecek ise iltihak edeceği belde veya köy belediye ve ihtiyar meclisleri müntehiplerinin reyine müracaat etmek üzere vali kaza veya kazaların idare heyetlerinden üçer zat intihap ederek bir tahkik heyeti teşkil eder. Tahkik heyeti en az on beş gün evvelinden tayin ve ilân edeceği günde alâkadar belediye ve köylerin müntehiplerini buldukları belediye ve köyün tayin edilecek bir mahallinde rey vermeğe davet eder. (Reyler belediye intihabatındaki usul ve şeraite tevfiakan alınacaktır.) tahkik heheti reyler neticesini bir mazbata ile tespit eder ve doğrudan doğruya valiye gönderir.

Tahkik heyetinin mazbatası üzerine vilâyet i-

İhtilâf bir kaza dahilindeki belde ve köyler arasında ise kendilerine mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından tahriren vaki olacak tebliğat üzerine alâkadar ihtiyar veya belediye meclislerinin en çok otuz bir gün zarfında bildirecekleri mütaleaları tetkik olunmak şartile kaza idare heyetinin esbabı mucibeli kararı ve vilâyet idare heyetinin aynen veya tadilen tasdikile; ihtilâf bir vilâyete merbut ve muhtelif kazalar dahilindeki belediye ve köyler arasında ise kezalik kendilerine mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından yapılacak tahriri tebliğat üzerine alâkadar ihtiyar veya belediye meclislerinin en çok otuz bir gün zarfında bildirecekleri mütaleaları tetkik olunmak şartile vilâyet idare heyetlerinin kararı ve vilâyet umumî meclisinin tasdikile kat'î surette hallolunur.

MADDE 7 — Bir beldenin bazı aksamının beldeden ayrılarak ayrı belediye idaresine malik bir belde haline geçmesi ve yahut bir belde ile komşu olan köy veya köylerin veya aksamının belde hududu dahiline girmesi aşağıda tarif edilen şekilde olur:

Bir beldeden ayrı bir belediye idaresi tesis edilecek belde kısmında sakin belediye müntehiplerinin lâakal üçte ikisinin imzalı mazbataları talebi ve yahut vali tarafından görülen idarî lüzum üzerine ayrılacak belediye kısmı ile diğer bir yere iltihak edecek ise iltihak edeceği belde veya köy belediye ve ihtiyar meclisleri müntehiplerinin reyine müracaat olunur.

Bunun için vali kaza veya kazaların idare heyetlerinden üçer zat intihap edilerek bir tahkik heyeti teşkil eder. Tahkik heyeti en az on beş gün evvelinden tayin ve ilân edeceği günde alâkadar belediye veya köylerin müntehiplerini buldukları belediye veya köyün tayin edilecek bir mahallinden rey vermeğe davet eder. Reyler belediye intihabatındaki usul ve şeraite tevfiakan alınacaktır. Tahkik heyetinin mazbatası üzerine vilâyet idare heyetinin vereceği karar Şurayı Devletle tevdi olunur.

Şurayı Devletçe bu iftirakın nafi olduğuna ve belde veya köy varidatının kendisini idareye ve

MADDE 7 — Bir beldenin bazı aksamının beldelerden ayrılarak ayrı belediye idaresine tabi bir belde haline geçmesi veya diğer komşu belde veya köylerin sınırı dahiline ve yahut bir belde ile komşu olan köy veya köylerin veya aksamının belde hududu dahiline girmesi aşağıda tarif edilen şekilde olur:

Bir beldeden ayrı bir belediye idaresi tesis edilecek belde kısmında sakin belediye müntehiplerinin lâakal yarısından fazlasının imzalı mazbataları talebi ve yahut vali tarafından görülen idari lüzum üzerine ayrılacak belediye kısmı ile diğer bir yere iltihak edecek ise iltihak edeceği belde veya köy belediye ve ihtiyar meclisleri müntehiplerinin reyine müracaat olunur.

Bunun için vali kaza veya kazaların idare heyetlerinden üçer zat seçerek bir tahkik heyeti teşkil eder. Tahkik hey'eti en az on beş gün evvelinden tayin ve ilân edeceği günde alâkadar belediye veya köylerin müntehiplerini buldukları belediye veya köyün tayin edilecek bir mahallinde rey vermeğe davet eder. (Reyler belediye intihabatındaki usul ve şeraite tevfikân alınır) Tahkik hey'etinin mazbatası üzerine vilâyet idare hey'etinin vereceği karar Şurayı Devlete tevdi olunur. Şurayı Devletçe bu iftirakın nafi olduğuna ve belde veya köy varidatının kendisini idareye,

dare heyetinin ve vilâyet umumi meclisinin vereceği karar Şurayı Devlete tevdi olunur.

Şurayı Devletçe bu iftirakın nafi olduğuna ve belde veya köy varidatının kendisini idareye ve imara kâfi bulunduğuna karar verildiği takdirde Reiscümhurun tasdikına arz olunur.

MADDE 8 — Beldeler dahilinde mahalleler ihdası, isimlerinin vaz ve tepdil ve ilgası ve sınırlarının tadili belediye meclisinin ve mahallî idare heyetinin kararları ve valinin tasdiki ile icra edilir.

MADDE 9 — Bir beldenin isminin tebdili belediye meclisinin ve vilâyet idare heyetinin kararı ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdikile icra edilir.

MADDE 10 — Nüfusunun arazi üzerinde tekâsüfü itibarile muhtelif kümelerden müteşekkil olan beldelerle nüfusu seksen bini geçen beldelerde belediye şubeleri teşkili caizdir. Belediye şubelerinin teşkili veya ilgası, hudutlarının tespit ve tadili aşağıda tarif edilen şekilde olur:

Belde dahilinde şube haline geçmesi istenilen belde kısmında sakin belediye müntehiplerinin en az yarısından fazlasının imzalı bir talebi veya belediye meclisinin müracaatı ve teklifi üzerine en büyük mahallî mülkiye memuru, o dairede intihap hakkını haiz halkın reyine müracaat edilmesini kaza idare heyetine ıera ettirir. İdare heyeti on beş gün evvelinden tayin ve ilân edeceği günde şube haline geçecek belde kısmı müntehiplerile mütebaki müntehipleri beldenin muayyen bir mahallinde rey vermeğe davet eder. (Reyler belediye intihabatındaki usul ve şeraite tevfikân alınacaktır.) ve idare heyeti reylerin neticesini mazbata ile tespit eder ve doğrudan doğruya valiye gönderir. İdare heyetinin mazbatası üzerine vilâyet belediye heyetinin vereceği karar, Şurayı Devletin mütaleası ve İcra Vekilleri Heyetinin tasvibi üzerine Reiscümhurun tasdikile ıera edilir.

MADDE 11 — Bir köyün münferiden veya aralarında fasılasız arazi irtibatı olan bir kaç köy veya köy mahalleri birleşerek bir belediye idaresi tesis etmesi için nüfusları mecmununun iki

imara kâfi bulunduğuna karar verildiği takdirde Reiscümhurun tasdikına arz olunur.

MADDE 8 — Aynen.

MADDE 9 — Bir beldenin isminin değiştirilmesi belediye meclisinin ve vilâyet idare heyetinin kararı üzerine Şurayı Devletin mütaleası alınarak İcra Vekilleri Heyetinin tasdiki ile yapılır.

MADDE 10 — Nüfusunun arazi üzerinde tekâsüfü itibarile muhtelif kümelerden müteşekkil olan beldelerle nüfusu seksen bini geçen beldelerde belediye şubeleri teşkili caizdir. Belediye şubelerinin teşkili veya ilgası hudutlarının tespit ve tadili aşağıda tarif edilen şekilde olur:

Belde dahilinde şube haline geçmesi istenilen belde kısmında sakin belediye müntehiplerinin en az yarısından fazlasının imzalı bir talebi veya belediye meclisinin müracaatı ve teklifi üzerine en büyük mahallî mülkiye memuru o dairede intihap hakkını haiz halkın reyine müracaat edilmesini kaza idare heyetine ıera ettirir. İdare heyeti on beş gün evvelinden tayin ve ilân edeceği günde şube haline geçecek belde kısmı müntehiplerile mütebaki müntehipleri beldenin muayyen bir mahallinde rey vermeğe davet eder. (Reyler belediye intihabatındaki usul ve şarta tevfikân alınır.) İdare heyeti reylerin neticesini mazbata ile tespit eder vedogrudan doğruya valiye gönderir. İdare heyetinin mazbatası üzerine vilâyet belediye heyetinin vereceği karar, Şurayı Devletin mütaleası ve İcra Vekilleri Heyetinin tasvibi üzerine Reiscümhurun tasdiki ile icra edilir.

MADDE 11 — Aynen.

imara kâfi bulunduğuna karar verdiği takdirde Reiscümhurun tasdikına arz olunur.

mahaller ihdası, ilgası, isimlerle hudutlarının tayini

MADDE 8 — Bir belediye sınırı içinde mahaller ihdası, ilgası birleştirilmesi, isimlerle hudutlarının değiştirilmesi belediye meclisinin ve mahallî idare heyetinin kararı ve valinin tasdikıyla icra edilir.

Belde isimlerinin değiştirilemesi

MADDE 9 — Aynen

Belediye şubeleri teşkili

MADDE 10 — Aynen

MADDE 11 — Bir veya bir kaç köy veya mahallerin birleşerek belediye idaresi tesis etmesi

binden fazla olması ve köy veya ihtiyar meclis müntehiplerinin en az nisfından fazlasının bir mazbata ile mahallin en büyük mülkiye memuruna müracaat etmesi ve belediye idaresi tesisi için kâfi varidata malik bulunmaları muktazidir. Bu şeraiti haiz oldukları takdirde yedinci madde ahkâmı tatbik olunur.

MADDE 12 — Dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu maddelerde bildirilen karar kat'ileşme tarihini takip eden mali senenin başlangıcından itibaren tatbik olunur ve tatbikından en az bir ay evvel mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından gazetelerle ve diğer vasıtalarla ilân olunur. Kat'ileşme tarihinden itibaren beş sene geçmedikçe tadilat yapılamaz.

MADDE 13 — Her Türk nüfus kütüğüne yerli olarak yazıldığı beldenin hemşehrisidir. Hemşehri-lerin belediye işlerinde reye, intihaba, belediye idaresine iştirak ve belde idaresinin devamlı yardımlarından istifadeye hakları vardır.

MADDE 14 — Belediye sınırı içinde oturan, bulunan veya ilişiği olan her şahıs belediye kanununa, nizam ve talimatına müstenit emirlerini ve hükümlerini tutmak ve yapmak, resim, halk harç ücret ve aidatlarını vermekle mükelleftir.

İkinci fasıl

MADDE 15 — Belediye idarelerinin vazifeleri şunlardır:

1 - Umuma açık olan yerlerin temizliğine, intizamına bakmak,

2 - Yenilecek ve içilecek ve umumî sıhhate taâlûk eden kullanılacak bazı eşya ile yerlerinin mahsus kanun veya talimatnamesine tevfikân mürakabesi,

MADDE 12 — 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 inci, 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddelerde bildirilen kararlar kat'ileşme tarihini takip eden mali senenin başlangıcından itibaren tatbik olunur. Tatbikından en az bir ay evvel mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından gazetelerle ve diğer vasıtalarla ilân olunur.

MADDE 13 — Aynen.

MADDE 14 — Belediye sınırı içinde oturan, bulunan veya ilişiği olan her şahıs belediye kanununa, nizam ve talimatına müstenit emirlerini, hükümlerini tutmak ve yapmak, resimler harç ve ücret ve aidatını vermekle mükelleftir.

İkinci fasıl

MADDE 15 — Belediyenin kanunlar ve nizamnamelerle muayyen hukukî ve buna mukabil hukuku beldenin ve belde halkının sıhhat, selâmet ve refahını temin ve intizamını halelden vikaye maksadile yapacağı vazifeleri vardır.

Beldenin hukuku kanunlar ve nizamnamelerle muayyen haklardır. Vazifeleri aşağıda yazılanlar gibi ve ayrıca kanun ve nizamnamelerle muayyen vazifelerdir.

1 - Aynen.

2 - Yenilecek ve içilecek ve umumî sıhhate teallûk eden kullanılacak eşya ile yerlerinin mahsus kanun veya talimatnamesine tevfikân mürakabesi.

MADDE 12 — Aynen.

4 - 15 inci maddelerdeki kararların tatbiki
Hemşehri hukuku

MADDE 13 — Aynen

Belde hududu dahilinde şahısların vazifeleri

MADDE 14 — Belediye sınırı içinde oturan, bulunan, ilişiği olan her şahıs belediyenin kanununa, nizam, ve talimatına müstenit emirlerini, hükümlerini tutmak, yapmak, resim ve harç ücret ve aidatlarını vermekle mükelleftir.

İkinci fasıl

Belediyenin vazifeleri

MADDE 15 — Belediyelerin kanunlar ve nizamnamelerle muayyen hukuku, buna mukabil beldenin ve belde halkının sıhhat, selâmet ve refahını temin, nitizamını kâleden vikaye maksadile yapacağı vazifeleri vardır.

Bu vazifeler aşağıda yazılanlarla, ayrıca kanun ve nizamname ve talimatnamelerle muayyen hususlardır:

1 : Aynen

2 : Yenilecek, işilecek ve umumun sıhhatine müteallik kullanılacak şeylerle yerlerinin, mahsus kanun, nizamname veya talimatnamesine tevfi-kan mürakabesi.

3 - Umum yiyip içmesine, yatıp kalkmasına, taranıp temizlenmesine, eğlenmesine mahsus lokanta, birahane, gazino, kahvehane, kıratane, meyhane, han, otel, hamam, sinema, tiyatro, bar dansiğ ve emsali yerlerin ve bu mahallerde satılan ve kullanılan şeylerin temizliğine, sıhhiliğine ve sağlamlığına dikkat etmek ve kanun ve talimatname mucibince bu gibi yerlerin işletilmeleri için gece ve gündüz açık kalmalarına ve inzibatî esbaba nazaran zabıta-ea verilecek ruhsat üzerine sınıflarına ve tarifelerine göre bunlar için ruhsatname vermek ve açık ve kapalı bulunacağı saatleri mahallî Hükümetinin de muvafakatını aldıktan sonra tayin eylemek, ücret tarifelerini tetkik ve tasdik etmek ve bu gibi yerlerde işi çeviren ve çalışanlardan ehliyet ve sıhhatleri müsait olup olmadığına göre işlemelerine izin vermek veya menetmek,

4 - Beşerî ve hayvanî hastalıkların yayılmasının önüne geçmek için mahsus kanun ve talimatnameleri mucibince tatbik edilen tedbirler hakkında Hükümet teşkilâtile teşriki mesai etmek,

5 - Emlatı muayene etmek ve defnine ruhsat vermek ve belediyenin irae eylediği mezarlıklardan başka yerlerde emvat defnettirmemek, ücretli ücretsiz olan cenazeleri fennî şerait dairesinde techiz ve tekfin, nakil ve tetfin etmek ve bunların gömülmesine ruhsat vermek ve belediye mezarlıkları tesis ve idare etmek ve hayvan naşlerini yaktırmak veya gömdürmek.

6 - Şeraiti sıhhiyeyi cami belediye salhanesinden başka yerlerde kasaplık hayvan kestirmemek kesilenleri müsadere etmek,

7 - Belediye depolarından başka yerlerde kanun ve nizam ve talimat ile muayyen miktar ve şerait haricinde (kabili iştiial ve kabili ihtirak) yanar maddeler bulundurmamak, bunları zapt ve müsadere etmek,

8- Mürebbiye, sütüne, hizmetçi, aşçı, çamaşırçı, uşak, hamal, şoför, arabacı, kayıker, berber, mevaddı gıdaiye satıcısı,, süthanelerde hizmet edenlerle süt satanlar ve emsali ve halk ile temas eden hizmet erbabı işçilerin sıhhi ve fennî muayenelelerini yaptırmak, ehliyet ve sıhhat vesikaları alanların işlemelerine izin vermek ve bunları daima tes-cil ederek müseccel olmaıyanları menetmek, (kayıkların ehliyetlerini tayinde mahallî liman reislerinin mütaleası alınacaktır)

3 - Aynen.

4 - Salgın ve bulaşık insan ve hayvan hastalıklarının önüne geçmek için mahsus kanun veya talimatnameleri mucibince tatbik edilen tedbirler hakkında Hükümet teşkilât ile birlikte çalışmak.

5 - Ölenleri muayene etmek ve gömülmesine ruhsat vermek ve belediyelerce gösterilen mezarlıklardan başka yerlere ölü gömdürmemek, ücretli ücretsiz olan cenazeleri fennî şartlar dairesinde techiz tekfin ve nakletmek, gömmek ve belediye mezarlıkları ve fennî cenaze yıkama yerleri tesis ve idare etmek ve hayvan ölülerini yaktırmak veya gömdürmek.

6 - Sıhhi şartları cami belediye salhanesinden başka yerlerde kasaplık hayvan kestirmemek, kesilenleri müsadere etmek.

7 - Aynen.

8 - Aynen.

3 : Aynen.

4 : Salgın ve bulaşıcı insan ve hayvan hastalıklarının önüne geçmek ve yayılmasına mani olmak için mahsus kanun, nizamname veya talimatnameleri mucibince tatbik edilen tedbirler hakkında Hükümet teşkilâtine birlikte çalışmak.

5 : Aynen.

6 : Aynen

7 : Aynen

8 : Aynen

9 - Belediye hududu dahilindeki deniz, göl ve nehirlerde belde sınırı dahiline münhasır olmak üzere icrayı seyrüsefer eden istimbob, motorbot, ve her nevi kayık ve mauna ve salapurya gibi merakibi sagireî bahriye ile hususî sandal ve kayıklar ve karada belediye hududu dahilinde umuma mahsus mahallerde seyrüsefer eden yük araba ve hayvanları, otomobil, otobüs ve emsali şimendiferden maada vesaiti nakliyenin sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azamî haddi istiabisini ve derecesi tahammüllerini tespit ve sınıflarını ve numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini mürakabe ve ücret tarifesine riayetlerini temin edecek tetbir ittihaz etmek ve icabında bunları bizzat temin ve idare etmek ve kavanini mevzu mucibince salâhiyettar dairelerden verilen vesikalara müsteniden işlemelerini ruhsata bağlamak, (Deniz vesaitinin haddi istiabisini ve sağlamlığını tayinde mahallî liman dairesile ticaret müdüriyetlerinin mütaleası alınacaktır).

10 - Umuma ait yerlerde gelip geçmeğe, nakliye vasıtalarının işlemesine engel olacak, geçenlere zarar veya ruhsatsızlık verecek veya kaza çıkarcak ve beldenin umumî temizliğini bozacak şeyleri kaldırmak, nakliye vasıtalarının nevi ve einsine göre belde dahilinde azamî ve asgarî süratını ve işleyeceği ve işlemeyeceği, duracağı yerleri tayin ve seyrüsefer tarifelerini tanzim ve ilân ve umumî intizamı temin etmek, beynelmilel otomobil seyrüseferlerini talimatnamei mahsusuna tevfikan belediye sınırı dahilinde seyrüseferlerine muktazi işaretlerin vazile bu otomobil ile şöförlerinin haiz olmaları lâzım gelen evsafı tetkik etmek,

11 - Yol, meydan, pazar, iskele, köprü ve nehirler gibi umuma ait yerlerden ve denizlerden bir kısmını mürur ve ubur ihtiyacını tazyik etmiyecek

9 - Belediye hududu dahilindeki deniz, göl ve nehirlerde belde sınırı dahiline münhasır olmak üzere seyrüsefer eden istimbob, motorbot ve her nevi kayık ve mavuna ve salapurya gibi denizdeki ufak nakliye vasıtalar ile hususî sandal ve kayıklar ve karada belediye hududu dahilinde umuma mahsus mahallerde seyrüsefer eden yük ve binek araba ve hayvanları, otomobil, otobüs ve emsali şimendiferlerden maada nakliye vasıtalarının sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azamî haddi istiabisini ve tehammül derecelerini tespit ve sınıflarını ve numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini mürakabe ve ücret tarifelerine riayetlerini temin edecek tedbirler ittihaz etmek ve icabında bunları bizzat temin ve idare etmek ve mevzu kanunlar mucibince salâhiyettar dairelerden verilen vesikalara müsteniden işlemelerini ruhsata bağlamak. (Deniz vasıtalarının haddi istiabisini ve sağlamlığını tayinde mahallî liman dairesile ticaret müdürlüklerinin mütaleası alınır.

10 - Umuma ait yerlerde gelip geçmeğe, nakliye vasıtalarının işlemesine engel olacak, geçenlere zarar veya rahatsızlık verecek veya kaza çıkarcak veya beldenin umumî temizliğini bozacak şeyleri, kaldırmak, nakliye vasıtalarının nevi ve einsine göre belde dahilinde azamî ve asgarî sür'atini ve işleyeceği ve işlemeyeceği, duracağı, yavaş gideceği yerleri tayin ve seyrüsefer tarifelerini tanzim ve ilân ve umumî intizamı temin etmek, beynelmilel otomobil seyrüseferlerinin talimatnamei mahsusuna tevfikan belediye sınırı dahilinde seyrüseferlerine muktazi işaretlerin vaz'ı ile bu otomobile şöförlerin haiz olmaları lâzım gelen evsafı tetkik etmek.

Denizlere ait yerler için mahallî liman idaresinin mütaleası alınır.

11 - Aynen.

9 : Belediye hududu dahilindeki deniz, göl, nehirler belde sınırı dahiline münhasır olmak üzere seyrüsefer eden istimpot, motörbot ve her nevi kayık ve mavuna ve salapurya gibi denizdeki ufak nakliye vasıtalarile hususî sandal ve kayıklar ve karada belediye hududu dahilinde umuma mahsus mahallerde seyrüsefer eden yük ve binek araba ve hayvanları ve otübüs, otomobil ve emsali (şimendiferlerden maada) nakliye vasıtalarının sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azamî haddi istiabisini ve tahammül derecelerini ve sınıflarını ve numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini mürakebe ve ücret tarifelerine riayetlerini temin edecek tedbirler ittihaz etmek ve icabında bunları bizzat temin ve idare cylemek ve mevzu kanunlar mucibince salâhiyetler dairelerden verilen vesikalara müsteniden işlemelerini ruhsata bağlamak (deniz vasıtalarının haddi istiabisini ve sağlamlığını tayinde mahallî liman dairesile ticaret müdürlüklerinin mütaleası alınır.)

Beldeler veya beldelerle köyler arasında seyrüsefer eden yük ve binek araba ve hayvanlarla otomobil, otübüs ve kamyonların sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azamî haddi istiabisini ve tahammül derecelerini tespit ve sınıflarını, numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini mürakabe etmek bu vesait sahiplerinin daimî ikametgâhlarının mensup olduğu kaza belediye idâresine aittir.

10 : Aynen.

11 : Aynen.

surette ve muvakkaten her hangi bir ameliye için işgal veya istimal edeceklere izin vermek ve ruhsatsız işgalleri menetmek.

12 - Menafii umumiyeye ait olup Devletçe mü-
rakabe edilmekte olanlardan maada alelumum inşaat, tamirat ve ilâvat için kanun mucibince ruhsat ita ve ruhsatsız başlanan inşaatı menetmek, kanunsuz yapılan yapıları ve kazalı binaları ve baca ve duvarları yıktırmak, arsalar ile yangın yerlerindeki kuyu ve çukurları kapattırmak veya tehlikeleri ref etmek.

13 - Umumun selâmet, sıhhat ve huzur ve istirahatına tesiri melhuz olan imalât istihsalât, müdeharat ve tesisatın yerlerini, harman, bostan, kabristan, samanlık ahır, pazar, panayır, gaz depoları, gömür depoları ve süprüntülük mevkilerini ve şeraitini evvelden tespit ve ilân etmek ve ona göre ruhsata bağlamak.

14 - Kanun ahkâmına tevfikân başı boş hayvanları tutmak ve muhafaza etmek.

15 - Hayvan alım ve satımını, aleni müzayedeli gayri resmî satışları mürakabe etmek, umumî yerlerde toptan satılan ve tartılacak, ölçülecek şeyleri kanun ahkâmına tevfikân tartmak ve ölçmek ve bileümle tartı ve ölçüler alât ve edevatını ayarlamak, damgalamak, ayarsız ve damgasızları müsadere etmek,

16 - Belediyenin âzamî fiat ve ücret tarifelerine ve narhlarına riayeti temin eylemek ve riayet etmiyenleri cezalandırmak,

17 - Dilencililiği menetmek,

18 - Metruk ve bulmuş çocukları, delileri, dаланmış ve kudurmuşları, sokakta bayılanları, kazazedeleri, yangından çıkanları, afetzede olanları koruyup gözetmek,

19 - Belediye kanun, nizam ve yasaklarına uymıyan, kanunen ruhsata tabi iken ruhsatsız yapılan, beldenin selâmet ve intizam, sıhhat ve huzuru ammesini ihlâl eden şeylere meydan vermemek, meydan verenleri cezalandırmak,

12 - Alelumum inşaat tamir ve ilâveler için kanun mucibince ruhsat vermek, kanunsuz veya ruhsatsız başlanan ve yapılmakta olan inşaatı men ile hususî kanunların hükümlerini tatbik ve kazalı binaları ve baca ve duvarları yıktırmak, arsalarla yangın yerlerindeki kuyu ve çukurları kapattırmak veya tehlikelerini refetmek.

13 - Umumun selâmet, sıhhat ve huzur ve istirahatına tesiri melhuz olan imalât, istihsalât, müdeharat ve tesisatın yerlerini; harman, kabristan, pazar, gaz depoları, kömür depoları ve süprüntülük mevkilerini ve şartlarını evvelden tespit ve ilân etmek ve ona göre ruhsata bağlamak. (Belediye yeniden yapılacak umumî ahır ve samanlıkların yerini tayin ve mevcut olanları sıhhi takyitlere tabi tutar.)

14 - Aynen.

15 - Aleni müzayedeli gayri resmî satışların mürakabe etmek, umumî yerlerde toptan satılan ve tartılacak, ölçülecek şeyleri kanun ahkâmına tevfikân tartmak ve ölçmek ve bileümle tartı ve ölçüler alât ve edevatını ayarlamak, damgalamak, ayarsız ve damgasızları müsadere etmek.

16 - Belediyenin âzamî fiat ve ücret tarifelerine ve narhlarına riayeti temin etmek.

17 - Dilencililiğin önüne geçmek.

18 - Aynen.

19 - Belediye kanun, nizam ve yasaklarına uymıyan, kanunen ruhsata tabi iken ruhsatsız yapılan beldenin selâmet ve intizam, sıhhat ve huzuru ammesini ihlâl eden şeylere meydan vermemek.

12 : Aynen.

13 : Aynen.

14 : Kanun ahkâmına tevfikân başı boş hayvanları tutmak, muhafaza etmek, belde dahilinde geçecek hayvan sürülerinin gelip geçeceği yolları ve yaylıma gidecek hayvanların toplanacağı yerleri tayin ve tahdit etmek.

15 : Aynen.

16 : Aynen.

17 : Dilencileri dilenmekten menedecek tedbirler almak.

18 : Bırakılmış ve bulunmuş çocukları, delileri, dalanmış ve kudurmuşları sokakta bayılanları, kazaya ve afete uğrıyanları koruyup gözetmek.

19 : Belediye kanun, nizam ve yasaklarına uymıyan kanunen ruhsata tabi iken ruhsatsız yapılan, beldenin selâmet, intizam, sıhhat ve huzurunu ihlâl eden şeylere meydan veremek ve bunları menetmek.

20 - Hafta tatili kanununda münderiç müstesniyattan istifade etmek istiyenlere ruhsat vermek ve ruhsatsız icrayı san'at ve ticaret edenleri diğere ceraimi belediye misilli cezalandırmak,

21 - Belediye hududu dahilinde orman, tarla, harman, bağ, bahçe, koru, çayır ve meraları ve alel-umum araziyi hasardan muhafaza etmek,

22 - Yangın vukuunu menedecek tedbirler almak, ateşe karşı ihtiyat için umuma açık yerlerde imalâtine ve fabrikalarda ve her dükânda bulundurulacak tertibatı ve vesaiti tayin ve ilân ile ihzar ve ifa ettirmek yangını, tarassut, ihbar ve istihbar için lâzım gelen tesisat ve teşkilâtı yapmak, itfaiye tulumba takımlarını ve tekerlekli itfaiye vesaitini her an ihtiyaca yarar halde bulundurmak, beldeyi tehdit edecek orman hariklerine karşı kazma, kürek, balta ve saire gibi vesaiti itfaiye bulundurmak beldenin icap eden mahallerinde itfaiye havuzları sahrañları yaptırmak.

23 - Sokak, meydan, iskele, köprü, pazar, panayır gibi umumî mahalleri daima temiz tutmak, yıkamak, temiz sularla sulatmak, kışın çamur ve karları ve buzları kaldırtmak ve geçenlerin kaymamasını temin eylemek.

24 - umumî ve hususî yerlerin süprüntülerini muntazam ve fennî vasıtalarla toplatmak ve kaldırtmak ve ifna etmek,

25 - 28 nisan 928 tarihli ve 831 numaralı sular kanunu mucibince su getirtmek, suları sıhhi ve temiz tutmak,

26 - Bahçelerde, tarlalarda, ve umumî yerlerde su birikintilerini kurutmak ve kurutturmak ve umumî ve hususî havuzların sularını vakit vakit tazelendirmek ve temizlettirmek,

27 - İhtiyaca göre ücretli ve ücretsiz pisvarlar ve halâlar yaptırmak,

28 - Umumun yiyeceği, içeceği ve kullanacağı şeylerin satıldığı ve muhafaza olunduğu mahallerin ve yine umumun içinde yatıp kalkacağı, barınacağı veya bineceği, çalışıp işleyeceği veya hayvanlarını koyacağı yerlerin sıhhi şeraite uygun olmasını

20 - Hafta tadili kanunundan istifade etmek. istiyenlere izin vermek.

21 - Aynen.

22 - Yangın vukuunu menedecek tedbirler almak, ateşe karşı ihtiyat için umuma açık yerlerde imalâthane ve fabrikalarda ve her dükânda bulundurulacak tertibatı, ve vesaiti tayin ve ilân ile ihzar ve ifa ettirmek, yangını tarassut, ihbar ve istihbar için lâzım gelen tesisat ve teşkilâtı yapmak, itfaiye tulumba takımlarını ve tekerlekli itfaiye vesaitini her an ihtiyaca yarar halde bulundurmak, beldeyi tehdit edecek orman yangınlarına karşı kazma, kürek, balta ve saire gibi vesaiti itfaiye bulundurmak, beldenin icap eden mahallerinde itfaiye havuzları, sarnıçları yaptırmak.

23 - Aynen.

24 - Aynen.

25 - Aynen.

26 - Bahçe, tarla ve bostanlarda ve umumî yerlerin su birikintilerini ve umumî ve hususî havuzların sularını şartlara uygun surette vakit vakit tahliye ettirmek ve temizlettirmek.

27 - İhtiyaca göre umuma mahsus ücretli, ücretsiz helâlar yaptırmak.

Umumî ve hususî binalarda yapılması mecburî olan helâlar sıhhi şartlara uygun olmasını temin etmek.

28 - Umumun yiyeceği, içeceği ve kullanacağı şeylerin satıldığı ve muhafaza olunduğu mahallerin, umumun içinde yatıp kalkacağı, barınacağı veya bineceği, çalışıp işleyeceği veya hayvanlarını koyacağı yerlerin sıhhi şartlara uygun olmasını

20 : Aynen.

21 : „

22 : Yangın vukuunu menedecek tedbirleri almak, ateşe karşı ihtiyat için umuma açık yerlerde imalâthane ve fabrikalarda ve her dükkânda bulundurulacak tertibatı ve vesaiti tayin ve ilân ile ihzar ve ifa ettirmek, yangını tarassut, ihbar ve istihbar için lâzımgelen tesisat ve teşkilâtı yapmak, itfaiye tulumba takımlarını ve tekerlekli itfaiye vesaitini her an ihtiyaca yarar halde bulundurmak, beldeyi tehdit edecek orman yangınlarına karşı kazma, kürek, balta ve saire gibi vesaiti itfaiye bulundurmak, beldenin icap eden mahallerinde itfaiye havuzları, sahnıçları yaptırmak.

23 : Aynen

24 : Aynen

25 : Aynen

26 : Bahçe, tarla, bostanların ve umumî yerlerin su birikintilerini kurutmak ve kurutturmak, umumî ve hususî havuzların sularını şartlara uygun surette vakit vakit değiştirmek ve tazele-ttirmek.

27 : İhtiyaca göre umuma mahsus ücretli ücretsiz halâlar yaptırmak.

Umumî ve hususî binalarda yapılması mecburî olan halâların sıhhi şartlara uygun olmasını temin ettirmek.

28 : Aynen

temin eylemek,

29 - Kanunun ve belediye yasaklarının mecburi tuttuğu ahvalde veya ihtiyari olarak müracaat vaki olduğu takdirde insan, hayvan, eşya ve emlak hakkında harçlı, harçsız tıbbî, baytarî muayeneler ve kimyevî ve bakteriyolojî tahliller ve şeraiti sıhhiye raporu vermek,

30 - Beldenin harita ve kadastro ve şekli müstakbel plânlarını yaptırmak ve en az beş senelik bir mesai ve inar programı hazırlamak ve tatbik etmek,

31 - Beldenin sokak ve meydanlarını plâna uygun olarak tanzim ve islâh etmek, sınıflarını isimlerini numaralarını tayin etmek, buna göre ağaçlamak, döşemek, aydınlatmak, süslemek, duracak, sığınacak, dinlenecek yerler yapmak ve hüsnühalde muhafaza etmek,

32 - beldenin plâna uygun, 13 mayıs 926 tarih ve 839 numaralı kanuna ve diğer hususî ahkâma tevfikân lağım ve çukurlarını inşa ve tanıir etmek,

33 - Belediye bahçeleri, fidanlıkları, çocuk bahçeleri, oyun, spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek ve bunları güzelce korumak ve işletmek: (bahçe, fidanlık, ormanlık tesisatı için mahalli ziraat ve orman dairelerinin mutaleası alınmalıdır).

34 - Fakir ailelerin ikiz çocuklarına alelûmum öksüz ve fıkara çocuklarına ve kimsesiz çocuklara para, hekim, ilâç, yeme, içme, giyinme ve barınma ve tahsil ve terbiye cihetinden yardım etmek, fakir hastalara meccanen bakmak, ilâç vermek, fakir cenazelerini meccanen kaldırmak, alil ve işten aciz olupta bakacak kimsesi olmıyanlara bakmak,

35 - Belediye dairesi yapmak ve halk için kütüphane açmak,

36 - Alelûmum belediyeye ait suları, çeşmeleri, sebilleri, arkları, havuzları, su maksim ve mahzenlerini ve menbalarını tanzim ve idame etmek,

37 - Belediye sınırı dahilinde umuma mahsus

temin etmek.

29 - Kanunun ve belediye kararlarının mecburi tuttuğu ahvalde veya ihtiyari olarak müracaat vaki olduğu takdirde insan, hayvan, eşya ve emlak hakkında harçlı, harçsız tıbbî, baytarî muayeneler ve kimyevî ve bakteriyolojik tahliller ve şeraiti sıhhiye raporu vermek.

30 - Aynen.

31 - Aynen.

32 - Beldenin, plâna uygun, 13 mayıs 926 tarih ve 839 numaralı kanuna ve diğer hususî ahkâma tevfikân lağım ve çukurlarını inşa ve tamir etmek ve ettirmek.

33 - Halk için kütüphane açmak, belediye bahçeleri, fidanlıkları, çocuk bahçeleri, oyun, spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek ve işletmek (bu işler için kâfi mütehasıs bulundurmıyan belediyelere alâkadar mahallî daireleri yardım ederler.

34 - Fakir ailelerin ikiz çocuklarına, alelûmum öksüz ve fıkara çocuklarına ve kimsesiz çocuklara para, hekim, ilâç yeme, içme, giyme ve barınma ve tahsil ve terbiye cihetinden yardım etmek, fakir hastalara meccanen bakmak, ilâç vermek, fakir cenazelerin meccanen kaldırmak, alile ve işten aciz olup ta bakacak kimsesi olmıyanlara bakmak ve bu hizmetler için kurulmuş cemiyetlere ve müesseselere yardım etmek.

35 - Alelûmum belediyeye ait suları, çeşmeleri, sebilleri, arkları, havuzları, su mahzen ve mahzenlerini ve menbalarını tanzim ve idame etmek.

36 - Belediye sınırı dahilinde umuma mahsus iskele, rıhtım ve köprüleri plâna göre inşa ve idame etmek.

37 - Yangın yerlerini ve mahalle haline getiri-

29 : Kanun ve belediye kararlarının mecburi tuttuğu ahvalde veya ihtiyarî olarak müracaat vaki olduğu takdirde insan, hayvan, eşya ve emlak hakkında harçlı harçsız, tıbbî, baytari, fennî muayenelere, kimyevî ve bakteriyolojik tahliller yapmak ve şeraiti sıhhiye raporu vermek.

30 : Beldenin harita, kadastro ve müstakbel şekil plânlarını yaptırmak, ve en az beşer senelik bir mesai imar programı hazırlayıp tatbik etmek

31 : Beldenin sokak ve meydanlarını plâna uygun olarak tanzim ve ıslah etmek, sınıflarını, isimlerini, numaralarını tayin etmek, buna göre ağaçlamak, döşemek, aydınlatmak, süslemek, duracak, sığınacak, dinlenecek yerler yapmak ve iyi bir halde bulundurmak.

32 : Aynen

33 : Halk için kütüphane ve okuma salonları açmak, belediye bahçeleri, fidanlıkları, çocuk bahçeleri, oyun ve spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek, bunları korumak ve işletmek (bu işler için kâfi mütehassıs bulunmıyan belediyelere alâkadar mahalli daireleri yardım eder.)

34 : fakir ailelerin ikiz çocuklarına, alelumum öksüz, fakir, kimsesiz çocuklara para, hekim, ilâğ, yeme, içme, giyinme, barınma, tahsil, terbiye cihazlarından yardım etmek, fakir hastalara meccaneâ bakmak, ilâğ vermek, fakir cenazelerini meccanen kaldırmak, alil, işten aciz olupta bakacak kimsesi olmıyanlara bakmak;

35 : Alelumum belediyelere ait suları, çeşmeleri, sebilleri, parkları, havuzları, su taksim yerlerini, hazinelerini, kaynaklarını tanzim ve idame etmek.

36 : Aynen

37 : Aynen

isale, rıhtım ve köprüleri plâna göre inşa ve idame etmek,

38 - Yangın yerlerini ve mahalle haline getirilecek yerleri kanun dairesinde tanzim ve imar etmek ve alelûmum inşaat, tamirat ve ilâvat plânlarını kanuna tevfikân tetkik ve tatbik ettirmek,

39 - Tehlikeli tesisatı snaiye ve tenviratı elektrikiye ve makine motör ve inbiklerin, kazan ve ocaklarının gerek ilk önce ve gerek sonra muttariden ve muntazaman fennî muayenelerini icra etmek ve etrafındakilerin sıhhati üzerine fena tesir icra edip etmediklerini tetkik eylemek ve zararlarına mani olmak,

40 - Kanunun mecburî tuttuğu ahvalde veya ihtiyarî olarak müracaat vuku bulunduğu takdirde her nevi inşaat ve tesisat için muayenei fenniye raporları ve şahadetnameleri vermek ve yahut mezkûr tetkikatı yapacak müesseseye malik değilse en yakın bir müessese vasıtasile bu işleri temin etmek,

41 - Hususî kanununa tevfikân fennî ve sıhhi mezbaha ve teferruatından madut olan barsak hane ve saire yapmak ve işletmek,

42 - Belediye gazhaneleri ve her nevi mevadd: müştégile depoları yapmak ve işletmek,

43 - Meydan ve parar yerleri yapmak ve ihdas etmek,

44 - 1 Mahrukata mevaddı, 2 tenvir mevaddı, 3 ekmek, 4 zahire ve hububat, 5 taze et, 6 pastırma ve sucuk, 7 yemek yağları, 8 peynirler, 9 sebzeler, 10 mayi maddeler gibi yinecek içilecek ve yakılacak havayici zaruriye mevaddı üzerine ledelicap azamî fiat koymak, ihtiyaç halinde istoklar yapmak, belediye satış mahalleri açmak, halka hayatı ehvenleştirmek,

lecek yerleri kanun dairesinde tanzim ve imar etmek ve alelûmum inşaat, tamirat ve ilâvat plânlarını kanuna tevfikân tetkik ve tatbik etmek.

38 - Tehlikeli veya gayri sıhhi tesisatı snaiye ve tenviratı elektrikiye ve makine, motör ve inbiklerin kazan ve ocakların gerek ilk önce ve gerek sonra müttariden ve müntazamen fennî muayenelerini icra etmek ve etrafındakilerin sıhhati üzerine fena tesir icra edip etmediklerini tetkik eylemek ve zararlarına mani olmak.

39 - Kanunun mecburî tuttuğu ahvalde veya ihtiyarî olarak müracaat vuku bulunduğu takdirde her nevi inşaat ve tesisat için muayenei fenniye raporları ve şahadetnameleri vermek ve yahut mezkûr tetkikatı yapacak müesseseye malik değilse en yakın bir müessese vasıtasile bu işleri temin etmek.

40 - Hususî kanuna tevfikân fennî ve sıhhi mezbaha ve teferruatından madut olan barsak hane ve saire yapmak ve işletmek.

41 - Belediye gazhaneleri ve her nevi mevaddı müştégile depoları yapmak ve işletmek.

42 - Meydan ve pazar yerleri yapmak.

43 - Un ve ekmek, et ve mahrukata doğrudan doğruya ve kat'î lüzum halinde bunlardan mada havayici zaruriyeye mahalleri idare heyetlerinden tasdik edilmek şartile azamî fiat koyabilmek ve icabında ihtikâra mani olmak için havayici zaruriyeye müteallik mevat alım ve satım ve bunlardan stok yapmak ve hayatı ucuzlatacak tedbirler ittihaz etmek.

44 - Meydan, cadde ve sokak gibi umuma ait yerlerde ilân işlerini idare etmek.

38 : Alelumum sınaî müessesese ve fabrikaların, elektrik, tenvirat ve tesisatının, makine, ve motör ve inbiklerin kazan, ocak ve bacalarının gerek ilk önce ve gerek sonradan muttariden ve muntazaman fennî muayenelerini icra etmek, etrafındakilerin sihhatları huzur, rahat ve malları üzerine fena tesir icra edip etmediklerini tetkik etmek, zararlarına mani olmak

39 : Aynen

40 : Kanuna tevfikân fennî ve sihhî mezbhea ve teferruatından madut olan barsakhane ve saire yapmak ve işletmek,

41 : Belediye gaz ve her nevi müştail maddeler depoları yapmak ve işletmek

42 : Aynen

43 : Ekmeğe, ete doğrudan doğruya ve kat'ülüzum halinde bunlardan mada havayici zaruriyeye mahalleri idare hey'etlerinden tasdik edilmek şartile azami fiyat koyabilmek ve icabında ihtikâra mani olmak için havayici zaruriyeye müteallik mevad alım ve satım ve bunlardan stok yapmak ve hayatı ucuzlatacak tetbirler ittihaz etmek

44 : Aynen

45 - Meydan, cadde ve sokak gibi umuma ait yerlerde afisaj işini idare etmek,

46 - Yetimhane, acezehane, doğum ve emzirme ve mecburî olarak meccanî doğum evleri, tesisat ve teşkilâtı ve mahalleri Sıhhat Vekâletince tayin ve tasdik edilmek şartile tımarhane, fennî tephirhane ve tathir istasyonları vücude getirmek ve işletmek

47 - Belediyeye ait yarış yerleri tesis etmek ve işletmek,

48 - Hususî kanuna tevfikân doğrudan doğruya veya alâkadarlar tarafından müracaat üzerine gaz, su, elektirik sarfiyatını müş'ir saat ve aletleri veya taksimetreleri teftiş etmek,

49 - 10 uncu fıkradaki vesaiti nakliyeyi tahrir etmek ve bunların alım ve satım, ithalât ve ihracat, zayıat ve tezayüdat vukuatını yürütmek,

50 - Yersiz, yurdsuz garipileri yerleştirmek ve bunlardan işe muktedir olmıyanların masarifi men-sup oldukları belediyeye ait olmak üzere memleketlerine göndermek,

51 - Belediye varidatını tahsil etmek,

52 - Belediye hizmetleri için iktiza eden masrafları tesviye etmek,

53 - Belediye emval ve akaratını idare etmek,

54 - Muaveneti sıhhiye merkezleri ve çocuk kır-likleri vücuda getirmek ve işletmek,

55 - Plân ve tesisatı ve mahalleri Sıhhat ve İcti-maî Muavenet Vekâletince tasdik edilmek şartile beldenin ihtiyacile mütenasip insanlara ve hayvan-lara mahsus ücretli, ücretsiz belediye hastanesi ve ehli hayvan hastalıklarının tedavisi için hayvan hastanesi tesis etmek ve işletmek,

56 - Gençler için mahalli ihtiyacile mütenasip

45 - Yetimhane, acezehane, doğum ve emzirme ve mecburî olarak meccanî doğum evleri tesisat ve teşkilâtı ve mahalleri Sıhhat Vekâletince tayin ve tasdik edilmek şartile tımarhane, fennî tathir-hane ve tathir istasyonları vücuda getirmek ve işletmek.

46 - Yarış yerleri yapmak ve işletmek.

47 - Hususî kanuna tevfikân doğrudan doğru-ya veya alâkadar tarafından müracaat üzerine gaz, su, elektirik sarfiyatını müş'ir saat ve aletleri veya taksimetreleri teftiş etmek.

48 - Yersiz, yurtsuz olanlara iş bulmak, bun-lardan garip olup çalışmıyanları memleketine göndermek, kimsesiz kadın ve çocukları korumak.

49 - Belediye varidatını tahsil etmek.

50 - Belediye hizmetleri için iktiza eden mas-rafları tesviye etmek.

51 - Belediye emval ve akaratını idare etmek.

52 - Muaveneti sıhhiye merkezleri vücuda ge-tirmek ve işletmek.

53 - A: Plân ve tesisatı ve mahalleri Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletince tasdik edilmek şar-tile beldenin ihtiyacile mütenasip ücretli ücretsiz belediye hastanesi,

B: Ehli hayvan hastalıklarının tedavisi için hayvan hastanesi tesis etmek ve işletmek.

54 - Gençler için mahallin ihtiyacile mütenasip stadyomlar tesis etmek ve işletmek.

55 - Belediyeye ait eğlence yerleri tesis etmek ve işletmek.

56 - Bulunan yerlerde ırcaları işletmek veya

45 : Aynen

46 : Aynen

47 : Kanuna göre doğrudan doğruya veya alâkadar tarafından müracaat üzerine gaz, su, elektrik sarfiyatını müş'ir saat ve aletleri veya taksimetreleri teftiş etmek

48 : Aynen

49 : Aynen

50 : Aynen

51 : Aynen

52 : Sıhhi muavenet ve imdat merkezleri yapmak ve işletmek

53 : Aynen

54 : Aynen

55 : Aynen

56 : Belediyeye ait ilzaları işletmek, deniz

stadyomlar tesis etmek ve işletmek,

57 - Belediyeye ait eğlence yerleri tesis etmek ve işletmek,

58 - Bulunan yerlerde ilcealar işletmek ve her nevi yıkanma müesseseleri açmak veya açılmasına ruhsat vermek ve nazaret etmek,

59 - Hususî kanuna tevfiikan fıkaraaya meccanen yahut ucuz ilâğ verecek eczane, ücretli, ücretsiz muayenehane ve dispanser vücuda getirmek ve işletmek,

60 - Her nevi et, balık, yağ, zeytinyağı, peynir, sebze ve meyve gibi muhafaza ve beyi sıhhi ve baytari şerait ve tekayyüdata tabi olması lâzım gelen yinecek şeylerin satılacağı hallerin tesis ve idaresi, mevaddı mezkûrenin müzayede ve toptan ve perakende satışlarını belediyenin nezareti altında bulundurmak (Borsa muamelâtı cereyan eden mahallerde borsaya tabi mevat hakkında hususî nizamname ahkâmı tatbik edilecektir).

61 - Belediye tiyatrosu, sineması, belediye oteli, ve gazinosu, halk müzeleri ve hayvanat ve nebatat bahçeleri yapmak ve idame etmek ve yaptırıp işletmek,

62 - Borsa bulunmıyan yerlerde zahire pazarları ve ardiyeleri yapmak ve işletmek,

63 - Buz fabrikası, kar kuyuları, soğuk hava mahzenleri, umumî su depoları, belediye süthaneleri yapmak ve işletmek,

64 - Mahrukat pazarları ve ardiyeleri yapıp idare etmek,

65 - İktisat Vekâletinin müsaadesi alındıktan sonra mahsulât ve masnuat, sergi pazar ve panayır

kanunu mahsusuna göre istimlâk etmek, deniz hamamları ve her nevi yıkanma müesseseleri açmak veya açılmasına ruhsat vermek ve nazaret etmek.

57 - Fıkaraaya meccanen yahut ucuz ilâğ vermek, eczane, ücretli, ücretsiz muayenehane ve dispanser vücuda getirmek ve işletmek.

58 - Şartlara göre haller ve mahalle pazar yerleri tesis ve idare etmek. Bu şartlar Dahiliye Vekâletine yapılacak talimatnamelerle tespit olunur.

59 - Belediye tiyatrosu, sineması, belediye oteli ve gazinosu, halk müzeleri ve hayvanat ve nebatat bahçeleri yapmak ve idame etmek ve yaptırıp işletmek.

60 - Borsa bulunmıyan yerlerde zahire pazarları ve arziyeler yapmak ve işletmek.

61 - Buz fabrikası, kar kuyuları, soğuk hava mahzenleri, umumî su depoları, belediye süthaneleri yapmak ve işletmek.

62 - Mahrukat pazarları ve arziyeleri yapıp idare etmek.

63 - İktisat Vekâletinin müsaadesi alındıktan sonra mahsulât ve masnuat sergi ve panayır yerleri ve müzeleri kurmak ve işletmek.

64 - Mezat salonları açmak ve işletmek.

65 - Belediye un ve malzeme inşaiye fabrikaları vücuda getirmek ve idare etmek.

hamamları ve her nevi yıkanma müesseseleri açmak, açılmasına ruhsat verilenlere nazaret etmek

57 : Eczanesi olmiyan yerlerde hushusî kanununa tevfikân eczane açmak, fakirlere parasız veya ucuz ilâç vermek, ücretli ücretsiz muayenehane, dispanser vücude getirmek, fakirler için meccanî doğum yardımını temin etmek üzere ebe istihdam etmek.

58 : Her nevi et, yağ, balık, zeytinyağı, peynir ve sebze ve meyve, turşu, tuzlu balık gibi muhafazası ve satılması sihhî ve baytarî şeraite tabi yenilecek şeylerin müzayedeli müzayedesiz toptan alım ve satımının muayyen mahallerde ve belediye nezareti altında icrasını temin için haller tesis ve idare etmek (borsa muamelâtı cereyan eden mahallerde borsaya tabi mevad hakkında hususî kanun ahkâmı tatbik olunur.)

59 : Aynen

60 : Aynen

61 : Buz fabrikası, sihhî kar kuyuları, soğuk hava mahzenleri, umumî su depoları, belediye süt-haneleri yapmak ve işletmek

62 : Aynen

63 : Aynen

64 : Aynen

65 : Belediye un ve inşaat malzemesi fabrikaları vücude getirmek ve idare etmek

yerleri ve müzeleri kurmak ve işletmek,

66 - Mezat salonları açmak ve işletmek,

67 - Belediye un ve malzeme inşaiye fabrikaları vücuda getirmek ve idare etmek,

68 - Belediye furunları yapmak ve işletmek,

69 - Belediye müessesatının muhafazası altında bulunan emtea üzerine itibar ve ikraz muamelesi yapacak müessesat vücuda getirmek,

70 - Ucuz belediye meskenleri yapıp satmak ve belediye namına inşaat yaparak icar etmek, beldenin inkişaf ve tevessüie müstait mahallerinde arazi alarak yeni plâna göre tanzim etmek ve yeniden inşaat yapmak istiyenlere satarak ihtikâra mani olmak,

71 - Fakirler için yatı evleri yapmak ve idare etmek,

72 - Şefkat, tasarruf, memurin ve müstahdemini belediye tekaüt sandıkları tesis ve idare etmek ve şehir bankaları açmak,

73 - Muhtacine iane sandıkları tesis ve idare etmek ve emvali menkule terhin sandıkları tesis etmek,

74 - Zabıtai belediye memuru belediye fen memuru yapı kalfası, yapıcı ve muhtelif meslek ustaları gibi beldenin ve belediye idaresinin muhtaç olduğu meslekler erbabı yetiştirilmek üzere kurslar ve dersler ve gece ve cuma dersaneleri ve ikmal ve çırak mektepleri ve ev kadını mektepleri açmak ve idare etmek,

75 - Müstahdem için iş idarehaneleri tesis etmek,

66 - Belediye furunları yapmak ve işletmek.

67 - Belediye müessesatının muhafazası altında bulunan emtea üzerine itibar ve ikraz muamelesi yapacak müessesat vücuda getirmek.

68 - Ucuz belediye meskenleri yapmak ve belediye namına inşaat yaparak icar etmek, beldenin inkişaf ve tevessüie müsait mahallerinde arazi alarak yeni plâna göre tanzim etmek ve yeniden inşaat yapmak istiyenlere satarak ihtikâra mani olmak.

69 - Fakirler için yatı evleri yapmak ve idare etmek.

70 - Şefkat, tasarruf, memurin ve müstahdemini belediye tekaüt sandıkları tesis ve idare etmek ve şehir bankaları açmak.

71 - Muhtacın için iane sandıkları tesis ve idare etmek ve emvali menkule terhin sandıkları tesis etmek.

72 - Zabıtai belediye memuru, belediye fen memuru, yapı kalfası, yapıcı ve muhtelif meslek ustaları gibi beldenin ve belediye idaresinin muhtaç olduğu meslekler erbabı yetiştirilmek üzere kurslar ve dersler ve gece ve cuma dersaneleri ve ikmal ve çırak mektepleri ve ev kadını mektepleri açmak ve idare etmek.

73 - Müstahdem için iş idarehaneleri tesis etmek ve edeceklere ruhsat vermek.

74 - Seyrüseferi tanzim için talimatnameler hazırlamak.

75 - Fenni ve sıhhî umumî çamaşırhaneler yapmak ve yahut yapılmasına izin vermek ve bunları mürakabe etmek.

66 : Aynen

67 : Aynen

68 : Ueuz belediye meskenleri yapmak ve belediye namına inşaat yaparak icar etmek, belediyenin inkişaf ve tevessüe müsait mahallerinde erazi alarak yeni pâlna göre tanzim etmek ve yeniden inşaat yapmak isteyenlere satarak ihtikâra mani olmak

69 : Aynen

70 : Aynen

71 : Aynen

72 : Zabıta belediye memuru, belediye fen memuru, yapı kalfası yapıcı ve muhtelif meslek ustaları gibi beldenin ve belediye idaresinin muhtaç olduğu meslekler erbabı yetiştirmek üzere kurslar, dersler, gece ve hafta tatili günü dershaneleri ve ikmal ve çırak, ev kadını mektepleri açmak ve idare etmek

73 : İşçiler, sanat ve mesai erbabı ve alelum müstahdemler için iş kalemleri ve idarehaneleri tesis ve idare etmek, edeceklere de ruhsat vermek

74 : Seyrüseferleri tanzim için talimatnameler yapmak

75 : Aynen

76 - Seyrüseferi tanzim için talimatnameler hazırlamak,

77 - Fennî ve sıhî umumî çamaşırhaneler tesisine ruhsat ita ve bunları mürakabe etmek,

78 - Fabrika ve darülmesaiilerle amele mekteplerinin sıhî teftişlerini yapmak, (Hükümet tarafından imtiyaz verilmiş olup faaliyetleri belediyeler hududu haricine de şamil olan şirketler için madde ahkâmı Hükümet tarafından mansup komiserler marifetile yapılır).

79 - Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletince tanzim olunacak sıhî zabıta nizamnamesi ahkâmını tatbik etmek,

MADDE 16 — 1- 15 inci maddenin 1-41 ve 43 46 ve 49-54 üncü fıkralarında sayılan vazifeler her belediye için mecburidir.

2 - 15 inci maddenin 60 nci fıkrasında izah olunan vazâif varidatı 50 bin liradan fazla olan belediyeler için,

3 - 15 inci maddenin 42,56,57 inci fıkralarında izah olunan vazâif varidatı 200 bin liradan fazla olan belediyeler için,

4 - 15 inci maddenin 47,48 ve 58 inci fıkralarında izah olunan vazâif varidatı 500 bin liradan fazla olan belediyeler için mecburidir.

MADDE 17 — 15 inci maddenin 63 inci fıkrasında tadat olunan vazâif belediyeler için ihtiyaridir.

MADDE 18 — 16 nci maddenin 2,3,4 üncü fıkralarında yazılan mecburî vazifeleri ifa için vazifedar olan belediyenin varidatının yüzde onu tahsis ve tasarruf edilmek şartile en çok on iki sene zarfında muktazi tesisat vücûde getirilecektir.

76 - Fabrika ve darülmesaiiler amele meskenlerinin sıhî teftişlerini yapmak (Hükümet tarafından imtiyaz verilmiş olup faaliyetleri belediyeler hududu haricine de şamil olan şirketler için madde ahkâmı Hükümet tarafından mansup komiserler marifetile yapılır.)

MADDE 16 — 15 inci maddenin 1-40 ve 43-46 ve 48- 52 inci fıkralarında sayılan vazifeler her belediye için.

2-15 inci maddenin 58 inci fıkrasında izah olunan vazife, varidatı elli bin liradan fazla belediyeler için.

3 - 15 inci maddenin 41,54 ve 55 inci fıkralarında izah olunan vazife, varidatı 200,000 liradan fazla belediyeler için.

4 - 15 inci maddenin 46,47 ve 56 nci fıkralarında izah olunan vazâifin varidatı 500,000 liradan fazla belediyeler için mecburidirler.

MADDE 17 — 15 inci maddenin 61inci fıkrasında tadat edilen vazâif belediyeler için ihtiyaridir.

MADDE 18 — 16 nci maddenin 2,3 ve 4 üncü fıkralarında yazılan mecburî vazifeleri ifa için vazifedar olan belediyenin varidatının yüzde onu tahsis ve tasarruf edilmek şartile en çok on iki sene zarfında muktazi tesisat vücûda getirilir.

76 : Fabrika ve iş evlerinin, amele ve meskenlerinin sıhhi teftişlerini yapmak (bu teftiş, devlet demiryolları için idarenin müfettişleri ve imtiyazlı şirketler için de hükümet tarafından mansup komiserler marifetile yapılır.)

Belediye vazifelerinin varidata göre belediyelere tevdi

MADDE 16 — 1 : 15 inci maddenin 1-39,41-44, 47-52, 56,57, 74-76 mev fıkralarında sayılan vazifeler her belediye için

2 : 15inci maddenin 58inci fıkrasında izah olunan vazife varidatı ellibin liradan fazla belediyeler için

3 : 15inci maddenin 40, 45, 54, 55inci fıkralarında izah olunan vazifeler varidatı iki yüz bin liradan fazla belediyeler için

4 : 15inci maddenin 46 ve 53üncü fıkralarında izah olunan vazifeler varidatı beş yüz bin liradan fazla belediyeler için mecburidir

İhtiyarî vazifeler

MADDE 17 — 15 inci maddenin 59-73 üncü fıkralarında tadat edilen vazifeler belediyeler için ihtiyaridir.

Mecburi vazifelerin ifası için tasarruf

MADDE 18 — Aynen

MADDE 19 — Belediyelerin hakları salâhiyetleri ve imtiyazları şunlardır:

1 - Belediye idareleri kanunun kendilerine tahmil ettiği vazife ve hizmetleri ifa ettikten sonra belde sakinlerinin müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tesviye edecek her türlü teşebbüsâtı icra ederler.

2 - Beldenin ve belde halkının sıhhat selâmet ve refahını temin ve intizamı beldeyi halelden vaka-ye maksadile kanunların başettiği salâhiyete müsteniden emirler vermek ve belediye yasakları koymak ve infaz ettirmek, hilâfında hareketleri görül- lenleri cezalandırmak.

3 - Kavanini mahsusa mucibince belediye vergi ve resimlerini tarh ve tahsili emval kanununa tevfikân cibayet etmek.

4 - Müktesep hukuka hâlel gelmemek üzere bel- de sınırı dahilinde:

A - Beldeye ait su, havagazı elektririk, tramvay tesisâtı ve işletmesi, göl, nehir, haliç, körfez, bo- ğaz ve sevahili mütecevire vapurları nakliyatı hu- susunda alelusul imtiyaz istihsalinde belediyeler hakkı rüehânî haizdir.

B - Teşnithane tesisâtı ve çöpleri, paçavra, ve kemikleri toplama teşkilâtını idare etmek ve ettir- mek.

5 - Belediye hududu dahilinde muayyen mev- kiler arasında otobüs, ominibüs gibi yolcu ve yük başına ücret alan nakliye vasıtalarının işletilme- sine ve husus mahiyette elektririk tesisâtı gibi işle- rin yapılmasına ve umuma ait suallerin ihtiyaçtan fazlasının hususî istihsalâtta kullanılmasına ve sa- tılmasına inhisarı tazammun etmemek üzere ruhsat vermek.

6 - Belediyeye ait hizmetlerin ifası zmnında şahsî hükmî sıfatile belediye sınır dahil ve hari- cinde menkul ve gayri menkul mallara tasarrufa bey ve şiraya, icar ve isticar, ikraz ve istikraz te- berruatın kabulüne, ilmî kuyudat ve taahudatı

MADDE 19 — Belediyelerin hakları, salâhi- yetleri ve imtiyazları şunlardır:

1 - Aynen

2 - Aynen

3 - Aynen

4 - Müktesep haklara hâlel -gelmemek üzere belediye sınırı dahilinde:

A : Belediyeye ait su, hava gazı, elektririk, tramvay tesisâtı ve işletmesi, göl, nehir, haliç, kör- fez ve sevahili mütecevire vapurları nakliyatı hu- susunda imtiyaz vermek hakkı belediyelerindir. şu kadar ki bu gibi imtiyaz mukavelenamelerinin fen- nî aksamının tetkiki nafia ve malî ahkâmının tet- kiki de Dahiliye Vekâletine aittir.

B - Aynen

5 - Belediye hududu dahilinde muayyen mev- kilerarasında otobüs, omnibüs gibi yolcu ve yük başına ücret alan nakliye vasıtalarının işletilme- sine ve hususî mahiyette elektririk tesisâtı gibi iş- lerin yapılmasına ve umuma ait suların ihtiyaç- tan fazlasının hususî istihsalâtta kullanılmasına inhisarı tezammun etmemek üzere ruhsat vermek.

6 - Belediyeye ait hizmetlerin ifası zmninde şahsî hükmî sıfatile belediye sınır dahil ve hari- cinde menkul ve gayri menkul mallara tasarrufa, bey ve şiraya, icar ve isticar, ikraz ve istikraza, teberruatın kabulüne, emsali nücut ve teahhüdâtı

Belediyelerin hakları, salâhiyet ve imtiyazları

MADDE 19 — Belediyelerin hakları, salâhiyetleri ve imtiyazları şunlardır:

1 : Aynen

2 : Aynen

3 : Aynen

4 : Müktesep haklara halel gelmemek üzere belediye sınırı dahilinde:

A-Doğrudan doğruya yapılmak ve işletilmek şartile su, havagazı, elektrik, tramvay, tesisatı kurmak ve işletmek, göl, nehir, körfez ve sevahili mütecevire vapurları nakliyatını deruhte ve ifa etmek belediyelerin hakkıdır. (Ancak belediyeler bu işlerin tesis veya işletilmesi için müddeti kırk seneyi tecavüz etmemek ve şeraiti Devletçe müttehas kaidelere muvafık olmak üzere imtiyaz da verilebilir)

B : Aynen

5 : Aynen

6 : Aynen

medeniyeyi ifaya ve davaya ve sulh ve ibraya ehil olmak.

7 - Belediye daireleri ve bahçeleri ve hastane ve dispanser gibi belediyenin umuma ait hizmetlere mahsus olup akar olmiyan emlâki, emlâk vergisinden müstesna olmak.

8 - Belediye emvalini zimmetine geçirenler, Devlet emvalini zimmete geçirenler gibi takip olunmak.

9 - Belediyece alacak, verilecek menkul ve gayri menkul emvalin mübayaası furuhtu mübadelesi, icari, imari, müzayede, münakasa ve ihalesi usulü muhasebesi tanzim edilecek nizamnamele-re tabi olmak. Belediye bu haklarını ve salâhiyetlerini kanunların vaz ettiği kuyut ve şerait dahilinde kullanılır.

Üçüncü fasıl

Belediye meclisi

A — Teşkilât

MADDE 20 — Belediye meclisleri intihap devreleri dört sene olmak üzere intihap hakkını haiz hemşehriler tarafından doğrudan doğruya arayı umumiye ile intihap olunur.

Belediye meclis intihaplarında yüksek tahsil görmüş olan müntahipler iki reye sahiptir.

MADDE 21 — Umum nüfusu 2000 ile 3000 arasında olan beldelerde, belediye meclislerine 12, umum nüfusu 3,000 den 5,000 ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine 2,000 den yukarı her 500 nüfus için zamimeten bir âza, umum nüfusu 5,000 den 10,000 ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine 5,000 den yukarı her 1,000 nüfus için zamimeten bir âza, umum nüfusu 10,000 den 25,000 ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine 10,000 den yukarı her 3,000 nüfus için zamimeten 1 âza, umum nüfusu 25,000 den 50,000 bine kadar olan beldelerde belediye meclislerine 25, 000 den yukarı her 5,000 nüfus için zamimeten 1 âza, umum nüfusu 50,000 den 100,000 ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine 50,000 den yukarı her 10,000 nüfus için zamimeten 1 âza, umum nüfusu 100,000 den yukarı olan beldelerde

medeniyeyi ifaya ve davaya ve sulh ve ibraya ehil olmak.

7 - Aynen

8 - Belediye emvalini zimmetine geçirenler Devlet emvalini zimmetine geçirmiş olanlar hakkındaki ahkâma tabidirler.

Üçüncü fasıl

Belediye meclisi

MADDE 20 — Belediye meclisleri intihap devreleri dört sene olmak üzere intihap hakkını haiz hemşehriler tarafından doğrudan doğruya ârayı umumiye ile intihap olunur.

MADDE 21 — Aynen

7 : Belediye daire ve şubeleri, bahçeleri, unuma ait akar olmıyan açık ve kapalı mahalleri emlak vergisinden müstesna olmak; belediye vergi ve resimleri üzerine haciz konulmamak

8 : Belediye emvalini zimmetine geçirenler ve Devlet emvalinin zimmetine geçirmiş olanlar hakkındaki ahkâma tabi olmak

Üçüncü fasıl

Belediye meclisi

A - Teşkilât

. Meclisin müddeti

MADDE 20 — Belediye meclisleri intihap devreleri dört sene olmak üzere intihap hakkını haiz hemşehriler tarafından doğrudan doğruya intihap olunur.

Meclis âzasının adedi

MADDE 21 — Unum nüfusu (3000) e kadar olan beldelerde belediye meclislerine 12, unum nüfusu (3000) den (5000) ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine (3000) den yukarı her beş yüz nüfus için zamimeten bir âza, unum nüfusu (5000) den (10000) ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine (5000) den yukarı her bin nüfus için zamimeten bir âza, unum nüfusu (10 000) den (25 000) ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine (10 000) den yukarı her (3 000) nüfus için zamimeten bir âza, unum nüfusu (25 000) den (50 000) e kadar olan beldelerde belediye meclislerine (25 000) den yukarı her (5 000) nüfus için zamimeten bir âza, unum nüfusu (50 000) den (100 000) e kadar olan beldelerde belediye meclislerine (50 000) den yukarı her (10 000) nüfus için zamimeten

100000 den yukarı her 25000 nüfus için zamimeten 1 âza tayin olunur.

MADDE 22 — Belediye şubelerine ayrılan beldelerde meclis âzası miktarı, beldenin umum nüfusuna nazaran balâdaki nispet dahilinde tespit olunduktan sonra şubelerin her birinin umum belde nüfusuna nazaran olan nüfus nisbeti üzerinden hesap edilmek şartile her şube dahilindeki müntehipler tarafından intihap olunacak belediye âzası miktarı mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından tespit olunur.

B — Belediye intihabı hakları

MADDE 23 — Belediye intihabatında rey-sahibi olmak için :

- 1 - Türk vatandaşı olmak ;
- 2 - Hemşehri olmak ;
- 3 - 18 yaşını bitirmiş olmak ;
- 4 - Ağır hapis cezasile mahkûm olmamak ;
- 5 - Hidematı ammeden memnu bulunmamak ;
- 6 - Silâh altında bulunan askerler, zabıtlar, askerî memurlar belediye intihabatına karışmazlar ;
- 7 - Hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti sui istimal, iflâs ve muhilli haysiyet gibi cezalarla mahkûm bulunmamak ;

MADDE 24 — Belediye meclisine âza intihap olunabilmek için :

- 1 - Türk vatandaşı olmak ;
- 2 - Hemşehri olmak ;
- 3 - Hidematı ammeden maheur olmamak ;
- 4 - 25 yaşını bitirmiş olmak ;
- 5 - Türkçe okur yazar olmak ;

MADDE 22 — Aynen

MADDE 23 — Belediye intihabatında rey-sahibi olmak için :

- 1 - Türk olmak,
- 2 - İntihap başlanmadan evvel lâakal altı aydan beri beldede ikamet etmekte olduğunu vesaik ile isbat etmek,
- 3 - 18 yaşını bitirmiş olmak,
- 4 - Ağır hapis cezasına mahkûm olmamak,
- 5 - Hidematı ammeden memnu bulunmamak,
- 6 - Silâh altında bulunan askerler, jandarmalar, zabıtlar ve polisler, askerî memurlar belediye intihabına karışmazlar,
- 7 -Hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti sui istimal, iflâs ve muhilli haysiyet gibi cezalarla mahkûm bulunmak.

MADDE 24 — Belediye meclisine âza intihap olunmak için :

- 1 - Türk olmak,
- 2 - 23 üncü maddenin 2 inci fıkrasındaki evsafı haiz bulunmak,
- 3 - Aynen
- 4 - Aynen
- 5 - Aynen

bir âza, umum nüfusu (100 000) den yukarı olan beldelerde (100 000) den yukarı her (25 000) nüfus için zamimeten bir âza intihap olunur.

Belediye şubelerine ayrılan yerlerde âza adedinin tespiti

MADDE 22 — Belediye şubelerine ayrılan yerlerde meclis âzası miktarı, beldenin umum nüfusuna nazaran 21 inci maddedeki inspet yerlerde meclis âzası miktarı, belrenin umum dahilinde tespit olunduktan sonra şubelerin her birinin umum belde nüfusuna nazaran olan nüfus nispeti üzerinden hesap edilmek şartile her şube dahilindeki müntehipler tarafımadn intihap olunacak belediye âzası miktarı mahalli en büyük mülkiye memuru tarafından tespit ve ilân olunur.

B - Belediye intihabı hakları

İntihap etmek şartları

MADDE 23 — Belediye intihablarında rey sahibi olmak için:

1 : Aynen

2 : Aynen

3 : Aynen

4 : Aynen

5 : Aynen

6 : Aynen

7 : Hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti süüistimâk, iflâs gibi muhilli haysiyet suçlarla mahkûm bulunmamak lâzımdır.

İntihap olunmak şartları

MADDE 24 — Belediye meclisine âza intihap olunmak için:

1 : Aynen

2 : Aynen

3 : Aynen

4 : Aynen

5 : Aynen

6 - Belediyeye ait bir işin mukavil veya müteahhidi veya bunların kefilî ve şeriki veya bu cihetlerden borçlu bulunmamak;

7 - 23 üncü maddenin 4,5 ve 7 inci fıkralarında gösterilen fiillerden birile mahkûm olmamak;

8 - Silâh altında bulunan askerler, zabıtlar, askerî memurlar belediye âza intihap olunamazlar. (Manevrada talim için ihtiyat zabitanının silâh altına alınması müstesnadır.)

MADDE 25 — Bilumum Devlet memurları ve belediye memur ve müstahdemleri dairei memuriyetleri dahilinde belediye meclisine âza intihap olunamazlar.

MADDE 26 — Meb'usluk ve encümeni daimî vilâyet âzalığı ile meclis âzalığı sıfatları bir zat uhdesinde birleşmez. Bu evsafı haiz bir kimse belediye meclisine âza intihap olunduğu ve belediye intihabının neticesinin kendisine tebliği tarihinden itibaren üç gün zarfında hakkı tereihini kullanmadığı takdirde belediye âzalığını ret etmiş sayılır. Kezalik belediye meclisinde âza iken meb'usluğa veya encümeni daimî âzalığına intihap olunan kimse intihabatı vakıta neticesinin tebliğinden itibaren üç gün zarfında hakkı tereihini kullanmazsa belediye meclisi âzalığından istifa etmiş sayılır.

MADDE 27 — Baba ile oğul ve manevî oğul dede ile torun, kardeş ile kardeş, kain pederle damat ve kain biraderle enişte, amuca yahut dayı ile yeğen bir mecliste birleşmezler. Bir mecliste birleşmesi caiz olmıyanlar intihap edilmiş bulunduğu takdirde en ziyade rey kazanmış olan, reyler müsavi ise tahsil derecesi yüksek olan, bu da müsavi ise daha yaşlı olan âzalık sıfatını alır. İntihaptan sonra sıhriyet peyda edenler intihabın taallûk ettiği devreye münhasır olmak üzere âzalık sıfatını muhafaza ederler.

MADDE 28 — Belediye meclisi âzalığına intihap edilipte sıhî esbap veya beldeden müfara-

6 - Aynen

7 - Aynen

8 - Silâh altında bulunan askerler, jandarmalar, zabıtlar, polisler, askerî memurlar belediye âza intihap olunmazlar. (Manevrada talim için ihtiyat zabitanının silâh altına alınması müstesnadır.)

MADDE 25 — Aynen

MADDE 26 — Meb'usluk ve meclisi umumî vilâyet âzalığı ile belediye meclisi âzalığı sıfatları bir zat uhdesinde birleşmez, bu evsafı haiz bir kimse belediye meclisine âza intihap olunduğu ve belediye intihabının neticesinin kendisine tebliği tarihinden itibaren üç gün zarfında hakkı tereihini kullanmadığı takdirde belediye âzalığını reddetmiş sayılır. Kezalik belediye meclisinde âza iken meb'usluğa veya meclisi umumî âzalığına intihap olunan kimse intihabatı vakıta neticesinin tebliğinden itibaren üç gün zarfında hakkı tereihini kullanamazsa belediye meclisi âzalığından istifa etmiş sayılır.

MADDE 27 — Baba ile oğul, manevî oğul, dede ile torun, kardeş ile kardeş, kain peder ile damat ve kain pederlerle enişte, amuca yahut dayı ile yeğen bir mecliste birleşmezler. Bir mecliste birleşmesi caiz olmıyanlar intihap edilmiş bulunduğu takdirde en ziyade rey kazanmış olan, bu da müsavi ise tahsil derecesi yüksek olan, bu da müsavi ise daha yaşlı olan âzalık sıfatını alır. Yaşça da müsavet bulunduğu takdirde kur'a çekilir. İntihaptan sonra sıhriyet peyda edenler de aynı hükümlere tabidir.

MADDE 28 — Aynen

6 : Yirmi üçüncü maddenin 4, 5, 7 inci fıkralarında yazılan suçlardan birile mahkûm olmak.

7 : Belediyeye ait bir işin mukavili, müteahhidi veya bunların kefil ve şeriki veyahut bu cihetlerden borçlu bulunmamak lâzımdır.

8 : Aynen

Meclise âza intihap olunamıyan memurlar

MADDE 25 — Aynen

Meb'usluk encümeni daimî vilâyet ve belediye âzalığı

MADDE 26 — Meb'usluk, encümeni daimî, vilâyet âzalığı ile belediye meclisi âzalığı bir zat ühdesinde birleşemez. Bu evsafi haiz bir kimse belediye meclisine âza intahp olunduğu ve belediyeye intihabının neticesinin kendisine tebliği tarihinden itibaren üç gün zarfında hakkı tercihi kullanmadığı takdirde belediye âzalığını reddetmiş sayılır. Kezalik belediye meclisinde âza iken meb'usluğa veya encümeni daimî âzalığına intihap olunan kimse intihabatı vakıta neticesinin tebliğinden itibaren üç gün zarfında hakkı tercihini kullanmazsa belediye meclisi âzalığından istifa etmiş sayılır.

Bir mecliste birleşemiyenler

MADDE 27 — Birinci derecede usul ve furuğ birinci derecede civar ve bu dereceleredeki sîrri hısmımlar bir mecliste birleşemezler. Bir mecliste birleşmesi caiz olmıyanlar intihap edilmiş oldukları takdirinde en ziyade rey kazanmış olan bu da müsavi ise evli olan ve evli olanlardan da çocuğu çok olan âzalık sıfatını alır.

Çocuk adedinin de musavatı halinde kura çekilir. İntihaptan sonra sıhriyet peyda edenler de aynı hükümlere tabidir.

Âzalığı kabul etmiyenlerin cezası

MADDE 28 — Belediye meclisi âzalığına intihap edilipte sıhhi esbap veya beldeden müfare-

kata mecburiyet veya son sekiz sene zarfında iki senelik meclis âzalığını bir mazereti olmaksızın ifadan imtina edenler meclis kararile dört sene için âza intihap olunmak hakkından mahrum olurlar. Belediye meclisinin bu husustaki kararına razı olmayın alâkadarm kararın usulen tepliği tarihinden itibaren bir ay zarfında mahalli mahkemei asliyesin, bulunmayan yerlerde sulh hakimine müracaatla meclis kararını istinafa hakları vardır. Mahkemenin veya sulh hakiminin kararı kat'idir.

MADDE 29 — Belediye reisleri veya belediye âzası riyaset veya meclis âzalığında çekilip üzerinden altı ay geçmedikçe mensup olduğu belediye aleyhine münferiden veya müştereken dava vekâleti deruhde edemez. Mensup olduğu belediye bütçesine maaşlı veya ücretli bir vazifeye tayin edilemez. Münferiden müşareket suretile mensup olduğu belediyeye ait bir iş taahhüt eyleyemez. Belediye reisi veya belediye âzası avukatlık kanununun 9 uncu maddesi mucibince reislik ve âzalık müddeti esnasında vaz'iyet etmiş buldukları veya itayi rey eyledikleri mevada müteallik deaviyi kabulden memnudur.

MADDE 30 — Âza olmak için lâzım gelen şartlardan her hangi birine hâlel geldiği takdirde âzalık sıfatı zail olur. Ancak âzalık sıfatının her hangi bir suretle zevaline âzadan birinin müstafi addine veya istifasının kabulüne meclis karar verir.

C — İntihap muamelâtı

MADDE 31 — Belediye meclisi intihabı eylül iptidasından başlar teşrinievvel yirmisinde biter fesh ve iptâl ve istifa suretile meclis vaktinden evvel dağılırsa yeni meclisin intihabı tepliğat tarihinden itibaren bir ay zarfında başlar ve bu takdirde intihap muamelâtına ait müddetler, intihabın başladığı günden hesap ve belediyece ilân olunur.

MADDE 32 — İntihap senesi eylül ayı girince intihap işinin icrasına bakmak üzere belediye reisi veya belediye şube müdürleri tarafından her mahallenin muhtarına tezkere ile haber verilerek

MADDE 29 — Belediye reisleri veya belediye âzası riyaset veya meclis âzalığında çekilip üzerinden bir sene geçmedikçe mensup olduğu belediye aleyhine münferiden veya müştereken dava vekâleti deruhde edemez, mensup olduğu belediye bütçesinden maaşlı veya ücretli bir vazifeye tayin edilemez, münferiden veya müşareket suretile mensup olduğu belediyeye ait bir iş taahhüt eylemez. Belediye reisi ve belediye âzası avukatlık kanununun 9 uncu maddesi mucibince reislik ve âzalık müddeti esnasında vaz'iyet etmiş buldukları veya itayi rey eyledikleri mevada müteallik deaviyi kabulden memnudur.

MADDE 30 — Aynen

MADDE 31 — Aynen

MADDE 32 — İntihap senesi eylül ayı girince intihap işinin icrasına bakmak üzere belediye reisi veya belediye şube müdürleri tarafından her mahallenin muhtarına tezkere ile haber verilerek

kata mecburiyet gibi bir mazereti olmaksızın son dört senë zarfında bir senelik meclis âzalığını ifadan imtina edenler meclis kararı ile dört senë için âza intihap olunmak hakkından mahrum olurlar. Belediye meclisinin bu husustaki kararına razı olmayan alâkadarın, kararın usulen tebliği tarihinden itibaren bir ay zarfında mahalli mahkemei asliyesine; bulunmayan yerlerde sulh hakimine müracaatla meclis kararını istinafa hakları vardır. Mahkemenin veya sulh hakiminin kararı kat'idir.

Sabık reis ve âzanın riayete mecbur olduğu hususlar

MADDE 29 — Aynen

Âzalık şartları zail olursa

MADDE 30 — Aynen

İntihap müddeti ve hitamı

C — İntihap muamelâtı

MADDE 31 — Aynen

İntihap encümeninin teşkili

MADDE 32 — Aynen

belediye intihap hakkını haiz her mahallenin tercihan mahalle halkından okur ve yazar en az ikişer kişi istenir. Her mahallenin ihtiyar meclisi muhtarın riyasetinde toplanır. Gizli rey ile istenilen adette mahalle halkından seçer. Mahallelerden seçilenler her kaç kişi olursa olsun cümlesi belediye dairesine veya şubelerine davet olunup en az üçte biri hazır olduğu halde cümlesinin ismine kur'a çekilerek içlerinden kur'a sırasile en çok on ve en az beş kişi ayrılır ve bu suretle her beldede bir, müteaddit belediye şubelerine münkasem beldelerde belediye şubelerinin adedi kadar intihap encümeni teşkil olunur.

MADDE 33 — Beldiye intihabın teshili için beldenin ya belediye şubelerinin nüfusu beşyüzden aşağı olmamak üzere intihap şubelerine tefriki caizdir. Bu takdirde mahallelerden seçilen zevat arasından intihap edileceklerin miktarı ve her intihap şubesine kaç zat tefrik edileceği belediye meclis kararı ve mahalli en büyük mülkiye memurunun tasdiki ile tespit olunur. Şube taksimatına dair olan kararlarda şubelerin hangi mahalle ve sokaklarda müteşekkil olduğu tasrih olunmak muktazidir. İntihabat şubeleri hakkında mahalli en büyük mülkiye memurunun tasdikına iktiran eden belediye meclisi kararı intihabattan en az altı ay evvel mahalli gazetelerle ve diğer vasıtalarla ilân edilecektir. İntihabat şubeleri intihap encümenlerine ayrılan zevatın miktarı en az bes olacak ve bunlara riyaset etmek üzere belediye meclisi âzasından, bulunmazsa, aralarından birini riyasete intihap edeceklerdir.

Belediye meclisi âzasından kimlerin hangi şubelere riyaset edecekleri belediye meclisi tarafından kur'a ile tayin olunur. İntihap encümeni âzalığı için ismine kur'a çıkanlardan istifa eden ve ya istifasız encümene gelmeyen ve yazılan davetnameye icabet etmiyen bulunursa onun yerine kur'a sırasile diğerleri davet olunur. İntihap encümenine reisi veya vekili veya belediye şube müdürleri riyaset eder.

Âzanın sülûsanı içtima ve içtimaa iştirak edenlerin nisfından bir ziyadesini reyi inzimam etmedikçe encümen kararları muteber olmaz. İntihap encümeninde, sahifeleri numaralı ve idare heyetinden tasdikli bir zabıt defteri bulunur ve muamelât, mukarrerat zabıtları bu deftere yazılır ve reis ve âzalar tarafından imza olunur.

belediye intihap hakkını haiz her mahallenin tercihan mahalle halkından okur ve yazar ikişer kişi istenir. Her mahallenin ihtiyar meclisi muhtarın riyasetinde toplanır. Gizli rey ile istenilen adette mahalle halkından seçer. Mahallelerden seçilenler her kaç kişi olursa olsun cümlesi belediye dairesine veya şubelerine davet olunup en az üçte biri hazır olduğu halde cümlesinin ismine kur'a çekilerek içlerinden kur'a sırası ile en çok on ve en az beş ve belediye şubelerine ayrılan beldelerin her belediye şubesi için en çok on ve en az beş kişi ayrılır ve bu suretle her beldede bir, müteaddit belediye şubelerine münkasem beldelerde belediye şubelerinin adedi kadar intihap encümeni teşkil olunur.

MADDE 33 — Belediye intihabının teshili için beldenin ya belediye şubelerinin nüfusu beşyüzden aşağı olmamak üzere intihap şubelerine tefriki caizdir. Bu takdirde mahallelerden seçilen zevat arasından intihap edileceklerin miktarı ve her intihap şubesine kaç zat tefrik edileceği belediye meclisi kararı ve mahalli en büyük mülkiye memurunun tasdiki ile tespit olunur. Şube taksimatına dair olan kararlarda şubelerin hangi mahalle ve sokaklarda müteşekkil olduğu tasrih olunmak muktazidir. İntihap şubeleri hakkında mahalli en büyük mülkiye memurunun tasdikına iktiran eden belediye meclisi kararı intihabattan en az altı ay evvel mahalli gazelerle ve diğer vasıtalarla ilân edilir. İntihap şubeleri intihap encümenlerine ayrılan zevatın miktarı en az beş olacak ve bunlara riyaset etmek üzere belediye meclisi âzasından, bulunamazsa aralarından birini riyasete intihap ederler.

Belediye meclisi âzasından kimlerin hangi şubelere riyaset edecekleri belediye meclisi tarafından kur'a ile tayin olunur. İntihap encümeni âzalığı için ismine kur'a çıkanlardan istifa eden veya istifasız encümene gelmeyen ve yazılan davetnameye icabet etmiyen bulunursa onun yerine kur'a sırasile diğerleri davet olunur. İntihap encümenine belediye reisi veya vekili veya belediye şube müdürleri riyaset eder. Âzanın sülûsanı içtima ve içtimaa iştirak edenlerin nisfından bir ziyadesinin reyi inzimam etmedikçe encümen kararları muteber olmaz. İntihap encümeninde, sahifeleri numaralı ve idare heyetinden tasdikli bir zabıt defteri bulunur ve muamelât, mukarrerat zabıtları bu deftere yazılır ve reis ve âzalar tarafından imza olunur.

İntihap şubeleri

MADDE 33 — Aynen

MADDE 34 — İntihap encümeni marifetile âza intihabına bir ve iki rey vermeğe hakkı olanların ve âza intihap olunmağa salâhiyeti bulunmaların nüfus dairelerinden ayrı ayrı birer defteri istenilerek tetkik edilir bade tetkik ihzar olunan intihap defterlerinin suretleri hükûmete ve belediye daireleri kapıları ile umumun görebileceği diğer yerlerde tatil günleri hariç olmak üzere altı gün müddetle talik edilir.

MADDE 35 — Defterler talik edilmeden beş gün evvel defterlerin hangi güne açılacağı; kaç gün asılı kalacağı, defterde yazılı olup olmayışlarının hangi güne kadar itiraza hakkı olacağı ve hangi günden itibaren itiraz ve istinaf kabul olunamayacağı ve intihabın hangi gün başlayacağı ve kaç gün devam edeceği ve her mahalle müntehiplerinin hangi günlerde rey vermeye gelmeleri iktiza edeceği ve intihap sandığının nereye vaz edileceği matbuat ile umumun görebileceği yerlere talik edileceği varakalar ile ve çarşı ve pazarda tellallar ve mahallelerde muhtarlar marifetile halka ilân ettirilir.

MADDE 36 — Defterlerin asılı kaldığı altı gün zarfında müntehiplerin isimleri, hüviyetleri, bir ve iki rey hakkının derecesi defterlere yazılı veya mükerrer yazılmış veya hiç yazılmamış olduğuna dair ileri sürülecek itirazlar, intihap encümenince dinlenip işbu encümen kararile lâzımgelen tashihat yapılır intihap encümenince itiraz varit görülmediği takdirde reddi mütezamamın kararın sureti müterize verilir. Defterler asıldığının altıncı günü akşamı gün batarken kaldırılır ondan sonra bu itiraz iddiası dinlenmez. İntihap encümeni salâhiyeti dahilindeki tashihatı eylûlün son günü akşamına kadar bitirmeye mecburdur.

MADDE 37 — İntihap encümeninin kararına razı olmayışların kararın usulen tebliği tarihinden itibaren üç gün zarfında mahalli mahkemeye arzıyesine, bulunmayan yerlerde sulh hakimine intihap encümeni kararile birlikte müracaatla istinaf etmeye hakları vardır. Bu müddet bittikten sonra istinaf hakkı kalmaz. Mahkeme istinaf iddialarını altı gün zarfında kat'i karara bağlar.

MADDE 34 — İntihap encümeni marifetile âza intihabına rey vermeğe hakkı olanların ve âza intihap olunmağa salâhiyeti bulunmaların belediyece ayrı ayrı birer defteri yapılır. İntihap defterlerinin suretleri Hükûmet ve belediye daireleri kapıları ile umumun görebileceği diğer yerlerde tatil günleri hariç olmak üzere altı gün müddetle asılır.

MADDE 35 — Defterler talik edilmeden beş gün asılı kalacağı, defterde yazılı olup olmayışlarının hangi güne kadar itiraza hakkı olacağı ve hangi günden itibaren itiraz ve istinaf kabul olunamayacağı ve intihabın hangi gün başlayacağı ve kaç gün devam edeceği ve her mahalle müntehiplerinin hangi günlerde rey vermeğe gelmeleri iktiza edeceği ve intihap sandığının nereye vaz edileceği matbuat ile ve icabında diğer münasip vasıtalarla halka ilân ettirilir.

MADDE 36 — Defterlerin asılı kaldığı altı gün zarfında müntehiplerin isimleri, hüviyetleri, defterlere yazılı veya mükerrer yazılmış veya hiç yazılmamış olduğuna dair ileri sürülecek itirazlar, intihap encümenince dinlenilip işbu encümen kararile lâzım gelen tashihat yapılır. İntihap encümenince itiraz varit görülmediği takdirde reddi mütezamamın kararın sureti müterize verilir.

Defterler asıldığının altıncı günü akşamı saat on sekizde kaldırılır. Ondan sonra bu itiraz iddiası dinlenmez intihap encümeni salâhiyeti dahilindeki tashihatı eylûlün son günü akşamına kadar bitirmeye mecburdur.

MADDE 37 — Aynı

İntihap defterleri

MADDE 34 — Aynen

İntihap işlerinin ilanı, defterlerin asılması.

MADDE 35 — Defterler tâlik edilmeden kaç gün asılı kalacağı, defterde yazılı olup olunmayanların hangi güne kadar itiraz hakkı olacağı, hangi gündən itibaren itiraz ve istinaf kabul olacağını, intihabın hangi gün başlayacağı kaç gün devam dedeceği, her mahalle müntehiplerinin hangi günlerde rey vermeğe gelmeleri iktiza edeceği, intihap sandığının nereye konulacağı gazet ile ve icabında diğer mümasip vasıtalarla halka ilân ettirilir.

İtirazlar

MADDE 36 — Defterlerin asılı kaldığı altı gün zarfında müntehiplerin isimleri, hüviyetleri, defterlere yanlış veya mükerrer yazılmış veya hiç yazılmamış olduğuna dair ileri sürülecek itirazlar, intihap encümenince dinlenilip işbu encümen kararile lâzımgelen tashihat yapılır. İntihap encümenince itiraz varit görülmediği takdirde reddi mutazammın kararın sureti materize asılan tebliğ olunur. Deftreler asıldığı günün altınca günü akşamı saat on sekizde kaldırılır. Ondan sonra bu itiraz iddası dinlemez intihap encümeni salâhiyeti dahilindeki tashihatı Eylülün son günü akşamına kadar bitiremeğe mecburdur.

İntihap encümeni kararlarına itiraz

MADDE 37 — İntihap encümeninin kararına razı olmayanların kararın usulen tebliği tarihinden itibaren üç gün zarfında mahalli mahkemeyi asliyesine bulunmayan yerlerde sulh hasimüne intihap encümeni kararile birlikte müracaatla istinaf etmeğe hakları vardır. Bu müddet bittikten sonra istinaf hakkı kalmaz.

Mahkeme istinaf iddialarını en çok altı gün zarfında kat'i karara rapteder.

MADDE 38 — Rey varakalarının bir günde sandığa atılması kabil değilse kaç gün mühlet verileceği ve son günde hangi saata kadar rey varakalarının kabul edileceği Belediye meclisinin kararı ve mahallî en büyük mülkiye memurunun tasdikile tayin olunur.

MADDE 39 — Rey varakalarının sandığa atıldığı salonda rey varakalarının kabulü devam ettiği müddetçe rey hakkına malik olanların listesi salon dahilinde duvarda asılı duracaktır.

MADDE 40 — Sandığa rey puslaları atılmadan başlanmazdan evvel intihap encümeni reisi âzalara vesair hazır bulunanlara sandığın boş olduğunu gösterdikten sonra dört tarafını sicimle bağlayıp düğüm yerlerini balmumu ile mühürler. Sandığın başka başka anahtarla açılır iki kilidi, üzerinde ince bir mektup sığacak kadar yarığı bulunur. İntihabın devam ettiği günlerde akşamları pusla vazına mahsus yarık encümen huzurunda bir kâğıtla kapatılarak dört tarafı reis ve üç âza tarafından balmumu ile mühürlenir ve sabahları yine encümen huzurunda açılır.

MADDE 41 — Her müntehip kendi reyini getirip intihap sandığına bizzat atmakla mükelleftir. Hiç bir sebep ve suretle başkasının namına intihap puslası sandığa atılamaz.

Bir ve iki reyli intihap puslaları ayrı ayrı renklerde tabettirilir, bunlara müntehabın ismi, adresi, imzası veya mühürü konulur. Her müntehibin elinde nüfus hüviyet cüzdanı olduğu halde intihap encümeni huzuruna gelerek evvelen musaddak intihap defterindeki ismi hizasına imzalaması veya türkçe okuyup yazmak bilmiyorsa parmak basması ve ondan sonra rey puslası alarak orada intihap olunacak âza miktarının iki misli isim yazıp veya türkçe okuyup yazmak bilmiyorsa emniyet ettiği kimseye yine orada yazdırıp sandığa encümen huzurunda bizzat koyması şarttır. İntihap sandığının açılabilmesi için müntehiplerden en az yarısından fazlasının intihaba iştirak etmiş olması lâzımdır. Sandığa rey atılması için tayin edilen son günün akşamı münte-

MADDE 38 — Rey varakalarının bir günde sandığa alınması kabil olmayacaksa kaç gün mühlet verileceği ve son günde hangi saata kadar rey varakalarının kabul edileceği belediye meclisinin kararı ve mahallin en büyük mülkiye memurunun tasdikile tayin olunur.

MADDE 39 — Rey varakalarının sandığa atıldığı salonda rey varakalarının kabulü devam ettiği müddetçe rey hakkına malik olanların listesi salon duvarında asılı kalır.

MADDE 40 — Sandığa rey puslaları atılmağa başlanmazdan evvel intihap encümeni reisi âzalara ve sair hazır bulunanlara sandığın boş olduğunu gösterdikten sonra dört tarafını sicimle bağlayıp mühim yerlerini mühür ile mühürler. Sandığın başka başka anahtarla açılır iki kilidi, üzerinde ince bir mektup sığacak kadar yarığı bulunur. İntihap devam ettiği günlerde akşamları pusla vazına mahsus yarık encümen huzurunda bir kâğıtla kapatılarak dört tarafı reis ve âza tarafından mühür mumu ile mühürlenir ve sabahları yine encümen huzurunda açılır.

MADDE 41 — Her müntehip kendi reyini getirip intihap sandığına atmakla mükelleftir. Hiç bir sebep ve suretle başkasının namına intihap puslası sandığa atılmaz. intihap puslasında müntehibin ismi, adresi, imzası veya mühürü konulur. Her müntehibin elinde nüfus, hüviyet cüzdanı olduğu halde intihap encümeni huzuruna gelerek evvelen musaddak intihap defterlerindeki ismi hizasına imzalaması veya türkçe okuyup yazma bilmiyorsa parmak basması ve ondan sonra rey puslası alarak orada intihap olunacak âza miktarının iki misli isim yazıp veya türkçe okuyup yazmak bilmiyorsa emniyet ettiği kimseye yine orada yazdırıp sandığa encümen huzurunda bizzat koyması şarttır. İntihap sandığının açılabilmesi için müntehiplerden en az yarısından fazlasının intihaba iştirak etmiş olması lâzımdır. Sandığa rey atılması için tayin edilen son günün akşamı müntehiplerden yarısından ziyadesinin iştirak etmemiş olduğu bittetik anlaşıldığı takdirde sandık

reylerin kaç günde sandığa atılacağı

MADDE 38 — Reylerin bir günde sandığa alınması kabil olmayacaksa kaç gün mühlet verileceği ve son günde hangi saate kadar reylerin kabul edileceği belediye meclisinin kararı ve mahalli een büyük mülkiye memurunun tasdikile tayin olunur.

Münrehipler listesi

MADDE 39 — Reylerin sandığa atıldığı salonda reylerin kabulü devam ettiği müddetçe rey hakkına mailk olanların listesi salon divarında asılı kalır.

Sandığın muayenesi, mühürlenmesi

MADDE 40 — Sandığa rey pusulaları atılmağa başlanmazdan evvel intihap encümeni reisi âzalara ve sair hazır bulunanlara sandığın boş olduğunu gösterdikten sonra dört tarafını sicimle bağlayıp düğüm yerlerini mühürle mühürler. Sandığın başka anahtarlarla açılır iki kilidi, üzerinde ince bir mektup sığacak kadar yarığı bulunur. İntihap devam ettiği günlerde akşamları rey atmağa mahsus yarık encümen huzurunda bir kâğıtla kapatılarak dört tarafı reis ve âza tarafından mühür mumu ile mühürlenir ve sabahları yine encümen huzurunda açılır.

Reylerin sandığa atılması

MADDE 41 — Aynen

hiplerden yarısından ziyadesinin iştirak etmemiş olduğu bittetik anlaşıldığı takdirde sandık açılmıyarak intihap encümeni kararla rey atılmak müddeti bir hafta temdit ve keyfiyet ilân olunur. Bu müddetin hitamında kırk ikinci madde mucibince sandık açılır.

MADDE 42 — İntihabın hitabında intihap encümeni âzasının en az yedisinin huzurile sandık açılır:

1 - Rey puslaları renklerine göre sayılarak musaddak defterlerdeki imzalı ve işaretli müntehipler esamisi yekûn ile mukayese edilir.

2 - Yazısı okunmıyan puslalarla seçilenin kim olduğu belli olmıyan puslalar bir tarafa ayrılır.

3 - Âzalık evsafını haiz olmıyan isimler nazarı itibare alınmaz.

4 - Adedi mürettepten eksik esamiyi ihtiva eden puslalarda münderiç isimler hesaba katılır, adedi mürettepten fazla olan isimler sondan tay edilir.

5 - İntihap puslalarının tadat ve tasnifi bu suretle ikmâl edildikten sonra en ziyade rey kazananadan itibaren sırasıyle her namzedin kaç rey almış olduğu tespit edilir.

6 - Müsavi rey kazananlardan tahsili üstün olan, bu da müsavi ise yaşı büyük olan, bu da müsavi ise aralarında kura çekilerek işbu kurada ismi önce çıkan sırada evvel olur.

7 - En çok rey kazananadan itibaren adedi mürettep miktarı isim, âzalığa ve bunun bir misli de yedek âzalığa ayrılır.

8 - Mazbatanın tanzimi üzerine intihap puslaları ile tasnif cetvelleri ve nazarı itibara alınmayan puslalar ayrı ayrı bir zarfa konularak zarf intihap encümeni tarafından mühürlenir ve Belediyelere evrak kasalarında hıfzolunur.

MADDE 43 — Maddei sabıkada muharrer tasnifin hitamında intihap encümeni tarafından

açılmıyarak intihap encümeni kararla rey atılmak müddeti bir hafta temdit ve keyfiyet ilân olunur. Bu müddetin hitamında 42 inci madde mucibince sandık açılır.

MADDE 42 — İntihabın hitamında intihap encümeni âzasının en az yedisinin huzurile sandık açılır:

1 - Rey puslaları sayılarak musaddak defterlerdeki imzalı ve işaretli müntehipler esamisi yekûnu ile mukayese edilir.

2 - Aynen

3 - Aynen

4 - Adedi mürettepten eksik esamiyi ihtiva eden puslalarda münderiç isimler hesaba katılır. Adedi mürettepten fazla olan isimler sondan silinir.

5 - Aynen

6 - Aynen

7 - Aynen

8 - Mazbatanın tanzimi üzerine intihap puslaları ile tasnif cetvelleri ve nazarı itibara alınmıyan puslalar ayrı ayrı bir zarfa konularak zarf intihap encümeni tarafından mühürlenir ve belediyelere evrak kasalarında saklanır.

MADDE 43 — Maddei sabıkada muharrer tasnifin hitamında intihap encümeni tarafından me-

Sandığın açılması, reylerin sayılması

MADDE 42 — İntihabın sonunda meclis âzası adedi 12 olan yerlerde intihap encümeni âzasının en az üçünün ve diğer yerlerde en az yedisinin huzurile sandık açılır.

1 : Aynen

2 : Aynen

3 : Aynen

4 : Aynen

5 : Aynen

6 : Aynen

7 : Aynen

8 : Aynen

İntihap mazbatası

MADDE 43 — Aynen

mevaddı atıyeyi ihtiva etmek üzere bir intihap mazbatası tanzim ve mahallin en büyük mülkiye memuruna tevdi olunur.

1 - İntihap ne gün başladığı ve ne gün hitam blduğu,

2 - Sandığın ne zaman ve intihap encümeni âzasından kimlerin huzurile açıldığı,

3 - Rey puslalarından muhtelif renkli kaç adet zuhur eylediği ve musaddak intihap defterlerindeki esamilerin kaç tanesinin hizasına imza ve işaret vazedilmiş ve kaç ismin hizası boş kalmış olduğu;

4 - Rey puslalarından kaç adedi ne sebeplerle gayri muteber sayıldığı;

5 - Muteber sayılan rey puslalarının tasnif neticesinde hangi isimlerin en çoktan en aza doğru kaç rey kazandığı;

6 - Meclis adedi mürettebine göre âzalığa ve yedek âzalığa kimlerin ayrıldığı;

7 - İntihabın kanuna muhalif bir şekilde yapıldığı belde hemşehrilerinden biri tarafından ihbar ve iddia edildiği takdirde ihbar ve şikâyetin neden ibaret olduğu.

MADDE 44 — Teşrinevelin yirminci gününden evvel gönderilecek olan intihap mazbataları üzerine kaymakam veya vali tarafından tezkere ile intihap keyfiyeti intihap olunan âzalara ve belediye reisine bildirilir.

MADDE 45 — İntihap mazbatalarının bir sureti meclis odasına asılır. âzalık inhilâinde yedek âza sırasile belediye reisi tarafından âzalığa davet olunur. Bunlar mütebaki müddeti ikmal ederler. Belediye meclisi âzaları tamamen mal ederler. Belediye meclisi âzaları tamamen istifa ettikleri takdirde yeni intihabın hitamına kadar belediye meclisi vazifesi belediye encümeni tarafından ifa olunur. Belediye reisi de istifa etmişse muavini, muavin yoksa ya varda bu da istifa etmişse vali tarafından bir zat muvakkaten riyasete ikame olunur.

D — İntihap cezaları

MADDE 46 — Sahte bir isim ve sıfat takma-

vaddı atıyeyi ihtiva etmek üzere bir intihap mazbatası tanzim ve mahallin en büyük mülkiye memuruna tevdi olunur.

1 - Aynen

2 - Aynen

3 - Rey puslalarından kaç dane zuhur eylediği ve musaddak intihap defterlerindeki isimlerin kaç danesinin hizasına imza ve işaret vazedilmiş ve kaç ismin hizası boş kalmış olduğu,

4 - Aynen

5 - Aynen

6 - Aynen

7 - Aynen

MADDE 44 — Aynen

MADDE 45 — Aynen

D — İntihap cezaları

MADDE 46 — Sahte bir isim ve sıfat takma-

intihabın sonu

MADDE 44 — Aynen

Meclis vazifesinin encümen tarafından ifası

MADDE 45 — Aynen

Ç — İntihap cezaları

Hilâfi kanun rey verenler

MADDE 46 — Aynen

rak veya intihap hakkından mahrum olduğunu saklayarak veya salâhiyeti miktarından fazla rey hakkını haiz görünerek kendisini intihap defterine yazdıranlar, bir haftadan aşağı olmamak üzere hafif hapis ile cezalandırılır.

MADDE 47 — Ya bizzat intihap olunmak veya başka bir zatı intihap ettirmek kasdıle müntehipleri tehdit edenler, bir haftadan aşağı olmamak üzere hafif hapis ile beraber beş liradan iki yüz liraya kadar hafif cezayı naktî ile mücazat olunurlar.

MADDE 48 — Reylerin atıldığı sandığı zorla açan veya intihap işine ait resmi kâğıt ve defterleri ve intihap encümeninin tayin ettiği müddet içinde açıkta duran ilânları ve intihap cetvellerini ve rey puslalarını çalan veya parçalayan veya kalabalık intihap işlerini menedenler hakkında bir aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis ile beraber yirmi beş liradan iki yüz liraya kadar hafif cezayı naktî hükmolunur.

MADDE 49 — İntihap encümeni heyetinden bir veya bir kaç veya hepsi her ne suretle olursa olsun intihabı ifsat ve bitarafılığı ihlâl edecek bir iş yaparlarsa altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis veya elli liradan iki yüz liraya kadar hafif cezayı naktî ile veya bu cezaların her ikisi ile birlikte cezalandırılır.

MADDE 50 — Belediye intihap işlerinde memuriyetini suiistimal eden hükümet memurları türk ceza kanunu mucibince cezalandırılırlar.

MADDE 51 — Yukarda gösterilen suçların bir kaçını birlikte yapanlar suçların içtimar hakkındaki ahkâmı umumiyeye tabidir. Belediye intihaplarına müteferri hukuku umumiye davalarında mururu zaman müddeti kablelhükûm altı ay badelhükûm bir senedir.

rak intihap hakkından mahrum olduğunu saklayarak kendisini intihap defterine yazdıranlar bir haftadan aşağı olmamak üzere hafif hapis ile cezalandırılır.

MADDE 47 — Ya bizzat intihap olunmak veya başka bir zatı intihap ettirmek kasdı ile müntehipleri tehdit edenler, bir haftadan aşağı olmamak üzere hafif hapis ile beraber beş liradan iki yüz liraya kadar para cezası ile mücazat olunurlar.

MADDE 48 — Aynen

MADDE 49 — İntihap encümeni heyetinden bir veya bir kaç veya hepsi her ne suretle olursa olsun intihabı ifsat ve bitarafılığı ihlâl edecek bir iş yaparlarsa altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis veya elli liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezası ile veya bu cezaların her ikisi ile birlikte cezalandırılırlar.

MADDE 50 — Aynen

H — Belediye intihabının feshüiptali

MADDE 51 — Belediye intihabatının bu kanunun tarifâtına mugayir bir hareket vukuu bir sene zarfında indetteftiş anlaşıldığı veya intihabatın hitamından itibaren aynı müddet zarfında herhangi bir müntehip tarafından iddia edildiği takdirde tahkikat yapılır. Tahkikat neticesi intihabın muallel bulunduğunu müeyyit ise evrakı tahkikiye Şurayı Devlete tevdi olunur. Şurayı Devlet tarihi tevdiinden itibaren iki ay zarfında bir ka-

Müntehipleri tehdit edenler

MADDE 47 — Ya bizzat intihap olunmak veya başka bir zatı intihap ettirmek kasdile müntehipleri tehdit edenler, bir haftadan aşağı olmamak üzere haps ile beraber beş liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezasile mücazat olunurlar.

Intihap işlerini menedenler, bozanlar

MADDE 48 — Intihap sandığını salâhiyeti haricinde açan intihap işine ait resmî kâğıt ve defterleri ve intihap encümeninin tayin ettiği müddet içinde açıkta duran ilânları ve intihap cetvellerini ve rey puslalarını çalan veya parçalayanlar ve intihap işlerini menedenler hakkında bir aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis ile beraber ayrıca yirmi beş liradan 2 liraya kadar hafif para cezası hükmolunur.

Intihabı imsat ve bitaraflığını ihlâl eden encümen âzası hakkında ceza

MADDE 49 — Aynen

Intihap işlerinde nüfuzu memuriyeti sui istimal

MADDE 50 — Aynen

Intihap cezalarında müruruzaman

MADDE 51 — Belediye intihaplarına müteferri hukuku umumiye davalarında müruru zaman müddeti hükümden evvel altı ay, hükümden sonra bir senedir.

H — Belediye intihabının fesih ve iptali

MADDE 52 — Belediye intihabatında bu kanunun tarifatına mugayir bir hareket vukuu bir sene zarfında indetteftiş anlaşıldığı veya intihabatın hitamından itibaren aynı müddet zarfında her hangi bir müntehip tarafından iddia edildiği takdirde tahkikat yapılır. Tahkikat neticesi intihabın muallal bulunduğunu müeyyit ise evrakı tahkikiye Şurayı Devlete tevdi olunur. Şurayı Devlet tarihi tevdiiden itibaren iki ay zarfında bir karar ita eder. Karar intihabın iptali merkezinde ise intihap teedit olunur. Bu takdirde yeni meclis, iptal edilen meclisin müddeti bakiyesini ikmal eder.

Belediye meclisi

- 1 - Kanunen muayyen olan içtimaatı adiyeye ve fevkalâde haricinde toplanırsa
- 2 - Kanunen muayyen olan yerden gayri bir mevkide akdi içtima ederse
- 3 - Kanunen uhdesine mürettep vazaifi miadı kanunisi zarfında ifadan imtina eder ve keyfiyeti imtina meclise mevdu işleri sekteye ve tevhura uğratırssa.
- 4 - Siyasiyata dair müzakeratla iştiğal veya temenniyatı siyasiye izhar ederse
- 5 - Belediye âzalıkları birer suretle inhilâl ederek yedek âza bulunmamak dolayisile âzayı mevdude miktarı adedi mürettebin yarısından daha az kalırssa
- 6 - 1, 2, 4, üçü numaralarda muharrer ahvalin vukuu takdirinde Dahiliye Vekilinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı, 3, 5 numaralardaki ahvalin hudusunda Dahiliye Vekilinin iş'arı ve Şurayı Devletin kararı üzerine Reisi-cümhurun tasdiki ile meclis fesh edilir. bu takdirde nihayet iki ay zarfında intihap edilecek olan yeni meclis evvelki meclisin müddeti bakiyesini ikmâl eder.

rar ita eder. Karar intihabın iptali merkezinde ise intihap teedit olunur. Bu takdirde yeni meclis iptal edilen meclisin müddeti bakiyesini ikmal eder.

V — Belediye meclisi

MADDE 52 — Aynen

- 1 - Aynen
- 2 - Aynen
- 3 - Aynen
- 4 - Aynen
- 5 - Aynen
- 6 - 1,2,4 üçü numaralarda muharrer ahvalin vukuu takdirinde Dahiliye Vekâletinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı, 3 numaradaki ahvalin hudusunda Dahiliye Vekilinin iş'arı ve Şurayı Devletin kararı üzerine meclis feshedilir. 5 numaralı hükmün hudusunda mülhakat belediyeleri için de Dahiliye Vekâletinin emrile yeniden intihabat yapılır. Valiler bu fıkraya ait salâhiyetlerini istimal ettikleri takdirde Dahiliye Vekâletine malûmat verirler. Bu takdirde nihayet iki ay zarfında intihap edilecek olan yeni meclis evvelki

D — Belediye intihabının iptarı

İntihabın iptali

MADDE 52 — Belediye intihaplarında bu kanunun hükümlerine mugayir bir hareket vukuu bir sene zarfında ya teftiş yapılırken anlaşıldığı, yahut intihabın hitamından itibaren aynı müddet zarfında her hangi bir müntehip tarafından iddia edildiği takdirde tahkikat yapılır. Tahkikat neticesi intihabın muallel bulunduğunu müeyyit ise tahkikat evrakı Şurayı Devlete verilir. Şurayı Devlet evrakın verildiği tariheten itibaren iki ay zarfında bir karar verir bu karar intihabın iptali merkezinde ise yeniden intihap yapılır. Bu takdirde yeni meclis iptal edilen meclisten bakiye kalan müddeti ikmal eder.

İçtimalar, müzakereler, kararlar

MADDE 53 — Meclis şubat, nisan, temmuz, teşrinisani ayları iptidasında olmak üzere senede dört defa adiyen içtima eder. Bütçe müzakeresine tesadüf eden içtima müddeti en çok otuz gün olup diğer içtimaların müddeti en çok on beş gündür. Bu müddetten evvel vazifesi hitam bulmadığı takdirde, vali on beş günden fazla olmak üzere müzakeratı temdit edip keyfiyeti Dahiliye Vekâletine esbabile bildirir. mühim ve müstacel bir iş zuhurunda belediye reisinin tahriri daveti veya âzadan üçte ikisinin esbabı mucibeli talep ve teklifi üzerine valinin tasvibi veya resen emri ile meclis fevkalâde olarak toplanır. Fevkalâde içtimada davete sebep olan maddeden gayri bir iş müzakere edilemez.

MADDE 54 — Adî ve fevkalâde içtimaların ruznamesi belediye reisi tarafından en az bir hafta evvel umum belediye âzasının beldedeki adreslerine gönderilecek ve mahallî gazetelerle ve sair

meclisin müddeti bakryesini ikmal eder.

Z — İçtimalar, müzakereler, kararlar

MÜKERRER MADDE 53 — Meclis şubat, nisan, teşrinisani ayları iptidasında olmak üzere senede üç defa adiyen içtima eder. Bütçe müzakeresine tesadüf eden içtima müddeti en çok otuz gün olup diğer içtimaların en çok on beş gündür. Bu müddetten evvel vazifesi hitam bulmadığı takdirde vali on beş günden fazla olmak üzere müzakeratı temdit edip keyfiyeti Dahiliye Vekâletine esbabile bildirir. Mühim ve müstacel bir iş zuhurunda belediye reisinin tahriri daveti veya âzadan üçte ikisinin esbabı mucibeli talep ve teklifi üzerine valinin tasvibi veya resen emirle meclisler fevkalâde olarak toplanır, fevkalâde içtimadan davete sebep olan maddeden gayri bir iş müzakere edilemez.

MADDE 54 — Aynen

E — Belediye meclisinin feshi

Meclisin feshi

MADDE 53 — Aynen

1 : Aynen

2 : Aynen

3 : Aynen

4 : Aynen

5 : Aynen

6 : Bir, iki, dördüncü numaralarda yazılı ahvalin vukuu takdirinde Dahiliye Vekâletinin inhası İcra Vekilleri Heyetinin kararı; üçüncü fıkradaki ahvalin hudusunda Dahiliye Vekâletinin iş'arı ve Şurayı Devlet'in kararı üzerine meclis feshedilir. 5 numaralı hüküm hudusunda mülhakat belediyeleri için valinin ve vilâyet merkezindeki belediyeler içinde Dahiliye Vekâletinin emri ile yeniden intihap yapılır. Valiler bu fıkraya ait salâhiyetlerini istimal ettikleri takdirde Dahiliye Vekâletine malûmat verirler. Bu takdirde nihayet iki ay zarfında intihap edilecek olan yeni meclis, eski meclisten bakiye kalan müddeti ikmal eder.

F — İçtimalar, müzakereler

kararlar

Meclisin adi ve fevkalâde içtimar

MADDE 54 — Meclis şubat, nisan, teşrinisani ayları iptidasında olmak üzere senede üç defa içtima eder. Bütçe müzakeresine tesadüf eden içtima müddeti en çok otuz gün olup diğer içtima-

vasıtalarla ilân edilecektir. Pek müstacel ahvalde mahallî en büyük mülkiye memnrunun tasdiki ile bu müddet üç gün tenzil olunabilir.

MADDE 55 — Meclisin müzakeresi alenidir. Reis tarafından teklif vukuunda meclisin ekseriyetle vereceği karar üzerine hafi celse akdolunabilir. müzakereler muntazaman kayıt ve zabtolunur. Zabıtname hulâsalarının her içtima müddetinin hitamını takip eden on gün zarfında mahallî en büyük mülkiye memuru vilâyete, Dahiliye Vekâletine irsali vemukarrarat hulâsalarının ittihazı karar tarihinden itibaren 58 saat zarfında belediye dairesi methalinde neşir ve ilânı meşruttur.

MADDE 56 — Belediye meclisinde müzakere olunacak maddeler reis tarafından meclise tevdi olunur. Âzadan her biri dahi beldeye ait vazaif cümlesinden bulunan maddelere dair tekliflerde bulunabilir. teklif meclisçe kabul edilip ruznameye alınır.

MADDE 57 — Belediye meclislerine belediye erisi riyaset eder.

Reis meclisi miadı kanunisinde küşat müzakereleri idare, kararları istihsâl ve ilân ve tebliğ ve hitamı mesaiyi beyan eyler.

Meclisin her seneye ait ilk içtimamda meclis âzası kendi içlerinden bir reis vekili ve lüzumu kadar kâtip intihap eder. Reisin gaybubetinde reis

MADDE 55 — Meclisin müzakeresi alenidir. Reis tarafından teklif vukuunda meclisin ekseriyetle vereceği karar üzerine hafi celse akdolunabilir. Hafi ve alenî zabıtname hulâsalarının her içtima müddetinin hitamını takip eden on gün zarfında mahallî en büyük mülkiye memuru vasıtasile vilâyete, Dahiliye Vekâletine irsali ve mukarrarat hulâsalarının ittihazı karar tarihinden itibaren kırk sekiz saat zarfında belediye dairesi methalinde neşir ve ilânı meşruttur. Aktolunacak hafi celseden ve ruznamesinden en büyük mülkiye memuruna malûmat verilir. Bu celseden en büyük mülkiye memuru bizzat bulunabileceği gibi bir memur da gönderebilir.

MADDE 56 — Belediye meclisinde müzakere olunacak maddeler reis tarafından meclise tevdi olunur. Âzadan her biri dahil belediyeye ait vazaif cümlesinden bulunan maddelere dair tekliflerde bulunabilir. Teklif meclisçe kabul edilirse ruznameye alınır.

MADDE 57 — Belediye meclisine belediye erisi riyaset eder. Reis meclisi miadı kanunisinde küşat, müzakereleri idare, kararları istihsal ve ilân ve tebliğ ve hitamı mesaiyi beyan eyler. Meclis her teşrinisani içtimamda içlerinden bir reis vekili ve lüzumu kadar kâtip intihap eder. Reisin gaybubetinde reis vekili riyaset vazifesini ifa eder.

ların müddeti en çok on beş gündür.

Bu müddetlerden evvel vazife bitmezse vali on beş günden fazla olmamak üzere müzakere müddetlerini uzatarak sebeplerini Dehiliye Vekâletine bildirir. Mühim ve müstacel bir iş çıkarsa belediye reisinin yazılı daveti veya âzadan üçte birinin esbabı mucibeli talep ve teklifi üzerine veyahut valinin resen emrile meclisler fevkalâde olarak toplanırlar. Fevkalâde ihtimalarda davete sebep olan maddeden gayri bir iş müzakere edilemez.

MADDE 55 — Âdi ve fevkalâde ihtimaların ruznamesi belediye reisi tarafından en az bir hafta evvel umum belediye âzasının beldedeki adreslerine gönderilir ve mahallî gazeteler ve sair münaşip vasıtalarla ilân edilir. Müstacel hallerde bu müddet üç güne indirilebilir.

Açık ve gizli toplanmalar

MADDE 56 — Meclis müzakeresi açıktır. Reis veya âza tarafından teklif vukuunda meclisin ekseriyetle vereceği karar üzerine gizli celse yapılabilir. Açık ve gizli celselerdeki karar hulâsalarının mahalli en büyük mülkiye memuruna verilmesi ve kararların verildiği tarihten itibaren kırk sekiz saat zarfında hulâsalarının belediye kapısına asılmak suretile neşir ve ilânı meşruttur. Yapılacak gizli celseden ve ruznamesinden en büyük mülkiye memuruna malûmat verilir. Bunlar, gizli celselere bizzat girebilecekleri gibi bir memur da gönderebilirler.

Müzakere edilecek maddelerin reis tarafından

meclise verilmesi, âzanın teklif hakkı

MADDE 57 — Belediye meclisinde müzakere olunacak maddeler reis tarafından meclise tevdi olunur.

Âzadan her biri dahi belediyeye ait vezaif cümlesinden bulunan maddelere dair tekliflerde bulunabilir. Teklif meclise kabul edilirse ruznameye alınır.

vekili riyaset vazifesini ifa eder.

MADDE 58 — Meclis âzası mürettep adedinin yarısından fazla âza hazır bulunmadıkça müzakere icra ve mevcut âzanın yarısından fazlasının reyini inzıam etmedikçe karar ittihaz edemez. Reylerde müsavat vukuunda reisin bulunduğu taraf tercih olunur. Âzanın her biri bizzat reyini verir. Bütçe müzakeratında esami tayinile rey verilir. Meclisin çalışma usulü Dahiliye Vekâletince bir talimat ile tespit olunur.

MADDE 59 — Belediye reisinin bir senelik icraatına dair meclise vereceği raporun müzakeresi esnasında meclise müntahap reis vekili tarafından riyaset olunur.

MADDE 60 — Meclis âzasından her biri belediye işlerinden her hangi bir madde hakkında meclis riyasetine takrir vererek sual edebilir. Sual takriri münderecatı meclis adedi mürettibinin ekseriyetince varit görüldüğü takdirde ruznameye alınır. Belediye reisi veya memur edecekleri zevat suale meclis huzurunda cevap verirler. Cevap meclisi mürettep adedinin ekseriyetince kâfi görülmedikçe 92 inci maddenin son fıkrası mucibince muamele yapılır.

MADDE 61 — Belediye meclisi her içtima müddeti için ruznamedeki mesaili tetkik etmek üzere encümen teşkil edebilir. Encümenler meclisin içtima günleri arasında içtima eder Mütalealarını meclise bildirirler.

MADDE 62 — Belediye meclisi lüzum gördüğü zaman belediyenin umum devairinin bilumum muamelâtını, bilumum evrak ve defterlerini tetkiş ve tetkik etmek üzere kendi âzası meyanından

MADDE 58 — Meclis âzası mürettep adedinin yarısından fazla âza hazır bulunmadıkça müzakere icra edemez. Kararlar ekseriyetle ittihaz olunur. Reylerde müsavat vukuunda reisin bulunduğu taraf tercih olunur. Âzadan her biri bizzat reyini verir. Bütçe müzakeratında esami tayini ile rey verilir. Meclisin çalışma usulü Dahiliye Vekâletince bir talimatname ile tespit olunur.

MADDE 59 — Aynen

MADDE 60 — Aynen

MADDE 61 — Aynen

MADDE 62 — Meclis lüzum görürse içlerinden bir kaç âzayı hesabat vemuamelâtı tetkişe memur edebilir. Bu tetkiş heyeti hariçteki mütehasıslardan istifade edebilir. Neticei tetkişat nihayet

Meclise reis riyaset eder, reis vekilleri

MADDE 58 — Belediye meclisine belediye reisi riyaset eder. Reis meclisi miadı kanunisinde kışat, müzakereleri idare, karaları istihsal ve ilân ve tebliğ ve hitamı mesaiyi beyan eyler.

Meclis her teşrinisani içtimamda işlerinden iki reis vekili ve lüzumu kadar kâtip intihap eder. Reis bulunmazsa birinci reis vekili, buda bulunmazsa ikinci reis vekili reislik vazifesini yapar.

Müzakere için yarıdan fazla âza bulunması

MADDE 59 — Meclis âzası mürettep adedinin yarısından fazla âza hazır bulunmadıkça müzakere icra edemez. Kararlar mevcut âzanın ekseriyetile ittihaz olunur. Reylerde müsavat vukuunda reisin bulunduğu taraf tercih olunur. Âzadan her bir bizzat reyini verir. Bütçe müzakeratında esami tayini ile rey verilir. Meclisin çalışma usulü Dahiliye Vekâletince bir talimatname ile tespit olunur.

Reis ne zaman yerini reis vekiline bırakır

MADDE 60 — Belediye reisinin bir senelik icraatına dair meclise vereceği raporun müzakeresi esnasında meclise müntahap reis vekili tarafından riyaset olunur.

İstizah

MADDE 61 — Meclis âzasından her biri belediye işlerinden her hangi bir madde hakkında meclis riyasetine takrir vererek istizah edebilir. İstizah takriri münderacatı meclis adedi mürettebinin ekseriyetince varit görüldüğü takdirde ruznameye alınır. Belediye reis veya memur edecekleri zevat istizaha meclis huzurunda cevap verirler. Cevap meclisin mürettep adedinin ekseriyetince kâfi görülmediği takdirde 76 mcr maddenin son fıkrası mucibince muamele yapılır.

Encümenler

MADDE 62 — Belediye meclisi her içtima müddeti için ruznamedeki meseleleri tetkik etmek üzere encümenler teşkil edebilir. Encümenler mütaalealarını o içtima müddeti içinde meclise bildi-

bir veya bir kaçını bir sene için memur edebileceği gibi senelik varidatı yüz bin lirayı tecavüz eden belediyeler meclisleri kendi âzası meyanından veya hariçten bir hesap müfettişi tayin edebilirler. Bunlar teftişat neticesini belediye reisine ve meclise raporla bildirirler. Bu hesap müfettişlerinin vazife ve salâhiyetleri Dahiliye Vekâletince tespit olunur.

MADDE 63 — Belediye meclisi tarafından lüzum gösterildiği takdirde belediye reisi ve belediye encümeni âzası ve devair rüesası bizzat meclise gelerek izahat itasına mecburdurlar.

MADDE 64 — Meclis reisi meclisin intizam ve inzibatını teminle vazifedardır. Belediye reisi dahili nizamname ahkâmını ihlâl eden belediye âzası hakkında mezkûr nizamnameye tevfiği muamele eder. Samiin kısmından nümayiş veya gürültü yapan her hangi bir şahsı içtima salonundan ihraca reis salâhiyettardır. Bu hususta reis belediye zabıtasını istihdam edebilir. Bir cürüm vukuunda reis zabıtai adliye sıfatile tahkikatı iptidaiye iera ve evrakı müddei umumiliğe tevdi eder.

MADDE 65 — Hususî menafii belediyenin menafii ile tearuz eden mesailde alâkadar meclis âzası müzakereye ve reye iştirâk edemez.

MADDE 66 — Belediye meclisinin müzakere-tini kayda mahsus olan zabıtnamesi her müzakereyi mütakip meclis reisi ve meclişe âzalar arasından müntahap kâtipler tarafından imza olunur.

MADDE 67 — Belediye meclisinin içtimamda mürettep âzanın ekseriyeti hazır değilse meclis re-

ertesi içtimamı bidayetinde belediye reisinin de mutaleası alındıktan sonra meclise arz olunur.

MADDE 63 — Belediye reisi belediyeye ait umur ve muamelâtta meclise lâzım gelen izahat ve sorulan suallerin cevaplarını vermeğe mecburdur. Reis bu suallerin cevaplarını vermeğe encümen âza ve devair rüesasını da memur edebilir. Verilen izahat ve cevaplar kâfi görülmediği takdirde meclis resen encümen âzasından sual sorabilir.

MADDE 64 — Meclis reisi meclisin nizam ve intizamını teminle vazifedardır. Belediye reisi dahili nizamname ahkâmını ihlâl eden belediye âzası hakkında mezkûr nizamnameye tevfiği muamele eder. Samiin kısmından nümayiş veya gürültü yapan her hangi bir şahsı içtima salonundan ihraca reis salâhiyettardır. Bu hususta reis belediye zabıtasını istihdam edebilir.

MADDE 65 — Meclis âzası ba mukavelename alâkadar olduğu hususatta ve kendisinin veya karısının ve küçük oğlan çocuklarının tahtı tasarrufunda bulunan emlâkin istimlâk, isticar ve mubaayaasında müzakerata iştirak edemez.

MADDE 66 — Aynen

MADDE 67 — Aynen

rirler.

Hesapların teftişi için seçilen âzanın vazifesi

MADDE 63 — Meclis lüzum görürse içlerinden bir kaç âzayı hesabat ve muamelâtı teftişe memur edebilir. Bu teftiş heyeti hariçteki mütehassıslardan da istifade edebilir. Neticeî teftişat nihayet ertesi içtimam bidayetinde belediye reisinin de mütaleası alındıktan sonra meclise arz olunur. Reisin sorulan suallere cevap vermek mecburiyeti

MADDE 64 — Belediye reisi belediyeye ait işlerden meclise lâzımgelen izahatı ve sorulan suallerin cevaplarını vermeğe mecburdur. Reis bu suallerin cevaplarını vermeğe encümen âza ve devairi rüesasını da memur edebilir. Verilen izahlar ve cevaplar kâfi görülmediği takdirde meclis resen encümen âzasından sual sorabilir.

Meclisin nizam ve intizamı

MADDE 65 — Meclis reisi meclisin nizam ve intizamını temin ile mükelleftir. Dahilî nizamname hükümlerini bozan âza hakkında bu nizamname göre muamele yapar. Müzakereyi dinlemeğe gelenlerden nümayiş ve gürültü yapanlar içtima salonundan çıkarılır. Reis bu hususta belediye zabıtasını istihdam eder.

Âzanın karara iştirak edemeyeceği meselelerin müzakereleri

MADDE 66 — Meclis âzası mukavelename ile alâkadar olduğu hususatta kendisinin veya (27) inci madde mucibince kendisile bir mecliate içtimar caiz olmıyan akrabasının tahtı tasarrufunda bulunan emlâkin istimlâk, isticar ve mübayaesında müzakerata iştirak edemez.

Zaptın imzası

MADDE 67 — Belediye meclisinin müzakeratını kayda mahsus olan zabıtnameşi her müzake-

isi tatil ve en az üç gün sonra içtima etmek üzere günü tespit ve mahallî vasıtalarla ilân eder. İkinci içtimada kaç âza olursa olsun mevcut âza ile müzakere yapılır ve karar verilir.

MADDE 68 — üç in'ikat bilâmazeret hazır bulunmiyan meclis âzası meclis kararile istifa etmiş addolunurlar.

MADDE 69 — Meclis aşağıda gösterilen işler hakkında müzakere icra ve karar ita eder:

- 1 - Bütçe ve bir senelik mesai programı,
- 2 - Kat'î hesap,
- 3 - Tahsisatı münzamma veya bütçede tadilât veya fasıldan fasıla münakale,
- 4 - İkrazlar, istikrazlar,
- 5 - Senesi içinde ödenmek şartile avanslar,
- 6 - Kanunlarla vazedilmiş olan belediye vergi ve resimlerine ait tarifeler,
- 7 - Belediye vergi ve resimlerinin taallük ettiği hususat haricinde belediye dairesi tarafından ifa olunacak hizmetlere mukabil alınacak ücret tarifeleri,
- 8 - Belediyenin müstakbel şekli umumî imarat programları mecarî, hava gazı, su, elektrik tenvirat tesisatı mesaili,
- 9 - Bir seneden fazla müddetle veya on bin liradan fazla bedeli senevî ile aktedilecek icar ve isticar mukaveleleri,
- 11 - Menafii umuma mahsus belediye gayri menkul emvalinin bir hizmete tahsisi, ciheti tahsisinin tebdil veya akar haline ifrağı,
- 12 - İvaz mukabilinde vukubulacak teberrüa-

MADDE 68 — Aynen

MADDE 69 — Meclis aşağıda gösterilen işler hakkında müzakere icra ve karar ita eder:

- 1 - Bütçe
- 2 - Kat'î hesap
- 3 - Beş senelik mesai programı
- 4 - Tahsisatı münzamma veya bütçede tadilât veya fasıldan fasıla münakale
- 5 - İkrazlar, istikrazlar
- 6 - Senesi içinde ödenmek şartile avanslar
- 7 - Kanunlarla vazedilmiş olan belediye vergi ve resimlerine ait tarifeler
- 8 - Belediye vergi ve resimlerinin teallük ettiği hususat haricinde belediye dairesi tarafından ifa olunacak hizmetlere mukabil alınacak ücret tarifeleri
- 9 - Beldenin müstakbel şekli umumî imarat programları, mecarî hava gazı, su, elektrik, tenvirat tesisatı mesaili
- 10 - Üç seneden fazla müddetle veya on bin liradan fazla bedeli senevî ile aktedilecek icar ve isticar mukaveleleri
- 11 - Aynen
- 12 - Aynen

reyi müteakip meclis reisi ve meclisce âzalar arasından müntehap kâtipler tarafından imza olunur.

Meclis müzakeresinde ekseriyet olmazsa

MADDE 68 — Belediye meclisinin içtimasında mürettep âzanın ekseriyeti hazır değilse meclis reisi meclisi tatil ve en az üç gün sonra içtima etmek üzere günü tespit ve mahallî vasıtalarla ilân eder. İkinci içtimada kaç âza olursa olsun mevcut âza ile müzakere yapılır ve karar verilir.

Mazeretsiz devam etmiyen âza

MADDE 69 — Birbirini müteakip üç içtima gününde bilâ mazeret içtimalarda hazır bulunmayan âza meclis kararile istifa etmiş addolunur.

tır kabulü,

13 - Müddeabihi bin liradan fazla olan davaların sulhan tesviyesi,

14 - Menafii umuma ait olmak üzere belediye namına verilecek imtiyazat mukaveleleri,

15 - Belediye zabıtası talimatnamelerinin tetkiki,

16 - Kanunen belediyeye mürettep vazife ve salâhiyetler dahilinde olmak şartile reis tarafından tevdi ve âzadan bir veya bir kaç tarafımdan teklif edilen mevaddı saire,

MADDE 70 — 69 uncu maddenin 1,2,4,7,8,13 üncü fıkralarında gösterilen işlere ve 15 inci fıkradaki mezkûr belediye zabıtasına mütaallik talimatnameye ait olan belediye meclisleri mukarreatı, mahallî en büyük mülkiye memurunun tasvibi ile meriyet kesbeder. Mezkûr kararlar mahallî en büyük mülkiye memurları tarafından bir ay zarfında tasdik edilmediği takdirde belediye meclislerinin tetkik talebi üzerine Şurayı Devlet tarafından üç ay zarfında ittihaz olunacak karar kat'idir.

13 - Müddeabihi bin liradan fazla olan davaların sulhan tesviyesi

14 - Aynen

15 - Belediye zabıtası talimatnamelerinin tetkik ve tasdiki

16 - Aynen

MADDE 70 — 69 uncu maddenin 1,2,3,4,5,8,9, 13 üncü fıkralarında gösterilen işler ve 5 inci fıkradaki mezkûr belediye zabıtasına müteallik talimatnameye ait olan belediye meclisleri mukarreatı, mahallî en büyük mülkiye memurunun tasvibi ile meriyet kesbeder. Mezkûr kararlar mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından bir hafta zarfında tasdik edilmediği takdirde belediye meclisinin tetkik talebi üzerine Şurayı Devlet tarafından üç ay zarfında ittihaz olunacak kararlar kat'idir.

Meclisin müzakere edeceği ve karar vereceği işler

MADDE 70 — Meclis aşağıda gösterilen işleri müzakere eder, bunlar hakkında karar verir.

- 1 : Bütçe:
- 2 : Kat'î hesap:
- 3 : On beşinci maddenin otuzuncu fıkrasındaki mesai programı:
- 4 : Tahsisatı munzamme veya bütçede tadilat veya fasıldan fasıla münakale:
- 5 : İkrazlar, istikrazlar:
- 6 : Senesi içinde ödemek şartile avanslar.
- 7 : Kanunlarla vazedilmiş olan belediye vergi ve resimlerine ait tarifler.
- 8 : Belediye vergi ve resimlerinin taallük ettiği hususat haricinde belediye dairesi tarafından ifa olunacak hizmetlere mukabil alınacak ücret tarifeleri.
- 9 : Beldenin müstakbel şekli, umumi inar programları, mecari, hava gazı, su, elektrik tenvirat tesisatı mesaili.
- 10 : Üç seneden fazla müddetle veya on bin liradan fazla bedeli senevi ile aktedilecek icar ve isticar mukaveleleri.

MADDE 71 — Yirmi beş seneden fazla bir müddet için yapılacak ikraz veya istikraz kararları vilâyet idare heyetinin mütaleası üzerine valinin tasvi ve Şurayı Devletın kararıle meriyet kesbeder.

MADDE 72 — Belediye meclisleri tarafından ittihaz edilen mukarrerattan 70 ve 71 inci maddelerde yazılı hususattan gayri mevadda mütaallik meclis mükarreratı kat'idir. Ancak bu kabil mukarreratın usulen ilân tarihinden itibaren on gün zarfında vilâyet merkezi olmıyan beldelerde belediye reisi veya alâkadarlar tarafından vilâyete ve vilâyet merkezi olan beldelerde belediye reisi veya alâkadarlar tarafından Dahiliye Vekâletine müracaatla itiraz olunabilir.

Vilâyete iş'ar edilen itirazat, kaymakamın, mütaleası alınarak vilâyet idare heyetince onbeş gün zarfında vilâyet merkezi olan yerlerde vekâlete arzedilen itirazlar valinin mütaleası alındıktan sonra Devlet Şurasınca üç ay zarfında tetkik ve rüyet olunur. Vaki itirazat ve müracaat üzerine vali meclis kararının tatbikinin tetkik neticesine kadar tehirini emredebilir.

MADDE 71 — Aynen

MADDE 72 — Belediye meclisleri tarafından ittihaz edilen mukarrerattan 70 ve 71 inci maddelerde yazılı olan hususattan gayri mevada mütaallik meclis mukarreratı kat'idir. Ancak bu kabil mukarreratın usulen ilân tarihinden itibaren on gün zarfında vilâyet merkezi olmıyan beldelerde belediye reisi veya alâkadarlar tarafından vilâyete ve vilâyet merkezi olan beldelerde belediye reisi ve alâkadarlar tarafından Dahiliye Vekâletine müracaatla itiraz olunabilir. Vilâyete iş'ar edilen itirazat, kaymakamın mütaleası alınarak vilâyet idare heyetince 15 gün zarfında, vilâyet merkezi olan yerlerde vilâyete arzedilen itirazlar, valinin mütaleası alındıktan sonra bir ay zarfında Şurayı Devletçe tetkik ve rüyet olunur. Vaki itirazat ve müracaat üzerine vali meclis kararının tatbikini tetkik neticesine kadar tehir ettirebilir.

11 : Menafii umuma mauhsus belediye gayri menkul emvalinin bir hizmete tahsisi, eheli tahsisinin tebdil veya akar haline ifrağı.

12 : İvaz mukabilinde vukubulacak teberriyatın kabulü :

13 : Müddeabihi bin liradan fazla olan davaların sulhan tesviyesi.

14 : Menafii umuma ait olmak üzere belediye namına verilecek imtiyazat mukaveleleri.

15 : Belediye zabıtası talimatnamele için tetkik ve tasdikı :

16 : Kanunen belediyeye mürettep vazite ve salâhiyetler dahilinde olarak şartile reis tarâtından tevdi ve âzadan bir veya bir kağı tarafından teklif edilen mevadı saire.

• Meclis kararlarının tasvip ve tasdikı

MADDE 71 — Yetmişinci maddenin 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 13 üncü fıkralarında gösterilen işler ve 15 inci fıkrada mezkûr belediye zabıtasına müteallik talimatnameye ait olan belediye meclisleri mukarreratı, mahallî en büyük mülkiye memurunun tasvibile mer'iyet kesbeder. Bu memurlar mezkûr fıkraları bir hafta zarfında tasdik etmedikleri takdirde belediye meclisinin tetkik talebi üzerine Şurayi Devlet tarafından bir ay zarfında verilecek kararlar kat'idir.

15 seneden fazla ikraz ve istikraz kararları

MADDE 72 — Yirmi beş seneden fazla bir müddet için yapılacak ikraz veya istikraz kararları vilâyet idare heyetinin mütaleası üzerine valinin tasvibi ve Şurayi Devletin kararile mer'iyet kesbeder.

MADDE 73 — Adı ve fevkalâde içtimalar haricinde veya vazife ve salâhiyeti kanuniye hilâfında veya Devlet kanun ve nizamlarını veya elli beşinci maddede musarrah aleniyet esasına mugayir olarak ittihaz edilen meclis kararları valinin talebi üzerine vilâyet idare heyeti tarafından vilâyet merkezi olan mahallerde Dahiliye Vekâletinin talebi üzerine Devlet Şurasınca tetkik olunarak hükümsüz addolunur.

MADDE 74 — Belediye meclislerinin rey ve mutalea beyanına mecburiyetleri kanun ve nizamlarla tasrih edilen hususatta mahalli en büyük mülkiye memurunun vaki olan müraacaatı üzerine belediye meclisleri rey ve mütalealarını beyana mecburdurlar. Beldenin menafine müteallik işler için belediye meclisleri rüesayı memurini mülkiye vesateti ile talep ve temennilerini alâkadar Devlet dairelerine iblâğ edebilirler.

MADDE 75 — Belediye reisi, belediye meclisine her içtima devresinin bidayetinde meclis mukareratının tatbikatına, belediyenin hali malisine, taahüdatı mevcude ve münakidenin sureti ifasına dair bir senelik mesai raporu verir.

Meclis rapordaki izahatı mürettep adedinin ekseriyetile kâfi görmezse keyfiyet rapordaki izahat ve müzakeratı aynen ihtiva eden zabıtname ile birlikte müntahap meclis reis vekili tarafından vilâyet merkezi olmiyan yerlerde valiye, vilâyet merkezi olan yerlerde Dahiliye Vekâletine mazbata ile iş'ar olunur. Bu iş'arat üzerine vilâyet ve ya vekâlet hakemdir.

Belediye meclisinin ademi kifayet kararı kaza belediye reisi hakkında valii vilâyet belediye reisi hakkında Dahiliye Vekili tarafından tasvip edildiği takdirde belediye reisi infisâl eder.

MADDE 73 — Adı ve fevkalâde içtimalar haricinde veya vazife ve salâhiyeti kanuniye hilâfında veya Devlet kanun ve nizamnamelerine mugayir olarak ittihaz edilen mülhakat meclisi kararları valinin talebi üzerine vilâyet idare heyeti tarafından, vilâyet merkezi olan mahallerde Dahiliye Vekâletinin talebi üzerine Devlet Şurasınca tetkik olunarak hükümsüz addolunur.

MADDE 74 — Aynen

MADDE 75 — Aynen

Meclisce kat'i olarak verilen kararlara itiraz

MADDE 73 — Belediye meclisleri tarafından ittihaz edilen mukarrerattan 71, 72 inci maddelerde yazılı olan hususattan gayri mevada müteallik meclis mukarreratı kat'idir. Ancak bu kabil mukarrerata usulen ilân tarihinden itibaren on gün zarfında vilâyet merkezi olmıyan beldelerde belediye reisi veya alâkadarlar tarafından vilâyete; vilâyet merkezi olan beldelerde belediye reisi veya alâkadarlar tarafından Dahiliye Vekâletine müracaatla itiraz olunabilir. Vilâyete iş'ar olunan itirazlar kaymakamın mütaleası alındıktan sonravilâyet idare heyetince nihayet on beş gün zarfında; vilâyet merkezi olan beldelerde vekâlete yapılan itirazlar valinin mütaleası alındıktan sonra nihayet bir ay zarfında Şurayi Devletçe tetkik ve bir karara raptolunur. Yapılan itiraz ve müracaatların yukarıda yazılı alâkadar makamlarca tetkiki neticesine kadar vali meclis kararlarının tatbik ve icrasını tehir ettirebilir.

Hükümsüz bırakılacak kararlar

MADDE 74 — Âdi ve fevkalâde içtimalar haricinde veya vazife ve salâhiyeti kanuniye hilâfında veya Devlet kanun ve nizamnamelerine mugayir olarak ittihaz edilen mülhakat meclisi kararları valinin talebi üzerine vilâyet idare heyeti tarafından, vilâyet merkezi olan mahallerde Dahiliye Vekâletinin talebi üzerine Devlet Şurasınca tetkik olunarak hükümsüz addolunur.

Mecilisin, mütalea beyanına, karar vermeğe mecbur olduğu hususlar, ve temenni kararları

MADDE 75 — Belediye meclislerinin rey ve mütalea beyanına mecburiyetleri kanun ve nizamlarla tasrih edilen hususatta mahallî en büyük mülkiye memurunun vaki olan müracaatı üzerine belediye meclisleri rey ve mütalealarını beyana mecburdurlar. Beldenin menafiine müteallik işler için belediye meclisleri mahallî en büyük mülkiye memurları vesatatile talep ve temennilerini alâkadar Devlet dairelerine iblâğ edebilirler.

Dördüncü fasıl

Belediye encümeni

MADDE 76 — Belediye encümeni belediye reisi ile müntehap encümen âzasından ve 88 inci maddede muharrer daire reislerinden müteşekkildir. Belediye encümenin tabii âza miktarının nisfından az olmak şartile belediye meclisleri tarafından kendi âzası arasında lüzumu kadar fahrî encümen âzası intihap olunur müntehap fahrî encümen âzasının müddeti dört senedir. Müntehap encümen âzasına belediye meclisince lüzum görüldüğü takdirde belediye meclisinin tayin edeceği miktar huzur hakkı verilir. Belediye zabıtası âmiri ve belediye müfettişleri encümene dahil değildirler.

MADDE 77 — Encümen, belediye reisinin ve ya tevkil edeceği zatın riyasetinde adedi mürettebin yarından fazlasının huzurile toplanır ve mevcudün yarından fazlasının reyinin inzimamile ittihazı karar eder. Encümenin içtima günlerini kendisi evvelce tespit eder ve muayyen günlerde muntazaman içtima eder. Encümene havale edilmiş olan evrakın nihayet bir hafta içinde müzakere edilmesi mecburidir.

MADDE 78 — Encümen heyeti her üç ay için âzası arasından ikisini, muhasebe kuyudat ve hesabatının lâakal on beş günde bir muntazaman teftiş ve mürakabesine memur edecektir. Bu mürakipler, tetkikat ve teftişat neticesini muntazaman raporla encümene bildirecektir.

Dördüncü fasıl

Belediye encümeni

MADDE 76 — Belediye encümeni belediye reisi ile müntehap encümen âzasından ve 88 inci maddede muharrer daire reislerinden müteşekkildir. Belediye encümeni tabii âza miktarının nisfından az olmak şartile belediye meclisleri tarafından kendi âzası arasında lüzumu kadar fahrî encümen âzası intihap olunur. Müntehap fahrî encümen âzasının müddeti bir senedir. Müntehap encümen âzasına belediye meclisinde lüzum görüldüğü takdirde belediye meclisinin tayin edeceği miktar huzur hakkı verilir. Belediye zabıtası âmiri ve belediye müfettişleri encümene dahil değildirler.

MADDE 77 — Encümen belediye reisinin ve ya tevkil edeceği zatın riyasetinde adedi mürettebin yarından fazlasının huzurile toplanır ve ekseriyetle ittihazı karar eder. Encümen içtima günlerini kendisi evvelce tespit eder ve muayyen günlerde muntazaman içtima eder. Encümene havale edilmiş olan evrakın nihayet bir hafta içinde müzakere edilmesi mecburidir.

MADDE 78 — Aynen

Reisin senelik raporu

MADDE 76 — Belediye reisi, belediye meclisine her içtima devresinin bidayetinde meclis mukarreratının tatbikine, belediyenin hali malisine, taahhüdatı mevcude ve münakidenin sureti ifasma dair bir senelik mesai raporu verir.

Meclis rapordaki izahatı mürettep adedinin ekseriyetile kâfi görmezse keyfiyet rapordaki izahat ve müzakeratı aynen ihtiva eden zabıtname ile birlikte müntehap meclis reis vekili tarafından vilâyet merkezi olmıyan yerlerde valiye, vilâyet merkezi olan yerlerde Dahiliye Vekâletine mazbata ile iş'ar olunur.

Bu iş'ar üzerine vilâyet veya vekâlet hakemdir. Belediye meclisinin ademi kifayet kararı kaza belediye reisi hakkında vali, vilâyet belediye reisi hakkında Dahiliye vekili tarafından tasvip edildiği takdirde belediye reisi infisal eder.

Dördüncü fasıl

Belediye encümeni

Encümende bulunanlar

MADDE 77 — Belediye encümeni, belediye reisile müntehap encümen âzasından ve seksen sekizinci maddede yazılı daire reislerinden teşekkül eder. Belediye encümenine mansup âzanın nisfını tecavüz etmemek ve ikiden aşağı olmamak şartile belediye mecliselri tarafından kendi âzası arasından lüzumu kadar fahrî âza intihap olunur. Müntehap fahrî encümen âzasının müddeti bir senedir. Meclisçe lüzum görülürse fahrî encümen âzalarına hakkı huzur verilir. Hakkı huzurun miktarını meclis tayin eder.

Belediye zabıta âmiri ve belediye müfettişleri encümene dahil değildirler.

Reislik, ekseriyet, içtima gününü tayin, gelen işleri bir hafta-içinde müzakere

MADDE 78 — Encümen belediye reisinin veya tevkil edeceği zatın riyasetinde adedi mürettebin yarısından fazlasının huzurile toplanır. ve ekseriyetle ittihazı karar eder. Encümen içtima günlerini kendisi evvelce tespit eyer ve muayyen günlerde muntazaman içtima eder. Encümene havale edilmiş olan evrakın nihayet bir hafta içinde müzakere edilmesi mecburidir.

MADDE 79 — Belediye reisleri ve encümenin tabii âzası buldukları şehirde resen veya iştiraken ticaret yapamazlar.

MADDE 80 — Encümen âzası hususî surette alâkadar olduğu mesail hakkındaki müzakerelerde bulunamaz.

MADDE 81 — Belediye reisi, beldenin umumî muamelât ve idaresinden ve encümen âzası vazifelerinden dolayı meclise karşı mes'uldurlar.

Beldiye daire baş amirleri, belediye reisi tarafından belediye meclisine teklif olunarak meclis tarafından intihap olunur. Bunlar, belediye reisine tabi ve ona karşı mes'uldürler.

MADDE 82 — Belediye encümeni, encümene ait tetkikatı teshil üzere encümen âzası meyanından tetkikat heyetleri teşkil edebilir.

Encümenin vazifeleri

MADDE 83 — 1 - Belediye reisi tarafından hazırlanan bütçenin ilk tetkiki,

2 - Aylık icmallerin tetkik ve mürakabesi, müzayedede münakasa şartnamelerinin ve ihalelerin ve pazarlık kararlarının tetkik ve tasdiki, kat'i hesap hakkında meclise mütalea beyanı ve muhasebe hesaplarını tetkik ile zimmet ve beraet hakkında mazbata tanzimi,

3 - İstimlâk edilecek yerler hakkında hususî kanuna tevfiikan karar itası,

4 - Gayri melhuz masarife ait tahsisatın sarfı mahallinin tayini,

5 - Bütçede bir fasıl dahilindeki maddeler arasında münakale icrası,

6 - Belediye idarelerine mevzu vazai fin icrasını temin için belediye tenbihatı ıstarı,

7 - Nakliye vesaitine mahsus ücretler ve tarifelerle zarurî havayice mahsus narkların tespiti,

MADDE 79 — Belediye encümenin tabii âzası buldukları şehirde resen veya iştiraken ticaret yapamazlar.

MADDE 80 — Aynen

MADDE 81 — Aynen

MADDE 82 — Aynen

Encümenin vazifeleri

MADDE 83 — 1 - Belediye reisi tarafından hazırlanan bütçenin ilk tetkiki,

2 - Aylık icmallerin tekik ve mürakabesi müzayedede, münakasa şartnamelerinin ve ihalelerin ve pazarlık kararlarının tetkik ve tasdiki, kat'i hesap hakkında meclise mutalea beyanı ve muhasebe hesaplarını tetkik ile zimmet ve beraet hakkında mazbata tanzimi,

3 - İstimlâk edilecek yerler hakkında hususî kanununa tevfiikan karar itası,

4 - Gayri melhuz masarife ait tahsisatın sarfı mahallinin tayini,

5 - Bütçede bir fasıl dahilindeki maddeler arasında münakale icrası,

6 - Belediye idarelerine mevdu vazai fin icrasını temin için belediye tenbihatı ister,

7 - Nakliye vesaitine mahsus ücretler ve tarifelerle zarurî havayice mahsus narkların tespiti,

Hesapların tetkiki

MADDE 79 — Encümen heyeti her üç ay için müntehip âzası arasından ikisini; muhasebe, kayıt ve hesaplarını lââkal on beş günde bir teftiş ve mürakabeye memur eder. Bu mürakipler teftiş ve tetkikleri neticesini raporla encümene bildirirler.

Âzanın karar iştirak edemiyeceği meselelerin müzakeresi

MADDE 80 — Encümen âzası hususî surette alâkadar oldukları meselelerin müzakeresinde bulunamazlar.

Reis ve encümen âzasının mesuliyetleri

MADDE 81 — Belediye reisi beldenin umumî muamelât ve idaresinden encümen âzası vazifelerinden dolayı meclise karşı mes'uldürler.

Encümenleri teşkil edeceği tetkik heyetleri

MADDE 82 — Belediye encümeni encümene ait tetkikleri kolaylaştırmak üzere encümen âzası arasından tetkiki heyetleri teşkil edebilir.

Encümenin vazifesi

MADDE 83 —

1 : Belediye reisi tarafından hazırlanan bütçenin ilk tetkiki

2 : Aylık iemallerin tekik ve mürakabesi, müzayede, münakasa şartnamelerinin ve ihalelerin ve pazarlık kararlarının tetkik ve tasdiki, kat'i hesap hakkında meclise mütalea beyanı ve muhasebe hesaplarını tetkik ile zimmet ve beraat hakkında mazbata tanzimi.

3 : İstimlâk edilecek yerler hakkında hususî kanuna tevfikî karar itası.

4 : Gayri melhuz masarife ait tahsisatın sarf mahallerinin tayini.

5 : Bütçe de bir fasıl dahilindeki maddeler arasında münakale icrası.

6 : Belediyelere verilen vazifelerin ifasını temin için belediye, tenbihleri ısdarı.

7 : Nakliye vesaitine mahsus üçürat ve tarifelerle zarurî havayice mahsus narkların tespiti.

8 - Belediye menkul emvalinden icap edenlere müzayede kaimelerile satışa arzı,

9 - 16 nisan 340 tarihli ve 486 numaralı belediye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki kanuna tevfikân hükümler itası,

10 - Belediye memurlarının intihap, terfi, idareten tecziye veya taltifleri ve azil ve tekaüde sevkleri hakkında belediye riyasetinden vaki olacak tekliflerin tetkiki ve karara raptı,

MADDE 84 — Reis tarafından havale ve tevdi edilmeyen hususat hakkında encümen karar veremez.

MADDE 85 — Mazeretsiz sıra ile üç gün içtimaa gelmiyen müntahap encümen âzası istifa etmiş sayılır.

MADDE 86 — Belediyenin kat'î hesap cetvelleri ait olduğu senenin hitamından itibaren altı ay mürrurunda belediye encümeni kararile belediye reisi tarafından tetkik ve tasdik olunmak üzere meclise tevdi olunacaktır.

MADDE 87 — Belediye reisi encümen mukareratını kanuna ve menafii umumiyeye muhalif gördüğü surette kararın icrasını tehir ve evrakı vilâyet idare heyetince tetkik olunmak üzere valiyeye irsal eder. İdare heyetinin kararına tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün zarfında belediye reisi ve encümen tarafından itiraz bulunduğu surette Şurayı Devletçe evrakın vurudu tarihinden itibaren Şurayı Devletçe iki ay zarfında tetkik ve karara raptolunur.

Beşinci fasıl

Belediyelerde vazifei icraiye

A — Belediye heyetleri memurin ve müstahdemini

MADDE 88 — Belediye reisinin emri altında

8 - Belediye menkul emvalinden icap edenlerin müzayede kaimeleri ile satışa arzı,

9 - 16 nisan 340 tarihli ve 486 numaralı belediye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki kanuna tevfikân hükümler itası,

MADDE 84 — Aynen

MADDE 85 — Aynen

MADDE 86 — Aynen

MADDE 87 — Belediye reisi encümen mukareratını kanuna ve menafii umumiyeye muhalif gördüğü takdirde kararın icrasını tehir ve evrakı kaza idare heyetince, bu muamele merkezi vilâyet belediyesinde mütahaddis ise vilâyet idare heyetince tetkik olunmak üzere kaymakamlığa ve vilâyete tevdi eder. İdare heyetinin kararına tebliğ tarihinden itibaren on beş gün zarfında belediye reisi veya encümen tarafından itiraz bulunduğu surette kazalar için vilâyet idare heyetince ve merkezi vilâyet belediyeleri için Şurayı Devletçe evrakın vurudu tarihinden itibaren bir ay zarfında tetkik ve karara raptolunur.

MADDE 88 — Aynen

8 : Belediye menkul emvalinden icap edenlerin müzayede kaimelerile satışa çıkarılması.

9 : 16 nisan 340 tarihli ve 486 numaralı belediye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki kanuna tevfikân hükümler itası (Bu hükümler, itiraz vukuunda 959 numaralı kanun mucibince tekike tabidir.) .

10 : Belediye memurlarının intihap, terfi, idareten tecziye veya taltifleri ve azil ve tekaüde sevkleri hakkında belediye riyasetinden vaki olacak teklifelerin tetkiki ve karara rapti.

encümene reis tarafından verilmeyen işeler için encümen karar veremez

MADDE 84 — Reis tarafından havale ve tevdi edilmeyen hususat hakkında encümen karar veremez.

Encümen âzasının müstafa addi

MADDE 85 — Mazeretsiz sıra ile üç içtima günü içtimada bulunmayan encümen âzası istifâ etmiş sayılır.

Kat'î hesap cetvelleri

MADDE 86 — Belediyenin kat'î hesap cetvelleri ait olduğu senenin hitamından itibaren altı ay içinde belediye encümeni kararile belediye reisi tarafından tetkik ve tasdik olunmak üzere meclise verilir.

Reisin encümen kararlarına itirazı

MADDE 87 — Belediye reisi encümen mukareratını kanuna ve menafii umumiyeye muhalif gördüğü takdirde kararın icrasını tehir ile evrakı idare heyetlerince tetkik olunmak üzere mahalli en büyük mülkiye memuruna tevdi eder.

İdare heyeti kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün zarfında belediye reisi veya encümen tarafından yapılan itirazlar, vilâyet merkezi olmıyan beldeler için vilâyet idare heyetince; vilâyet merkezi olan beldeler için de evrakın geldiği günden itibaren bir ay içinde Şurayı Devletce tetkikat yapılarak karara raptolunur.

Beşinci fasıl

Belediyelerde icraî vazifeler

A — Belediye heyetleri memur ve müstahdemleri

Baytar müdürü, başbaytar veya baytar.

Belediye baş âmirleri, inemur ve müstahdemleri

MADDE 88 — Belediyelerde reis ve lüzumu

lüzumu kadar reis muavinleri, umuru tahririye müdürü veya başkâtip umuru hesabiye müdürü veya muhasebeci umuru sıhhiye müdürü veya ser tabip, umuru baytariye müdürü veya serbaytar heyeti fenniye müdürü veya ser mühendis, heyeti teftişiye müdürü veya sermühendisten ve lüzumu halinde umuru hukukiye müdürü veya müşavir avukattan ve belediye şubelerinde başkâtip, muhasebeci, sertabip, serbaytar ve sermühendis gibi memurin rüesasından ibarettir. Bunların emri altında lüzumu kadar yazı, hesap, fen, sıhhiye, baytariye, idare, teftiş belediye zabıtası ve itfaiye ve emsali memurlarla ketebe ve müstahdemin ve amele bulunur adet ve maaş kadroları bütçe ile tespit ve tasdik olunur.

MADDE 89 — Belediye reisleri hemşehriler içinden ve hariçten sekiz sene için gizli rey ile ve üçte iki ekseriyeti âra ile ve muavinleri belediye reisinin teklifi üzerine sekiz sene için gizli rey ile ve ekseriyeti âra ile belediye meclisi tarafından intihap olunur. İlk intihapta reylerde mat-lup ekseriyet hasil olmazsa en çok rey alan üç namzet tekrar intihaba arz olunur. Bunlardan en çok rey alan intihap edilir.

Belediye reisi intihabında meclise âzadan en yaşlısı riyaset eder. Reis intihabı, valinin ve vilâyet merkezi belediyeler için Dahiliye Vekilinin tasdikile kat'ileşir. Reislige intihap olunan zatın vali veya Dahiliye Vekili tarafından intihap mazbatalarının vusulünden itibaren onbeş gün zarfında tasdik veya reddedilmesi lâzımdır. On beş gün zarfında tasdik veya reddedildiği bildirilmezse tasdik edilmiş addolunur. Bu müddet zarfında tasdik edilmediği takdirde belediye meclisi evvelki intihap muamelesi vechile intihap edeceği zatı arz eyler. Bu da vilâyet veya vekâletçe tasdik olunmadığı takdirde meclis fesh olunarak yeniden belediye meclisi intihabı yapılır. Yeni meclis tarafından yapılan reis intihabı 24,25,26, 27, ve 93 üncü maddelere muvafık olmak şartile kat'idir.

MADDE 89 — Aynen

kadar muavinden sonra daire baş amirleri şunlardır:

Yazı işleri müdürü veya baş kâtip

Hesap işleri müdürü veya muhasebeci.

Sıhhat işleri müdürü, baş tabip veya tabip.

Baytar müdürü, başbaytar veya baytar.

Fen işleri müdürü baş mühendis veya mühendis,

Teftiş heyeti müdürü, başmüfettiş veya müfettiş.

Lüzumu halinde zat, ve hukuk işleri müdürleri veya müşavir avukat.

Belediye şubelerinde baş amirler şunlardır:

Başkâtip, muhasebeci, baştabip veya tabip, başbaytar veya baytar, başmühendis veya mühendis.

Bunların emri altında lüzumu kadar yazı, ve hesap, fen, sıhhat, baytariye, idare, teftiş, belediye zabıtası ve itfaiye memurlarile ketebe müstahdemler ve amele bulunur.

Bunların adet, maaş ve kadroları bütçe ile tespit ve tasdik olunur.

Reis intihabı

MADDE 89 — Belediye reisleri meclisten veya bu kanuna göre intihap olunmak hakkını haiz olmak üzere hemşehriler içinden veya hariçten dört sene için gizli rey ile âza adedi mürettebinin ekseriyeti ile meclis tarafından intihap olunur. İlk intihapta reylerde matlup ekseriyet hasıl olmazsa en çok rey alan üç namzet tekrar intihaba arz olunur. İkinci intihapta bunlardan en çok rey alan intihap edilir. Belediye reisi intihabında meclise âzadan en yaşlısı riyaset ededr.

Reis intihabı vilâyet merkezi olmıyan yerlerde valinin tasdiki ve vilâyet merkezi belediyelerinde Dahiliye Vekilinin inhası ve Reisi cumhurun tasdikle kat'ileşir.

Valiler tarafından on beş gün, Dahiliye Vekili tarafından bir ay zarfında tasdik veya reddedildiği bildirilmezse intihap tasdik edilmiş add olunur. Vilâyet merkezi olmıyan yerlerde belediye reddedildiği takdirde tekrar intihap yapılır. İkinci intihapta aynı zat tekrar ekseriyet kazanırsa intihap neticesi Dahiliye Vekiline arz olunur. Vekilin vereceği karar kat'idir.

Vilâyet merkezi belediye reisi intihabı bir ay zarfında Dahiliye Vekili tarafından reddedilir ve ikinci defa meclis aynı zatın intihabında ve Dahiliye Vekili de rette ısrar ederse meclis başka

MADDE 90 — Fesih vukuunda veya meclis âzasının istifası yahut meclis heyetini teşkil edecek miktarda âza veya ihtiyat âza kalmadığı takdirde kanun dairesinde yeniden intihap yapılmeaya kadar vali veya Dahiliye Vekili tarafından münasip bir zat muvakkat reis nasbolunur. Bu zat encümenin tabii âzasile birlikte belediye encümeni vazâifini ifa eder.

MADDE 91 — Üç bin nüfusu müteceviz olan beldelerde belediye reisi ve muavinleri en az orta mektep tahsilini ve elli binden yukarı nüfuslu belediyelerde reis ve muavinleri yüksek mektep tahsilini ikmâl etmiş olanlardan intihap olunur. Üç binden az nüfuslu beldelerde belediye reisleri en az ilk mektep tahsilini ikmâl etmiş olanlardan intihap olunur. Belediye reisi ve muavinlerinin yeniden intihabı caizdir.

MADDE 92 — Belediye reisleri devrei intihabiye esnasında ancak:

A - Vazifeden mütevellit her hangi bir mahkûmiyetin kat'iyet kesbetmesi;

B - Belediye meclisi âzâlığına intihabı mani veya ondan sükutu müstelzim ahvâl hudusunda;

C - Kanunî vazifesini Hükûmetin tahriri tebliğatına rağmen ifadan istinkâf halinde vali tarafından lüzum görülürse derhal işten el çektirilerek vilâyet idare heyetinin kararile vazifesine nihayet verilir.

MADDE 90 — Fesih vukuunda veya meclis âzasının istifası yahut meclis heyetini teşkil edecek miktarda âza veya ihtiyat âza kalmadığı takdirde kanun dairesinde yeniden intihap yapılmeaya kadar vali veya Dahiliye Vekili tarafından münasip bir zat muvakkat reis vekili nasbolunur. Bu zat encümenin tabii âzası ile birlikte belediye encümeni vazâifini ifa eder.

MADDE 91 — Beş bin nüfusu müteceviz olan beldelerde belediye reisi ve muavinleri en az orta mektep tahsilini ve otuz binden yukarı nüfuslu beldelerde reis ve muavinleri yüksek mektep tahsilini ikmal etmiş olanlardan intihap olunur. Beş binden az nüfuslu beldelerde belediye reisleri en az ilk mektep tahsilini ikmal etmiş olanlardan intihap olunur. Belediye reisi ve muavinlerinin yeniden intihabı caizdir.

MADDE 92 — Belediye reisleri devrei intihabiye esnasında ancak:

A - Vazifeden mütevellit her hangi bir mahkûmiyetin kat'iyet kesbetmesi.

B - Aynen

C - Kanunî vazifesini mahallî en büyük mülkiye âmirinin tahriri tebliğatına rağmen ifadan istinkâf halinde vali tarafından lüzum görülürse derhal işten el çektirilerek vilâyet idare heyetinin kararile vazifesine nihayet verilir. Senelik izahat

bir namzedi intihaba mecburdur. Belediye reislerinin yeniden intihabı caizdir.

Meclis ekseriyeti kalmadığı ve reis bulunmadığı takdirde yapılacak muamele

MADDE 90 — Meclis heyetini teşkil edecek miktarda âza veya ihtiyat âza kalmadığı veya her ne suretle olursa olsun reislik inhilâl ettiği takdirde yapılacak intihap neticesine kadar vali veya Dahiliye Vekili tarafından münasip bir zat reis vekili nasp olunur. Bu zat encümenin tabii âzası ile birlikte belediye encümeni vazifesini ifa eder.

Reislerin vazifeden çıkarılmaları.

MADDE 91 — Belediye resleri devrei intihabıye esnasında ancak:

A : Vazifeden mütevellit bir hareketten dolayı hafif hapis veya hapis ile makûmiyet,

B : Belediye meclisi âzalığına intihabı mani veya ondan sukutu müstelzim ahval vukuunda reislikten sukut ederler.

Reislerin işten el çektirilmeleri

MADDE 92 — Kanunî vazifesini mahallî en büyük mülkiye memurunun tahriri tebliğatına rağmen makbul bir özre müstenit olmaksızın ifadan istinkâf eden reislerin lüzum görülürse vali veya Dahiliye Vekili tarafından eli işten çektirilebilir ve hakkında memurin muhakematı kanunu ahkâmı tatbik olunur.

D - Senelik izahat üzerine meclis mürettep adedinin mutlak ekseriyetince müttahaz ademi kifayet kararının vilâyetçe tasvibi halinde vali tarafından lüzum görülürse derhal işten el çektirilerek vilâyete idare meclisinin kararı ve Dahiliye Vekilinin tasdikile vazifesine nihayet verilir.

MADDE 93 — 92 inci madde mucibince belediye reisinin yeniden intihabı icap eylediği takdirde vali tarafından belediye meclisi iğtimaa davet olunarak yeniden belediye reisi intihabı yapılır.

MADDE 94 — Ankara ve İstanbulda Hükümet lüzum gördüğü takdirde belediye reislerini nasp edebilir.

üzerine meclis mürettep adedinin mutlak ekseriyetince müttelaz ademi kifayet kararının vilâyetçe tasvibi halinde vali tarafından lüzum görülürse derhal işten el çektirilerek vilâyet idare meclisinin kararı ve Dahiliye Vekilinin tasdikı ile vazifesine nihayet verilir.

MADDE 93 — Aynen

MADDE 94 — Ankara Belediye Reisi Dahiliye Vekâletinin intihap ve inhası ve Reisi cumhurun tasdikı ile,

B - İcra Vekilleri Heyetince lüzum görülecek diğer yerlerden vilâyet merkezi olanların belediye reisleri Dahiliye Vekâletince,

C - Vilâyet merkezi olmıyan yerlerin reisleri de mensup oldukları vilâyet valileri tarafından nasp ve azlolunabilir.

MADDE 95 — Ankara ve İstanbul belediye

MADDE 95 — Aynen

Reislik intihabı için meclisin içtimaa daveti

MADDE 93 — Belediye reisinin yeniden intihabı icap eylediği takdirde vali tarafından belediye meclisi içtimaa davet olunarak yeniden belediye reisi intihabı yapılır.

Mansup reisler

MADDE 94 —

A : Ankara Belediye Reisi Dahiliye Vekâletinin intihap ve inhası ve Reiscümhurun tasdikile,

B : İcra Vekilleri Heyetince görülecek lüzum üzerine tespit edilecek bazı beldelerden vilâyet merkezi olanların belediye reisleri Dehiliye Vekâletince,

C : Vilâyet merkezi olmayan yerlerin belediye reisleri mensup oldukları vilâyet valileri tarafından nasbolunur ve reislikten çıkarılabilirler.

D : Bu gibi belediyelerde ve Ankarada reislik Dahiliye Vekâletinin inhası ve Reiscümhurun tasdikile vali veya kaymakamların uhdesine tevdi olunabilir. Bu takdirde 61, 76 mci maddeler ahkâmı bunlar hakkında tatbik olunmaz.

Kanun ve nizamnamelere göre belediye reislerinin reis veya âza olarak bulunmaları icap eden heyet veya komisyona bu gibi belediyelerde vali veya kaymakamlar âzadan birini vekil olarak gönderebilirler.

E : Yukarıdaki fıkralarda gösterilen kaza belediye meclislerinin, 70 inci maddenin 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 13 üncü fıkralarında sayılan işler hakkında verdikleri kararlar, valinin ve vilâyet merkezindeki belediye meclisleri tarafından mezkûr fıkradaki işler hakkında verilen kararlar da Dahiliye Vekilinin tasdikı ile kat'ileşir

Ankara ve İstanbul reis muavinleri belediye memurlarının tayini

MADDE 95 — Aynen

reis muavinleri belediye resimlerinin inhaları üzerine Dahiliye Vekâletince tayin olunur.

MADDE 96 — Belediye heyeti erkânı ile belediye şube müdürleri belediye reisinin intihabı ve Dahiliye Vekilinin tasvibi ile, belediye şubeleri erkânı ve aklam ve müessesat, müdür ve reisleri belediye reisi tarafından ve meclis emrindeki vize ve meclis kalemîleri memurları belediye encümeninin kararile belediye reisi tarafından nasp ve azil olunurlar. Yalnız belediye tabibleri ile eczacıları, Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti tarafından tayin ve küçük sıhhiye memurları ile diğer sıhhi mensupların tayinleri Sıhhat Vekâletince tescil olunur.

MADDE 96 — A - Ankara ve İstanbul Belediyeleri erkânı ile belediye şube müdürleri belediye reisinin intihap ve Dahiliye Vekilinin tasvibi ile diğer belediye şubeleri erkânı ve kalemler ve müesseseler müdür ve reisleri belediye reisi tarafından ve meclis emrindeki kalem memurları belediye encümeninin kararı ile belediye reisi tarafından,

B - 94 üncü maddenin (B) fıkrasındaki belediyelerin memurları valiler ve (C) fıkrasındaki belediyelerin memurları da kaymakamlar tarafından nasp ve azlölunur; yalnız belediye hekimleri ile eczacıları sıhhat ve içtimaî muavenet vekâleti tarafından tayin ve küçük sıhhiye memurları ile diğer sıhhi memurların tayinleri Sıhhiye Vekâletince tescil olunur.

MADDE 97 — Belediye reisi ile belediye encümeni arasında ihtilâf vukuunda belediye meclisi ihtilâfatı tetkik eder ve bir karar verir. Verilen karar hakkında encümen veya belediye reisinin valiye itirazın müracaatı üzerine vilâyet idare heyetinin mütaleası alınarak Şurayı Devlet tarafından verilen karar kat'idir. Belediye reisi ve ya belediye encümeni ile belediye meclisi arasında ihtilâf vukuunda belediye reisinin valiye müraca-

MADDE 97 — Belediye reisi ile belediye encümeni arasında ihtilâf vukuunda belediye meclisi ihtilâfatı tetkik eder ve bir karar verir verilen karar hakkında encümen veya belediye reisinin valiye itirazın müracaatı üzerine kaza belediyeleri için vilâyet idare heyetince ve vilâyet merkezi belediyeleri için vilâyet idare heyetinin mütaleası alınarak Şurayı Devlet tarafından verilen karar katidir. Belediye reisi veya belediye encümeni ile belediye

MADDE 96 —

A : Ankara ve İstanbul belediyeleri erkânı ile belediye şube müdürleri belediye reisinin intihabı ve Dahiliye Vekilinin tasvibile ve bu yerlerdeki belediye şubeleri erkânı ve kalemler ve müesseseler müdür ve reisleri belediye reisi tarafından ve meclis emrindeki kalem memurları belediye encümeninin kararı ile belediye reisi tarafından,

B : 94 üncü maddenin (B) fıkrasındaki belediyelerin memurları valiler ve (C) fıkrasındaki belediyelerin memurları da kaymakamlar tarafından nasp ve azlolunurlar.

İstanbul ve Ankara ile 94 üncü maddenin (B ve C) fıkrasında yazılı olanlardan maada belediyelerde reis muavinleri ile daire ve şube reisleri ve bilûmumu belediye memurları ilk içtimamda belediye meclisince tasdik olunmak şartile belediye reisi tarafından intihap ve tayin olunurlar.

Lüzum görülen belediyelerde reis muavinlerinin meclis âzası arasından intihabı caizdir. Bu takdirde muavinlerin memuriyetleri meclisin devamile mukayyettir.

(Yalnız bilûmum belediye memurini sıhhiyesinin nasıp ve vekâlet emrine alınmaları, tebdil ve terfileri de tecziyeleri 1 nisan 926 tarihli ve 796 numaralı kanun ahkâmına tabidir.)

Reis, encümen ve meclis arasındaki ihtilâfların

kat'i karara raptı

MADDE 97 — Belediye reisi ile belediye encümeni arasında ihtilâf vukuunda belediye meclisi ihtilâfatı tetkik eder ve bir karar verir. Verilen karar hakkında encümen veya belediye reisinin valiye müracaatı üzerine kaza belediyeleri için vilâyet idare heyetince ve vilâyet merkezi belediyeleri için vilâyet idare heyetinin mütaleası alındıktan sonra Şurayi Devlet tarafından verilen karar kat'idir.

atı üzerine vilâyet idare heyetinin mütaleası alınarak Şurayı Devlet tarafından verilen karar katidir.

B — Belediye heyetinin vazife ve salâhiyetleri

MADDE 98 — Belediye reisi mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından tebliğ edilecek bilumum kavanin ve nizamât ve talimatı neşir ve ilân ve işbu kavanin ve nizamât ile kendisine muhavvel hususâtı ifa ile mükelleftir.

MADDE 99 — Belediye idaresinin en büyük amiri sıfatile belediye reisi.

A - Belediye zabıtası vazâifinin ifasını temin talimat ve yasaklarını tatbik.

B - Meclis ve encümenin ve mafevk mercilerin kararlarını infaz.

C - Bu mercilerin tasvibine mütevakıf olmayan belediye vazâifini salâhiyeti dairesinde ve mes'uliyeti altında ifa.

D - Hükme iktiran eden belediye cezalarını tenfiz.

H - Beldenin mahallî mahiyeti haiz selâmet, sıhhat, umran, iktisat ve intizamına ait hususâtı takip ve ifa eder.

MADDE 100 — Belediye idaresinin şahsiyeti hükmiyesinin mümessili sıfatile belediye reisi:

A - Belediye emvalini idareye.

B - Varidat ve matlubatını takip ve tahsile.

C - Salâhiyettar makam ve heyetin tasdikına iktiran etmek şartile akti mukaveleye sulh ve ibraya teberruâtı kabule, belediye hesabına umumî medenî akitleri icraya.

meclisi arasında ihtilaf vukuundan belediye reisinin valiye müracaatı üzerine kaza belediyeleri için vilâyet idare heyetinece ve vilâyet merkezi belediyeleri için vilâyet idare heyetinin mütaleası alınarak Şurayı Devlet tarafından verilen karar katidir.

B - Belediye heyetinin vazife ve salâhiyetleri

MADDE 98 — Aynen

MADDE 99 — Aynen

MADDE 100 — Aynen

iktiran etmek şartile akti mukaveleye, sulh ve ibraya teberruâtı kabule, belediye hesabına umumî medenî akitleri icraya,

Belediye reisi veya belediye encümeni ile belediye meclisi arasında ihtilâf vukuunda belediye reisinin valiye müracaatı üzerine kaza belediyeleri için vilâyet idare heyetince ve vilâyet merkezi belediyeleri için vilâyet idare heyetinin mütaleası alındıktan sonra Şurayı Devlet tarafından verilen karar kat'idir.

B — Belediye heyetinin vazife ve salâhiyetleri

Kanun ve nizamları neşir ve ilân, hükümlerini tatbik ve icra

MADDE 98 — Belediye reisi mahallî en büyük mülkiye memuru tarafından tebliğ edilecek bilûm kavanin, nizamat ve talimatı neşir, ilân ve işbu kavanin ve nizamat ile kendisine muhavvel hususatı ifa ile mükelleftir.

En büyük belediye âmiri sıfatile reisin vazifesi

MADDE 99 — Belediye idaresinin en büyük âmiri sıfatile belediye reisi :

A : Belediye zabıtası, vezaifinin ifasını temin edecek talimat ve yasakların tatbik ,

B : Meclis ve encümenin ve mafevk mercilerin kararlarını infaz,

C : Bu mercilerin tasvibine mütevekkif olmayan belediye vezaifini salâhiyeti dairesinde ve mesuliyeti altında ifa,

D : Belediyenin mahallî mahiyeti haiz selâmet, sıhhat, umran, iktisat ve intizamına ait hususatı takip ve ifa eder.

Belediye mümessili sıfatile reisin vazifesi

MADDE 100 — Aynen

D - Devair ve mahakim nezdinde müddei veya müddei aleyh sıfatile belediyeyi temsile veya bir başkasını tevkile.

H - Belediye bütçesinin amiri itası sıfatile sarf evrakını ve masarifi tahakkukatını tasdik ve sarf emirlerini imzaya salâhiyettardır.

MADDE 101 — Belediye reisi kendi mes'uliyet ve nezareti altında kendine ait vazâiften bir kısmını namına tedvir ve intağ etmek üzere muavinlerine tevdi eylemek salâhiyetini haizdir.

MADDE 102 — Belediye reisi ile bilûmum belediye memurları ve müstahdemleri vazifelerinden münbais veya vazifelerinin ifası esnasında hadis olan cürümlerden dolayı memurün muhakematındaki ahkâma tabidir.

MADDE 103 — Belediye memur ve müstahdemlerinin, intihap, istihdam, tecziye, terfi ve taltifleri vazifeden çıktıktan sonra kendilerine verilecek tekaüt maaşı ve tazminat ve irae edecekleri kefaletleri ve bunlara müteallik hususatı Dahiliye ve Sıhhat Vekâletlerince bir nizamname ile tayin olunacaktır.

Belediye zabıtası

MADDE 104 — Belediye zabıtası belediye sınıırı içinde beldenin intizam, sıhhat ve huzurunun temin ve muhafazasıle mükellef olup bu sıfatla belediye kanun, nizam ve yasaklarının ve bunlara müsteniden verilen emirlerin ve mahkûm-bih cezaların 16 nisan 340 tarih ve 486 numaralı umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki kanuna tevfikân infazı 15 ve 19 uncu maddelerde muharrer vazifelerin ifası ve ceraimi belediyenin takip ve taharrisi ile mükelleftir.

D - Devair ve mehakim nezdinde müddei veya müddea alyeh sıfatile belediyeyi temsile veya bir başkasını tevkile,

F - Belediye bütçesinin amiri itası sıfatile sarf evrakını ve masarifi tahakkukatını tasdik ve sarf emirlerini imzaya salâhiyettardır.

MADDE 101 — Aynen

MADDE 102 — Belediye reisi ile bilûmum belediye memurları ve müstahdemleri vazifelerinden münbais veya vazifelerini ifası esnasında hadis olan cürümlerinden dolayı memurün muhakematı kanunundaki kanun ahkâmına tabidir.

MADDE 103 — Belediye memuru ve müstahdemlerinin, intihap, istihdam, tecziye, terfi ve taltifleri vazifeden çıktıktan sonra kendilerine verilecek tekaüt maaşı ve tazminat ve irae edecekleri kefaletleri ve bunlara müteallik hususat bir nizamname ile tayin olunacaktır.

Belediye zabıtası

MADDE 104 — Belediye zabıtası belediye sınıırı içinde beldenin intizam, sıhhat ve hududunun temin ve muhafazasıle mükellef olup bu sıfatla belediye kanununun ve nizam ve yasaklarının ve bunlara müsteniden verilen emirlerin ve mahkûm-bih cezaların 16 nisan 340 tarih ve 486 numaralı umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki kanuna ve zeyillerine tevfikân infazı on beş ve on dokuzuncu maddelerinde muharrer vazifelerin ifası ve ceraimi belediyenin takip ve tahar-

Muavinlere vazife tevdi

MADDE 101 — Aynen

Bilûmum belediye memurları hakkında muhâkeme usulü

MADDE 102 — Aynen

Memurlar için yapılacak nizamname

MADDE 103 — Belediye memur ve müstahdemlerinin; intihap ve istihdam, idareten tecziye, terfi, ve taltifleri, vazifeden çıktıktan sonra kendilerine verilecek tekaüt maaşı ve tazminat ve irae edecekleri kefaleteleri ve bunlara müteallik hususat alâkadar vekâletlerce müştereken yapılacak bir nizamname ile tayin olunur. İşbu kanunun mer'iyeti tarihinde müstahdem ve hakkı tekaütten müstefit memurların tekaütlikleri mülkiye tekaüt kanunu ahkâmına tabidir.

Belediye zabıtası

Belediye zabıtası vezaiifi

MADDE 104 — Aynen

risi ile mükelleftir.

MADDE 105 — Belediye zabıtası kadrosu; belediye zabıta müdürü, lüzumu kadar muavinleri, merkez memuru, komiser, ve ikinci komiser ve komiser muavinleri ile memurlardan mürekkeptir. En büyük belediye zabıtası amiri belediye zabıtası müdürüdür: Şubata münkasım belediye şubelerinde en büyük belediye zabıtası zabıtai belediye merkez memurudur. Belediyelerde nüfuslarına ve bütelerine göre en büyük belediye zabıtası amiri; belediye zabıtası müdürü, merkez memuru, serkomiser veya ikinci komiserdir.

MADDE 106 — Belediye zabıtası memurlarının mesleki, evsafı, talim ve terbiye ve inzıbatı ve kıyafetleri, tefeyyüz ve terfileri, nasp ve azilleri, polis nizamnamesinde şeraite tabi olmak üzere Dahiliye Vekâletince ve talimatı mahsusa ile tayin olunur. Maaşat ve masarifat ve techizatı belediye tediyeye ve tedarik edilir.

MADDE 107 — Belediye zabıtası teşkilâtı doğrudan doğruya belediye reisinin ve belediye şubelerine ayrılan yerlerde şubelere merbut teşkilâtı belediye müdürlerinin emri altında bulunur.

MADDE 108 — Belediye zabıtasına karşı gelenler Devlet zabıtasına karşı koyanlar gibi ceza görürler.

MADDE 109 — Devletçe lüzum görülen beldelelerde belediye zabıtası vazaifi İcra Vekilleri heyeti kararı ve Reiscümhurun tasdiki ile Devlet zabıtasına tevdi olunabilir. Bu takdirde belediye idaresi zabıta masrafına her bin beş yüz nüfusa bir zabıta memuru masrafı isabet edecek su, rette iştirâk eder.

Altıncı fasıl

Belediye bütçesi

A — Varidat

MADDE 110 — Belediye varidatı şunlardır.

MADDE 105 — Aynen

MADDE 106 — Belediye zabıtası memurlarının mesleki evsafı, talim ve terbiye ve inzıbatı, kıyafetleri tefeyyüz ve terfileri ve nasp ve azilleri Dahiliye Vekâletince yapılacak bir talimatname ile tespit olunur.

MADDE 107 — Belediye zabıtası teşkilâtı doğrudan doğruya belediye reisinin ve belediye şubelerine ayrılan yerlerde şubelere merbut teşkilât belediye müdürlerinin emri altında bulunur.

MADDE 108 — Aynen

MADDE 109 — Aynen

Altıncı fasıl

Belediye bütçesi

A — Varidat

MADDE 110 — Belediye varidatı şunlardır:

Belediye zabıtası kadrosu

MADDE 105 — Aynen

Belediye zabıtası talimatnamesi

MADDE 106 — 103 üncü maddede yazılı ni-zamnameye tevfikân belediye zabıtası memurla-rının meslek, evsaf talim ve terbiye, terfi ve terakkî, nasp ve azilleri Dahiliye Vekâletince yapılacak bir talimatname ile tayin olunur.

Belediye zabıtasının mercii

MADDE 107 — Aynen

Belediye zabıtasına karşı gelenler

MADDE 108 — Aynen

Belediye zabıtası vezâifinin devlet zabıtasına verilemesi

MADDE 109 — Aynen

Altıncı fasıl

Belediye bütçesi

A — Varidat

Belediyelerin varidatı

MADDE 110 — Belediye varidatı şunlardır:

1 - 26 şubat 340 tarihli ve 422 numaralı kanunda gösterilen belediye kesri munzamları hisseleri, vergileri, ve resimleri.

1 - Aynen

2 - Bu kanun mucibince belediyenin ruhsatma mütevakıf olan işler için meclisçe tanzim ve 69 uncu maddenin 7 inci fıkrası delâletile 70 inci maddeye tevfikan tasdik edilen tarife ve talimat dairesinde bir defaya veya muayyen devrelere mahsus olarak alınacak ruhsat harçları.

2 - Aynen

3 - Kanunen istihsali mecburî veya ihtiyarî olup belediye devair ve müessesatı tarafından tanzim ve ita kılınacak sıhî, fennî, snai ve ziraî tetkikat, tahlilât, imtihan ve tecrübelerine ait raporlar, şehadetnameler ve ehliyetnameler için taliplerinden 69 uncu maddenin 7 inci fıkrası delâletile 70 inci maddede muharrer tarifata dairesinde musaddak tarifeye tevfikan alınacak harç.

3 - Aynen

4 - Tenvirat, nakliyat, su, kudreti elektrikiye, buz, soğuk hava mahzenleri, barsak imalâtı, baka tathirâtı, tanzifatı umumiye ve saireye ait imtiyaz veya ruhsatı mütazammin musaddak mukaveleler mucibince alınacak belediye hisseleri.

4 - Aynen

5 - 116,118,137,139 uncu maddeler mucibince belediyelere devredilen hizmetler mukabili varidat.

5 - Aynen

6 - Belediye smuru dahilindeki avariz hasılatı.

6 - Aynen

7 - 116,117 inci maddeler mucibince tarh edilen tesisat ve tamiratı müşterek masraflarına mukabil iştirâk hisseleri.

7 - Aynen

8 - Belediye devair ve müessesatı kayıtlarının emlak ve arazi ve arsa, harita, plân ve krokilerinin suretlerini talep edenlerden 69 nucu maddede muharrer tarifata tevfikan tanzim edilen tarife mucibince alınacak tarife harçları.

8 - Aynen

9 - Belediye vergi ve resimlerini taksiti ve miadı hulûlünde ve bunların tahakkuku tahsiline tabi olanlarını talep vukuunda ödemiyeenlerden 112 inci madde mucibince alınacak %10 ilâ 20 cezalar.

9 - Aynen

10 - Belediye vergi ve resimlerle alelumum ruhsatiye harçları mektumatından.... madde mucibince alınacak cezalar.

10 - Belediye vergi ve resimlerle alelumum ruhsatiye harçları mektumatından alınacak cezalar.

11 - Gerek belediye encümenlerince hükmolu-

11 - Aynen

1 : Miktarı kanunlarla gösterilen belediye vergi ve resimlerle hisse ve kesri munzamları,

2 : Bu kanun mucibince belediyenin ruhsata mütevekkif olan işler için meclise tanzim ve 70 inci maddenin 8 inci fıkrası delâletile 71 inci maddeye tevfikân tasdik edilen tarife ve talimat dairesinde alınacak ruhsat harçları,

3 : Kanunen istihâsli mecburî veya ihtiyarî olup belediye devair ve müessesatı tarafından tanzim ve ita kılınacak sıhî, fennî, sınaî ve zirai tetkikata, imtihan ve tecrübelerine ait raporlar, şahadetnameler ve ehliyetnameler için taliplerinden 70 inci maddenin 8 inci fıkrası delâletile 71 inci maddede muharrer tarifât dairesinde musaddak tarifeye tevfikân alınacak harçlar,

4 : Tenvirat, nakliyat, su, kudreti elektirikiye, buz, soğuk hava mazenleri, barsak imalatı, baca tathirâtı, tanzifatı umumiye ve saireye ait imtiyaz veya ruhsatı mutazammın musaddak mukaveleler cibince alınacak belediye hisseleri,

5 : 117, 118, 160, 161 inci maddeler mucibince belediyelere devredilen hizmetler mukabili varidat

6 : Avarız ve hasılatı,

7 : 116 inci madde mucibince tahdedilen tesisat ve tamiratı müştereke masraflarına mukabil iştirak hisseleri,

8 : Belediye devair ve müessesatı kayıtlarının emlak ve erazi ile arsalarm harita, plân ve krokkilerinin suretlerini talep edenlerden 70 inci maddede muharrer tarifata göre tanzim edilen tarife mucibince alınacak harçlar,

9 : Belediye, vergi ve resimlerinin taksiti miadı hulûlünde ve bunların tahakkuku tahsiline tabi olumryanlarını talep vukuunda ödemiye nlerden 112 inci madde mucibince alınacak % on nisbe- 112 inci madde mucibince alınacak % on nispe- tindeki harçlar,

10 : Belediye vergi ve resimlerle alelumum ruhsatiye harçları mektumatından alınacak ceza- lar,

11 : Gerek belediye encümenlerince hükmolu-

nan, gerek belediye işlerinden dolayı Türk ceza kanununa ve kavanini hususiyesine veya işbu kanuna tevfikan mahakimi umumiyecé hükmedilen cezayı nakdiler.

12 - Müsadereler hasılâtr.

13 - Belediye teşebbüsleri hasılâtr.

14 - Müessesat hasılâtr.

15 - Belediyeye ait ve işbu kanun ile kavanini muhtelifi ahkamınca belediyelere devredilmiş ve edilecek menkul ve gayri menkul emvalin her nevi hasılâtrı veya esmanı.

16 - Belediyelerin akdeyledikleri mukavelât ve teahhüdattan mütevellit her nevi hasılât ve kavanini Devlete muvafık olarak elde edilmiş ve edilecek her nevi varidat.

17 - Hafta tatili kanununda muharrer istisnalardan istifade edecek olanlardan senevi beş liradan elli liraya kadar 69 uncu maddenin 6 mcr fıkrasına tevfikan tanzim olunacak tarife daire-sinde alacak olan ruhsatiye harcı.

MADDE 111 — Belediyelerde mültezimlik usulü mülğadır. Her nevi Belediye vergi, resim ve harçları vesaiti tahsiliye marifetile idare ve ciba-yet olunur.

MADDE 112 — Tahakkuk muamelesi tahsilâtta ifa ve ikmâl edilmek lâzım gelen belediye vergi ve resimlerinin taksit müddetlerini tertip ve tespitte belediye meclisleri salâhiyettardır. Tayin ve ilân edilen taksit müddetleri zarfında tabirî ve resmî ihtara rağmen azamî ongün zarfında belediye kasa veya belediyenin irae ettiği bankalara ve müessesata tediye edilmeyen belediye vergi ve resimleri miktarı üzerine % 10 zam ile mükelleflerden tahsili emval kanununa tevfikan tahsil olunur. Tahakkuku tahsiline tabi olan belediye vergi ve resimlerini belediyeye muayyen miktar teminat akçası yatıran şirketler, müesseseler ve sair mükelleflerden işbu vergi ve resimlerin hesabı cari suretile mükellefler namına kredi açılarak belediye encümeninin tayin ve tespit edeceği kat'ı hesap devrelerinin mehdelerinde tah-

12 - Aynen

13 - Aynen

14 - Aynen

15 - Aynen

16 - Aynen

17 - Aynen

MADDE 111 — Aynen

MADDE 112 — Aynen

nân, gerek belediye işlerinden dolayı Türk ceza kanununun ve kavanini hususiyesine veya işbu kanuna tevfikân mahakimi umumiyece hükmedilen para cezaları,

12 : Zaptolunan eşya bedeli,

13 : Belediye teşebbüsleri hasılatı,

14 : Müessesat hasılatı,

15 : Belediyeye ait ve işbu kanun ile kavanini muhtelif ahkâmınca belediyelere devredilmiş ve edilecek menkul ve gayri menkul emvalin her nevi hasılatı veya esmanı,

16 : Belediyelerin akteyledikleri mukavelat ve teahhüdattan mütevellit her nevi hasılat ve kavanini devlete muvafık olarak elde edilmiş ve edilecek her nevi varidat,

17 : Hafta tatili kanununda muharrer istisnalardan istifade edecek olanlardan senevi beş liradan elli liraya kadar 70 inci maddenin 7 inci fıkrasına tevfikân tanzim olunacak tarife dairesinde alacak olan ruhsatiye harcı,

Belediyelerde iltizam susulünün ilgası

MADDE 111 — Aynen

Vergi ve resimleri müddetlerinde ödemiyeñlerden alınacak ceza

MADDE 112 — Tahakkuk muamelesi tahsilâttañ evvel ifa ve ikmal edilmek lâzımgelen belediye vergi ve resimlerinin taksit müddetlerini tertip ve tespiti belediye meclisleri salâhiyet-tardır.

Tayin ve ilân edilen taksit müddetleri zarfında tahriri ve resmî ihtara rağmen her taksit müddetinin son gününden itibaren azamî on gün zarfında belediye kasalarına veya belediyenin irae ettiği bankalara ve müessesata tediye edlimiyen belediye vergi ve resimleri miktarı üzerine yüzde on zam ile mükelleflerden tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur. Tahakkuku tahsiline tabi olan belediye vergi ve resimlerinin belediyeye muayyen miktar teminat akçesi yatıran şirketler, müesseseler ve sair mükelleflerden işbu vergi ve resimlerin hesabı cari suretile mükellefler na-

sile karar vermiye belediye meclisleri salâhiyet-
tardır. Muayyen miadında bu kabil vergi ve re-
simleri tahriri ihtara rağmen tediye etmeyenlerin
teminat akçalarından tevkifatı muktaziye icra
kılmakla beraber hesabî carileri katolunur.
Vergi borçları teminat miktarından fazla ise %
10 nisbetinde cezasile birlikte tahsili emval kanu-
nuna tevfikan istifa edilir.

MADDE 113 — Kanunen belediyenin ruhsat-
ına ve resim veya vergiye tabi iken ruhsatname
almaksızın ve belediye resim veya vergi
veya ruhsatiye harcı vermeksizin yapılan işler,
muameleler, işleten ve işleten kimseler, satılan ve
ya kullanılan şeyler belediyece tutulduğu vakit
bunların yapılmasında, işletilmesinde, işletilme-
lerinde veya satılıp kullanılmalarında kanunen ve
nizamen ve evamiri belediyece veya hıfzıssıhha
veya fennen mahzur varsa derhal menedilerek za-
bit varakası tanzim ve muktazi muamelei kanuni-
ye icra ve kanunun tayin eylediği cezayı naktî
hüküm ve istifa edilir. Mahzur yoksa kanunun tayin
ve tasrih eylediği yerlerde kanun ve tarifesi
mucibince tabi olduğu resim veya vergi veya ruhsat
harcından maada bunların kanunda tasrih edil-
en miktarları üzerinden ve kanunun tasrih et-
mediği yerlerde tabi olduğu resim veya vergi ve
ya ruhsat harcından maada bir kat cezayı naktî,
mükelleften alınarak usulen ruhsatnameye raptolunur,

MADDE 114 — İtfaiye vesaitini ikmâl eden
kasaba, şehir ve büyük şehirler belediyeleri 15
inçî maddenin 23 üncü fıkrası mucibince oralarda
icrayı muamele eden harik sigorta kumpanyaları
akti mukavele ederek itfaiye vesaitinin idamesi
masarifine bu kumpanyaları teşvike salâhiyettar-
dır.

Mukavelename akdine yanaşmayan kumpanya-
lardan sermayeleri nisbetinde belediye meclisince
tanzim ve 69 uncu maddeye tevfikan tasdik edi-
lecek tarife mucibince iştirâk hissesi belediye ver-
gi ve resimleri gibi tahsili emvâl kanununa tev-
fikan istifa edilir.

MADDE 113 — Kanunen belediyenin ruhsat-
ına ve resim veya vergiye tabi iken ruhsatname
almaksızın ve belediye resim ve vergi veya ruhsat-
ıye harcı vermeksizin yapılan işler, muameleler,
işliyen ve işleten kimseler, satılan veya kullanılan
şeyler belediyece tutulduğu vakit bunların yapıl-
masında, işledilmesinde, işlemelerinde veya satıl-
ıp kullanılmalarında kanunen ve nizamen ve eva-
miri belediyece veya hıfzıssıhha veya fennen mah-
zur varsa derhal menedilerek zabıt varakası tan-
zim ve muktazi muamelei kanuniye icra ve kanu-
nun tayin eylediği para cezası hüküm ve istifa
edilir. Mahzur yoksa kanunun tayin ve tasrih ey-
lediği yerlerde kanun ve tarifesi mucibince tabi
olduğu resim veya vergi veya ruhsat harcından
maada bunların kanunda tasrih edilen miktarları
üzerinden ve kanunun tasrih etmediği yerlerde
tabi olduğu resim veya vergi veya ruhsat harcın-
dan maada bir kat para cezası mükelleften alma-
rak usulen ruhsatnameye raptolunur.

MADDE 114 — Aynen

mına kredi açılarak belediye encümeninin tayin ve tespit edeceği kat'î hesap devrelerinin mebdelerinde tahsile karar vermeğe belediye meclisleri salâhiyettardır. Muayyen miadında bu kabil vergi ve resimleri tahriri ihtara rağmen her taksit müddetinin son gününden itibaren tediye etmeyenlerin teminat akçelerinden tevkifatı muktaziye iera kılınmakla beraber hesabı carileri katolunur. Vergi borçları teminat miktarından fazla ise % on nispetinde cezasile birlikte tahsili emval kanununa tevfikan istifa edilir.

Belediyenin ruhsat resim ve vergilerine tabi işleri ruhsat almadan görenlerin cezası

MADDE 113 — Aynen

Sigorta şirketlerinin itfaiye masraflarına iştiraki

MADDE 114 — İtfaiye vesaitini ikmalden belediyeler 15 inci maddenin (22) inci fıkrası mucibince oralarda ierayi muamele eden harik sigorta kumpanyalarile mukavele aktederek itfaiye vesaitinin idamesi masarifine bu kumpanyaları teşvike salâhiyettardırlar.

Mukaveleuame aktine yanaşmıyan kumpanyalardan sermayeleri nispetinde belediye meclisince tanzim ve 70 inci maddeye tevfikan tasdik edilecek tarife mucibince iştirak hissesi belediye vergi ve resimleri gibi tahsili emval kanununa tevfikan istifa olunur.

İşbu kanunun neşir ve ilânından itibaren bele-

MADDE 115 — Kapalıçarşı, bedesten, arasta, pasaj, cesim han ve emsâli gibi örtüleri ve divarları ve çevreleri veya işletmeye muktazi su meceraları veya aksamı sairleri müşterek ve murtabit olup her parçası veya odası veya her gözü veya tahtanı ve fevkanı tarafları başka başka mutasarrıfları uhdelerinde bulunan ve bedii ve mimari kıymeti veya beldenin iktisat veya istihsâl hayatınca ehemmiyeti mahsusası olan sarayhane, tabakhane, imalâthane ve san'athane gibi emlâki müctemia ve murtabiteyi havi vakıf olsun ve milk olsun her nevi büyük binaların çatı, örtü, kubbe, kemer, sayvan, sütun, cümle kapıları, methel ve mahreçleri, keçitleri, su hazineleri ve çeşmeleri ve su yolları dahili meceraları ve sokak kaldırımları ile emsâli müşterek tesisat aksamının inşa, tanzim, tamir ve termimi için eshabına tebliğat icra edildikten sonra yapılmadığı takdirde bunların ifası belediyelere ait ve müretteptir.

İnşaat ve ameliatı lâzime kableliera salâhiyettar merciin kararına iktiran ve karar kesbi kat'iyet eyledikte musaddak evrakı keşfiyede gösterilen ameliat masarifi belediye meclisince tertip ve 70 inci maddeye tevfikan tasdik edilecek tarife mucibince her milk için tespit edilen iştirâk hisseleri her milkin sırasile mutasarrıfından veya bedeli icardan deyni nisbetinde müstecirinden meclise tensip edilecek takasitlere raptent ve tahsili emval kanununa tevfikan belediye vergi ve resimleri gibi istifa olunur. müstecirlerin mutasarrıfları rucu hakkı ahkâmı umumiyeye tabidir. Bu kabil emlâki müctemia ve murtabitadan kabili tamir ve islâh olmayacak derecede harap ve ya kısmen ve yahut tamamen münhedim olup mutasarrıf veya hissedarları tarafından münferiden veya müştereken tamir ve islâhı cihetine gidilmiyerek olduğu gibi bırakılmış olanlar belediye usulen bilistimlâk yerlerinde kasaba veya şehirleri tezyin edecek müesseseler ve akarlar vücudunda getirilir.

MADDE 115 — Belediye sınıırı için bir veya birkaç sokak veya mahalle veya sayfiyedeki emlâk sahiplerinin üçte ikiden fazlasının imzasile tahriren belediyeye müracaatle semtlerinde çöşe veya kaldırım veya tenvirat veya meccari veya su hatları müceddeden tosis veya belediye hizmetlerinden olan sair tesisatın teşmil ve temdidini talep etmek hakkını haizdirler. Keyfiyet belediye heyet ve meclislerince tezekkür edilerek muvafık görüldüğü ve muktazi masarif mecmuu bilhesap işbu tesisatta müstefit olan sokaklardaki ve mahallelerdeki her mülkün müsakkafat veya arazi vergisi nisbetinde meclis kararile 69 uncu maddenin 8 inci fıkrası mucibince iştirak hisseleri tespit ve tevzi ve tevziat 70 inci madde mucibince tasdik edilerek tespit edilen tesisat masarifinin yarısının defaten veya taksitlere raptent tediyeyi taliplerin temin veya taahhüt eylediği takdirde kararlaşan tesisat icra edilmekle beraber her mülke isabet eden iştirak hisseleri sırasile sahiplerinden veya icar bedelinden deyni nisbetinde müstecirlerinden meclis kararı veçhile defaten veya taksitlere raptent belediye vergi ve resimleri gibi tahsili emval kanununa tevfikan istifa edilir.

Müstecirlerin mutasarrıflara rucu hakları ahkâmı umumiyeye tabidir. Bu madde ahkâmının belediye faaliyet hududu haricine şamil olan müessesatta tatbiki için mezkûr müessesenin evvelce muvafakatının istihsali şarttır.

diye teşkilâtı olan her mahalde münferit bağ ve bahçe içindekiler müstesna olmak üzere evler, dükkânlar umumî ve hususî bileümle mebaninin taştan, tuğladan, kerpiç ve emsali ihtirakı kabil olmıyan mevaddan inşası mecburidir.

Kapalı çarşı ve bedesten gibi müşterek ve mürtebit emlâkin tamiri

MADDE 115 — Kapalı çarşı, bedesten, arasta, pasaj, cesim han ve emsali örtüleri ve duvarları ve çevreleri veya işletmiye muktezi su meceraları veya aksamı saireleri müşterek ve mürtebit olup her parçası veya odası veya her gözü veya tahtanı ve fevkanî tarafları başka başka mutasarrıfları uhtelerinde bulunan ve bedîî ve mimarî kıymeti veya beledenin iktisat veya istihsal hayatınca ehemmiyeti mahsusası olan saraçhane, tabakhane, imalâthane ve sanathane gibi emlâki müçtemia ve mürtebitayi havî vakıf olsun mülk olsun her nevi büyük binaların çatı, örtü, kubbe, kemer, sayvan, sütun, cümle kapıları, methal ve mahreçleri; geçitleri, su hazineleri ve geçmeleri ve su yolları, dahilî meceraları ve sokak kaldırımları ile emsali müşterek tesisat aksamının inşa, tanzim, tamir ve termimi için eshabına tebliğat icra edildikten sonra yapılmadığı takdirde bunların ifası belediyelere ait ve müteretteptir.

İnşaat ve ameliyatı lâzime kabilecira salâhiyettar merciin kararına iktiran ve karar kespi kat'iyet eyledikte musaddak evrakı keşfiyede gösterilen ameliyat masarifi belediye meclisince tertip ve 70 inci maddeye tevfikân tasdik edilecek tarife mucibince her mülk için tespit edilen iştirak hisseleri her mülkün sırasile mutasarrufundan veya bedeli icardan deyni nispetindeki müstecirinden meclisce tensip edilecek taksitlere rapten ve tahsili emval kanununa tevfikân belediye vergi ve resimleri gibi istifa olunur. Müstecirlerin mutasarrıflara rücu hakkı ahkâmı umumiyeye tabidir. Bu kabil emlâki müçtemia ve mürtebitden kabili tamir ve ıslah olmıyacak derecede harap veya kısmen veyahut tamamen münhedim olup mutasarrıf veya hissedarları tarafından münferiden veya müştereken tamir ve ıslahı ehitine gidilmiyerek olduğu gibi bırakılmış olanlar belediyece usulen bilistimlâk yerlerinde kasaba veya şehirleri tezyin edecek müesseseler ve akarlar vücuda getirilir.

MADDE 116 — Belediye sınırı içinde bir veya bir kaç sokak veya mahalle veya sayfiyedeki emlak sahiplerinin üçte ikiden fazlasının imzasile tahriren belediyeye müracaatla semtlerinde şose veya kaldırım veya tenvirat veya mecarî veya su hatları müceddeden tesis veya belediye hizmetlerinden olan sair tesisatın teşmil ve temdididini talep etmek hakkını haizdir. Keyfiyet belediye heyet ve meclislerince tezekkür edilerek muvafık görüldüğü ve muktazı masarîf mecmuu bilhesap işbu tesisatta müstefit olan sokaklardaki ve mahallelerdeki her milkin müsakkafat veya arazi vergisi nisbetinde meclis kararı ile 69 uncu maddenin 7 inci fıkrası mucibince iştirâk hisseleri tespit ve tevzi ve tevziat 70 inci madde mucibince tasdik edilerek tespit edilen tesisat masarîfinin yarısının defaten veya taksitlere raptent ediyeyi taliplerin temin ve taahhüt eylediği takdirde kararlaşan tesisat icra edilmekle beraber her milke isabet eden iştirâk hisseleri sırası ile sahiplerinden veya icar bedelinden deyni nispetinde müstecirlerinden meclis kararı veçhile defaten veya taksitlere raptent belediye vergi ve resimleri gibi tahsili emvâl kanununa tevfikân istifa edilir. Müstecirlerin mütasarrıflara rücu hakları ahkâmı umumiyeye tabidir. 115,116 inci maddeler ahkâmı belediye faaliyet hududu haricine şamil olan müessesatta tabiki için mezkûr müessesenin evvele muvafakatinin istihsâli şarttır.

MADDE 117 — İşbu kanunun neşir ve ilânından itibaren belediye teşkilâtı olan her mahalde münferit bağ ve bahçe içinde müstesna olmak üzere evler, dükânlar, umumî ve hususî bileümle mebaninin taştan tuğladan, kerpiç ve emsâli ihtirâkı kabil olmiyan mevaddan inşası mecburidir.

MADDE 116 — İşbu kanunun neşir ve ilânından itibaren belediye teşkilâtı olan her mahalde münferit bağ ve bahçe içindekiler müstesna olmak üzere evler, dükânlar umumî ve hususî bileümle mebaninin taştan, tuğladan, kerpiç ve emsâli ihtirâkı kabil olmiyan mevattan inşası mecburidir.

B — Belediye masrafları

MADDE 117 — 1 - Belediye binası tedarik ve idamesi ve döşeme ve bakım masrafları.

2 - Aynen

3 - Aynen

4 - Aynen

Belediye hududu dahilindeki mülk sahiplerinin taahhüt ettikleri masraf nispetinde belediye hizmetlerinden istifadeleri

MADDE 116 — Belediye sınırı içinde bir veya bir kaç sokak veya mahalle veya sayfiyedeki emlak sahipleri üçte ikiden fazlasının imzasile tahriren belediyeye müracaatla semtlerinde şose veya kaldırım veya tenvirat veya mecarî veya su hatlarının müceddeden tesisini veya belediye hizmetlerinden olan sair tesisatın teşmil veya temdidini talep etmek hakkını haizdirler. Keyfiyet belediye encümen ve meclislerince tezekkür edilerek muvafık görüldüğü ve muktazi masarîf mecmuu bilhesap işbu tesisattan müstefit olan sokak ve mahallelerdeki her mülkün musakkafat veya crazi vergisi nispetinde meclis kararile 70 inci maddenin 8 inci fıkrası mucibince iştirak hisseleri tespit ve tevzi ve tevziat 71 inci madde mucibince tasdik edilerek tespit edilen tesisat masarîfinin yarısının defaten veya taksitlere raptentediyesini taliplerin temin veya teahhüt eylediği takdirde, kararlaştırılan tesisat icra edilmekle beraber her mülke isabet eden iştirak hisseleri sırasile sahiplerinden veya icar bedelinden deyni nispetinde ödenmek üzere müstecirlerinden meclis kararı veçhile defaten veya taksitlere raptentediyesi vergi ve resimleri gibi tahsili emval kanununa tevfikân istifa edilir.

Müstecirlerin mutasarrıflara rücu hakları ahkâmı umumiyeye tabidir. Bu madde ahkâmının belediye faaliyeti hududu haricine şamil olan müessesatta tatbiki için mezkûr müessesenin evvelce muvafakatiinin istihsali şarttır.

B — Belediye masrafları

Belediye masrafları

MADDE 117 —

1 : Belediye binası tedarik ve idamesi ve döşeme ve bakım masrafı.

2 : Belediye heyetleri memur ve müstahdemleri tahsisat, maaşat, ücretat ve müteferrikaları.

3 : Belediye zabıtası ve itfaiye masrafları.

4 : Belediye varidatının tahsil masrafları.

5 - Yol, meydan, sokak, iskele ve köprülerin inşa, tathir ve idame masrafları ile hükûmetçe inşa ettirilen ve belediye sınırı dahilinde kalan yol aksamının hüsnü halde muhafazaları masrafı,

6 - Aynen

7 - Aynen

8 - Aynen

9 - Bir daire veya müessese veya hayır eshabı tarafından muaveneten veya nakten vukubulacak teherrüt mukabilinde muayyen hizmetler karşılığı,

10 - Aynen

11 - Aynen

12 - Beldenin harita, kadastro ve müstakbel şekli plânının tanzimi ve yukardaki maddeye tevfikan mezbaha tesisi masrafları (işbu masraflar azami on senelik bir programa tevfikan varidatın müsadresi nisbetinde bütçeye vazolunacaktır).

13 - Aynen

14 - Beldenin imarına ait tesisat ve inşaatın bakım ve işletmesi masrafları,

15 - İşbu kanunun 16 maddesinde muharrer mecburi vazifelerin icrasını temini için muktazi tahsisat,

16 - Belediye bütçesinden tediye edilecek olan maaş ve ücretler yekûnu senevi varidatın azami yüzde otuzu tecavüz edemez,

5 : Yol, meydan, sokak, iskele ve köprülerin inşa, tamir ve idamesi masrafları.

6 : Su ve lâğım tesisatı ve işletme masrafları
İşbu masraflar azamî yirmi senelik bir programa tevfikân bütçeye vazolunacaktır.

7 : Tenvirat masrafları.

8 : Mezarlıkların tesis ve muhafazası masrafları

9 : Bir daire veya müessese veya hayir eshabı tarafımdn belediye vezaifine dair işler için muaveneten veya nakten vukubulacak teberrüat ile muayyen hizmetler karşılığı.

10 : Kanunlarla muayyen vazifelerin ifası için icap eden masarîf.

11 : Vadesi gelen borçlar, istikraz taksitleri ve faizleri ve mahkûmubih vacibüddediye belediye borçları.

12 : Belediyenin harita kadastro ve müstakbel şekil plânının tanzimi ve yukarıdaki maddeye tevfikân mezbeha tesisi masrafları (işbu masraflar azamî on senelik bir programa tevfikân varidatın müsaadesi nispetinde bütçeye vazolunur.)

13 : Belediye emlâk ve emvalinin tamir ve sigorta masrafları, belediyenin kanunen tesviyesine mecbur olduğu vergiler.

5, 6, ve 12 inci fıkralarda gösterilen tesisatın kabul edilen programa göre her seneye isabet edecek miktarı için muktazi tahsisat (istikraz suretile defaten veya tedricen vücuda getirilmesi mümkün olıyan ahvalden belediyeler mezkûr tesisatın istilzam edeceği masrafı her sene bütçelerine vaz ve mukabili olan mebaliği bir bankada muhafaza ile mükelleftirler.)

14 : Beldenin inarına ait tesisat ve inşaatın bakım ve işletmesi masrafları.

15 : İşbu kanunun 16 inci maddesinde muharrer mecburî vazifelerin icrasının temini için muktazi masraflar.

16 : Belediye bütçesinden tediye edilecek olan maaş ve ücretler yekûnu senevî varidatın azamî % 30 unu tecavüz edemez. Görülen ihtiyaca göre ve Dahiliye Vekâletinin müsaadesile bu miktar arttırılabilir.

B — Belediye masrafları

MADDE 118 — 1 - Belediye binası tedarik ve idamesi ve döşeme ve dayama masrafı.

2 - Belediye heyetleri memur ve müstahdemleri tahsisat, maaşat, ücret ve müteferrikaları,

3 - Belediye zabıtası ve itfaiye maaşları,

4 - Belediye varidatının tahsil masrafları,

5 - Yol, meydan, sokak, iskele, ve köprülerin tathir ve idame masrafları ile Hükümetçe inşa ettirilen ve belediye sınıri dahilinde kalan yol ağının hüsni halde muhafazaları masrafı,

6 - Su ve lağım tesisatı ve işletme masrafları. işbu masraflar azamî yirmi senelik bir programa tevfikân bütçeye vaz olunacaktır,

7 - Tenvirat masrafları,

8 - Mezarlıkların tesis ve muhafazası masrafları,

9 - Bir daire veya müessese veya hayır eshabı tarafından muaveneten veya nakten vuku bulacak teberrüat ile muayyen hizmetler karşılığı,

10 - Kanunen muayyen vazaif,

11 - Vadesi gelen borçlar, istikraz taksitleri ve faizleri ve mahkûmunbih vacübütediye belediye borçları, -

12 - Beldenin harita, kadastro ve müstakble şekli plânının tanzimi ve yukarıdaki maddeye tevfikân mezbaha tesisi masrafları (işbu masraflar azamî sekiz senelik bir programa tevfikân varidatın müsaadesi nispetinde bütçeye vazolunacaktır).

13 - Belediye emlak ve emvalinin tamir ve sigorta masrafları ve belediyenin kanunen tesviyesine mecbur olduğu vergiler,

5,6,ve 12 inci fıkralarda gösterilen tesisatın istikraz suretile defaten veya tedricen vücuda ge-

MADDE 118 — Belediyenin ihtiyarî masrafları:

Belediyenin ihtiyarî olarak deruhte eylediği hidamet ve tesisatın ifa ve idamesi masraflarıdır.

Mecburî vazaif ifa ve ikmal edilmedikçe ihtiyarî vazifeler için bütçeye tahsisat vazolunamaz.

Belediyelerin ihtiyarî vazifelerine ait olup bir sene bütçesine konulan tahsisatın onu takip eden senelerde tenzili veya tamamen bütçeden ihraç Dahiliye Vekâletinin tasdikine mühtağdır.

Belediyenin ihtiyari masrafları

MADDE 118 — Belediyenin ihtiyari masrafları:

Belediyenin ihtiyari olarak deruhte eylediği hizmet ve tesisatın ifa ve idamesi masraflarıdır.

Mecburi vazifeler ifa ve ikmal edilmedikçe ihtiyari vazifeler için bütçeye tahsisat vazolunamaz.

Belediyelerin ihtiyari vazifelerine ait olup bir sene bütçesine konulan tahsisatın onur takip eden senelerde tenzili veya tamamen bütçeden ihraacı Dahiliye Vekâletinin tasdikına muhtacdır.

tirilmesi mümkün olmiyan ahvalde belediyeler mezkûr tesisatın istilzam edeceği masrafı her sene bütçelerine vaz ve mukabili olan mebalîği bir bankada muhafaza ile mükelleftirler.

14 - İşbu kanunun 16 mcr maddesinde muhar-
rer mecburî vazifelerin icrasını temin için muk-
tazı tahsisat,

15 - Belediye bütçesinden tediye edilecek olan
maaş ve ücretler yekûnü senevî varidatın azamî
yüzde otuzunu tecavüz edemez,

MADDE 119 — Belediyenin ihtiyarî mas-
rafları, belediyenin ihtiyarî olarak deruhte
eylediği hidemat ve tesisatın ifa ve ida-
mesi masraflarıdır. Mecburî vazaif ifa ve ikmâl
edilmedikçe ihtiyarî vazifeler için bütçeye tahsi-
sat vazolunamaz. Belediyelerin ihtiyarî vazifele-
rine ait olup bir sene bütçesine konulan thsisatın
onu takip eden senelerde tenzili veya tamamen
bütçeden ihracı Dahiliye Vekâletinin tasdikina
muhtağdır.

Bütçenin ihzarı, tasdiki, tasvibi, tatbiki, ve
mürakabesi

MADDE 120 — Belediye bütçesi, belediyenin
her senenin haziranı iptidasından ertesi senenin
mayıs sonuna kadar bir seneye ait varidat ve mas-
rafını mübeyyin ve belediye varidatının istifa ve
belediye hizmetlerinin ve masraflarının ifasına
mezuniyeti munzamdır.

MADDE 121 — Belediye bütçesi, belediye re-
isi tarafından ihzar ve teallûk ettiği senenin şü-
batı iptidasında encümene tevdi olunur. Encü-
men iki ay zarfında tetkika mecburdur. İhzar olu-
nan bütçe esbabı mucibesile birlikte reis tarafın-
dan 1 nisanda meclise tevdi olunur.

MADDE 122 — Meclis bütçe kararnamesi
metnini madde madde merbutu varidat ve masraf
cetvellerini fasıl fasıl müzakere ve bütçeyi aynen
veya tadilen kabul ve tasdik eder.

Bütçenin ihzarı, tasdiki, tasvibi, tatbiki ve
mürakabesi

MADDE 119 — Belediye bütçesi, belediyenin
her senenin haziranı iptidasından ertesi senenin
mayıs sonuna kadar bir seneye ait varidat ve
masrafını mübeyyin ve belediye varidatının istifa
ve belediye hizmetlerinin ve masraflarının ifasına
mezuniyeti mütezammındır.

MADDE 120 — Belediye bütçesi, belediye re-
isi tarafından ihzar olunarak taallûk ettiği sene-
nin şubatu iptidasında encümene tevdi olunur. Encü-
men iki ay zarfında tetkika mecburdur. İhzar
olunan bütçe esbabı mucibesile birlikte reis ta-
rafından 1 nisanda meclise tevdi olunur.

MADDE 121 — Meclis bütçe kararnamesi met-
nini madde madde varidat ve masraf cetvellerini
fasıl fasıl müzakere ve bütçeyi aynen veya tadilen
kabul ve tasdik eder.

MADDE 122 — Belediye meclisince kabul ve
tasdik edilen bütçe mahallî en büyük mülkiye me-
murunun ve valinin mutalealarile Dahiliye Vekâ-
letine gönderilir.

Bütçenin, ihzârı, tasdîkı, tasvibi, tatbîkı ve
mürakabesi

Belediyelerde malî sene

MADDE 119 — Aynen

Bütçenin ihzârı

MADDE 120 — Aynen

Mecliste bütçe müzakeresi

MADDE 121 — Meclis bütçe kararnamesi metnini madde madde varidat ve masraf cetvellerini fasıl fasıl müzakere ve bütçeıyî aynen veya fasıl ve maddelerini tadilen kabul eder.

Tasdik edilen bütçenin vekâlete gönderilmesi

MADDE 122 — Mahalli en büyük pülkiye memurunun tasdîkı ile kat'iyet kesbeden bütçenin bir nushası berayi malûmat valiler tarafından Dahiliye Vekâletine gönderilir.

MADDE 123 — Belediye meclislerince kabul ve tasdik edilen bütçe mahalli en büyük mülkiye memurunun ve valinin mütalealarile Dahiliye Vekâletine gönderilir.

MADDE 124 — 122 inci madde mucibince bütçeyi tasvibe salâhiyettar mafevk makamlar, vürudu tarihinden itibaren en geç bir ay zarfında tetkik eyler.

1 - Bütçe talimatnamesi metninde kanun ve nizamlarla kabili telif olmiyan madde ve ibareleri tashih,

2 - Belediyenin tahsile salâhiyettar olmadığı varidatı tay veya tarife ve salâhiyeti kanuniye fevkinde konulan muhammenatı haddi kanuniye tenzil,

3 - İfası belediye vazifesi cümlesinden olmiyan hidematı ve bunlara ait masarifi ihraç,

4 - Bütçeye konulmiyan mecburî masarife ait tahsisatı ilâve,

5 - Bütçeye mevzu varidat, mecburî masrafları temine kâfi değilse, kanunen muayyen haddi azamiden dün olan belediye hisse ve vergi ve resimlerini azamî haddi kanuniye kadar usulen iblağ veya bu da kabil olmazsa ihtiyari masraflardan mecburi masraflara tahsisat nakleder. Bu suretle aynen veya tadilen tasvip edilen bütçe katiyet kesbeder.

Bir ay zarfında tasvip edilmiyen belediye bütçeleri doğrudan doğruya kat'ileşmiş addolunur.

MADDE 125 — Belediye bütçelerini tasvibe salâhiyettar mafevk makamlar, 124 üncü maddede gösterilen sebep ve suretlerden gayri bir sebep ve suretle bütçeyi tağyir edemezler.

MADDE 126 — Katiyet kesbeden bütçe haricinde varidat tahsil olunursa Türk ceza Kanununun 247 inci maddesi ahkâmı tatbik olunur. Bütçe

MADDE 123 — 121 inci madde mucibince bütçeyi tasvibe salâhiyettar mafevk makamlar vürudu tarihinden itibaren en geç bir hafta zarfında tetkik eyler.

1 - Aynen

2 - Aynen

3 - Aynen

4 - Aynen

5 - Aynen

Bir hafta zarfında tasvip edilmiyen belediye bütçeleri doğrudan doğruya kat'ileşmiş addolunur.

MADDE 124 — Belediye bütçelerini tasvibe salâhiyettar mafevk makamlar 123 üncü maddede gösterilen sebep ve suretlerden gayri bir sebep ve suretle bütçeyi tağyir edemezler.

MADDE 125 — Kat'iyet kesbeden bütçe haricinde varidat tahsil olunursa Türk ceza kanununun iki yüz kırk yedinci maddesi ahkâmı tatbik

Bütçenin tasdiki

MADDE 123 — Bütçeyi tasdika salâhiyettar makamlar, vurudu tarihinden itibaren en geç bir hafta zarfında tetkik ve tasdik ederler.

1 : Bütçe kararnamesi metninde kanun ve nizamnamelerle kabili telif olmıyan madde ve ibareleri tashih,

2 : Belediyenin tahsile salâhiyettar olmadığı varidatı tay veya tarife ve salâhiyeti kanuniye fevkinde konulan muhammenatı haddi kanuniye tenzil,

3 : İfaası belediye vazifesi eümlesinde olmıyan hidematı ve bunlara ait masarifi ihraç,

4 : Bütçeye konulmıyan meeburî masarife ait tahsisatı ilâve,

5 : bütçeye mevzu varidat meeburî masrafları temine kâfi değilse kanunen muayyen haddi azamiden dun olan belediye hisse, vergi ve resimlerini azamî haddi kanuniye kadar usulen iblağ veya bu da kâfi olmazsa ihtiyari masraflardan meeburî masraflara tahsisat nakleder.

Bu suretle aynen veya tadilen tasvip edilen bütçe kat'ileşir. Mahalli en büyük mülkiye memuru tarafından yapılan tadilâta karşı belediye meclisleri Şarayı Devlete müracaat edebilirler. Bir hafta zarfında tasvip edilmiyen belediye bütçeleri doğrudan doğruya kat'ileşmiş addolunur.

123 üncü madde haricinde bütçenin değiştirilmemesi

MADDE 124 — Belediye bütçelerini tasvibe salâhiyettar makamlar 123 üncü maddede gösterilen sebep ve suretlerden gayri bir şekilde bütçeyi tağyir edemezler.

Bütçe harici sarfiyat

MADDE 125 — Kat'ileşen bütçe haricinde nispet ve miktarı kanuna uygun olmıyan varidat tahsil olunursa Türk ceza kanununun 247 inci

harici yolsuz sarfiyat tazmini müstelzim olmakla beraber faili hakkında ayrı kanunî takibat icra olunur.

MADDE 127 — Belediye Reisleri, Belediye bütçesinin amiri itasıdır. muavinlerini de kendi mesuliyetleri altında amiri ita vazâifini ifaya mezun olabilirler. Şubelere ayrılan belediye şube müdürleri derecesi saniye âmiri itaları salâhiyetini haiz olabilirler.

MADDE 128 — Belediye muhâsipleri ve muhasebecileri ve umuru hesabiye müdürleri belediye bütçesinin muhasibi mes'ulleridir. Belediye muhasibi mes'ulleri zimmetindeki matlubatın takip ve tahsili hususunda ifa olunacak muamelât Devletin bu kabîl muhâsipleri hakkındaki muamelelerin aynidir. Nakte ve ayne vazîüyet belediye memurlarının kefaletleri umumî ahkâma tabidir.

MADDE 129 — Her sene bütçesinin kat'î hesabı hesap devresinin hitamını takip eden eylül ayı içinde muhasibi mes'ulün idare hesabı ile birlikte encümene tevdi olunur. İdare hesabı ve kat'î hesap 69 ve 84 üncü maddelerde gösterilen tarifeler dairesinde tasdik ve tasvibe iktiran eder.

MADDE 130 — Belediyelerin usulü muhasebesi Dahiliye Vekâletince bir talimatname ile tespit olunur.

MADDE 131 — Yeni sene bütçesi meclisin tasdikma iktirandan evvel teedidi intihap vaki olursa bütçe senesinin hülûlünde o seneye ait bütçe henüz kat'iyet kesbetmemiş bulunursa geçen sene bütçesinin kat'iyet iktisap etmesine değin tatbik olunur.

MADDE 132 — Her sene belediye bütçelerine mevzu varidatın safî miktarı hesap edilerek bu safî varidatın yüzde beşi işbu kanunun neşri tarihini takip eden malî sene iptidasından itiba-

olunur. Bütçe harici yolsuz sarfiyat tazmini müstelzim olmakla beraber faili hakkında ayrıca kanunî takibat icra olunur.

MADDE 126 — Belediye reisleri, belediye bütçesinin âmiri itasıdır. Muavinlerini de kendi mesuliyetleri altında âmiri ita vazifesini ifaya mezun kılabilirler. Şubelere ayrılan belediye şube müdürleri derecesi saniye âmiri itaları salâhiyetini haiz kılabilirler.

MADDE 127 — Belediye muhâsipleri ve muhasebecileri ve umuru hesabiye müdürleri belediye bütçesinin muhasibi mes'ulleridir. Belediye muhasibi mes'ulleri zimmetindeki matlubatın takip ve tahsili hususunda ifa olunacak muamelât Devletin bu kabîl muhâsipleri hakkındaki muamelelerin aynidir. Nakte ve ayne vazîüyet belediye memurlarının kefaletleri umumî ahkâma tabidir.

MADDE 128 — Her sene bütçesinin kat'î hesabı hesap devresinin hitamını takip eden eylül ayı içinde muhasibi mes'ulün idare hesabı ile birlikte encümene tevdi olunur. İdare hesabı ve kat'î hesap 70 ve 86 ncı maddelerde gösterilen tarifeler dairesinde tasdik ve tasvibe iktiran eder.

MADDE 129 — Belediyelerin usulü muhasebesi Dahiliye Vekâletince bir talimatname ile tespit olunur.

MADDE 130 — Yeni sene bütçesi meclisin tasdikine iktirandan evvel teedidi intihap olursa bütçe senesinin hülûlünde o seneye ait bütçe henüz kat'iyet kesbetmemiş bulunursa yeni bütçenin kat'iyet iktisap etmesine değin geçen sene bütçesi tatbik olunur.

MADDE 131 — Her sene belediye bütçelerine mevzu varidatın safî miktarı hesap edilerek bu safî varidatın yüzde beşi işbu kanunun neşri tarihini takip eden malî sene iptidasından itibaren

maddesi ahkâmı tatbik olunur. Bütçe haricinde sarfiyat tazmini müstelzim olmakla beraber faili hakkında ayrıca kanunî takibat yapılır.

Bütçenin âmiri itası

MADDE 126 — Belediye reisleri, belediye bütçesinin âmiri itasıdır. Muavinlerini de kendi mes'uliyetleri altında âmri ita vazifesini ifaya mezun kılabilirler. Şubelere ayrılan belediyelerde reisler şube müdürlerine ikinci derece âmiri ita salâhiyeti verebilirler.

Muhasbi mes'uller

MADDE 127 — Belediye muhasebecileri, hesap işleri müdürleri belediye bütçesinin muhasibi mes'ulleridir. Belediye muhasibi mes'ulleri zimmetindeki matlubatın takip ve tahsili hususunda ifa olunacak muamelâtı, Devletin bu kabîl muhasipleri hakkındaki muamelenin aynıdır.

İdare hesabı ve kat'ı hesap

MADDE 128 — Her sene bütçenin kat'ı hesabı hesap devresinin hitamını takip eden cülûl ayı içinde muhasibi mes'ulün idare hesabı ile birlikte enümene tevdi olunur. İdare hesabı ve kat'ı hesap 69 ve 86 mcr maddelerde gösterilen tarifeler dairesinde tasdik ve tasvibe iktiran eder.

Muhasebe usulü

MADDE 129 — Belediyelerin muhasebelerine müteallik usul bir nizamname ile tespit olunur.

Eski sene bütçesinin devamı

MADDE 130 — Her hangi bir sebeple yeni bütçe kat'ileşmemiş ise bu muamele ikmal olununcaya kadar eski sene bütçesi tatbik olunur.

İhtiyat akçesi

MADDE 131 — Her sene belediye bütçelerine mevzu varidatın safi miktarı hesap edilerek bu safi varidatın % beşi işbu kanunun neşri tarihini takip eden mali sene iptidasından itibaren yirmi

ren yirmi sene müddetle aynı bütçeye ihtiyat akçası olarak vazolunacak ve belediyelere mahsus bir banka teessüs edilinceye kadar Hükümetin irae edeceği bir bankaya aynı malî senenin nihayetinden evvel tevdi edilecektir.

MADDE 133 — Belediye idareleri bankaya tevdi edilecek işbu meblâğdan teraküm edecek miktarının yüzde yetmiş beşine kadar icap eden miktarını her sene bütçesine tevfikân ihtiyar edilecek imarat ve inşaat masrafları için sarfedilmek ve yine senesi içindeki belediye varidatı ile, ödenmek üzere avans olarak bankadan istikraz edebilirler. Bu avansların behemehal senesi içinde bankaya iadeten tesviyesine belediye reisleri ve muhasebe âmirleri ve bu hususta sıkı bir murakabe icrasına en büyük mülkiye memurları mecburdurlar.

Yedinci fasıl

Müteferrik maddeler

MADDE 134 — Nüfusu iki binden az olan veya iki bin ile bin arasında olupta belediye teşkilâtı idaresine 2 inci maddeye tevfikân lüzum görülmiyen yerlerde bu kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay nihayetinde belediye teşkilâtı mülğadır. Buralarda köy kanunu tatbik olunur. Belediye mıntakasındaki nüfus miktarının her hangi bir arıza ile artıp eksilmesi belediye intihablarına tesir yapmaz. İntihabat için her umumî tahrir neticesinde tahakkuk eden nüfus muteberdir.

MADDE 135 — Bu kanunun meriyeti bidayettinden itibaren bilûmum belediye intihabatı teedit olunarak belediye meclisleri ve encümenleri bu kanuna göre teşkil ve belediye reisleri yenden intihap olunur.

yirmi sene müddet ile aynı bütçeye ihtiyat akçası olarak vazolunacak ve belediyelere mahsus bir banka teessüs edinceye kadar hükümetin irae edeceği bir bankaya aynı malî senenin nihayetinden evvel tevdi edilecektir.

MADDE 132 — Belediye idareleri bankaya tevdi edilecek işbu meblâğdan teraküm edecek miktarın yüzde yetmiş beşine kadar icap eden miktarını her sene bütçesine tevfikân ihtiyar edilecek imarat ve inşaat masrafları için sarfedilmek ve yine senesi içindeki belediye varidatı ile, ödenmek üzere avans olarak bankadan istikraz edebilirler.

Bu avansların behemehal senesi içinde bankaya iadeten tesviyesine belediye reisleri ve muhasebe âmirleri ve bu hususta sıkı bir murakabe icrasına en büyük mülkiye memurları mecburdurlar.

Yedinci fasıl

Birlik tesisi

MADDE 133 — Belde ve köyler (vilâyet) idarei hususiyeleri kendilerine kanunlarla verilen mecburî veya ihtiyarî vazifelerin bir veya birkaçını müşterek tesisat ve idare ile ifa için birlik tesis edebilirler.

MADDE 134 — Birlik tesis için belde, köy, idarei hususiye meclislerinin (belediye meclisi, köy meclisi, meclisi umumî) müttefikân kabul ettikleri birlik esas nizamnamesi valinin ve birliğe dahil olanlar başka vilâyetlere mensup iseler Dahiliye Vekilinin tasdikile kat'ilesir. Birliğe diğer belde ve köylerin ve idarei hususiyelerin iltihakı birlik meclisinin tasvibi valinin tasdikile ve başka vilâyetlere mensup iseler Dahiliye Vekilinin tasdikile olur.

MADDE 135 — Mecburî vazifelerden bir kısmının müşterek idare ve tesisatla ifa için komşu belde ve köylerin yardan fazlasının meclisleri ta-

sene müddet ile aynı bütçeye ihtiyat akçesi olarak vazolunacak ve belediyelere mahsus bir banka teessüs edinceye kadar Hükümetin irae edeceği bir bankaya aynı mali senenin nihayetinden evvel tevdi edilecektir.

MADDE 132 — Belediye idareleri bankaya tevdi edilecek işbu meblâğdan teraküm edecek miktarın % yetmiş beşine kadar icap eden miktarını her sene bütçesine tevfikân, ihtiyar edilecek imarat ve inşaat masrafları için sarfedilmek ve yine senesi içindeki belediye varidatı ile ödenmek üzere avans olarak bankadan istikraz edebilirler. Bu avansların behemehal senesi içinde bankaya iadeten tesviyesine belediye reisleri ve muhasebe âmirleri ve bu hususta sıkı bir mürakabe icrasına en büyük mülkiye memurları mecburdurlar.

Yedinci fasıl

Birlik tesisi

Belediye, köy ve vilâyet mahalli idarelerinin birlik kurmaları

MADDE 133 — Aynen

Birlik nizamnamesinin kat'ileşmesi

MADDE 134 — Aynen

rafından müttefikane kabul edilen birlik esas nizamnamesi mensup oldukları vilâyet idare heyetlerinin kararı ve Dahiliye Vekilinin tasvibi ve Şurayı Devletin tasdikile birlik hududu dahilinde kalan diğer belde ve köyler için de lâzımülnera olur. Kanunen mecburî olan vazifelerin müsterek tesisat ve idare ile ifası için teşekkül eden birliklere vilâyet idarei hususiyelerinin iştiraki Dahiliye Vekilinin teklifi ve Şurayı Devletin kararı ile mecburî olur.

MADDE 136 — Mahiyetleri itibarile belediye vazaiifinden bir veya bir kaçını ifa etmek üzere belediye sınırları dahilinde su, mekâbir, hastane, imaret ve içtimâî muavenet ve diğer belediye işlerine ve bunların karşılığı olarak menkul ve gayri menkul emval aidat, ivaz ve mebalîğ varidatı vaziülyet bulunan ve mevcudiyetleri kanunen musaddak olmiyan heyet ve komisyonların kâffei vazaiif ve muamelâtı ve idare ve nazarretlerine mevdu menkul ve gayri menkul her türlü emval ve varidat ve aidat ve avariz ve matlubatı bileümle hukuk ve vecaibi ile belediyelere devir ve tevdi olunur.

MADDE 136 — Her birliğin bir esas nizamnamesi olacaktır. Nizamname âtideki mevadı ihtiva eder:

- 1 - Birliğin ünvanı.
- 2 - İdare merkezi.
- 3 - Arazi itibarile faaliyet sahasının hududu.
- 4 - Daimî olup olmadığı muvakkat ise kaç sene için olduğu.
- 5 - Birliğe dahil olan mahallî idarelerin esamisi.
- 6 - Birlik âzası olan mahallî idarelerin hukuk ve vazaiif ve salâhiyetlerinden hangileri birliğe ve birlik icra heyetine devir ve tevdi olunduğu.
- 7 - Birliğe dahil olan mahallî idarelerin her birinin birlik meclisi için intihap edeceği âza miktarı ve bu âza miktarının tespitine esas olan şeraitin kaç senede bir birlik meclisi tarafından tetkik olunacağı.
- 8 - Birliğe dahil olan mahallî idarelerin birliğin tesis ve idame masrafına ne nisbette iştirak edecekleri.
- 9 - Birliğin varidatı.
- 10 - Birliğe dahil olan mahallî idarelerin ve bu mahallî idarelere tabi ahalinin müessesatından ne suretle istifade edebilecekleri.
- 11 - Birlik nihayet bulduğu veya birliğe dahil mahallî idarelerden bir veya birkaçı bu kanunda tayin edilen şerait altında birlikten ayrıldıkları takdirde birlik menkul ve gayri menkul sermayesinden ve birlik hukuk ve vecaibinden kendilerine ne suretle hisse ayrılacağı.
- 12 - Birlik meclisinin senede kaç defa toplanacağı.

Nizamnameye yazılacak maddeler

MADDE 135 — Her birliğin bir esas nizamnamesi olacaktır. Nizamname âtideki mevadı ihtiva eder:

- 1 : Birliğin unvanı.
- 2 : İdare merkezi.
- 3 : Arazi itibarile faaliyet sahasının hududu.
- 4 : Daimî olup olmadığı, muvakkat ise kaç sene için olduğu.
- 5 : Birliğe dahil olan mahallî idarelerin isimleri.
- 6 : Birlik âzası olan mahallî idarelerin hukuk, vazâif ve salâhiyetlerinden hangisi birliğe ve birlik icra heyetine devir ve tevdi olunduğu.
- 7 : Birliğe dahil olan mahallî idarelerin her birinin birlik meclisi için intihap edeceği âza miktarı ve bu âza miktarının tespitine esas olan şartın kaç senede bir birlik meclisi tarafından tetkik olunacağı.
- 8 : Birliğe dahil olan mahallî idarelerin birliğin tesis ve idame masrafına ne nispette iştirak edecekleri.
- 9 : Birliğin varidatı.
- 10 : Birliğe dahil olan mahallî idarelerin ve bu mahallî idarelere tabi ahalinin birlik müessesesinden ne suretle istifade edebilecekleri.
- 11 : Birlik meclisinin senede kaç defa toplanacağı.
- 12 : Birliğin teessüsüne ve faaliyetine esas olacak diğer şartlar.

MADDE 137 — Su, elektrik, hava gazı ve emsali belediye sınırı dahilinde bulunan imtiyazlı şirketlerin mukavelenamesinde tayin olunan müddetin hitamında mukavelenameleri mucibince Devlete intikal edecek olan bilcümle tesisat ve emval bilâ bedel belediyelere devrolunur. İşbu şirketlerin imtiyazlı mukavelenamelerinde Hükümet tarafından mubayaa hakkı için kabul edilen müddetin hulûlünden itibaren belediyelerin müraaat ve talebi üzerine mubayaa bedeli belediye tarafından temin edilmek şartile Hükümet vasıtasile mubayaa edilerek şirket tesisat ve emvali belediyelere devolunur.

MADDE 138 — İdarei hususiyeler aciz buldukları takdirde bir beldeye civar olan köyler ile bu beldenin müşterek vaziyetlerine taallük eden husularda işin derecesine göre belediyeler ve idarei hususiyeler masarifi vakıayı işbu hususattan edilecek istifadeye göre aralarında taksim ederler. Umumi menfaatları tehdit eden ahvalde idarei hususiye ve belediyelerin yalnız başlarına yapamadıkları mecburî vazifelerinde tarafeyni müşterek mesaiye icbara valinin iş'arı ile Dahiliye Vekâleti salâhiyettardır. (Demiryollarına ait sular bu madde ahkâmından müstesnadır.)

MADDE 139 — Belediye sınırı içinde sahipsiz arazi mahiyetindeki namazgâh, seyrangâh, harman yeri, çayır, mer'a, koruluk ve bataklıkların ve belediye marifetile deniz, nehir ve gölden doldurulmuş olan yerlerin ve yıkılmış kale ve kulelerin metruk arsalarının ve ankazının tasarruf, idare ve nazareti kâffeî hukuk ve vecibi ve varidatı ile beraber belediyelere devrolunmuştur.

MADDE 140 — İhtiyaca elverişli belediye dairesi binası bulunmayan belediyelerde millî emvalden münasip ebniye belediye konağı ittihaz edilmek üzere İcra Vekilleri kararile ve mahallî

13 - Birliğin teessüsüne ve faaliyetine esas olacak diğer şartlar.

MADDE 137 — Birlik nizamnamesinin tadili veya birliğin ilgası 134 ve 135 inci maddeler ahkâmına tabidir.

MADDE 138 — Birlik müddetinin bitmesi veya birliğin ilgası halinde esas nizamnamesindeki şeraitte tevfikân alâkadarların sermayelerinin de birlik hukuku ve vecaibinden hisselerinin tefrik ve tayini birlik merkezinin tabi olduğu vilâyet idare meclisine aittir.

MADDE 139 — Birlikler hükmi şahsiyeti haiz umumî müesseselerdendir, vazifelerini ifa ettikleri mahalli idarelerin işbu vazaiî ifa hususunda haiz oldukları hukuk ve salâhiyeti haizdirler. İşbu hukuk ve salâhiyeti istimal hususunda alâkadar mahalli idarelerle aralarında zuhur eden ihtilâfa vilâyet idare heyetince ve birlik muhtelîti vilâyetlere mensup mahalli idarelerden müteşekkîl ise Şurayî Devlet tarafından tetkik ve hallolunur.

MADDE 140 — Birlik umur ve muamelâtına ve hesabatına senede en az iki defa toplanarak teftiş ve murakabe etmek üzere birliğin bir meclisi olacaktır.

Nizamnamenin değiştirilemesi birliğin ilgası

MADDE 136 — Birlik nizamnamesinin tadili veya birliğin ilgası 135 inci madde ahkâmına tabidir.

Müddetin bitmesi, birliğin ilgası halinde yapılacak muamele :

MADDE 137 — Birlik müddetinin bitmesi veya birliğin ilgası halinde esas nizamnamesindeki şartlara göre alâkadarların sermayelerinin de birlik hukuk ve vekaibinden hisselerinin tefrik ve tayini birliğe dahil heyetlerin mütaleası alındıktan sonra birlik merkezinin tabi olduğu vilâyet idare heyetine aittir.

Birlikler şahsî hükmiyeti haiz amme müesseseleridir

MADDE 138 — Birlikler hükmi şahsiyeti haiz amme müesseseleridir. Vazifelerini ifa ettikleri mahallî idarelerin bu vazai fi ifa hususunda haiz oldukları hukuk ve salâhiyeti haizdirler. İşbu hukuk ve salâhiyeti istimal hususunda alâkadar mahallî idarelerle aralarında zuhur eden ihtilâfa vilâyet idare heyetince ve birlik muhtelif vilâyetlere mensup mahallî idarelerden müteşekkil ise Şurayı Devlet tarafından tetkik ve hallolunur.

Birlik meclisi

MADDE 139 — Birlik umur ve muamelâtını senede en az iki defa toplanarak teftiş, murakabe etmek üzere birliğin bir meclisi olur.

idare heyetlerince takdir olunacak bedel mukabilinde ve on senede hazinesi milliyeye tesviye olunmak şartile belediye idarelerine devir ve tefviz edilir.

MADDE 141 — 23 eylül 1292 tarihli Derseadet ve vilâyet belediye kanunlarıyla 3 teşrinievvel 1302 ve 3 eylül 1306 ve 2 teşrinievvel 1336 ve 31 teşrinievvel 1338 tarihli zeyilleri ve 17 kânunievvel 1328 tarihli Derseadet teşkilâtı belediyesi hakkındaki kanunu muvakkat ve 16 şubat 1341 tarihli Ankara Şehremaneti kanunu ve bunların tadilâtı ve işbu kanuna muhalif bilecümle ahkâm mülğadır.

MADDE 142 — Bu kanun ahkâmının tatbiki sureti bir nizamname ile tayin olunur.

MADDE 143 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

6/3/929

MADDE 141 — Birlik meclis âzası birliğe dahil olan mahalli idarelerin meclisleri tarafından belediye meclisi âzalığı için muktazi evsafı haiz kimselerden olmak üzere dört sene için intihap olunur. Bu meclise birlik âzası olarak mahalli idarelerin her birinden en az iki âza intihap olunur.

Bir meclis için mahalli idarelerin birlik bütçesine yapacakları yardım veya nüfusları miktarına göre hesap edilmek üzere nisbetleri birlik nizamnamesi ile tesbit olunur.

MADDE 142 — Birlik âzası olan mahalli idarelerin meclisleri birlik meclisleri için nizamname mürettep miktar âzanın yarısı kadar yedek âza intihap ederler.

MADDE 143 — Birlik meclislerinin adi ve fevkalâde içtima davet ve meclis reis ve kâtiplerinin intihabı, meclis ruznamesinin tanzimi ve müzakeratın idaresi, inzibatın temini birlik meclisinin salâhiyetleri ve meclis mukarreratına birlik reis veya alâkadarlar tarafından vaki olacak itiraz üzerine işbu mukarreratın birinci ve ikinci derecede tatbik ve intaer hususlarında bu kanunun maddeleri ahkâmı caridir.

MADDE 144 — Birlik meclisi birlik esas nizamnamesinin kanunen kat'ileşme tarihinden itibaren nihayet iki ay zarfında birlik merkezinin tabi olduğu vilâyet valisi tarafından birlik merkezinde tayin olunan günde içtima davet ve ilk içtima vali tarafından küşat edilerek meclisin reis ve kâtipleri intihap olunur.

Birlik meclisi tarafından kabul edilen bütçenin ve ittihaz olunan mukarreratın tatbik ve infazı ve birlik işlerinin sevk ve idaresi ile meşgul olmak üzere birlik meclisi en çok sekiz sene için birlik reisini ve reis vekilini intihap eder.

Bu intihap valinin ve birlik muhtelif vilâyetler

Meclisin intihabı, âza adedi

MADDE 140 — Birlik meclisi âzası birliğe dahil olan mahallî idarelerin meclisleri tarafından belediye meclisi âzalığı için muktazi evsafa haiz kimselerden olmak üzere azami dört sene için intihap olunur. Bu meclise birlik âzası olarak mahallî idarelerin her birinden en az iki âza intihap olunur.

Yedek âza

MADDE 141 — Birlik âzası olan mahallî idarelerin meclisleri, birlik meclisleri için nizamname mürettep miktar âzanın yarısı kadar yedek âza intihap ederler.

Meclisin çalışması ve riayet edeceği maddeler

MADDE 142 — Birlik meclislerinin adi ve fevkalâde ıqtimaa daveti ve meclis reis ve kâtiplerinin intihabı meclis ruznamesinin tanzimi ve müzakeratının idaresi, insibatının temini, birlik meclisinin salâhiyetleri ve meclis mukarreratına birlik reis veya alâkadarlar tarafından vaki olacak itiraz üzerine işbu mukarreratın birinci ve ikinci derecede tatbik ve intacı hususlarında bu kanunun 53 - 61 inci maddelerile 63 - 76.ıncı maddeleri ahkâmı caridir.

Meclisin açılması, reisin seçilmesi

MADDE 143 — Birlik meclisi, birlik esas nizamnamesinin kanunen kat'ileşmesi tarihinden itibaren nihayet iki ay zarfında birlik merkezinin tabi olduğu vilâyet valisi tarafından birlik merkezinde tayin olunan günde ıqtimaa davet ve ilk ıqtima vali tarafından küşat edilerek meclisin reis ve kâtipleri intihap olunur.

Birlik meclisi tarafından kabul edilen bütçenin ve ittihaz olunan mukarreratın tatbik ve infazı ve birlik işlerinin sevk ve idaresile meşgul olmak üzere birlik meclisi en çok dört sene için birlik reisini ve reis vekilini intihap eder.

Bu intihap valinin ve birlik muhtelif vilâyetler

dahilinde ise Dahiliye Vekilinin tasdiki ile tamam olur.

MADDE 145 — Birliğe idarei hususiyeler de iştirak etmiş ise reis ve reis vekili birlik merkezinin bulunduğu yerin valisi tarafından ve birlik birkaç vilâyet dahilinde ise Dahiliye Vekili tarafından tayin olunur.

Birliklere dahil olan belediyelerden birinde reislik kanunen valiye verilmiş ise birlik reisi vali tarafından ifa olunur. Birlik âzası olan belde ve köylerin ve idarei hususiyelerin belediye reisleri, köy muhtarları ve encümen reisleri birlik meclisinin tabii âzasındadırlar.

MADDE 146 — Vazifeleri birlik meclisinin intihap devresi nihayetinde bitmek üzere her yeni meclis tarafından ilk içtimada meclis âzası arasından dördü birlik encümen âzalığine intihap olunur. Birlik reisi encümenin tabii reisi dir.

MADDE 147 — Belediye meclislerinin salâhiyeti ve vazai fi hakkındaki ahkâm birlik nizamnamesile birliğe verilen vazife ve hukuk ve salâhiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik meclisleri hakkında caridir.

MADDE 148 — Belediye reislerinin salâhiyet ve vazai fi hakkındaki ahkâm birlik nizamnamesile verilen vazife ve hukuk ve salâhiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik reisleri hakkında caridir.

MADDE 149 — Belediye encümenlerinin salâhiyet ve vazai fi hakkındaki ahkâm birlik nizamnamesile verilen vazife ve hukuk ve salâhiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik encümenleri hakkında da caridir.

Sekizinci fasıl

MADDE 150 — İstanbul belediyesi ile İstanbul vilâyeti mahalli idaresi birleştirilmiştir.

dahilinde ise Dahiliye Vekilinin tasdikile tamam olur.

Valiler ne zaman birlik reisi olurlar

MADDE 144 — Birliğe idarei hususiyeler de iştirak etmiş ise, reis ve reis vekili birlik merkezinin bulunduğu yerin valisi tarafından vebirlik birkaç vilâyet dahilinde ise Dahiliye Vekili tarafından tayin olunur.

Birliklere dahil olan belediyelerden birinde reislik kanunen valiye verilmiş ise birlik reisi vali tarafından ifa olunur. Birlik âzası olan belde ve köylerin ve idarei hususiyelerin belediye reisleri, köy muhtarları ve encümen reisleri birlik meclisinin tabii âzasındadırlar.

Birlik encümeni intihabı

MADDE 145 — Vazifeleri birlik meclisinin intihap devresi nihayetinde bitmek üzere her yeni meclis tarafından ilk içtimada meclis âzası arasından dördü, birlik encümen âzalıgına intihap olunur. Birlik reisi encümenin tabii reisi dir.

Birlik meclisinin vazife ve salâhiyetleri

MADDE 146 — Belediye meclislerinin salâhiyeti ve vezaifi hakkındaki ahkâm birlik nizamnamesile birliğe verilen vazife ve hukuk ve salâhiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik meclisleri hakkında caridir.

Birlik reisinin vazife ve salâhiyeti

MADDE 147 — Belediye reislerinin salâhiyet ve vezaifi hakkındaki ahkâm birlik nizamnamesile verilen vazife ve hukuk ve salâhiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik reisleri hakkında caridir.

Birlik encümeninin vazife ve salâhiyeti

MADDE 148 — Belediye encümenlerinin salâhiyet ve vezaifi hakkındaki ahkâm birlik nizamnamesile verilen vazife ve hukuk ve salâhiyetleri tecavüz etmemek üzere birlik encümenleri hakkında caridir.

Sekizinci fasıl

Istanbulda vilâyet ve belediyenin birleşmesi

MADDE 149 — İstanbul belediyesile İstanbul vilâyeti mahallî idaresi birleştirilmiştir.

MADDE 151 — İstanbul belediye reisliğini İstanbul valisi ifa eder.

MADDE 152 — Belediye meclisi ile vilâyet meclisi umumisine kanunlarla verilen hukuk ve vazaif belediye meclisi âzaları ile belediye hududu haricindeki kazalardan intihap olunacak vilâyet meclisi umumî âzalarından mürekkep İstanbul meclisi umumisine verilmiştir.

MADDE 153 — İstanbul Meclisi Umumisi; bütçeyi biri belediye varidatının şehir işlerine ve diğeri vilâyet varidatının vilâyet işlerine tahsisi mecburiyetini gösterir surette iki kısım olarak tanzim eder.

MADDE 154 — Müsterek teşkilât ve masarif için bütçeye her iki cihetin varidatından bir nisbeti muayyene dahilinde tahsisat tefrik olunur.

MADDE 155 — Meclisi umumice kendi âzası meyanından intihap olunacak sekiz kişilik bir encümen; vilâyet ve belediye encümenleri hukuk ve salâhiyetini haiz olarak teşekkül ve ifayı vazife eder. Bu sekiz âzadan ikisi belediye hududu haricindeki kazalar âzasından olmak mecburidir.

Her daire reisi kendi dairesine müteallik hususun müzakeresi sırasında âza olarak encümen-

İstanbul Valisi Belediye Reisi

MADDE 150 — İstanbul Belediye Reisliğini İstanbul Valisi ifa eder.

İstanbul meclisi

MADDE 151 — Belediye meclisi ile vilâyet meclisi umumisine kanunlarla verilen hukuk ve vezaif İstanbul Belediye Meclisi âzalarile belediye hududu hâricindeki kazalardan müntahap vilâyet meclisi umumî âzalarından mürekkep İstanbul Umumî Meclisine verilmiştir. (Merkezleri belediye hududu dahilinde bulunan kazaların belediye hududu haricinde kalan nahiye ve köyler ahalisi de İstanbul belediye âzası intihabına iştirak ederler.

Bütçenin nasıl tertip ve tasdik olunacağı

MADDE 152 — İstanbul Umumî Meclis bütçesi üç umumî kısımdan mürekkeptir.

A - Kanunlarla vilâyet işlerine muhtas varidata mukabil vilâyet hizmetleri birinci,

B - Kanunlarla belediye işlerine muhtas varidata mukabil belediye hizmetleri için muktazi masraflar ikinci,

C - Vilâyet ve belediye idarelerinin müşterek teşkilât ve hizmetleri masrafları üçüncü bap olarak tespit olunur.

D - Bütçenin sureti tanzim ve tasdıkı vilâyet bütçeleri hakkındaki kanunî hükümlere tabidir.

F - Hususî kanunları ahkâmına göre idarei hususiye varidatından muhtelif hizmetlere tefrik olunan hisseler bu maddenin (A) fıkrasındaki varidata münhasırdır.

MADDE 153 — Meclisi Umumice kendi âzası meyanından intihap olunacak sekiz kişilik bir encümen; vilâyet ve belediye encümenleri hukuk ve salâhiyetini haiz olarak teşekkül ve ifayi vazife eder. Bu sekiz âzadan ikisi belediye hududu haricindeki kazalar âzasından olmak mecburidir. Her daire reisi kendi dairesine müteallik hususatın müzakeresi sırasında âza olarak encümende

de bulunur ve reye iştirâk eder.

Dökuzuncu fasıl

Müteferrik maddeler

MADDE 156 — Nüfusu iki binden az olan ve ya iki bin ile bin arasında olupta belediye teşkilâtı idâresine 2 inci maddeye tevfikân lüzum görülmeyen yerlerde bu kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay nihayetinde belediye teşkilâtı mülğadır.

Buralarda köy kanunu tatbik olunur. Belediye mntakasındaki nüfûs miktarının her hangi bir arıza ile artıp eksilmesi belediye intihaplarına tesir yapmaz intihabat için her umumî tahrir neticesinde tahakkuk eden nüfus muteberdir.

MADDE 157 — Bu kanunun meriyet kesp ettiği sene eylülünden itibaren bilumûm belediye intihabatı tespit olunarak belediye meclisleri ve encümenleri bu kanuna göre teşkil ve belediye reisleri yeniden intihap olunur.

MADDE 158 — Su, elektirik, havagazı ve emsâli belediye sınırı dahilinde bulunan imtiyazlı şirketlerin mukavelenamesinde tayin olunan müddetin hitamında mukavelenameleri mucibince Devlete intikal edecek olan bilecümle tesisat ve emvâl bilâ bedel belediyelere devrolunur. İşbu şirketlerin imtiyazlı mukavelenamelerinde Hükümet tarafından mübayaea hakkı için kabul edilen müddetin dühulünden itibaren belediyelerin müracaat talebi üzerine mübayaea bedeli belediye tarafından temin edilmek şartile Hükümet vasıtasile mübayaea edilerek şirket tesisat ve emvâli belediyelere devrolunur.

bulunur ve rey'e iştirak eder.

Dokuzuncu fasıl

Müteferrik maddeler

Belediye teşkilâtı, kaldırılacak yerler. Belediye intihaplarındaki nüfus esasları

MADDE 154 — İkinci maddenin hükmü hari-cinde kalan yerlerde 1 haziran 930 tarihinden itibaren belediye teşkilâtı mülğadır. Buralarda köy kanunu tatbik olunur. Belediye mntakasındaki nüfus miktarının her hangi bir arıza ile artıp eksilmesi belediye intihaplarına tesir yapmaz. İntihabat için her umumî tahrir neticesinde tahakkuk eden nüfus muteberdir.

Belediye intihaplarının bu kanuna göre yapılması

MADDE 155 — Dahiliye Encümeninin 157 inci maddesi aynen

Nüfusu 70 binden fazla belediyelerde meclis âzasına huzur hakkı verilmesi

MADDE 156 — Nüfusu 70 binden yukarı belediyelerde lüzum görüldüğü takdirde meclis âzasına huzur hakkı verilir.

Bu huzur hakkının miktarını tayin eden meclis kararları Dahiliye Vekâletinin tasvibi ile kat'ileşir

İmtiyazlı şirketler için belediyelere verilen mubayaa hakkı

MADDE 157 — Su, elektirik, hava gazı, tramvay ve emsalı belediye sınıri dahilinde bulunan imtiyazlı şirketlerin mukavelenamesinde tayin olunan müddetin hitamında mukavelenameleri mucibince Devlete intikal edecek olan bilcümle tesisat ve emval bilâbedel belediyelere devrolunur. İşbu şirketlerin imtiyazlı mukavelenamelerinde Hükümet tarafından mubayaa hakkı için kabul edilen müddetin dühulünden itibaren belediyelerin müracaat ve talebi üzerine mubayaa bedeli belediye tarafından temin edilmek şartile Hükümet vasıtasile mubayaa edilerek şirket tesisat ve emvali belediyelere devrolunur.

MADDE 159 — Bir beldeye civar olan yerler ile beldenin müşterek menfaatlerine teallük eden hususatta işin derecesine göre belediyeler ve idarei hususiyeler masarifi vakiayı işbu husustan edilecek istifadeye göre aralarında taksim ederler. Sıhhati umumiyeyi tehdit eden ahvalde idarei hususiye ve belediyelerin yalnız başlarına yapmadıkları mecburî vazifelerinde tarafeyni icbare Dahiliye Vekâleti salâhiyettardır. (Demir yollarına ait sular bu madde ahkâmından müstesnadır.)

MADDE 160 — Belediye sınırı içinde sahipsiz arazi mahiyetindeki seyrangâh, harman yeri, çayır, mer'a, koruluk ve baltalıkların ve belediye marifetile deniz, nehir ve gölden doldurulmuş olan yerlerin ve yıkılmış kal'a ve kulelerin metruk arsaların ve enkazının tasarruf, idare ve nazareti kaffei hukuk ve vعاibi ve varidatıle beraber belediyelere devrolunmuştur.

MADDE 161 — 23 eylül 1292 tarihli Derseadet ve vilâyet belediye kanunları, 3 teşrinievvel 1302 ve 3 eylül 1306 ve 2 teşrinievvel 1336 ve 31 teşrinievvel 1338 tarihli zeyilleri ve 17 kânunuevvel 1328 tarihli Derseadet teşkilâtı belediyesi hakkındaki kanunu muvakkat ve 16 şubat 1341 tarihli Ankara Şehremaneti kanunu ve bunların tadilâtı ve işbu kanuna muhalif bileümle ahkam mülğadır.

MADDE 162 — Bu kanun thkâmının tatbiki sureti bir nizamname ile tayin olunur.

Belediyenin müşterek ve sıhhi işleri için mahallî idareler birleşmek hususunda Hükümetin salâhiyeti

MADDE 158 — Bir beldeye civar olan yerler ile beldenin müşterek menfaatlarına taallük eden hususatta işin derecesine göre belediyeler ve idarei hususiyeler masarifi vakiayı işbu hususattan edilecek istifadeye göre aralarında taksim ederler. Sıhhatı umumiyeyi tehdit eden ahvalde idarei hususiyeye ve belediyelerin yalnız başlarına yapamadıkları mecburî vazifelerinde tarafeyni iebara Hükümet salâhiyettardır. (Demiryollarına ait bu sular bu madde ahkâmından müstesnadır.)

Belediye hududu içinde belediyelere ait mallar

MADDE 159 — Belediye sınırı içinde sahihsiz arazi mahiyetindeki seyrangâh, harman yeri, çayır, mer'a, koruluk ve bataklıkların ve belediye marifetile deniz, nehir ve gölden doldurulmuş olan yerlerin ve yıkılmış kale ve kulelerin metruk arsaların ve ankazının tasarruf idare ve nazareti kâffei hukuk ve vecaibi ve varidatı ile beraber belediyelere devrolunur.

Mezarlıklar belediyelere aittir

MADDE 160 — Metruk ve kimsesiz mezarlıklarla vakfa ait olan umumî mezarlıklar bilûmum hukuk ve vecaibi ile belediyelere devrolunmuştur. Bu kanunun neşrinden sonra belediyeler devren almaya kadar satılması memnudur.

Su için belediyelerce yapılacak istikrazlara Maliye Vekâletinin kefaleti

MADDE 161 — Belediye vergi ve resimlerinden Devlet varidatı ile birlikte cibayet olunanların on senelik tutarı karşılık gösterilerek beldelelere fennî şartları haiz su getirmek için bu kanun hükümlerine göre Dahiliye Vekâletinin muvafakati ile aktolunacak istikrazlara (veya müteahhitlerle aktolunan mukavelenamelerin malî ahkâmına karşı) Maliye Vekâleti kefalet eder.

Mülga kanunlar

MADDE 162 — 23 eylül 1292 tarihli Dersea-det ve vilâyet belediye kanunları, 3 teşrinievvel 1302 ve 3eylül 1306 ve teşrinievvel 1336 ve 31 teşrinievvel 138 tarihli zeyilleri ve 17 kânunuev-teşrinievvel 1338 tarihli zeyillere ve 17 kânunuev-

MADDE 163 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 164 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.	
<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Mahmut Esat</i>	<i>İsmet</i>	
Ma. V.	Ha. V.	Da. V.	
<i>S. Saracoğlu</i>	<i>T. Rüştü</i>	<i>Ş. Kaya</i>	
S. I. M. V.	İK. V.	Na. V.	Mf. V.
<i>D. Refik</i>	<i>M. Rahmi</i>	<i>Recep</i>	<i>H. Vasi</i>

kindaki kanunu muvakkat ve 16 şubat 1341 tarihli Ankara Şehremaneti kanunu ve bunların tadilatı ve işbu kanuna muhalif bilcümle ahkâm mülgadır. 1351 numaralı kanun hükmü bakidir.

Nizamname yapılması

MADDE 163 — Bu kanunun tatbiki suretleri nizamnamelerle tayin olunur.

Bu kanun 1 eylül 1930 dan başlar

MADDE 164 — Bu kanunun hükümleri 1 eylül 1930 tarihinden başlar.

MADDE 165 — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

Muvakkat madde

Bu kanunun hükümleri mer'i olduktan sonra yeni meclis reisi intihabı yapıncaya kadar mevcut meclis reisleri vazifelerine devam ederler.

Kırklareli Mebusu Doktor Fuat B. ve rüfekasının oyun ve eğlence mahalleri tesis ve idare etmek hakkının Himayei Etfal Cemiyetine verilmesi hakkında 2/40 numaralı teklifi kanunisi ve Dahiliye, Adliye ve maliye Encümenleri mazbataları

RİYASETİ CELİLEYE

Oyun ve eğlence mahalleri tesis ve idare etmek hakkının Himayei Etfal Cemiyetine verilmesi hakkında teklifi kanunî

Sermayeyi istikbali memleket olan vatan yavrularının sıhhat ve saadetini temine çalışan himayei etfal cemiyetinin mesaisinde muvaffakiyeti şefkatli halkımızın yardımını tezyide bais olacağı, binaenaleyh mukaddes maksadın husulini teshil ve tezyit edeceği malûmu devletleri olduğundan muvaffakiyet için muktazi varidatı temin maksadile mevadî atiyenin kanuniyetini arz ve teklif eyeriz

Madde 1 — Türkiye dahilinde salıncak sun'î nehir, sun'î dağlar atlı karınca, dönme dolap sabit tayyare, balon, mışan, atma, kuvvet deneme, patinaj, bahsi müşterek, döner taplolar, dönme fiçlar, müteharrik yollar, kayma merdivan ve emsali eğlenceleri kısmen ve ya tamamen muhtevi (lonapark) gibi oyun ve mahalleri tesis ve idare etmek hakkı Türkiye Himayei Etfal Merkezi Umumisine verilmiştir.

Madde 2 — Bayram günlerine mahsus muvakkaten teşkil edilen oyun mahalleri bundan müstesnadır.

Madde 3 — Lonaparklar şeremaneinin ve belediyelerin asgari tekâlif ve rusumuna tabidirler.

Madde 4 — Bu kanuna mugayır harekette bulunanların alât ve edevatı müsadere ve tekerrürü halinde müsadere ile beraber elli liradan beşyüz liraya kadar cezaiyî nakdî alınır.

Madde 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu kanunun icrasına Dahiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

İstanbul	Kırklareli	Kocaeli	Edirne	Van
Dr. Hakkı Ş.	Dr. Fuat	İbrahimi S.	Faik	Hakkı

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Karar № 20

Esas № 10

11 - III - 1928

Dahiliye Encümeni mazbatası

RİYASETİ CELİLEYE

Türkiye dahilinde salıncak, sun'î nehir, sun'î dağlar, atlı karınca, dönme dolap ve emsali gibi eğlenceleri kısmen veya tamamen muhtevi lonapark gibi oyun ve eğlence mahalleri tesis ve idare etmek hakkını Himayei Etfal Cemiyeti Merkezi Umumisine verilmesi hakkında Kırklareli mebusu Dr. Fuat B. ve rüfekası tarafından verilip Encümenimize havale buyrulmuş olan kanun lâyihası sahibi teklif Fuat B. ve Dahiliye Hukuk müşaviri hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Binaenaleyh şehir Belediye Reisi gibi kendi şube müdürlerini intihap eylemesi halkın bir vazifesi ve hakkıdır.

Madde 94 ve 150 — İşbu iki maddeye temas eden diğer maddelerin tayıyı teklif ederim.

Esbabı mucibesi

Türkiyê şehirleri biri birine müsavidir. Hiç birisinin istisnası imtiyazı yoktur. Bir memlekette şehirlerin imarı ya halk tarafından ve yahut hükümet tarafından deruhde edilir.

Bunun istisnası olmamaktadır. Eğer hükümetimiz şehirlerimizin imarını deruhde ederse teknil şehirlerimizi üzerine almalıdır. Bunu açıkca söylemeliyiz. Dahiliye vekâleti bazı şehirlerin belediye reislerini tayin edebilir diye veyahut İstanbulla Ankara şehirleri valileri aynı zamanda belediye reisleridir diye birer madde koymıyalım ya teknil belediye reislerini Dahiliye Vekâleti tayin eder veyahut şehirlerin belediye reisleri halk tarafından intihap olunur diyelim. İş halka bırakırsak halkın hakkını verelim. Kendi belediye reislerini kendileri intihap etsinler

Bahusus İstanbul hakkında büyük rehberimiz Gazi Paşamız İzmitte irat buyurduktarı tarihî nutuklarında (İstanbul hiç bir zaman müstesna mümtaz bir şehir gibi hususî bir idareye malik olmayacaktır demişlerdir) Binaenaleyh İstanbul için teklif edilen şekli idare büyük rehberimizin fikirlerine muhaliftir. Olamaz. Mes'eleyi diğer bir cepheden tetkik ederek görüyoruz ki bu teklif ya eyi bir şeydir veyahut fena bir şeydir. Eğer eyi birşey ise niye diğer şehirlerde teşmil edilmiyor? Valiler, Kaymakamlar Nahiye Müdürleri aynı zamanda buldukları şehirin belediye reisliği vazifesinde yaparlar demiyoruz, Fena bir şey ise İstanbulun ne kabahati var? Eger tecrübe için ise bu tecrübeyi neden küçük bir şehirden başlamıyoruz? Bana diyecekler ki: İşte bir seneden beri İstanbulda Vilâyet ve Şehremaneti bir zat tarafından idare ediliyor. Bende buna cevaben: Bu iki büyük vazifeyi hakkile aynı zamanda ifa etmek pek güç bir iştir diyorum. Bu iki teşkilâtı idare için bir ademin evvelâ vakti müsait değildir. Bilirsiniz ki memleketimizde bir emri verdikten sonra nihayetine kadar takib etmezseniz o emir icra edilemez. Bir işe teferrüatına kadar karışmazsınız o iş yürümez. Bir emir verilince hemen yapılacak, bir işe işaret edilince o iş hemen yürüyecek zan etmeyiniz. Mutlaka her saat, hergün didinecek, uğraşacak, çalışacaksınız. Binaenaleyh hem Şehremanetinde hem Vilâyette bahusus bozuk bu iki makine ile çalışmak için vaktimiz müsait değildir. birisile meşgul olursanız diğeri yarı yolda kahr. İşte eylevm şu tecrübe esnasında bile bir zat tarafından idare edilen Vilâyet ve Şehremaneti işleri bütün bütün durmuştur. Saniyen bu iki teşkilât bozuk makineden başka bir şey değildir. İstanbul vilâyeti mülkiye teşkilâtı bozuktur. Çünkü bundan bir kaç sene evvel Üsküdar Vilâyeti, Kartal Ömerli kazaları lâğvedilmiş Gebze kazası İzmitte verilmiş, Şile kazası parçalanmış, Rumeli tarafında tebeddülât yapılmıştır. Halkın feryadı üzerine her ne kadar Kartal tekrar kazaya tahvil, Beykoz da yeniden bir kaza teşkil edilmiş ve daha sair tebeddüller yapılmış isede cümhuriyetimize lâyük bir teşkilâtı mülkiyeye henüz meydana çıkılmamıştır.

Belediye teşkilâtı dahi bozuktur. Çünkü belediye kanununu yeniden tanzim ve tertibi bunu isbat eder. Onun için eyi düşünmek lâyım, Bahusus belediye teşkilâtında evvelâ mülkiye teşkilâtını nazarı itibare almak iktiza eder. İstanbul vilâyetinin mülkiye teşkilâtında ise Beyoğlu, Üsküdar, Bakırköy, Adalar birer kazadır. Her kazanın ise kanunen birer müstakil belediyesi olmak iktiza etmektedir. Bazı kimseler İstanbulu kül farzederek belediyesini ayırmak istiyorlar. Halbuki teşkilât mülkiyeye gelince hiç kimse sesini çıkarmıyor. Belediye teşkilâtında İstanbulu bir kül farzedenden neden mülkiye teşkilâtında bir kül addedilmeyip parçalandığına itiraz etmiyorlar. Çünkü haksızdırlar. Mademki her kazanın kanunen müstakil bir belediyesi olacaktır. Beyoğlu, Üsküdar, Boykoz, Bakırköy, Adalar kazalarının da müstakil birer belediyesi olmak iktiza eder. Binaenaleyh bu kazaların hakları verilmeli, kendi belediyelerini kendileri idare ve teşkil eylemelidir. Kanun bu suretle tatbik edilirse Oazi Paşamızın da İstanbul hakkındaki emirleri tatbik edilmiş olur. Kanun haricî başka türlü müstesna bir teşkilât İstanbula imtiyaz vermek demektir. İstanbul Belediyesinin Kastamonu Belediyesile bir farkı olmamalıdır. Eğer İstanbulumuzu

güzel idare ve imar etmek istiyorsak umum Türkiyede tatbik etmek istediğimiz belediye kanununu İstanbulda da tatbik etmeli ve bunun için de evvelâ İstanbulun nüfusuna ve vaziyeti coğrafiyesine göre teşkilâtı mülkiyesini değiştirmelidir. Rumeli tarafında İstanbul; Beyoğlu, Bakırköy ve sair kazalardan mürekkep bir İstanbul Vilâyetile Anadolu tarafında Üsküdar, Kartal, Gebze Ömerli, Beykoz, Şile, Adalar kazalarından mürekkep bir Üsküdar Vilâyeti teşkil edilmelidir. Bu teşkilâtı mülkiyeye göre teşkilâtı belediyesini yapmak lâzımdır.

İstanbul ve Beyoğlunda bir İstanbul Belediyesi (hududu Eyüp dahil İstanbul surlarından Ortaköye kadar) Bakırköyde, Yeşilköyde, Rumeli Boğaz içinde ayrı ayrı müstakil belediyeler. Anadolu yakasında Üsküdar ve Kadıköyünde bir Üsküdar Belediyesi (hududu Kurbağah dere den Kuzguncuğa kadar) Erenköyünde, Anadolu Boğaz içinde, Adalarda ayrı ayrı müstakil belediyeler maksada kâfidir. İşte umum İstanbul için gayet basit ve kanunî bir teşkilâtı belediye bundan ibarettir.

İstanbul Şehremanetinden ayrılacak belediyeler için kendilerini idare edemeyeceklerine dair bazı itirazlara cevaben diyebilirim ki : İstanbul Şehremanetinde bir varidatı müştereke vardır. Bu varidatı müştereke nüfus nisbetinde her tarafa taksim edilirse maksat hasıl olur. Hak ve adalet bunu talep eder. İstanbul Şehrinde 700 bin nüfus vardır. Şehremanetinin bütçesi yedi milyon liradır. Demekki 100 bin nüfusa 1 milyon lira isabet ediyor. Üsküdar ve havalisinde nüfus 150 bindir . Şehremanetinin bu taraflara bir buçuk milyon lira tahsis etmesi lâzım gelmektedir. Halbuki şehremaneti Kadıköy, Üsküdar, Hisar dairei belediyesine maaşat için üçyüzbin lira ve inşaat için bu üç dairei belediyeye yalnız yedişer bin liradan yirmi bir bin lira vermektedir. Mütebaki bir milyon 180 bin lirayı ise cebe atmaktadır. Bunu sual edemezsiniz Ederseniz vereceği cevap şudur: Varidatı müştereke olduğu gibi masarifatı müştereke de vardır. Şehremaneti müessesatına, kanalizasyon masraflarına, hastaneler ve sair gibi umuma mahsus masarifata sarf ediyorum diyecektir. Halbuki bu masarifatı müşterekeden zavallı Üsküdar ve havalisi ehalişi zerre kadar istifade edememektedir.

Üsküdar hastaları ölüyor, lağamsızlık dolayısıyla ehali tifodan kırılıyor, her taraf haraplır. Uzun sözün kısası bu taraflara yazıktır, günahlır. Velhasıl umum İstanbul halkını kendi haklarından mahrum etmemek lâzımdır.

Madde 115 — İşbu maddeye: halk tarafından müntahap üç kişilik bir komisyon tarafından kontrol edilmesi keyfiyeti ilâve olunmalıdır.

Esbabı mucibesi

Halk her sene belediyeye verdikleri vergi ve rusumdan fazla büyük bir teahhüt altına girecekleri cihetle o mevkiin imârına sarf olunacak para için kendileri tarafından kontrol edilmesi daha ziyade bir emniyet verir.

İstanbul
Süreyya

